THE LIBRARY – THE UNIVERSITY OF JORDAN

הארץ

אג' שנה נ"ד/יום ו', כ"ב אלול תשל"ב, 1 בספטמבר 1972 V. 54/16,151/SEPTEMBER 1, 1972

גובר גל המחאות נגד כופר התעודה

השאלה חדרה לתעמולת הבחירות לנשיאות בארה"ב

מאת סופר „הארץ"

על הביקורת על ברית המועצות במדינות המערב בשל הטלת כופר התעודה גדל מכפי שציפו בתחילה — נודע אתמול בירושלים. בארצות הברית הפעולה היא רק בראשיתה.

מקורות אמרו, כי החדרת הנושא למערכת הבחירות על הנשיאות בארצות הברית על-ידי מועמד הדמוקרטים הסנאטור ג'ורג' מקגוורן עשויה להיות התחלה לגלי התעניינות נוספים בארה"ב. יש סימנים להתעוררות הבעיה גם בארצות מערביות אחרות.

✱ סופר „הארץ" בצרפת א. מאייר מסלגרף: מר חביב דאלתקל, עוזר המזכ"ל של המפלגה הגוליסטית, גינה בראיון ל„הארץ" את כופר התעודה ואמר: „אנו מתנגדים בדרך כלל להגבלת חופש התנועה".

✱ 150 מתוך 530 מדענים המשתתפים בקונגרס הסטטו-כימי בשטוקהולם חתמו על עצומה למען פרופ' בנימין לוויטש, ממוסקבה, שהשלטונות הסובייטיים כבשו את השתתפותו בקונגרס — מודיע סופר „הארץ" בסקנדינביה א. הכהן.

בשיחה טלפונית שנוהלה עמו משטוקהולם אמר הפרופ' לוויטש, כי חלומו אחד ותקוותו אחת — לבוא לישראל. הוא הביע דאגה לגורל בנו, יבגני, שנלקח בכוח לבדיקות

(הסוף בעמוד 2, טור 3)

צ'אושסקו ניסה להפגיש נציגי ישראל ומצרים

סאדאת התחמק ברגע האחרון

מאת דן מרגלית
סופר „הארץ"

...ה ביקורה של ראש הממשלה ...ה מאיר בבוקארשט במאי 1972 ...שכפה מפי נשיא רומניה, ני...י צ'אושסקו, כי אפשר להסדיר ...ה למשא ומתן ישיר בין ישראל למצרים. בשיחותיה בבוקארשט ...הרומנים משוכנעים, כי מגע ...ייצא לפועל.

...רקע זה נקבעו בין הגברת ...ובין הנשיא הרומני הסידורים ...כים בהם תודיע בוקארשט ל...לים היכן תתקיים הפגישה עם ...ים, באיזה דרג ומתי. הגב' ...', אשר גילתה עובדה זו בפגי... שנערכה בימים האחרונים, הד...', כי מאז נקבעו סידורים אלה ...רומניה היא ממתינה להודעה על הפגישה הצפויה עם מצרים, אולם כל הודעה כזאת לא הגיעה.

כזכור ביקרה ראש הממשלה ברומניה לפני כארבעה חודשים על-פי הזמנת בוקארשט ובעקבות שיחות שקיים בקהיר הנשיא צ'אושסקו עם אנואר סאדאת.

בירושלים סבורים, כי רומניה אמנם חשבה, כי בכוונה לקיים פגישה כזאת, אולם סאדאת — אשר גילה כהיענות בשיחותיו עם צ'אושסקו — התחמק מפגישה עם ראש הממשלה גולדה מאיר לאחר מכן. הרומנים לא התחייבו באיזה דרג יתקיימו השיחות, אולם משקיפים בירושלים אמרו אתמול לסופר „הארץ", כי הם סבורים שהכוונה היתה לפגישה בדרג גבוה של הגברת מאיר והנשיא סאדאת.

פיסגה ליד פרל הארבור

ניכסון נפגש עם ר"מ יפאן

נשיא ארה"ב מקדם פני מר טאנאקה. (צילום רדיו של אי.פי.)

הונולולו, 31 (צ'יר, יופי"ש וע"צ). הנשיא ניכסון פתח היום כאן בשיחות עם ראש ממשלת יפאן, קאקואי טאנאקה, שיימשכו יומיים, במטרה לצמצם את הגרעון המסחרי העצום של ארה"ב בקשריה עם יפאן.

מקורות בבית הלבן אמרו, כי שני המנהיגים יודיעו על כוונת יפאן לרכוש תוצרת ארה"ב בסך 1100 מיליון דולר, כצעד חירום לשיפור המאזן. עם זאת נראה הסכם המתוכנן רק כצעד זמני ומניחים שהנשיא ניכסון ילחץ על מר טאנאקה להגיע לידי פתרון לטווח ארוך, שיאפשר לארה"ב למכור יותר ליפאן.

(ראה מאמר ראשי בעמ' 13)

בעוד שהסכם מסחרי עם יפאן יחשב כהתפתחות חיובית במדיניות הכלכלית של הנשיא בשנת הבחירות נראה, כי מטרתו של מר ניכסון גדולה יותר — צמצום הגרעון המסחרי ביחסים עם יפאן בלפחות שני מיליארדים דולר בשנתיים הקרובות.

תיוכים בפרל הארבור

מר טאנאקה הגיע אמש מטוקיו שעות ספורות לאחר שהגיע להונולולו הנשיא ניכסון, בבואו מן הבית הלבן המערבי בקליפורניה. השניים בירכו זה את זה בחגיגיות בבסיס היקאם — שהופצץ על-ידי היפאנים בהפצצת-הפתע על פרל הארבור ב-1941.

היתה זו הפגישה הראשונה בין נשיא אמריקאי ובין ראש ממשלה יפאן בהוואי ושני המנהיגים דיברו על ברית הידידות בין שתי המדינות, אשר הושלה מאז המלחמה הצה בין שתי המדינות באוקינוס השקט.

הנשיא ציין בהגיעו לבסיס שהוא עומד באתת מנקודות ההתקפה היפאניות ב-1941 וכי עתה נפגשים נשיא של ארה"ב וראש ממשלת יפאן במאמץ לבנות את השלום באוקינוס השקט. הוא אמר כי ללא שלום, שיתוף פעולה וידידות בין ארה"ב ויפאן לא יתכן שלום גם במקומות אחרים.

„אנא, בלי זעזועים"

מר טאנאקה אמר לנשיא — בעקיפין אך בבירור — שלא היה רוצה ב„זעזועים נוספים", רמז לביקורו של ניכסון בפקין בחודש פברואר שנערך בלי להודיע על כך לטוקיו מראש. כן הודיע יפאן שנית כאשר הודיע ניכסון על המדיניות הכלכלית החדשה, שאילצה את יפאן לפנות את היאן בחודש דצמבר אשתקד.

וושינגטון, 31 (ע"ר). הנשיא ניכסון עומד להקשות את מדיניות הסחר הבינלאומית של ארה"ב, אם יוסיפו המעצמות האחרות לדחות את בקשות ארה"ב להנאים הוגנים יותר במערכת הסחר העולמית — אמר אמש מקור מבשלתי בכיר בוושינגטון. גילוי העמדה הזאת של הנשיא בא ערב פגישתו עם ראש ממשלת יפאן בהוואי.

„שיחה סודית בבוקר"

מטוקיו נמסר, כי המפלגה הליברלית הדמוקרטית השלטת ביפאן התפלגה היום בשאלת היחסים בעתיד עם טאיוואן, לאחר כינון יחסים דיפלומטיים עם סין. אישים חשובים במפלגה מצדדים בטאיוואן. בפגישה סוערת של הועדה לנורמליזציה של היחסים עם סין שהתכנסה היום, לא הצליחו הצדדים להגיע לידי הסכם על ניסוח העקרונות ומצפים להמשך הויכוחים מחר.

חלק מחברי לשכת עבודה לא ישתתפו באישור שפירא

המשטרה הפסיקה החתמה על עצומה נגד מינוי שפירא ברח' דיזנגוף

מאת רן כפיר
כתב „הארץ"

חלק מחברי לשכת מפלגת העבודה לא ישתתפו בישיבת הלשכה, המתכנסת הבוקר כדי לאשר את מינויו מחדש של ח"כ י. ש. שפירא כשר המשפטים. הם לא יבואו לישיבה, כדי לא להתנגש בגלוי עם ראש הממשלה הגב' גולדה מאיר. מניחים, כי החלטת הלשכה שתאשר את המינוי תתקבל בתנאים אלה פה אחד.

אישים בצמרת מפלגת העבודה טענו אתמול, כי החלטת ראש הממשלה להחזיר את מר שפירא לתפקיד שר המשפטים מבשרת, כי הגב' מאיר החליטה להישאר בתפקידה גם בקדנציה הבאה. הגב' מאיר תנצל את החלטתה ואיום בפרישתה כדי להכתיב למפלגה את רצונה יותר משעשתה זאת בעבר, טענו אותם אישים. הגב' מאיר תדאג — לקראת כהונתה המחודשת — לחיזוק מעמדם של אנשי הצמרת הבודדים מבני דורה שנשארו עוד פעילים.

מורת-רוח בכנסת

סופרו הפרלמנטרי של „הארץ" מוסר, כי בקרב רוב חברי הכנסת רווחת מורת-רוח מהחלטת הגב' מאיר להחזיר את מר שפירא לממשלה. חברי כנסת רבים, מן האופוזיציה והקואליציה, ציינו באזני סופר „הארץ", כי החלטת ראש הממשלה מהווה פגיעה בדעת הקהל. הם הדגישו, כי מר שפירא לא התפטר רק על רקע פרשת שכר הפרקליטים, אלא בגלל מאזן של כשלונות בשנות כהונתו האחרונות. כמה חברי כנסת מציינים, כי ההחלטה מהווה גם פגיעה בכנסת שאך לפני חדשים מעטים קיבלה את הודעת ההתפטרות. לא יתכן, אמרו כמה חברי כנסת מהמערך ומגח"ל, כי הממשלה תשתמש בבמת הכנסת כדי להודיע דבר והפוכו תוך תקופה כה קצרה.

הדעה הדומיננטית בין חברי הכנסת היא שזהו אקט של ידידות מצד הגב' מאיר, שאינו מתיישב עם הפעולות שגרמו להתפטרות מר שפירא ועם נהלים פרלמנטריים תקינים.

י. ש. שפירא יסביר את נימוקיו

ח"כ י. ש. שפירא יופיע היום בפני חברי חוג רעיוני של בית ברל

(הסוף בעמוד 2, טור 1)

מוסף הארץ מגיש לקוראיו-החל בגליון ראש השנה

תיק אודסה

✱ מה הקשר בין רצח הנשיא קנדי ב-1963 להתאבדותו של יהודי זקן ואלמוני בשכונת-עוני בהמבורג?

✱ מה הקשר בין פושעים נאציים חורשי מזימות בקהיר לבין שרות הביון הישראלי?

✱ מה הקשר בין שליחותו הגורלית של עתונאי צעיר לבין משימתו הסודית של איש ס.ס. לשעבר במאדריד?

פרדריק פורסיית, העתונאי האנגלי שכתב את „התן", שהיה לאחד מגדולי רבי-המכר בעולם ובארץ (ושפורסם לראשונה בישראל בהמשכים במוסף „הארץ") הופיע כספר „הנשיא על הכוונת" בספריית שין שין שין של הוצאת שוקן בתל-אביב) — מפענח חידות מרתקות אלה ברומן-מתח פוליטי-היסטורי חדש ועצר-נשימה, אשר עלילתו משתרעת על פני אירופה, אמריקה והמזרח התיכון. על רקע עובדתי מתאר פורסייט מירדף לחיים ולמוות אחר רב-פושעים נאצי, עיסקות הנשק החשאיות של ישראל ושל מצרים, פעולות „המוסד" (השרות החשאי הישראלי) ותכבי „אודסה", הארגון הסודי של מפקדי הס.ס. לשעבר, שזרועותיו האימתניות הארוכות חובקות עולם ואינן סולדות ממעשי רצח לחיסול כל העומד בדרכן.

מוסף „הארץ" רכש את הזכויות הבלעדיות לפרסם בישראל את יצירת-המתח המרעישה — בהמשכים

הפרק הראשון - בגליון ראש השנה של מוסף הארץ ביום ששי הבא!

פקידי אל על מאיימים בשביתה מהיום עד יום א'

קובלים על קיצוץ שעות נוספות

מאת סופר „הארץ"

1000 פקידי אל-על יחליטו הבוקר אם להשבית את העבודה מהיום בצהרים עד יום ראשון בבוקר. אם אמנם יחליטו הפקידים לשבות, יתכן כי חלק ממטוסי החברה שצריכים להמריא במוצאי שבת יקורקעו.

לאל על יש מחר 4 טיסות רגילות ו-2 טיסות מיוחדות. אם תפרוץ השביתה לא יפעלו מחלקת התנועה שמקבלת נוסעים ורושמת אותם, מחלקת מחסנים שמספקת חלקי חילוף למטוסים. כן ישבתו מנקי המטוסים, חלק מעובדי המסגרה וספקי המזון.

איום השביתה מקיף את כל הפקידים הנמצאים עד דרגות ט"ו של הדירוג האחיד הנהנים מתשלום שעות נוספות. על-פי מדיניות הצמצומים של אל-על, הוחלט להקטין

(הסוף, בעמוד 2, טור 5)

מזג האויר

הטמפרטורות החזויות להיום: ירושלים 17 עד 28 מעלות, תל-אביב 21 עד 30, חיפה 22 עד 30, באר-שבע 17 עד 33, אילת 25 עד 38, מפרץ שלמה 26 עד 37, רמת הגולן 15 עד 29, הר שומרון 17 עד 28, עזה 17 עד 33, יריחו 22 עד 37.

הלחות היחסית תרד בבקעת בארץ ההרים. גובה הגלים: 80—140 סים.

המשחק ה-21 הופסק כאשר לפישר סיכויים לנצח

מאת משה צ'רניאק

המשחק ה-21 שנערך אמש ברייקיאוויק שוב התחיל בהגנה סיציליאנית הפעם משחק אותה פישר. בנוסחה ידועה הוליך ספאסקי מלכות ובכך שיבש את מבנה הרגלים של יריבו באגף המלך, אך איפשר לו יוזמה מסוכנת באגף המלכה. מסעו ה-18 של פישר יצר איום חזק וספאסקי נאלץ להקריב צריח תמורת רץ ורגלי.

(הסוף בעמ' 2, טור 5)

בגליון זה 28 עמודים בצרוף המוסף השבועי בן 64 עמודים

נציג מצרים בוואשינגטון חזר להתייעצויות

לבטים בקהיר בגיבוש עמדה חדשה בשאלת המו"מ בפרוס עצרת האו"ם

מאת סופר „הארץ"
לענייני ערביים

...צילות מדינית קדחתנית מורגשת בקהיר בימים האחרונים, על ... ידיעות בדבר מאמצים כבירים ... להגברת הקיפאון באיזור ...יאת דיוני עצרת האו"ם.

...ור ליום אתמול חזר לקהיר ה...צה על האינטרסים המצריים בוושינגטון, אחמד תופיק חליל, ל...צעויות שהוגדרו כחשובות. ...יל נפגש לפני שובו עם מיניסטר ...ך האמריקאי ויליאם רוג'רס.

הנשיא סאדאת עומד לשאת היום נאום משודר קיצובר בהתנעה קהיר, טריפולי ודמשק, לרגל יום השנה לכינון „איחוד הרפובליקות הערביות" בין מצרים, לוב וסוריה ולהכרזת האיחוד בשלבים בין מצרים ולוב.

...סאדאת ייחד את הדיבור על תפ...י הפדרציה והאיחוד בשלב הבא ...קור את ההתפתחויות האחרונות ...ב באיזור לקראת דיוני העצרת ...תקפה הדיפלומטית המצרית ...נדה להסביר את העמדה המצרית בבירות העולם.

עתון תוקף בעקיפין את העמדה המצרית בעניין זה ומציין, כי „אלה המשליכים את יהבם על השינויים שחלו בעמדת אירופה המערבית מאז שנת 1967 הם קרבנות של אשליה או של משאלות אישיות".

העתון הבירותי „אל-חיאת" כתב אתמול, כי בירה"מ הורתה למפלגות הקומוניסטיות הערביות בסוריה, לבנון ומצרים להשיג תיאום ביניהן במטרה לפעול נגד המסע האנטי-סובייטי שמנהלת עליה העתונות המצרית.

העתון, המסתמך על מקורות קומוניסטיים בבירות מגלה, כי מנהיגי הקרמלין פועלים להפסקת הנהגת הסטודנטים המצריים נגד משטרו של הנשיא סאדאת.

העתון הכוויתי „אל-ראי אל-עאם" כתב אתמול, כי הסגר הכלכלי שהופעל על-ידי חלק ממדינות ערב נגד ירדן עלול לגרור את רבת-עמון להסדר שלום נפרד עם ישראל. העתון מדגיש, כי המשטרים הערביים תוקפים כלפי חוץ את תכניתו של המלך חוסיין להקמת „הממלכה הערבית המאוחדת", אולם למעשה הם תומכים בה בחשאי.

ריאד קורא לוועידת פיסגה כל-ערבית

...אל-ג'מהוריה" הקהירי כתב אתמול, כי מצרים תעלה את משבר ...רת ההיכון לדיון בעצרת הקרובה של או"ם, העומדת להיפתח בחודש זה. העתון מציין, כי קהיר ...כת התייעצויות עם יתר בירות ... את הדיון. מזכיר הליגה הערבית ...ד ריאד העלה שוב, בראיון ...ון הקהירי „אל-אהראם", את ה...ו בדבר עריכת ועידת פיסגה ...ית לתיאום הצעדים הבין-ערביים נגד ישראל. ריאד קרא גם ל...ים ערביים משותפים נגד המ...ות „התומכות בתוקפנות הישראלית".

מוריה נגד אוריינטציה על אירופה המערבית

...נגוד לקריאות העתונות המצרית בדבר „תפקידה החשוב של אירופה המערבית באיזור", — קרא ...מול העתון הדמשקאי „אל-בעת" ...דינות ערב לבל יתלו תקוות רבות ... באירופה המערבית בכל הנוגע ...סדר הסיכסוך במזרח התיכון. ה...

המורים לא ישבתו

ועדה משותפת להקטנת הצפיפות בכיתות

מאת סופרת „הארץ"
לענייני חינוך

שנת הלימודים תשל"ג עומדת להיפתח היום בכל מוסדות החינוך בארץ, לאחר שמרכז הסתדרות המורים הסיר אמש את איומו להשבית את כיתות א', ז', ט' על אי-הענות משרד החינוך לתוכנית והפעלתה ההדרגתית של הצפיפות בכיתות.

(על פתיחת שנת הלימודים — בעמוד 12)

מרכז הסתדרות המורים קיבל את הצעתו של שר החינוך יגאל אלון להקים ועדת משא ומתן משותפת שתבחן את בעית הצפיפות בכיתות ללא תנאים מוקדמים משום צד. הוחלט, כי בעוד כחודשיים יתכנס המרכז שנית, כדי לקבל דיווחים מנציגי ההסתדרות המורים בוועדה על התקדמות דיונית, ובהתאם לכך היקבע שנית עמדת ההסתדרות בנושא זה.

ההחלטה התקבלה ברוב של 31 קולות נגד 3 ובהימנעותם של 6.

בנאומו בפני מרכז המורים ציין השר אלון, כי משרד החינוך והתרבות מוכן להפחית את מספר התלמידים בכיתות המונות מעל 35 בכיתה. הוא הדגיש, כי בקטגוריה של מעוטי טיפוח יכללו לצורך תכנית זו — כל הכיתות בהן לומדים תלמידים מאוכלוסיית המצוקה, גם באזורים מבוססים יחסית.

(סוף בעמוד 2, טור 6)

3 ישראלים חשודים בפריצה בבריסל

בריסל, 31 (ע"ר). שלושה ישראלים נעצרו להקירה בבריסל באשמת נסיון לפרוץ לחנות הכשיטים באחד הרחובות הראשיים של העיר — מסרו מקורות בית המשפט בבריסל. אחד מהם, אהרון צפניה, מיפו, נתפס בעת שקדח חור בקיר של חנות ריקה הקרובה לחדר בו נמצאת כספת חנות התכשיטים. שני הנאשמים בשותפות לפשע הם האחים מנשה ומרדכי ראובן. עיקוב אחריהם הוליך למלון „גראנד פלוש" וכאן נתגלה ברשותם ציוד לפריצה לחנויות הם נעצרו.

עולה ישיש מבריה"מ ונכדו יוותרו על אחת מכליותיהם למימון הכופר

בנו של הישיש נדרש לשלם 11,5 אלף רובל

מאת אדר קיסרי,
סופר „הארץ"

חיים יפים ליפקין, בן 79, ונכדו משה בימאן, בן 21 — עולים מברית-המועצות שהגיעו בימים אלה לישראל — ינסו למכור בלונדון אחת מכליותיהם כל אחד, כדי לממן את יציאתו מרוסיה של המהנדס ולאדימיר ליפקין (33) — בנו של חיים — שנדרש על-ידי הרוסים לשלם 11,500 רובל ככופר תעודה.

חיים ליפקין ומשה בימאן, בן-אחותו של ולאדימיר — הנמצאים במרכז-קליטה בעכו — הגיעו לכלל החלטה זו לאחר שהרוסים מנעו משאר-בשרם, ברגע האחרון, להצטרף אליהם. ולאדימיר, רעייתו ובתם בת השנה קיבלו אישור יציאה, אולם בשעת הסידורים הנוהלים האחרונים נדרש המהנדס להוסיף 11,500 רובל.

בשיחה טלפונית שקויימה אמש עם ישראל, אמר ולאדימיר ליפקין: „הסכום הגדול ביותר שראיתי בימי חיי היו אלף הרובלים ששילמתי תמורת ויתור על אזרחותי הסובייטית היתר-היציאה, עתה תובעים ממני תוספת של 11,500 רובל".

כשנודע לליפקין הבן על כוונת אביו, שיגר מברק לליאוניד ברז'נייב, מזכיר המפלגה, בו תבע לאפשר לו לצאת לאלתר את רוסיה ובכך למנוע מהאב — העומד לצאת ללונדון — מלבצע את כוונתו.

חיים ליפקין

משה בימאן

אדלין שמולץ ממזרח גרמניה, מתחבקת עם נערי באריך מארה"ב, לאחר שקבעה שיא עולמי חדש ב-400 מ' מעורב אישי, בתחרויות המוקדמות שהיו בבוקר — 5:06.96 ד'. (צילום רדיו של אי.פי.)

(הסיקור האולימפי המפורט — ראה בעמוד 6)

ביירות, 31 (ע"ר). בית משפט צבאי בביירות זיכה 11 חברים של ארגון המתנדבים „אל צ'יקאי", שהאשמו בתקיפת תחנת משטרה בביירות בערב ראש השנה האזרחי.

היום בהארץ

עמוד 13: פולס: ישראל בשנת 198.. ✱ רן כפיר: המוות הלבן ✱ יואל מרקוס: כל אנשי המלכה.

עמוד 14: יאיר קוטלר: רבבות ...קים ללא רשיון ✱ זאב שיף: ...לופים מתפשים מפעלים ✱ ...יהו פלפסר: הגבורה ומצ...ם מעיקים על ברז'נייב ✱ ...ה אושפיז: עדיפות להכשרת ...רים.

עמוד 15: הכבים והאלמש: ...לם חוזרים לישו ✱ אליהו ...ייכר: שותפו של הערך ✱ ...לדה ליברנוסה: הנער הקדוש ...ראבנינו.

עמוד 16: ריצ'ארד כאורד: ... מעיב על יחסי בירה"מ — ...יד ✱ ה. נ'. בירנברג: ...ובר האנשובי מאיים על פרז.

עמוד 17: אדוארד גולדשמיקר: ...יאליזם מפגר נכפה על ציכיה ... אלון על הסדר עם מצרים.

עמודים 18 ו-19 הרכות וספ...: משה שמיר: השר ש...ק על גחלת-האש האחרונה ✱ טוביה בן-יעקב: דאלי חו... לספרד ✱ מאיר ויזלטיר: ...תם תיאולוגי (שיר) ✱ פרופ' ... פלודר: ספר חדש על פא... פסיכולוגיה ✱ אהוד בן-עזר: ... דורות קודמים ✱ תערוכות.

עמוד 20: משה צ'רניאק: שח... ✱ נ. נשרי: ברידג'.

עמוד 21: נחמן פביאן: הכא...בה של הארכיבישוף ✱ גדעון ...: הגורות במן במרכז ירו...ים ✱ יהודה ליטני: אין ...רים בשארם ✱ מרדכי אר...לי: בעקבות הסליחה ✱ ...ה אריאל: בתי-הכנסת של ...ם.

עמוד 28: מכתבים למערכת ✱ ...תי שמצתי ✱ יופי גם: ה...ם הללו.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

רוב לסורקיס במרכז העבודה

יריבו קיבל 42 אחוז מקולות המרכז

מאת רן כסלו, סופר "הארץ"

מרכז מפלגת העבודה בחר אתמול ב־165 קולות נגד 120 את ח"כ מרדכי סורקיס לסגן מזכ"ל המפלגה. מר סורקיס הוצע לתפקיד זה על־ידי קבוצת אישים מחטיבת רפ"י במקומו של ח"כ מרדכי בן־פורת, שהתפטר מהתפקיד, ולשכת המפלגה המליצה על מועמדותו.

בלחץ של חוגים שונים במרכז העמיד מזכיר העבודה מר אהרון ידלין להצבעה בחירה בין שני מועמדים — ח"כ סורקיס ומר ראובן גבע, שהציע את עצמו כמועמד נגדי — אך ציין, כי הלשכה החליטה ברוב קולות להמליץ על ח"כ סורקיס. מר ידלין מסר, כי נתקבלה דרישה בחתימת יותר מ־10 אחוז של חברי המרכז לערוך בחירה חשאית בין שני המועמדים.

העובדה, כי המועמד הנגדי, מר ראובן גבע, קיבל 42% של הקולות נתקבלה בין חברי המרכז כביטוי של מרי נגד שיטת המינויים החשאיים ונגד תכתיב של הלשכה וכהפגנה בעד בחירות אישיות במפלגה.

ידלין מעודד את שובתי עלית

בפתיחת הישיבה פנה מזכ"ל המפלגה מר אהרון ידלין בקריאת עידוד לשובתי עלית ודיבר נגד המעסיקים. מר ידלין הודיע, כי משלחת של המפלגה, בראשותו של סגן־שר מר אברהם גיבלבר, הביאה היום את עמדת המפלגה לידיעת פועלי עלית.

"אינו מהססים לבקר קיומן של שביתות בלתי צודקות או מיותרות — אמר מזכיר העבודה — אך באותה מידה חובתנו, ולא רק זכותנו, לעמוד לימינם של מאבקים מקצועיים צודקים, וזה מאבק פועלי קונצרן עלית. אין חולקים על רמת הרווחים הגבוהה של מפעלי הקונצרן, המוגנים בפני תוצרת חוץ ואין להם מתחרים בשוק. אני תמה על הנוקשות הבלתי־מובנת של בעלי העסיה במשא ומתן זה".

נסוגו מהגשת שאילתא בענין החזרת י. ש. שפירא לממשלה

שיחת היום בין חברי המרכז, כולל שיחות שהתנהלו בתוך אולם הישיבות והפריעו למהלך התקין של הישיבה, שימשה אתמול החזרתו של עו"ד י. ש. שפירא לתפקיד שר המשפטים. רבים בין חברי המרכז רואים בכך פגיעה בכנסת ובדעת הקהל. בכל זאת לא הוזכר הדבר כלל מעל במת הישיבה. חברים שעמדו תחילה להגיש בענין זה שאילתא לגב' גולדה מאיר, נסוגו מכוונתם וראש הממשלה אף לא השתתפה בישיבה אתמול.

במרכז הדיונים עמד אתמול המשך הויכוח על בעיות דת ומדינה. בניגוד לישיבות הקודמות של המרכז, בהן דרשו כמעט כל הנואמים שינויים מהותיים בסטטוס קוו ותחיקה חילונית בעניני אישות, רוב הנואמים אתמול צידדו בהמשך הסטטוס קוו, למען שלום־בית בקואליציה ושמירה על המסורת היהודית.

ח"כ חיים צדוק הציע לפתור את בעית פסולי חיתון בהענקת מעמד חוקי לנשואים פרטיים.

ח"כ אהרון ידלין הודיע, כי הדיון ימשך בישיבות נוספות כדי לסיימו לפני פתיחת מושב החורף של הכנסת. מחוגים יודעי־דבר בצמרת העבודה נודע, כי הכוונה היא למשוך את הדיון עד שיוודעו התוצאות של הבחירות לרבנות והיודע עמדתה של מפ"ם בקשר להעלאה מחודשת של הצעת חוק האזרחי. לפי ההתפתחויות אלה יעוצבו ההחלטות של המרכז בעניני דת ומדינה — נאמר מאותם המקורות.

ועדת הבחירות לרבנות תעקוף את מועצת הרבנות הראשית

מאת מהי גולן, סופר "הארץ"

בועדת הבחירות מסתמנת מגמה ברורה לאשר ביום ב' הקרוב את רשימת הרבנים לגוף הבוחר, גם אם לא תתקבל חוות־דעת מועצת הרבנות על הרבנים הכלולים ברשימה.

לפני כמה שבועות החליט בג"ץ, כי ועדת הבחירות יכולה לאשר את רשימת הרבנים רק לאחר קבלת חוות־דעת מן המועצה. לאחר דחיות רבות החליטה המועצה על הקמת ועדה למטרה זו, שתורכב משני רבנים שימונו על־ידי הרבנים הראשיים וחבר שלישי שייבחר על־ידי השניים. הרב אונטרמן מינה את חבר בית־הדין הגדול הרב אליעזר גולדשמידט. מאמציו של הרב נסים למנות את נציגו בועדה עלו בתוהו, לאחר שכל הרבנים אליהם פנה סירבו לשבת עם הרב גולדשמידט, הידוע בקיצוניותו ובהתנגדותו לקיום הבחירות.

בינתיים שיגרה ועדת הבחירות מכתבים ומברקים לרבנים הראשיים ולמועצה, שבהם הדגישה את הצורך הדחוף בהקדמת חוות־הדעת לשם קיום הבחירות במועדן. עד כה לא התקבלו כל תשובות על מכתבים אלה. חבר הועדה מר אהרון אונן הציע השבוע שהועדה תאשר את רשימת הרבנים ללא חוות דעת המועצה, אולם הוחלט לחכות כמה ימים נוספים.

סופר "הארץ" מציר, כי אם אמנם תאשר הועדה את הרשימה אין ספק שתומכי הרב אונטרמן, המתנגדים לקיום הבחירות, יגישו עתירה נוספת לבג"ץ. חוגים משפטניים סבורים, עם זאת, כי עתירה זו תידחה, מכיוון שועדת הבחירות תצליח להראות שעשתה מעל ומעבר לנדרש ממנה כדי לקבל את חוות הדעת מן המועצה.

חלק מחברי לשכת עבודה

(סוף מעמוד 1)

ויסביר את נימוקיו להצעתו לפניה כל ראש הממשלה לחזור לתפקיד שר המשפטים. מר שפירא החזיר לפגישה עם החוג עוד לפני מספר שבועות, אך לאור ההתפתחויות האחרונות, הרגשה המרכזי בפגישה היה הודאה לפניית הגב' מאיר.

להפקידו בממשלה, בנסיבות בלתי שכיחות כאלו, מוטלת עליו ועל ראש הממשלה החובה להסביר לכנסת ולציבור מה הניעו לצבור לסדר היום על הגורמים שהביאו להתפטרותו, לפני עשרה שבועות בלבד. באין הסבר מספק זה, הופך האקט הפוליטי של ההפטרות מן הממשלה לחבר רציני".

סטודנטים של גח"ל מחתימים על עצומה

כ־3000 איש חתמו אמש — עד שעה 9 בערב, על עצומה נגד מינוי מחדש של ח"כ שפירא כשר המשפטים, לאחר שהתפטר מהתפקיד זה בעקבות החקירה בפרשת נתיבי נפט והשלכותיה. את ההחתמה על העצומה התחילו אמש בשעה 5 אחה"צ סטודנטים מתא גח"ל באוניברסיטת תל־אביב, בשלוש נקודות ברח' דיזנגוף בתל־אביב.

לפי התוכנית עמדו הסטודנטים לקיים את הערב הראשון של ההחתמה בתצוה, אך הופרעו על־ידי המשטרה שטענה, כי אקט ההחתמה הוא הפגנה בלתי חוקית. השוטרים ופקחי עירית תל־אביב איימו להחרים את הרשימות והשולחנות עליהם התחמו העוברים ושבים והפסיקו את ההחתמה בסביבת 9 בערב.

יו"ר תא הסטודנטים של גח"ל מר מיכאל קליינר פנה אתמול לתא המערך באוניברסיטה בהצעת פעולה משותפת בהחתמה על העצומה נגד ח"כ שפירא. נציגי המערך השיבו, כי הם אמנם מתנגדים למינויו של מר שפירא, אך עדיין לא החליטו על צעדים אירגוניים. היום יפנה תא גח"ל לצעירי כל המפלגות באוניברסיטה, בהצעה לשיתוף פעולה באירגון החתמה ובצעדים אחרים.

ההחלטה פישרית של הנהלת גח"ל

הנהלת גח"ל קיבלה אתמול החלטה, בה נאמר: "בהגישו את הודעת פרישתו מן הממשלה ציין שר המשפטים י. ש. שפירא, כי הוא נקט צעד זה אחר שיקול־דעת יסודי. מר שפירא הסביר לכנסת, כי נימוקים ציבוריים עמדו לנגד עיניו בהחליטו על הפרישה, הקשה עליו. אתמול הודיע ח"כ שפירא על נכונותו לשוב

תגובת מפ"ם: ענין פנימי של עבודה

מאת חביב כנען, סופר "הארץ"

אנו רואים בפניית ראש הממשלה אל מר י. ש. שפירא לחזור לכהונתו בממשלה כשר המשפטים, ענין פנימי למפלגת עבודה. ראש הממשלה לא הודיעה לנו על כוונה להציע למר שפירא לשוב לממשלה וכאחרים התפתענו גם אנו מפנייתה — אמר לי אתמול מזכיר מרכז מפ"ם מר נפתלי בן משה, כשנתבקש לתאר את עמדת מפ"ם על צירופו הקרוב מחדש של מר שפירא לממשלה.

יחד עם זה נראה שבחוגים מסוימים של מפ"ם עשוי שובו של מר שפירא לממשלה להתקבל בברכה, בגלל עמדתו בעניני בטחון ובדיית השלום, הקרובה לעמדת מפ"ם. רמז על כך אפשר למצוא בדבריו של מר בן משה שהוסיף, כי "מפ"ם רשמה בפניה בשעתו, כי שר המשפטים הכיר במשגים שעשה בפרשת נתיבי נפט (שכר בירוחה) ואנו מקווים שהוא יפיק מכך את המסקנה המבצעית. יחד עם זאת מעריכים אנו את פעולותיו בקידום התחיקה בישראל ולא שוכחים את עמדתו בשאלות בטחון ושלום".

ניו־יורק, 31 (עטס"א). ציר הקונגרס המילטון פיש עומד להגיש ביום ה' הבא הצעת־החלטה לקונגרס האמריקאי הקוראת את מנהיגי ברה"מ על "צידת מעבד של עבדים בבאה ה־20". בכך יהוללו כופר העזרה על המבקשים לעגר מברה"מ.

נעורים בריאות וגיל
עם מזון מלכות "גליל"

אם עברת את גיל ה־40 וברצונך לשמור על רעננותך — לאורך ימים, הננו ממליצים על "עזוז" — 6000 מיליגרם. כל כפית מכילה 500 מג. מזון מלכות.

הידעת כי
עובדי המדינה
נהנים מהנחה ניכרת מדמי המנוי
באמצעות בנק "יהב"
ראה מודעה בעתון בעמוד 26
הארץ

ביום ב' שביתת־אזהרה כללית באילת בתביעה למנוע העלאת מחירי "ארקיע"

מאת שמואל תגר, סופר "הארץ" באילת

מהבוקר הועלו מחירי הטיסה של חברת ארקיע ב־21 וחצי אחוז לטיסות בכל הקוים. אמש התכנסו חברי כל ועדי העובדים באילת ונציגי המסחר והמלאכה בעיר. לאחר ישיבה ממושכה החליטו לנקוט בצעדים דרסטיים נגד הנהלת משרד התחבורה, בשל העלאת המחירים.

מטעם ועדי העובדים ובעלי המלאכה באילת נשלחו הבוקר מברקים אל שר התחבורה, שר האוצר, מנכ"ל ארקיע, ראש עירית אילת ומזכיר מועצת פועלי אילת בתביעה להימנע מהעלאת מחירי הטיסה לתושבי אילת. אם עד יום ראשון לא יובא הנושא לדיון בין נציג ממשלתי מוסמך ובין נציגים מקומיים יושבתו כל המפעלים ובתי המלאכה באילת למשך שעתיים כשביתת־אזהרה ביום שני. לאחר שביתת האזהרה תכנס אסיפה נוספת, כדי להחליט על צעדי חירום נוספים.

באסיפה אמש צויין, כי נוסף על אישור משרד התחבורה להעלאת מחירים, קיבלה חברת ארקיע מענק של 1.6 מיליון לירות לשנה זו, לכיסוי ההפסדים ומתוך זה — חצי מיליון ל"י סיבסוד הטיסות לתושבי אילת.

תא"ל הרצל שפיר מונה לראש אכ"א

ש. להט — פורש מצה"ל

אלוף הרצל שפיר

מאת סופרו הצבאי של "הארץ"

תת־אלוף הרצל שפיר, בן 43, מונה אתמול לראש אגף כוח־אדם במטכ"ל במקומו של אלוף שלמה להט. עם מינויו הועלה לדרגת אלוף. האלוף להט פורש מצה"ל ויקבל על עצמו בקרוב ניהול מפעל גדול במשק הפרטי.

(דברי האלוף להט — ראה בעמ' 3)

האלוף החדש הוא איש שריון ותיק ובכך נשמרת המסורת, שהחלה עם מינויו של להט, להביא לאכ"א מפקדים מיחידות שדה. אלוף שפיר היה במלחמת ששת הימים סגנו וראש המטה של האלוף טל, שפקד על אוגדת השריון שפרצה לרצועת עזה ומשם לסיני עד לתעלה. שפיר הצטיין בתפקידו זה ולאחר המלחמה מילא שני תפקידים בכירים — ראש המטה של פיקוד מרכז ולאחר מכן עוזר ראש אגף המטה הכללי.

הרצל שפיר נולד ב־1929 בתל־אביב. למד בבית הספר הדתי תחכמוני, במקווה ישראל ואחר כך בבית־הספר הימי בחיפה. בשנות הששים קבל תואר ראשון בלימודי כלכלה וגיאוגרפיה באוניברסיטה בירושלים. במלחמת העצמאות שירת בגדוד השלישי של הפלמ"ח כמפקד כיתה ועבר את מסלול הקרבות של הגדוד. בין השאר כמפקד הכוח המסתער על מצודת נבי יושע. השתתף בכיבוש המצודה בצפת.

אחרי המלחמה השתחרר מצה"ל אך שב להתגייס. מילא תפקידי הדרכה ומטה בפיקוד דרום. ב־1954 הצטרף לשריון ובמבצע קדש היה קצין אג"ם במפקדתו של האלוף לסקוב.

ב־1959 יצא ללימודים בבית־הספר לפיקוד ומטה בקימברלי שבאנגליה ועם שובו מונה למפקד בית־הספר לשריון. ב־1963 מונה למפקד חטיבת שריון סדירה. כשנה וחצי לאחר מכן מונה לסגן מפקד גייסות השריון.

לאלוף שפיר בן המשרת כקצין בצה"ל. אחת משתי בנותיו משרתת גם היא בצה"ל.

יהודי — בראש ממשלת קולומביה הבריטית

ואנקובר, 31 (עטס"א). דוד בארט, בן 42, עובד סוציאלי לשעבר זכה בנצחון מפתיע בבחירות שנערכו ביום ד' והיה לראש הממשלה החדש של קולומביה הבריטית, בקנדה.

מר בארט הוא היהודי הראשון בהיסטוריה הקנדית שנבחר לראש ממשלה באחת הפרובינציות המרכיבות את המדינה.

חונכים תעופה אזרחית בין שתי הגרמניות

מאת סופרת "הארץ"

טיסות נוסעים מסחריות בין מערב למזרח גרמניה עומדות להתחדש לראשונה מאז מלחמת־העולם השניה ביום א' הקרוב, כאשר שלושה מטוסי חברת "קונדור", שהיא חברת־בת של לופטהאנזה, יביאו נוסעים מערב־גרמנים לירידי לייפציג שבמזרח גרמניה.

בחוגי תעופה רואים בטיסות הנ"ל סימן להפשרה גם במישור הכלכלי בין שתי הגרמניות, ומקוים כי שלוש הטיסות ממערב גרמניה ללייפציג יהוו ראשיתה של תנועה דו־סטרית בתעופה האזרחית.

וולדהיים: אין להתערב באוגנדה

וינה, 31 (עי"ר). מזכיר האו"ם קורט ולדהיים אמר היום בוינה, כי הארגון הבינלאומי חסר סמכות להתערב ישירות אצל ממשלת אוגנדה בענין גירוש האסיאנים ממדינה זו. עם זאת אמר למתבים לפני צאתו לביקור רשמי ביוגוסלביה, כי סיוע על־ידי המוסדות ההומניטריים אפשרי.

מר ולדהיים אמר שכל הענין יזכה לעיון מדוקדק ולאחר שישוב לניו־יורק בתחילת ספטמבר יביע דעתו רשמית על דרך פעולה אפשרית.

נעצר נציג ארה"ב

קאמפלה, 31 (צ"ר). ממשלת ארה"ב מעיינת באפשרות להזהיר תיירים אמריקאיים שלא לבקר באוגנדה, בעקבות התקרית בה "טיפלו" כפי שנודע חיילים אוגנדיים בגסות בדיפלומט אמריקאי ובאשתו — מסרו מקורות דיפלומטיים בקאמפלה היום.

המקורות אמרו, כי מר פיאר שרסטל, שנתמנה כמזכיר ראשון בשגרירות ארה"ב בקיגאלי, רואנדה, נעצר על־ידי חיילים אוגנדיים בגבול אוגנדה־רואנדה לפני כעשרה ימים. אשתו נלקחה למחנה צבאי קרוב ושוחררה רק לאחר שבעלה התחנן לפני החיילים להניח לה ללכת. המקורות אמרו, כי "התייחסו אליהם בגסות רבה למדי, אך לא יותר מדי נוראי". אחר כך הניחו להם להמשיך בדרכם לקיגאלי, אמרו המקורות.

החיילים הוצבו בתקנת הגבול הרוגיקה, בה אירעה התקריה, כדי להניא אסיאנים שאינם בני אוגנדה והמגורשים עתה מן המדינה, לנסות להבריח סחורות.

בריטניה מאיימת להפסיק הסחר והסיוע

לונדון, 31 (יופי"א). בריטניה איימה הערב לשים קץ לסחר ולסיוע עם אוגנדה, כגמול על גירושם של עד 50 אלף אסיאנים. הממשלה ציינה, כי על אף מאמציה הנמשכים למען הניע את הנשיא אידי אמין לשנות את דעתו, חייבים להניח כי הוא בכל זאת יבצע את הגירושים.

בריטניה הודיעה, כי היא תקלוט את כל בעלי הדרכונים הבריטיים שאינם מסוגלים למצוא מקלט בארצות אחרות.

שר החוץ סיר אלק דאגלס־יום אמר בנאום לאומה ששודר בטלויזיה וברדיו, כי "יהיה צורך לעיין מחדש בכל הקשרים הכלכליים בין בריטניה ואוגנדה". הוא אמר, כי צעדים אלה הם נוסף להחלטתה של בריטניה להקפיא מלוה בסך 25 מיליון דולר לפיתוח כלכלי באוגנדה.

דאגלס־יום הוקיע את החלטתו של אמין כ"בלתי אנושית ובלתי צודקה".

פגזים נורו לעבר רמת מגשימים

מספר פגזים שלא זוהו נורו הלילה סמוך לשעה 21.30 משטח סוריה לעבר איזור רמת מגשימים שברמת הגולן. לא היו נפגעים ולא נגרם כל נזק. כוחותינו השיבו באש אל עבר מקורות הירי.

ידיעות סותרות על הנוכחות הסובייטית בנמלי מצרים

לונדון, 31 (יופי"א). מקורות דיפלומטיים אמרו היום, כי ברה"מ כמעט השלימה את פינוי כוחותיה הצבאיים מהבסיסים הימיים במצרים, נוסף לבסיסים היבשתיים הרבים במדינה זו. רק מספר קטן של רוסים נשאר במצרים, בתפקידים שלא הוגדרו.

(עי"צ). הנשיא סאדאת מתכוון לדרוש את פינוי הצי הסובייטי מנמלי מצרים — נמסר בידיעה שנפוצה בוואשינגטון, בהסתמך על מקורות שירותי המודיעין האמריקאיים. לדברי השמועות הללו רמז הנשיא סאדאת על כך בשיחה עם צורין, בעת פגישה סודית שהתקיימה בקהיר.

עם זאת צויין, לדברי סוכנות הידיעות הצרפתית, כי לפי שעה עדיין ממשיך הצי הסובייטי להשתמש במתקנים באלכסנדריה, מרסה מטרוח ומפרץ סולום שבקרבת גבול לוב.

איסלנד שולחת ספינת תותחים לתחום הדייג

רייקיאוויק, 31 (יופי"א). משמר החופים של איסלנד שלח היום ספינת תותחים כדי לפקח על אניות־דייג בריטיות, שנכנסו לתחום הדייג החדש של 50 מייל מהחוף ואשר נכנס לתוקפו ביום ו' (היום).

פקידי אל על

(סוף מעמוד 1)

את מספר השעות הנוספות של הפקידים ועל קו פרק הסכסוך. הפקידים טוענים, כי התשלום עבור שעות נוספות נהפך להלק אינטגרלי בשכרם וכל צמצום בחלק זה של השכר פוגע ברמת חייו של הפקיד.

ההסתדרות איננה תומכת בשביתה

אתמול נפגשו חברי הועד עם מ"מ יו"ר המחלקה לאיגוד מקצועי בהסתדרות מר יהושע והצ'יבא כי הודיע כי ההסתדרות איננה תומכת בשביתה. הוא הזהיר, כי אם לשביתה זאת יכבנו הפקידים, עלולה ההסתדרות להכיר את הנהגת מהם. עוד אמר מר והצ'יבא, כי התשלום בעד שעות נוספות לעולם איננו מהווה חלק אינטגרלי מן השכר. אם רוצה הנהלת החברה להסוך בהוצאותיה, זכותה לצמצם את מספר השעות הנוספות.

ועד הפקידים טוען, כי מדיניות החסכון של אל־על איננה יכולה להתבטא דוקא על חשבונם של הפקידים, הנמצאים בתחתית סולם השכר של החברה. באותה מידה יכולה הנהלת אל על, בתיקוף של חסכון, להקטין את תשלום התוספת העל־בלית שניתנה לעובדים הבכירים. אם אמנם מטרת החברה לחסוך, היא יכולה להפחית את הוצאות הרכב, הטלפון והאש"ל הניתנות לבכירים.

בשביתה לא ישתתפו הפקידים הבכירים בעלי דרגות ט"ו, שאינם מקבלים תשלום שעות נוספות אלא תוספת גלובלית. יתכן כי הם יעבדו בזמן השביתה ואל־על תוכל לגייס עובדים נוספים, שימנעו שיתוק הקווים במוצ"ש.

המשחק ה־21

(סוף מעמוד 1)

בעמדה שנוצרה אחרי המסע ה־26 נאבק צריחו של פישר ברץ ובני הגלים הפשיים של ספאסקי.

המשחק ה־21 הופסק אחרי המסע ה־40 כשלפישר סיכויים לנצח. הוא הצליח לצוד את הרגלים ההפשיים של ספאסקי, אשר נאלץ לעביר להגבלה [illegible] והקוחו היחידה הוא כי ניתוח העמדה לא יגלה [illegible] לניצחון.

אולם בבקרת המשחק, כלומר אם פישר יכריע את הקרב, יהיה זה גם סיומו של הדו־קרב.

(יופי"ע) רב האמן האמריקאי לארי אוואנס אמר: "יתכן שיהיה לנו הלילה אלוף עולם חדש. פישר איננו יכול להפסיד במשחק זה ויש לו סיכויים לנצח בו. ספאסקי נלחם כדי להציל תצי נקודה".

היוגוסלבי גליגוריץ' הסכים לדעה זו. "בסוף הליך הערב שולל את ספאסקי בצורה שאני מתקשה לתאר כיך" — אמר. "לפני 8 מסעים היתה לספאסקי עמדה מצוינת. עכשיו הוא נלחם קשה כדי להשיג תיקו".

כ־800 צופים נכחו באולם בהיפסק המשחק ההופעם כמיד הפגיל את כלם "סקי" וביקש מהסדרנים להרחיק צופים שהקימו רעש.

שגריר בריה"מ, סרגיי אסטאבין, היה בין הצופים במשחק הפשוט להיות המכריע בתחרות.

עתירו של פישר זהו את הידיעות כאילו הוא יתפבק בתוצאות של תיקו עד לגמר האליפות. פישר, הידוע כשחקן התקפן שבודד־כלל אינו מסתפק בתיקו, זקוק לנצחון אחד או לשתי תוצאות תיקו מבין ארבעת המשחקים הנותרים.

בינתיים נודע, כי פישר איננו לא להשתתף בתסיבת הנצחון שלו, על רקע סכסוך חדש עם נשיא הפדרציה פיקס.

זכו בפיס

בהגרלה במפעל הפיס כיס 33/ב שהתקיימה ביום 31.8.72 זכו המספרים הבאים:

בסך — 150,000 ל"י זכו המספרים: 716957 ; 064065

בסך — 50,000 ל"י זכה המספר: 343435

בסך — 12,500 ל"י זכו המספרים: 473962 ; 136520

בסך — 6,250 ל"י זכו המספרים: 202414 ; 237501 ; 590314 ; 356914

בסך — 600 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 04033 ; 21008 ; 24785 ; 35400 ; 35861 ; 39965 ; 68372 ; 76480 ; 86331 ; 92473

בסך — 250 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 03883 ; 09274 ; 21578 ; 25144 ; 25585 ; 26178 ; 34734 ; 39653 ; 43617 ; 50354 ; 59989 ; 60551 ; 60780 ; 61578 ; 63492 ; 65516 ; 65783 ; 73297 ; 78404 ; 81464 ; 83275 ; 85493 ; 90821 ; 97002 ; 97143

בסך — 100 ל"י זכו כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 0491 ; 0934 ; 0999 ; 1982 ; 4525 ; 8126 ; 9806

בסך — 50 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 0093 ; 0132 ; 0364 ; 0606 ; 0848 ; 0920 ; 1675 ; 1730 ; 1753 ; 1839 ; 1843 ; 2106 ; 2123 ; 2289 ; 2597 ; 3061 ; 3291 ; 4405 ; 4409 ; 4409 ; 4518 ; 4343 ; 5096 ; 5114 ; 5729 ; 5746 ; 5887 ; 6196 ; 6516 ; 6762 ; 7455 ; 7985 ; 8268 ; 8645 ; 8691 ; 9096 ; 9250 ; 9762 ; 9884

בסך — 4 ל"י זכו כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרה: 1.

בסך — 1,250 ל"י זכו הכרטיסים הבאים: 106848 ; 209930 ; 259438 ; 298595 ; 302972 ; 319435 ; 322412 ; 362516 ; 405566 ; 437000 ; 469693 ; 532335 ; 594210 ; 607864 ; 610407 ; 632504 ; 650862 ; 675292 ; 696105 ; 754122 ; 756248

לחץ על בריה"מ מצליח כשמקימים "רעש" במערב

תדריך פנימי של הסטייט דפארטמנט

מאת דן מרגלית, סופר "הארץ"

תדריך פנימי שניתן על־ידי הסטייט־דפרטמנט בארצות הברית קבע, כי בכל המקרים שברית־המועצות שינתה את עמדתה בנושאים השנויים במחלוקת, היה זה תוצאה מלחץ של דעת־הקהל במערב. התדריך של הסטייט־דפרטמנט קבע, כי ברית המועצות רגישה לדעת הקהל בעולם החפשי יותר מכפי שהדבר בא על ביטויו על פני השטח.

כאשר יש זעם במערב, המתבטא בהפגנות ובפרסומים בעתונות, יש לכך השפעה על עמדת הממשלה הסובייטית. לא אירע שבנושאים השנויים במחלוקת חריפה הצליחו לשנות את עמדת ברית המועצות, אם לא הופעלה דעת־הקהל בצורה הקיפה.

תדריך כזה עלול להביך את מחלקת המדינה בארצות הברית, שכן לא פעם אירע שהאמריקאים יעצו לישראל ולארגונים יהודיים לנהוג במדיניות מתונה המבוססת על מגעים דיפלומטיים בלבד ולוותר על הפעלת דעת־הקהל ואמצעי התקשורת. אך במציאות עולה שגם הסטייט־דפרטמנט יודע, כי הפעלת אמצעים "רעשניים" אלה היא כמעט הכרחית לשינוי עמדת ברית המועצות ובכילותה.

התדריך ניתן בתחילת 1972 בהקשר להצלחת המאמצים להתיר עליה כלשהי של יהודים מברית המועצות.

גובר גל המחאות

(סוף מעמוד 1)

בבית־חולים צבאי ויועמד למשפט בגלל סרובו להתגייס לצבא בריה"מ.

(עטס"א, ע. ולעי"ט). ביקורת חריפה על הטלת כופר התעודה מתח אתמול נשיא אגודת אמנסטי אינטרנשיונל, מר שון בריד. נשיא האסיפה של מועצת אירופה מר ג'וזפה ויגאוטו פירסם הודעת גינוי חריפה לכופר.

✶ הפרופסור א. צ'יים, יועצו המדיני של הסנאטור ג'ורג' מקגאוורן, נפגש אמש בירושלים עם שר האוצר פנחס ספיר. הוא אמר בפגישה, כי לגזירת הכופר, הסובייטים יהיו הודים שליליים ביותר בעולם.

✶ בוואשינגטון אמרה יהודית סילבר שפירא, הצעירה היהודיה מארה"ב שנישאה לא מכבר במוסקבה למהנדס היהודי גבריאל שפירא ולאחר מכן נאלצה לחזור לארה"ב בלעדיו כי בעקבות גזירת הכופר יצטרך בעלה לשלם סכום השוה ל־12 אלף דולר תמורת אשרת יציאה מבריה"מ.

✶ נמסר כי המשתתף היהודי הסובייטי ויקטור פרלמן, לשעבר חבר מערכת המאון לעניני ספרות "לי־

סרסורגיה באומתי, נעצר ברחוב במוסקבה לחקירה בעקבות עצה שנתן למשכילים יהודיים לא לשלם את כופר התעודה אלא להאבק לביטולו. הוא שוחרר אחרי כמה שעות.

✶ יהודי אוסטריה שיגרו מברק לראש ממשלת בריה"מ, אלכסיי קוסיגין, ותבעו לבטל את הגזירה. הם גם פנו למזכיר האו"ם קורט ולדהיים בבקשה להתערב בענין.

✶ בג'נבה נערכה ביום ד' הפגנה ליד חנות מזכרות רוסית מטעם ועד הפעולה השוויצרי למען יהדות ברית המועצות.

✶ בליבה היתה אתמול הפגנה ליד שגרירות בריה"מ.

✶ בלונדון הגיש לורד ג'אנר מסטר שאילתא בבית הלורדים, בה הוא שואל את ממשלת בריטניה אם בכוונתה לנקוט צעדים כדי לשכנע את מוסקבה לבטל את הגזירה.

✶ הועדה המרכזית של ההסתדרות החליטה אתמול לכנס מושב חירום של מועצת ההסתדרות למחאה וליזום פעולה לביטול כופר התעודה. מושב החירום יתקיים ביום ד' הקרוב.

✶ הנהלת מרכז השלטון המקומי קראה אתמול לעולם הנאור למחות על המעשה המחפיר של ממשלת בריה"מ בענין הכופר. יו"ר המרכז מר פנחס אילון ביקש מהארגון הבינלאומי של הרשויות המקומיות לנקוט עמדה בשאלה זו. הוחלט לפנות לערים הקשורות בברית ערים תאומות עם ערים בארץ כדי שיביעו מחאתן.

נגנבה מכונית 743523
כרמל דוכס מודל 68
פרס כספי ינתן למוצא
טל. 04—722509

ספורט

עונת הכדורגל מתחדשת במיפגשי הגביע

שתי הצגות כפולות בבלומפילד ובחיפה

ביפו: מכבי ת"א — באר־שבע, הפועל ת"א — מכבי יפו

✶ בק"ח: מכבי חיפה — בית"ר ת"א

מאת אבי [illegible], סופר הספורט "הארץ"

פגרת הקיץ במשחקי הכדורגל, שהיתה הפעם קצרה מהרגיל, תסתיים מחר כאשר תינתן שריקת פתיחה לשמונה משחקי שמינית גמר גביע המדינה לעונת 1971/72.

יש להניח שלמרות אירועי האולימפיאדה, לא יותרו חובבי הכדורגל המושבעים על החויה המתחדשת ויבואו לראות את הקבוצות החביבות עליהם, הפעם עם שלל כדורגליהם החדשים, מלאכת הרכש של ימי הפגרה.

אין ספק, כי המשחקים המרכזיים של שמינית גמר גביע המדינה בכדורגל יהיו אלה בהם יתמודדו הקבוצות התל־אביביות נגד יריבים מהליגה הלאומית. למעשה רק הקבוצות מתל־אביב — הפועל, מכבי וביתר — יתמודדו נגד יריבים שהסיכויים התאורטיים לפתות, מצביעים על כך שבכוחם להכביד על מעבר המכשול לשלב רבע הגמר.

מכבי ת"א — באר־שבע

אלופת הליגה הלאומית, קבוצת מכבי תל־אביב, תעשה את כל המאמצים לזכות בתואר הכפול לעונת המשחקים 1971/72 — אליפות הליגה והגביע. אלא שכדי לזכות בכרטיס הכניסה למשחק רבע הגמר יהיה על הקבוצה לגבור על הפועל באר־שבע, שאם יפתח את העונה החדשה כפי שעשה בימיו הראשונים בתחילת העונה שעברה — יש לצפות לקרב מרתק שיהיה בו כדי להעמיד במצב קשה את האלופים, אשר חזרו לא מכבר מסיור בארצות הברית. משחק זה יהיה באיצטדיון בלומפילד ביפו בשעה 1.

המיפגש השני באיצטדיון בלומפילד יהיה בין קבוצת הפועל תל־אביב ומכבי יפו. יש במשחק זה הרבה מהבלתי צפוי, כיוון שלהפועל תל־אביב, שהיה בכלב בסיום בסוף העונה בסכנת ירידה יש את כל הנתונים להתחיל את העונה הנוכחית בתנופה, כראוי לקבוצה שידעה הישגים מכובדים בעבר. אך גם למכבי יפו, שעלה בעונה שעברה לליגה הלאומית, הצליח לסיים את העונה בצורה מרשימה בצמרת, יהיה בה לחדש בעונת משחקים זו. לכן, הקלפים במשחק זה טרפו נגלבים ויתכן שמעט מהם נוכל לראות בשבת באיצטדיון בלומפילד.

מכבי חיפה — בית"ר ת"א

הקבוצה התל־אביבית השלישית — בית"ר — תנדוד עד לאיצטדיון קרית־חיים שם תתמודד ב־3 נגד מכבי חיפה. גם קבוצה זו היתה בחלק העונה שעברה בסכנת ירידה ובעיות רבות העיקו על המועדון, אלא שהעונה, עם כניסתו של המאמן יצחק שניאור לתפקידו, יתכן שיהיה לאוהדי הקבוצה יותר נחת משחקניהם.

באותו איצטדיון, בשעה 5, יתמודד הפועל חיפה נגד הפועל קרית־אתא מליגה א'. בלוד יארח הפועל המקומי בשעה 3 את הפועל ירושלים. בשני משחקים אלה צפוי נצחון לנציגים מהליגה הלאומית — תוצאה אחרת תלמד על הכנה לקויה של ה"לאומיות".

מרמורק יארח את נתניה

הפועל מרמורק, שעלה בסוף העונה במשחק דרמטי לליגה הלאומית, יתמודד עם מכבי נתניה במגרשו הביתי. יהיה זה מבחן כח ראשון לנציגי העיר רחובות ולכדורגלני השכונה הקטנה נגד יריב לאומי חזק. כדורגלני מכבי נתניה, שלא הצליחו לשמור בעונה שעברה על תוארם כאלופי הליגה הלאומית, יבקשו לפתוח לזכות בגביע המדינה, ולכן נראה כי יקשה על הפועל מרמורק לעשות את הבלתי צפוי במשחק זה.

מכבי פתח־תקוה, העולה החדשה לליגה הלאומית (אחרי שנה אחת בליגה א') יתמודד עם הפועל מגדל־העמק מליגה א' צפון באיצטדיון הכדורגל בפתח־תקוה בשעה 3. בית"ר ירושלים ינדוד השבת עד לנהריה שבצפון שם יתמודד בשעה 3 עם הפועל המקומי.

טורניר קושניר בכדורסל

טורניר כדורסל לזכרו של בן־ציון קושניר יתקיים במוצאי שבת, החל משעה 17.00 במגרש הכדורסל באוניברסיטת תל־אביב. הקבוצות שישתתפו על הזכיה בגביע הן של הפועל גבעת־ברנר / נען, הפועל פתח־תקוה, הפועל שער־הנגב ואוניברסיטת תל־אביב.

המורים לא ישבתו

(סוף מעמוד 1)

21 חטיבות־ביניים בחיפה ובהן 8500 ת'

68,000 תלמידים בירושלים

שילוב עדות ושכבות

בתל אביב נפתחו שלושה בתי־ס יסודיים

דיין: ישראל ומצרים יכולות להגיע להסדר חלקי

(ל). שר הבטחון משה דיין אמר אמש, כי הוא מאמין שישראל ומצרים יכולות להגיע להסדר חלקי. אולם, אין שר הבטחון רואה סיכויים טובים להסכם שלום עם ירדן בעתיד הקרוב. מר דיין אמר, כי יתנגד לנסיגה ישראלית כוללת מהגדה המערבית — אפילו תמורת שלום עם ירדן.

בדברו בפני ועידת מנהיגי סטודנטים יהודיים מחו"ל אמר שר הבטחון, כי "יש סיבות טובות מאוד לישראל ולמצרים להגיע לכלל הסכם כלשהו".

מר דיין הבהיר, כי אין הוא מדבר על הסכם שלום סופי עם מצרים אלא על הסדר חלקי, שיאפשר לשתי המדינות לחיות בבטחון, בלא החשש של התקפה מהצד שכנגד. אנו מוכנים לשוחח עם המצרים בלא תנאים מוקדמים — אמר מר דיין.

אשר לירדן, אמר מר דיין, כי תנאי מדינה זו לשלום "אינם מתקבלים על הדעת". שר הבטחון: כי המלך חוסיין יעשה שלום עם ישראל אך ורק אם תסכים ישראל לסגת לחלוטין מהגדה המערבית כולל ירושלים. "אם עלי לבחור בין שלום עם נסיגה מלאה, ובין שלום והישארותנו במקומות שאנו נמצאים, אבחר באפשרות השניה".

לדעת מר דיין על כוחות ישראל להישאר על גדות הירדן ואולם צה כי ליהודים תהיה שמורה זכות להתיישב ביהודה ובשומרון.

מר דיין הוסיף: "עלינו [illegible] בגדה המערבית ועל הערבים להיכשר אזרחים ירדניים ... על קשר הדוק עם רבת עמון וזה חל גם על רצועת עזה. לא עקש, כי התושבים יקנו את רוחותיהם והם גם לא רוצים בכך. "אנחנו יכולים להמשיך במצב הקיים לאורך ימים — בשלום שנה, זוהי הברירה הטובה העומדת בפנינו".

השייך ג'עברי מצהיר של היה לו קשר למאורעות 9

(צ). ראש עירית חברון, השייך מוחמד ג'עברי, הכריז אתמול, כי לא היה לו אישית כל קשר עם מאורעות 1929 וכי מה שעשו חברי קבוצה קטנה מסויימת שבאו לחפש אחריו, אינה הדרך להשכין שלום בין שני העמים.

השייך ג'עברי דיבר בפגישה עם חברי מועדון רוטרי תל־אביב־יפו, שבאו לטיול מאורגן בחברון מטעם הקרן הקיימת המועדון. בקבלת פנים שערכו השייך ונכבדים אחרים לאורחים בבנין העיריה, הגיש לו נשיא המועדון, הד"ר ראובן קטהיין, את סמל המועדון.

הטבח בחברון, בשעתו — טען ראש העיריה — היה תוצאה של תחבולות מנהיגים בריטיים, ערבים ויהודים, שלכל אחד מהם היו מניעים שונים, ביניהם איטיים, את שני העמים זה בזה. הוא שלטון הטורקי שקדמה למנדט עדות לכך שהערבים והיהודים יכלו לחיות בצוותא ובידידות דורות.

ראש העיריה הביע בהמשך את התמרמרותו על אותה קטנה, שהוא יודע כי היא מבוטלת בקרב חושבי ישראל. אמר, כי אנשי קבוצה זו באו במטרה מוצהרת לעצור לדין ומשלא נמצא בבית זה אשתו שתצא אליהם. "מול לא נמצאה אז בבית" — אנ

במהלך הסיור ביקרו האורחים בקריית ארבע ונפגשו עם המתנחלים, הרב לוינגר.

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו ללא עת של
בעלי, אבינו

דוד זייף ז"ל

ההלויה תצא היום בשעה 11.00 מבית ההלויות הצ
ברח' דפנה 5 ת"א לבית העלמין בחולון.

המתאבלים:
אשתו — ת
בנו — צבי
בתו — דלי

ביום השנה לפטירתו של

צ. ז. וינברג ז"ל

תתקיים אזכרה בבית הקברות בתל־מונד ביום כ"ד ב
אלול תשל"ב (3 בספטמבר 1972), בשעה 5 אחה"צ.
באותו יום בשעה 6.30 אחה"צ תתקיים עצרת אזכ
באולם בית הספר האזורי של הדר השרון תל־מונד.

המשפחה והועדה המארג

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של יקירנו

ד"ר
אלפרד פויכטונגר
ז"ל

ביום המישי 31.8.72 בציריך

אשתו: הילדה
בנו: בנימין וב"ב, גדרה
בתו: עליזה בגינסקי וב"ב, יהוד
אחותו: הני קופפר, תל־אביב
והמשפחה בארץ ובחו"ל

על מועד ההלויה בתל־אביב תבוא הודעה נוס

משתתפים בצערם של חברינו לעבודה
מר וולפגנג מאי
והמשפחות **לוי וריטר**
עם פטירת האם
הדוויג מאי (אנגל) ז"ל

מפעלי פרנץ לוי
ההנהלה והעובדים

ליעקב רויכמן ובני ביתו
משתתפים בצערם הכבד במות
הרעיה והאם

אביעזר פרידמן ובמשפחה
חברת "ארפן" בע"מ חיפה

הארץ

יום ו', כ"ב באלול תשל"ב
1 בספטמבר 1972

בתל־אביב: המערכת וההנהלה מזא"ה 56, ת. ד. 233, טלפון 623311. מח' המודעות רח' מזא"ה 56, ת. ד. 233, טלפון 623311, 611576. מח' ההפצה ומנויים מזא"ה 75, טל' 623311 ת. ד. 233. מס' מיקוד: 61000.

ירושלים: רח' ההסתדרות 2 טל' 224245-6, ת. ד. 273
חיפה: רחוב נורדוי 20 טלפון 8—661166, ת. ד. 5259

המו"ל: הוצאת עתון הארץ בע"מ. דפוס הארץ מזא"ה 56 ת"א
העורך: גרשום שוקן. האחראי: גרשון שאמס.
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי־יד.

HAARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel - P.O.B. 233, Tel. 623311

טעם לפגם

כל המעורבים בעניין, קשה יותר להבין מה הניע את ראש הממשלה להזמין את חה"כ יעקב שמשון שפירא להצטרף מחדש לממשלה כשר המשפטים. הזמנה זו מוכרחה להתפרש כצעד המכוון להצדיק בדיעבד את כל אותם המעשים והמהלכים של שר המשפטים לשעבר, אשר בטעתם הסעירו את דעת הקהל. מר שפירא יכול היה לטעון כי ההפסד משום שלא זכה בתמיכה מספקת מצד מפלגתו ונציגיה בממשלה וחברי סיעתה בכנסת. אך מניעת התמיכה מיועציו וקבלת החלטות בניגוד להנחיותיו המקוריות אין להסבירן אלא על רקע העובדה כי רוב השרים ורוב חברי הסיעה הפרלמנטארית אמנם כועסים הצדקת הסיפורים שהשמיעו נגד המלצותיו של מר שפירא בחוגים רחבים של הציבור ובעתונות. התפטרותו היתה, לאמורה, פרי רצונו החופשי; אך לכאורה היא נכפתה עליו על ידי דעת הציבור.

צעדה של גב' מאיר לקרוא למר שפירא בחזרה, כמוהו כהתעלמות גלויה בדעת הציבור כפי שבאה על ביטויה בימים ההם ואין יסוד להניח כי השתנתה בינתיים.

צירופו לממשלה לא יחזק את יוקרתה. יש גם מקום לשאול מדוע החליטה ראש הממשלה כאילו אין מועמד אחר מתאים לתפקיד של שר משפטים. אם מנהיגי עבודה המתכנסים היום ליער..., יאשרו את הזמנתה של גב' מאיר, מוכרח אישור כעין זה להתפרש כתעודת עניות אשר לשכת עבודה והנהלת הסיעה בכנסת ותמו עליה במו ידיהם: בין כל חברי עבודה אין לגלות אף אדם המוכשר להיות שר המשפטים, זולת אחד ויחיד סגולה. צניעות — זהו מסימני ההיכר של מפלגת העבודה, אך צניעות בשיעור כזה לא תוכל שלא להפתיע את הבריות.

בריות אלה הם גם בעלי זכות בחירה. ואם הנהגת עבודה אולי סבורה כי הכשלונות אבד כמו של מר י. ש. שפירא קשור בהם, הרי כלתפוס מקום בולט בתודעת ציבור הבוחרים עד למועד הבחירות לכנסת השמינית, צירופו מחדש לממשלה עכשיו ודאי יזכיר את זכרם. בין הבוחרים ישנם רבים אשר עבודה חייבת להיות מעוניינת ברכישת קולותיהם והם דווקא מגלים רגישות יתרה לנושא זה. מפלגות האופוזיציה לא יוותרו על האפשרות שגב' מאיר עומדת עתה לספק להן.

מעל ומעבר לכל החישובים של תועלתיות מפלגתית, מן הראוי שמנהיגי עבודה יבינו כי כוונתה של ראש הממשלה אינה עולה בקנה אחד עם המושגים שמשטר דמוקראטי־פרלמנטארי חייב לשמור על כיבודם. החזרתו של מר י. ש. שפירא לממשלה תשאיר טעם לפגם אצל רבים. פוליטיקאי הנאלץ להתפטר מתוך הבנה כי אף חברי מפלגתו לא יכלו עוד להגן עליו, אין לכפות אותו מחדש על הציבור, רק משום שראש הממשלה הפצה ביקרו. אווירת חצר מלכותית האופפת את ראשות הממשלה, תוכל להסביר את תשוקתה של גב' מאיר להזמין את מר שפירא לחזור מהתפטרותו. אך מפלגה דמוקראטית, החייבת להתחשב בהלכי רוח שבעם, אינה צריכה להיכנע להכתבה.

ערכם של ניכויים

ההחלטה שהתקבלה באוצר לפטור ממס הכנסה את בעלי ההכנסות הנמוכות מאד היא לא רק צודקת אלא גם קלה מאד לאוצר. סכומי המס שמשלמים רובם של רבבות נישומים אלה ספק אם די בהם כדי לכסות אף את הוצאות ניהול החשבונות עבורם.

האבסורד שבעלי משפחות עם ילדים משלמים מס הכנסה גם אם הם משתכרים 450 ל"י לחודש נובע מהסחף שחל בהכנסות ובניכויים כתוצאה מהאינפלציה. מבחינה זו יש להשלים את הוצאתן של משפחות אלה ממעגל המסים בהיקף דומה לניכויים והשיעורים של כל הנישומים.

אם נועדו הניכויים להבטיח סכומים מינימאליים לצרכים חיוניים פטורים ממס מן הדין שהמסדרה תישמר. הדבר יכול להיעשות למשל על־ידי הצמדת הניכוי למדד יוקר המחייה. אם נועדו השיעורים הפרוגרסיביים להבטיח את הצדק על־פי יכולת התשלום של הנישומים מן הדין שיכולת זו אף היא תימדד על פי ערכה הממשי של ההכנסה ולא על פי הכמות הגדולה של שטרות הכסף בידי הנישום. אין לקבל, כמובן, את הגירסה שתוספת היוקר הפטורה ממס מבטיחה את הפיצוי הנאות על ההתייקרויות.

אין הרפורמה במסים מהדברים הקלים, אולם אנומליה של שיעורים קטלניים על הכנסות — רק מפני שהן היו גדולות כביכול בעבר הרחוק למדי — אף היא אינה מהדברים שהמשק יכול להרשות לעצמו ללא בדיקה חוזרת.

עימות עם יפאן בהונולולו

בחירת האי הוואי — במחצית הדרך בין ארה"ב ליפאן — מקום המפגש בין הנשיא ניכסון ובין ראש הממשלה היפאני החדש קאקואי טנאקה, אפשר לראות בה סמל של התמורה שחלה ביחסים בין שתי המדינות. אין זה רק ביטוי לכך שטנאקה רואה עצמו נציג מדינה שוות מעמד לארה"ב, אלא שהנשיא ניכסון מוכן להטריח עצמו ולנסוע עד מחצית הדרך לקראת אורחו, כדי לתת ביטוי פורמאלי לשינוי במעמדה של יפאן.

במובן מסוים דומים השינויים — ומגבלותיהם — לאלה שחלו בין ארה"ב לגרמניה המערבית. גם יפאן המנוצחת נהפכת, בעזרת סיוע אמריקאי נדיב, מארץ הרוסה למדינה המתחרה במעצמה שהקימה אותה על רגליה. גם יפאן נוהגת מתוך מידה גדולה והולכת של עצמאות בתחום המדיני — גם כאשר אין הדבר לרוחה של ארה"ב — אך שתיהן מעוניינות בהמשך קיומה של „המטריה האיסטרטגית" האמריקאית. אלא שבעוד מערב־גרמניה נמצאת בדרך לשוב ולהיות מעצמה, מתקרבת יפאן אל סף המועדון של מעצמות־העל. ההבדל אינו כמותי בלבד, אלא — ובעיקר — הבדל איכותי: גרמניה יכולה להיות אחד מכמה מרכיבים מקומיים חשובים באיסטרטגיה המערב־אירופית; יפאן היא הגורם המקומי המכריע הבלעדי באיסטרטגיה של המזרח הרחוק ויכולה להיות לה השפעה ממדרגה ראשונה על התפתחות היחסים במשולש של פקינג—מוסקבה—וואשינגטון.

זה הרקע הבסיסי לכל דיון פוליטי בין נשיא ארה"ב לראש ממשלה יפאני. אך בראש סדר היום עומד העימות הכלכלי. עודף היבוא של תוצרת יפאנית על היצוא ליפאן הוא אחד הגורמים החשובים להתהוות הגרעון המסחרי האמריקאי הלוחץ על הדולר. מעריכים שב־1972 בלבד תמכור יפאן לארה"ב ב־4 מיליארד דולר יותר מכפי שתקנה ממנה. שוב ושוב הבטיחה טוקיו לעשות להגדלת היבוא מאמריקה, אך הדברים מסתכמים בכמה מאות מיליוני דולרים בלבד — ללא כל יחס לממדי הגרעון במאזן, ובעיקר בלי כל צעד ממשי לחיסול הסידורים והתקנות החוסמים למעשה את שערי יפאן בפני סוגים רבים של מוצרים אמריקאיים הנמכרים במחירים תחרותיים.

אם מסמל מיקום הפגישה בין ניכסון לטנאקה שינוי מעמד ... טוקיו, יש בגישתו של מר ניכסון ויועצו קיסינג'ר שינוי ... שינעם שוות ליפאן: בוואשינגטון התגבשה כבר ערב צאתו של מר ניכסון הדעה, כי אין ארה"ב צריכה להתנצל (למשל, על שלא גילתה ליפאן מראש דבר ביקור ניכסון בפקינג או על הכוונה להוריד את הדולר) וכי זכאית עתה ארה"ב לדרוש מטוקיו יתר התחשבות באינטרסים האמריקאים — הן בתחום הכלכלי הן בתחום המדיני.

ישראל בשנת 1980

אין להשלים עם „הסיפוח השקט" של השטחים

מאת פולס

כל יום מבטיחים לנו, זה שבועות, כי וואשינגטון אינה רואה את הזמן כמתאים לפיתוח יוזמות פוליטיות חדשות; עד אחרי מועד הבחירות לנשיאות לא תראה ארה"ב את עצמה חופשית לעסוק בעניני המזרח התיכון. כל יום לוגמים אצלנו לרוויה את המשקה הזה; אמנם בשורה זאת סותרת את אשר אמרו אנשים המקורבים לראש הממשלה אחרי נאומה האחרון בכנסת לכתבי חוץ, כי „הגיעה העת לתזוזה". אך סתירה זו איננה מדאיגה את אלה הגורסים, כי אין לנו צורך לעשות מאמצים למען קירוב השלום או הסדר מדיני. העיקר, לדעתם, בזה שאינו מורגש כל לחץ אמריקאי למען תזוזה כזו.

כל ידיעה נוספת, כי בוואשינגטון אינם תוהים כעת כיצד ליישב את הקונפליקט המזרח־תיכוני, היא להם כעין סם הרגעה; עד ל־4 בנובמבר אין לנו צורך לדאוג, ולאחר מכן — אם שיש בטחון, כי גם ניכסון ב' ידבק במדיניותו של ניכסון א'; או — במקרה שייבחר מקגאברן שהוא מן הסתם מקרה בלתי־סביר — יבחין גם הוא, כי נשיא ארה"ב יהיה נאלץ שלא לסטות מהקו הפרו־ישראלי הנהוג בוואשינגטון עד עתה. מכל מקום: דיה לצרה בשעתה, ומי יודע אם בכלל צפויים אנו לצרה? מדוע מוכרח דבר להשתנות?

מהעובדה, כי כבר למעלה מחמש שנים הננו יושבים על קווי הפסקת האש כפי שנוצבו בתום הקרבות של ששת הימים, נובע כוח סוגסטיבי רב. הבה נשווה את מצבנו בשנת 1972 לזה שהיה שורר בשנת 1954: היינו אז טרודים עד למעלה ראש בבעיית ההסתננות לשם רצח, הסורים ביקשו ללא הרף לערער על שליטתנו באזורים המפורזים בצפון, היו לנו צרות על גבי צרות עם יושבי הראש של ועדות שביתת הנשק מטעם האו"ם, ואף מבחינה פוליטית לא היתה יציבותם של הקווים, שבתחומו בהסכמי שביתת הנשק, נעלה מכל ספק. אמת ויציב — אין להשוות את מצבנו היום עם זה שהיה קיים בימים ההם. מדוע לא יימשך כך? והכיוון שרב הפיתוי שמשקיף פוליטי יראה את עצמו כמגיד עתידות, מתפתים רבים לדעה כי קווי הפסקת האש צפויים להיות גבולות־קבע של מדינת ישראל; התפקיד המדיני היחידי שמוטל עלינו לכאורה הוא למנוע כל שינוי.

מדינאים גדולים מתוננים בכוח של אינטואיציה, אך לקטנים מהם מסוכן לסמוך עליה. על נקלה אפשר להיכשל בזה, וכשם שאין להסיק מן האפאטיות הנוכחיות של וואשינגטון שלא תתעורר מחדש לפעילות, כן מוטב שלא לבנות גם על הנחה, כי במקום או במאוחר מוכרחה ארה"ב לחדש את התערבותה הפעילה ביחסי ישראל־ערב. עלינו לדעת — לא את אשר עתיד לקרות בשיעור זה או אחר של סבירות, כי זה פשוט אינו ניתן לדעת — אלא מה אנו רוצים שיהיה. המדיניות של ממשלת ישראל צריכה למצא את אשר היא רוצה — בתנאי שאמון הכנסת יהיה מובטח לה: וחזקה על הכנסת שתהיה מושפעת מדעת הציבור כל ימי כהונתה ולא רק ביום הבחירות.

*

הממשלה נוטה, ברובה, להעניק לעצמה היתר שלא לפתח פעילות מדינית ברגע זה. אלה הגורסים כי היא עושה נכון, מצביעים על שתיקתו של אנואר סאדאת, שנמנע מלהגיב בחיוב על נאומה של הגברת מאיר בכנסת, או על נאומו של שר הבטחון בבית־הספר לפיקוד ומטה. אפשר קהיר עדיין סבורה, כי כדאי לה שלא להיחפז ומוטב אולי להמתין לתוצאות הבחירות לנשיאות בארה"ב, שמא בכל זאת יתחולל שם שינוי לטובתה.

אין זה מן הנמנע, כי התנהגות המצרית תהיה מכוונה לצעדים ממשיים לעבר ישראל רק אם תתבדה גם תקוותה זו. אך הנאומים כמו הנאומים הנ"ל של ראש הממשלה ושר הבטחון אינם מיותרים בשל כך; לא זו בלבד שיש בהם כדי לסתור את טענת אויבינו, כי ישראל אינה רוצה בשלום, אלא הם עשויים להכשיר את הקרקע בבירת מצרים למפנה בתאריך מאוחר יותר. ואשר לציבור הישראלי, מן הראוי שלא יוסיף למשוך את הכבש בכל לעינו משום שאינו קורא ידיעות מפוצצות על מגעים אלה או אחרים עם הצדדים שכנגד. עליו להבהיר לעצמו במה ירצה.

באופן בלוף נקבע מביל מאמץ זה של הבהרת מטרותנו הלאומית בתורת אל ימי הכוננות המלחמה בחדשי מאי־יוני 1967. כי עקביש כוקום בימים ההם להכרה, כי כניסת הצבא המצרי לסיני, וסגירת מיצרי טירן כמוהם כאתגר שישראל נאלצת להגיב עליו במלחמה, כי אין תקווה שההתערבות בינלאומית תפטור אותנו מהחובה לפתור את הבעיה בכוחנו אנו וכי מוטב שלא נתכונן אלא להתקיף, לא חשב אז על שמלחמה זו נגד מצרים ותהיה תוך כוונה להשלים את כיבושה של ארץ־ישראל המערבית. איש לא תבע אז כגעלה על ירדן כדי להשתלט לצמיתות על יהודה ושומרון. לכולנו זה היה ברור שלא נרשה לצבאו של חוסיין לתקוף ולשלוט בירושלים המזרחית, אך המלחמה הובנה כמלחמה אנטי־מצרית מעיקרה. תפיסה זו התחילה להשתנות רק לאחר המלחמה השבה, כי הגדה המערבית נפלה כולה בידנו.

*

שר הבטחון שלא חשב אף בימי המלחמה כי צה"ל חייב לכבוש את כל סיני עד לסף התעלה ועד בכלל, נשאר עקבי בדעתו כי הישיבה על תעלת סואץ צריכה לשמש לנו רק כקלף־מיקוח כדי להשיג את שארם א־שייך — מטרה שלמעשה מקפלת בתוכה את הרעיון של חלוקת סיני בינינו ובין מצרים. כבר בראשית שנת 1968 דיבר על כך, כי לכשנשיג מטרות אלו היינו יכולים להסתפק, לגבי מצרים, במשהו פחות מאשר חוזה שלום. הוא היה חוזר ואומר כי מצרים לא תוכל לאורך ימים להשלים עם קווי הפסקת האש, וזה היה בזמן שטייסים סובייטים עדיין לא קיבלו על עצמם את האחריות להגנה על המרחב האווירי של מצרים. לכן, יציאת הרוסים מארץ הנילוס אינה כשבה לגביו; היא צריכה לשנות לגבי הממשלה כולה במובן זה שהגשמת הרעיון המקורי של מר דיין לגבי נסיגה מכף התעלה ותלוק הסיני כרוכה עתה בסיכון מוקטן, לעומת זה שהיה קיים בשלב האחרון של מלחמת ההתשה.

כנגד זה עומדת מדיניותו של מר דיין כלפי ירדן בסימן תיאבון גדל והולך להפוך את קווי הפסקת האש לגבולות־קבע. תחילה חשב רק על בסיסים צבאיים על גב ההר. לאחר מכן באה הנוסחה של הירדן כגבול בטחון של ישראל — נוסחה שלוי אשכול המנוח אימץ אותה. היום מתנגד שר הבטחון להחזרת המינהל הירדני האזרחי ליהודה ושומרון, גם אם יהיה מלווה תיקוני גבול קלים, גם אם יישארו „סידורי הבטחון" שלנו בבקעת הירדן על כנם — כלומר, עמדות צה"ל, המאפשרים לנו למנוע הצית התהר על־ידי כוחות ערביים מכל הסוגים — וגם אם מוכן חוסיין לסטות מעמדתו הנוקשה לגבי ירושלים.

מר דיין דוגל בהמשך המצב הקיים, ואין לפרש זאת אחרת מאשר על־פי התחזית, כי הזמן יעשה את שלו, יהודה ושומרון יישארו לצמיתות בתחום ישראל. שאלה הדמוגרפיה של מצב זה על־פי ההה אינה מטרידה אותו והוא גם מאמין, כי ערביי השטחים ימשיכו להשלים עם היותם מתאקים של מדינת ישראל, נתיני ירדן. אך נטולי זכות בחירה — גם לפרלמנט הירדני וגם לכנסת שלנו.

צריך שייאמר לו ולכל האחרים הגורסים כמוהו, כי לא לשם כך יצאנו לפני חמש שנים למלחמה.

*

אך הנימוק ההיסטורי איננו הנימוק היחידי שבגללו יש להתנגד לנגמה זו. אף אם נניח, כי גם אחרי הבחירות בארה"ב לא תשתנה מדיניותה של וואשינגטון וערביי השטחים המוחזקים ישלימו עם המשך הממשל הצבאי הישראלי — התהוותה של מדינת ישראל שערבים יהיו בתוכה כמיעוט בשיעור של לפחות שליש מכלל האוכלוסיה, איננה תואמת מטרתנו. די לנו להפנות את מבטנו לעבר קפריסין כדי להיווכח אילו בעיות מיעוט, המונה רק כ־18% מכלל האוכלוסיה, מסוגל לגרום לרוב. והרי בין טורקיה לקפריסין משתרע הים, בעוד שהאוכלוסיה הערבית שלנו נשענת במישרין על [illegible] ערבי רחב ידיים.

חמישים מיליון גרמנים לא הצליחו לבער מלבם של שלושה מיליון פולנים את התשוקה לשיחרור לאומי. ואין לומר, כי השלטון הפרוסי, בשליש האחרון של תקופת חלוקתה של פולין, היה הססני ביחס למגמות הגרמניזציה שלו במחוזות המזרחיים של המדינה.

בכל נתונים גיאוגרפיים אין להציב גבולות שיבטיחו קיום ובטחון למדינת ישראל בלי לכלול בה מיעוט ערבי שאף הוא אינו מבוטל, ויש יסוד להניח, כי בחוזה שלום עם ירדן לא יהיה לנו מנוס מלהבטיח עוד הגדלתו של מיעוט זה בהיקף מסויים. אך בעוד שישראל תוכל לעכל מיעוט ערבי בשיעור של עד 15% בערך — וגם בכך נעוצה בעיה — אין להבחין כיצד תוכל לחיות עם מיעוט גדול פי שניים ויותר מזה.

אם נגיע לשלום עם מדינות ערב השכנות, אפשר להעלות על הדעת כי המיעוט הערבי — המוגבל — יוכל במרוצת הזמן לזכות בהשתלבות גמורה בחיי המדינה, לרבות כניסה למנגנונים המנהליים שלה ואפילו לתוך צה"ל. לעומת זאת, כיצד אפשר להאמין שנוכל לעכל מיעוט ערבי גדול?

*

אם נעמוד על הכללת יהודה ושומרון בתוך גבולותינו, נכביד על מדינות ערב עשיית שלום אתנו. אם יעשו בכל זאת שלום עם ישראל, לא יראו בו סוף פסוק, והערבים הישראלים החדשים לא יוותרו על תקווה, כי הקערה תיהפך על פיה. ואם נבקש ליטול מהמיעוט הערבי הגדול את הכמיהה האירדנטיסטית ונסתכן בהענקת מדינה לו, נהפוך את מדינת ישראל למדינה לפי התבנית של לבנון. זה יספק אולי את פרופ' ארנולד טוינבי וחסידיו. אני מפקפק אם זה יספק את אלה המטיפים היום לאי־עשיית שלום עם ירדן.

ספק אם אנו מיטיבים לעשות כי אשר אנו קובעים לעצמנו היום את ה־4 בנובמבר כתאריך קובע למדיניותנו. אנו עשויים להיהפך לאומה פאטאלית אם לא נגבש כבר עתה במחשבתנו דמות המדינה בשנת 1980.

כל אנשי המלכה

שיקולים רגשיים פעלו בהחזרת שר המשפטים לתפקידו

מאת יואל מרקוס

כשפוליטיקאי בן שבעים חוזר לממשלה על מנת להתחיל בקריירה המיניסטריאלית השלישית שלו, עומדת על קצה הלשון שאלה אחת: מה היה המניע? כלומר, מה דחף את גב' גולדה מאיר להחזיר את מר שפירא לממשלה? קשה להניח שהיא ראתה בעצם אקט ההתפטרות שלו כפרה שבצעות „הגלות", כי כפרה מספקת על המעשים המתאימים שבהקשר אתם התפטר.

הרי התפטרותו של מר שפירא נגרמה בגלל שלוש סיבות שהוגדרו יחד, אחת מוצהרת, אחת וחצי מוצהרת ו־אחת בלתי מוצהרת:

* הסיבה הראשונה שהוצהרה על ידי מר שפירא עצמו בכנסת במחצית יוני היתה שהוא חש „בדידות". הוא לא פרש מה גרם לבדידות זו. אך אם מחברים לכלל מפתח זו גם את מה שאמר באותו תאריך בישיבת לשכת מפלגתו — „אני מותקף מכל הצדדים בעוד שהמפלגה לא התייצבה לימיני" — הרי כתבר להבין כי הסיבה הרשמית להתפטרותו, או מה שהיה בחינת הקש האחרון, היתה הרגשת הבדידות בתוך מפלגתו. הרגשה זו היתה מוצדקת. רבים החשובים במפלגה הסתייגו מהתנהגותו, אחרים קיבלו באלם של הסכמה את הביקורת שהוטחה נגדו, אחרים אף העזו לבקר אותו בגלוי. לא היתה שום „היחלצות" למענו. המעטים שעמדו לימינו, לא עשו זאת בלב שלם. את ה־coup de grace נתן לו לאחר ההתפטרות בטאון המפלגה, „אוהב" כשבירך על המוגמר בכותרת „תקדים בריא".

* הסיבה החצי־מוצהרת להתפטרותו נבעה מכך שלאורך כל הקו בפרשת נתיבי נפט נכנעה הממשלה לדעת הקהל והפכה על פיהן את כל המלצותיו של שר המשפטים. הוא היה נגד ועדת חקירה והממשלה קיבלה דווקא את חוות דעתו של מר צדוק, שאינו חבר בממשלה, ולא את זו של שפירא. (אפשרי שזהו גם מקורו של הזמן שהטיל מר שפירא על מינויו של צדוק במקומו). הוא היה נגד התערבות הממשלה במסקנות ועדת ויתקון והממשלה עשתה את ההיפך. הוא היה בעד שכר גבוה והממשלה הפכה את הקערה על פיה. אחרי התפטרותו אמר שלא היה צורך בהקמת ועדת חקירה ובכך הביע מר שפירא את מורת רוחו מהעובדה שהממשלה עשתה בכל את ההיפך מהמלצותיו־החלטותיו.

* הסיבה הבלתי מוצהרת להתפטרות קשורה בביקורת הציבורית הקשה שנמתחה על צורת הטיפול שלו בתלונתו של ד"ר ניב ועד לסיום הפרשה, על אטימותו לרגישות הציבור בשאלות של טוהר המידות, ועל הרושם הקשה שנוצר כאילו יש קשר בין צורת הטיפול בכל הפרשה לבין העובדה המקרית שמר פרידמן היה קליינט של משרדו לשעבר של מר שפירא.

הרגשת אשם

כיוון שאיבד את אמון הציבור, את אמון מפלגתו ולמעשה גם את אמון הממשלה שהפכה את המלצותיו על פיהן, לא היתה לו ברירה אחרת אלא להתפטר. זה הדבר ההגיוני היחיד שנותר בידו לעשות. אך כדי שיוכל לחזור, לאחר זמן קצר כל כך, לתפקידו היה צורך בביטולן של שלוש הסיבות שהביאו להתפטרות. ואם הידיעה על שובו נפלה על כולם כרעם ביום בהיר, הרי זה בעיקר משום שלא חל שום שינוי באותם שלושה גורמים שהביאו להתפטרות: המפלגה כגוף לא הרגישה שום יסורי חרטה ואלמלא החזירה יוזמתה הפרטית של גב' מאיר עתה את מר שפירא לכהונתו הוא כבר היה בדרכו להצטרף לפנתיאון המפלגתי של העסקנים שנשכחו. גם הממשלה לא שינתה שום החלטה מהחלטותיה בעניין נתיבי נפט. ההיפך הוא הנכון. הודק הפיקוח על החברות הממשלתיות והמשטרה ממשיכה — כך אנו מקווים — לבדוק את השאלה איך ומי רשם את החברה הבהאמית המפורסמת. גם הגורם השלישי — הציבור, לא הרגיש שום חרטה על ההתפטרות. ההיפך הנכון: רבים חשבו שזה סיום הגיוני ומוצדק לפרשה אומללה.

לא נתרחש איפוא בעשרה השבועות הללו שום מאורע או מפנה שהצדיקו את החזרתו של שפירא לממשלה.

אם כן מדוע החזור? יש אומרים שגולדה לא מצאה ממלא מקום לתפקיד הפנוי. טיעון זה נשמע, כמובן, כבדיחה. במדינה שיש בה משפטנים למכביר, אפשר היה למצוא מועמד מתאים לתפקיד. אומרים שעצותיו המלומדות של שפירא חסרו מאד לגולדה. גם זה קשה לתאר. הרי עצותיו בשנה־שנתיים אחרונות רק הביאו אסונות על הממשלה. אך אפילו זה נכון, יכלה ראש הממשלה למצוא דרכים להתייעץ עמו גם מבלי להחזירו לממשלה.

לא כדאי איפוא לחפש את המניע בסיבות פרגמאטיות או הגיוניות. המניע קשור כנראה בעניינים שב־

י. ש. שפירא

רגש. אומרים שמאז התפטרותו לא מצאה גב' מאיר מנוח לנפשה. היא חשה הרגשת אשם וטענה בכל מיני הזדמנויות שנעשה עוול גדול לאיש רב זכויות.

בשלהבת

אף כי הסנטימנטליות של גולדה נוגעת ללב, כדאי שיאמר בבירור כי לא נעשה שום עוול לשר המשפטים היוצא־חוזר. מר שפירא רחוק מלהיות דרייפוס בההדורה ישראלית, שטפלו בו כביכול אשמות שווא והדיחוהו מתפקידו בבושת פנים על לא עוול בכפו.

עשרה שבועות ודאי לא השכיחו דבר, אך כדאי בכל זאת להזכיר שוב שמר שפירא היה אולי שר משפטים טוב אך יועץ פוליטי גרוע וחסר רגישות. הוא סיבך את הממשלה בעניין שידורי הטלוויזיה בשבת, בעניין מיהו יהודי ובשאלת הבחירות לרבנות הראשית (בתרגיליו האקרובאטיים נגד הרב אונטרמן יצר בפועל את האפשרות להמשך כהונתו). בשלושה דברים אלה פעל במפורש נגד האינטרסים של הציבור הרחב.

כל מפגש בין שפירא היועץ הפוליטי לבין שפירא שר המשפטים היה הרה־אסון. אך בפרשת נתיבי נפט הוא נכשל לא רק כיועץ פוליטי אלא גם כאיש ציבור וגם כשר משפטים. החטא הקדמון היה בכך שמר שפירא לא פסל את עצמו מלטפל בתלונתו של ד"ר ניב כאשר ידע שנושא התלונה, מר פרידמן היה לקוחו בעבר ולקוח בהווה של משרדו לשעבר. מכאן ואילך היה כל פעלו בפרשה כושל מתחילתה ועד סופה. העצות היו כה מוטעות שהוא נאלץ מפעם לפעם לחזור בו. בכך הוא פגע ביוקרת הממשלה, זלזל בציבור, העביר את אי אמון הציבור בטוהר המידות של הזרועות הממשלתיות.

אין מקום להרגשת עוול. ואין שפירא במצב שבדיקתו יצאה סוף סוף לאור וכבודו מוחזר לו.

מועדון הוותיקים

המניע להחזרתו לממשלה אינו קשור איפוא לא בנימוקים מעשיים ואף אינו נובע מהודאה בצדקתו. הוא חוזר לממשלה משום שהוא נמנה על המועדון הסגור ביותר במדינה — מועדון העסקנים הוותיקים של צמרת מפלגת העבודה. הצעירים שבינינו מעולם לא יבינו את המבטאיות של חברי מועדון זה. את הרגשת ה„יחודי" שלהם, את העזרה ההדדית ביניהם, את תפיסתם המיסטורית ש„אחד בעד כולם וכולם בעד אחד". אם על חיילים ותיקים נאמר שאינם מתים לעולם אלא רק נמוגים, הרי על ותיקי המועדון הישראלי של הפסקנים אפשר לומר שהם גם מעולם לא נמוגים.

חברת המועדון גולדה מאיר לא השלימה רגשית עם כשיפתו של שפירא לדעת הקהל. היא ראתה בזה פגיעה ישירה בה, הפקרת חבר מועדון לעת זיקנה. היא לא יכלה להשלים עם תקדים ההתפטרות־על־משגים. כי הרי חברי המועדון הזה מעולם לא השלימו עם שגיאות. להם היה ויהיה מותר הכל.

עם שובו של שפירא יהיה המועדון שוב בהרכבו המלא. שוב יד תלחץ יד בחמימות ובחוזקה. ואם ירעדו במקצת הידיים, זה לא יהיה מבושה אלא קצת מזיקנה. אך העיקר שאיש לא יחסר עוד. העיקר שכל אנשי המלכה יהיו במקומם. חסינים ובטוחים בעצמם יותר מתמיד.

כיוון שזה עניין מוגמר לא נותר לנו, לציבור הרחב, אלא לגבב את שרידי היריקה הגדולה שירקו זה עתה על פני כולנו.

פשע מאורגן בישראל - ההמשך (ה')

המוות הלבן

מאת רן כסלו.

בשבועות האחרונים החלו להגיע לתל־אביב שמועות עקשניות על מותם של שני ישראלים, אשר נפלו קורבן באירופה לתאונות דרכים מוזרות. לפי ידיעות אלה לפני כשלושה חודשים נדרסה למוות על־ידי משאית, ברחוב בקופנהגן צעירה ישראלית בשם לילי נובל. ידיעות הגיעו באיחור יותר סיפרו על תאונה דומה בה נדרס בפרנקפורט אזרח ישראלי בשם לארי וקר.

בין לילי נובל ולארי וקר היו קשרים שנמשכו כשש שנים. לארי היה אבי בתה של לילי. לארי היה גם האיש אשר הכניס את לילי נובל, אחת מנערות הזוהר התל־אביביות, לשימוש בסמים כבדים — אופיום והרואין — לאחר שהתמכרה כבר קודם לעישון חשיש.

אך נוסף לקשרים אינטימיים וקשרי שימוש בסמים, היו בין השניים גם קשרים מסחריים. הם לא רק שימשו כצרכנים של רשתות הפצת סמים בארץ. משך הזמן גוייסו לילי ולארי לרשת הברחות הסמים, שבה משמשת ישראל רק תחנת־ביניים בדרך המובילה מהמזרח הרחוק לגרמניה המערבית.

הידיעות על מותם של בני הזוג לא קיבלו עדיין כל אישור ממקור רשמי. למשטרת ישראל לא נמסר על דבר מותם ב„תאונות" וממילא גם לא על החשד כי תאונות אלה היו בעצם מקרי רצח.

אך הידיעות ממקורות אחרים חוזרות ומאשרות את עובדת מותם. ואם אמנם יתאשרו הידיעות אלה, יהיה צורך להוסיף את לילי נובל ואת לארי וקר לרשימה ארוכה, אשר לנו ידועים רק אחדים מאנשיה, אלה שנרצחו בארץ: גואל תבצבי, בני הזוג אורפלי, עודד קליפצקי ואולי גם אילן אשרוב, שנסיבות מותו לא הוברר עדיין סופית.

המשותף לכל השמות האלה: כולם היו מעורבים בעיסקי סמים ובפרט בעיסקי הסחר שבין הסמים, הירואין, המכונה גם „המוות הלבן".

הפרטים במאמר זה על סחר הסמים והאנשים העוסקים בו לוקטו במקורות שונים, בחלקם כאלה המצויים בענף עצמו. מסיבות מובנות לא ניתן לזהותם.

אלדורדו של הסמים

למרות ההצהרות האופטימיות של מפקד משטרת אילת, היתה ונשארה העיר הדרומית לדעתם של הנרקומנים הישראליים, כעין אלדורדו של הסמים. נראה כי בעיית ההיפים, המטרידים את מנוחתם של אבות העיר, היא בעיה שולית בכל מכלול בעיות הסמים של אילת. בנוסף למושבות ההיפים קיים בעיר ריכוז גדול של נרקומנים ישראליים, המבקרים באילת לעתים קרובות או יושבים בה משך חודשים. השגת מנת סם — חשיש, דרך אופיום ועד ל„כדורים" (כולל ל.ס.די.) איננה מהווה שם בעיה מיוחדת והמחירים זולים יותר מאשר בתל־אביב או בבאר שבע. די היה לי להסתובב במרכז המסחרי של העיר משך חצי שעה כדי לקבל הצעה אדיבה לאספקת חומר. הספק — בחור צנום ושחרחר, כנראה מתושבי המקום — הסתובב בצורה חופשית לכדי לאורך שורה של חנויות ובתי קפה של המרכז. צד בעיניו את הלקוחות האפשריים ופנה אליהם כמעט בגלוי.

אך השוק המקומי של אילת הוא רק חלק זעיר מהיקף עיסקי הסמים בהם מעורבת העיר. אילת עם נמלה הפתוח למזרח הרחוק ולאפריקה מהווה צומת דרכים חשובה ברשת בינלאומית מסועפת דרכה עוברים הסמים בכיוונים שונים.

הכמות הראשונה הגדולה של חשיש הגיעה לאילת מספר שבועות בלבד אחרי מלחמת ששת הימים. אחד האנשים המרכזיים בעיסקי סמים של תל־אביב (לאחרונה הוא התיישב קבע באילת, ואף כמעט נפל קורבן להתנקשות בחייו) אירגן אז מספר משאיות להעברת מטען חשיש ענק מאל־עריש לאילת. הכמות, שהגיעה ל־2 או 3 טון, הועברה אחר כך במשלוחים קטנים יותר מאילת לתל־אביב, דרך אשדוד. אך חלק מהחשיש נשאר באילת תקופה ארוכה.

בתקופה מאוחרת יותר נפתח קו אספקה סדיר אבו רודס—אילת, הקיים עד היום. ושוב חלק מהחומר מצא את דרכו צפונה: לבאר שבע, אשדוד ותל־אביב.

אך הקו העיקרי לכמויות גדולות של חשיש המאוחסן באילת אינו מוביל צפונה, אלא דרומה: דרך הנגב, לדרום אפריקה. ובתקופה בה היה קיים קו לאוסטרליה, גם לשם. לצורך זה הוקמה באילת אף תעשיה מקורית — של מזכרות אילתיות, עשויות עץ זית, שבמשקלן עם המטען הקר זהה למשקלן של המזכרות המקוריות. לדעת אנשים מקורבים לעניין עברו דרך אילת ויצאו כמנה — בתוך צעצועי גמלים, בובות ויצירות „אומנות" אחרות — מאות קילוגרמים, אם לא טונות של חשיש.

סינגפור — אילת — תל־אביב — פרנקפורט

אך הנתיב העיקרי בהברחות הסמים אינו קשור עם סם „תמים" כמו החשיש. בשביל סמים מסוכנים אלה משמשת אילת תחנת־ביניים דישראל — התחנה ביניים בלבד. המדובר בשני סוגי סמים שמקורם במזרח הרחוק: האופיום המהוה דההירואין הלבן. אופיום, בחלקו הקטן, נשאר גם בארץ. ההירואין לעומת זאת מיועד כולו, או כמעט כולו, למשלוח לאירופה ובעיקר לגרמניה, משם משחקים אותו גם לארצות אחרות.

בהברחות אלה משמשת הרשת הישראלית רק כסוכן לרשת בינלאומית גדולה, הקשורה כנראה עם המאפיה או עם סינדיקאט הפשע בארצות־הברית, הפועל זה עשרות שנים גם מארץ לאמריקה. מובן כי לרוב האנשים העוסקים בהברחת הסמים הכבדים ארצה, בתוך ישראל ומהארץ לגרמניה, אין כל מגע ישיר עם אנשי הסינדיקאט, אלא עם הרשת המקומית בלבד — תוך כמגע עם אותם אנשים להם מוסרים את החומר בגרמניה. אלה מופיעים בדרך כלל בעילום שם.

החומר מגיע לאילת באוניות ישראליות, בהפלגות ארוכות־טווח, מסינגפור, תאילנד והונג־קונג. תחנת האספקה העיקרית נמצאת בסינגפור. את המקום השני בהברחות אלה תופשת תאילנד ואילו הונג־קונג נמצאת דווקא בתחתית הסולם.

לעומת הברחות אחרות — של השעונים, המכשירים האלקטרוניים והוויסקי — עליהם כתבתי במאמר הקודם ושבהן מעורבים אנשים רבים למדי בצוותי האוניות, מעורבים בהברחות סמים רק אנשים בודדים באוניות, בדרך כלל מהוותיקים, היושבים על הקווים האלה שנים רבות. המבריח על האוניה אינו משקיע בעיסקה אף גרוש אחד. הוא מקבל את החבילה בנמל במזרח הרחוק ומוסר אותה לידי האיש הנכון באילת. על כך הוא מקבל תמורה: מ־500 ועד 1000 דולאר, תלוי בגודל החבילה ובערכה.

האפיום מגיע ארצה בחבילות סגורות של בין קילוגרם אחד ל־5 ק"ג, אותן אסור למלח לפתוח. ההירואין מבריחים בחבילות של חצי ק"ג, ק"ג אחד וק"ג וחצי, מחולק למנות, במעטפות לבנות קטנות.

למרות שלכאורה נראה כל העסק קל למדי, הוא נחשב בין אנשי הצוותים כמסוכן מאד, לאו דווקא בגלל החשש להיתפש (לפי הניסיון זהו סיכון קטן). מתהלכים בין אנשי צוותי האוניות סיפורי זוועה על מלחים שנבלעו בים באמצע ההפלגה, ואף סיפור על מלח סיני באוניה ישראלית שנשרף חיים בחדר של האוניה. אנשים אלה — כך טוענים — עסקו בהברחות סמים.

המוות בא מהר

מאילת עוברת הסחורה לתל־אביב ושם היא מאוחסנת עד שמזדמנת האפשרות לשלוח אותה הלאה — לפרנקפורט שבגרמניה. עד לפני מספר חדשים היווה „התחנה המרכזית" בתל־אביב קשורה לבר מסויים במרכז העיר. השליחים המעבירים אותה מאילת לתל־אביב הם בחלקם אותם שליחים המבריחים את החומר מארץ יותר מישראל לאירופה.

בין השליחים האלה היו ארבעה אנשים שכיום אינם עוד בין החיים (אם להאמין לידיעות על מותם של לילי נובל ולארי וקר), והארבעה הם: שניים אלה וכן אילן אשרוב ועודד קליפצקי. אשרוב היה מעורב בעיקר בהעברת החבילות עם החומר מאילת לתל־אביב. אך מדי פעם היה גם יוצא לחו"ל, בשליחות של אנשים אחרים.

קליפצקי היה איש הקשר הקבוע בין אילת לתל־אביב ומתל־אביב לגרמניה. את נסיעותיו התכופות ומקורות פרנסתו היה מסביר למכריו בצורה מקורית למדי. הוא סיפר כי המקצוע שלו הוא — שודד. אך, כך סיפר, הוא אינו מתערב בפשיעה בארץ, אלא פועל בגרמניה בלבד. לפי גירסתו היתה זאת בשבילו גם הזדמנות לנקום בגרמנים, אשר רצחו את קרובי משפחתו בפולין בזמן השואה.

כאשר נרצח קליפצקי בדירתה של זוהרה הנעמי (אלמנתו של גואל תבצבי) בתל־אביב, סברו תחילה חוקרי המשטרה כי נפל קורבן בטעות. לפי גירסה זו ירו המתנקשים מבחוץ דרך צד הדלת וקליפצקי ספג כדור שהיה מיועד לאחר. אך בהמשך החקירה התברר כי היריות מבחוץ היו מבוימות ואילו קליפצקי נרצח בידיה שהיתה בתוך החדר. המניע האפשרי היחידי שמצאו החוקרים לגירסה זו היו הסמים.

לארי וקר, אשר עלה ארצה מדרום אפריקה, היה נגן ג'אז שלא עבד במקצועו זה כמה שנים. הוא היה נרקומן מושבע, הכניס לשימוש בסמים כבדים גם את ידידתו, לילי. מאוחר יותר הכניס אותה גם לרשת ההברחה הבין־לאומית.

את אחת ההברחות המוצלחות ביותר ביצע לארי וקר דווקא באותה נסיעה לאירופה בה הוציא מהארץ את בתם המשותפת — שלו ושל לילי נובל. התינוקת היתה ממש עטופה בהירואין.

צל המוות החל לרחף מעל ראשו של לארי אחרי הברחה אחרת בה העביר לגרמניה חבילה גדולה של ק"ג וחצי הרואין. לאחר שהחבילה הגיעה לגרמניה התברר כי החומר היה מקולקל. באחד השלבים עורבב החומר בקמח (בדרך כלל לפני השימוש מערבבים אותו בסוכר, אשר לא מפריע לשימוש). למרות שפעולת העירבוב עלולה היתה להעשות בכל שלב שהוא, חשדו אנשי הרשת כי וקר עשה את הזיוף כדי להרוויח חלק מההירואין בשביל עצמו.

ידידתו לילי נובל עברה את כל השלבים של מעורבות בסמים — מנרקומניה, דרך מסחר קטן במנות ועד להברחות גדולות. בתחילת הקאריירה שלה היתה מוכרת חשיש באצבעות ול.ס.די. במנות ליד שולחן של אחד מבתי הקפה ברחוב דיזנגוף בתל־אביב. ההברחה הראשונה שלה היתה בקו ארה"ב־ישראל. אז הבריחה כמה אלפי מנות של ל.ס.די. כאשר נתפשה בפעם האחרונה בנמל התעופה לוד עם כמות של 150 גראם אופיום על גופה, היה זה רק חלק זעיר של ההברחה אותה היתה עומדת לבצע.

מה שאחרה בערבה היתה בידיה חבילה של ק"ג חצי הרואין. החבילה הזאת היתה צריכה להימסר לה רק אחרי שתעבור את בדיקות המכס. היא הצליחה כנראה להוציא אותה מהארץ בנסיעתה האחרונה, לאחר שנשפטה על נסיון הברחה לקנס ומאסר על תנאי בלבד.

חוץ מנובל ישנן עוד נערות המשמשות להברחת סמים מתל־אביב לגרמניה. אחת מהן שימשה כבת לויה קבועה לאיש עסקים תל־אביבי שהיה אחד הרכזים של הברחות הסמים. לאחרונה היתה הנערה מאושפזת לטיפול פסיכיאטרי באחד מבתי החולים לחולי נפש. נערה אחרת נעלמה לאחרונה מהארץ והמשטרה סבורה כי היא משמשת גם מפתח לכמה מקרי רצח על רקע של סמים. נערות אלה וגברים העוסקים בשליחויות מסוג זה — עדיין חיים. עדיין, כי ברשת הבינלאומית של הסמים העוסקת ב„מוות הלבן", לא מתים בדרך כלל מזיקנה.

(מאמר נוסף בסידרה — ביום ו' הבא)

עד 50% חסכון

מכירה כללית

4 ימים בירושלים בלבד
מוצאי שבת 2.9.72 עד 5.9.72

דניש מכריזה על מכירה כללית מיוחדת של רהיטים בסניף ירושלים.

הצעות מיוחדות של מבחר רהיטים בינלאומיים, בהנחה ניכרת. אלה הם רהיטים שעמדו באולמות תצוגה והעלו קצת „אבק" או שיצאו מסדרות היצור בחו"ל, או תוקנו קלות לאחר תביעות ביטוח.

מערכות חדרי מגורים (סלון), ספות־מיטה, מיטות ויחידות לחדרי שינה,
שטיחים סקנדינביים, שולחנות וכסאות אוכל, כורסאות ומזנונים.

בואו לבקר בסניפנו הירושלמי ברחוב הסורג, מול בנק ישראל.

פתוח לקהל: במוצ"ש בין השעות 19.00 עד 23.30
בימים ראשון, שני, שלישי כל היום מ־10.00 עד 20.30

לרשותכם גם מבחר הרהיטים המובחרים של דניש במחירים הרגילים.

דניש אינטריורס

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

תל־אביב: כרך עובר על גדותיו (כ״ח)

רבבת עסקים ללא רשיון

תביעה להפרדה בין הרשות למתן רישוי לבין הפיקוח

מאת יאיר קוטלר

כ־10,000 עסקים פועלים בעיר ללא רשיונות. חלק ניכר מהם — פקידים בכירים בעיריה נוקבים במספר של 5,000 — לפחות פנו למדור רישוי עסקים באגף התברואה בבקשה לקבלת רשיון, אך נדחו. מצויים בכרך שלנו גם מאות, אם לא אלפים, המנהלים עסקים משגשגים מבלי שאיש בעיריה, כמובן להלכה, יודע על קיומם. אך למעשה קשה מאד להתעלם מהם בהיותם ממוקמים בכל רובעי העיר — ישנים כחדשים, נוצצים כמחושלים. איש אינו מטריד את בעלי העסקים הלא־חוקיים. הסבל הוא תמיד מנת־חלקו של התל־אביבי, משלם המסים ושומר החוק, המשביע רעבונו במסעדה שמחוץ לתחום החוק, או רוכש סחורה מסוחר, רוכל או חנווני, שאינם מורשים לעסוק בנסחר.

עד 1969 היה הפיקוח העירוני התברואי על עסקים ממלכה זעירה באגף התברואה. אחרי שניגלו מעשי השחיתות הועבר הפיקוח הכללי לידיו של יעקב קנר, שהיה מפקד משטרת מחוז ת״א ואחרי התפטרותו (ועד לפני כמספר חודשים) ראש מערכת הפיקוח העירונית. אולם נותרו שמונה תברואנים־פקחים במדור הרישוי, באגף מיוחד העוסק במלאכות ותעשיות.

11 פקחים עירוניים, שפעלו במסגרת מדור הרישוי (אגף התברואה) בהנהלת סגן מנהל האגף יצחק פייפר, הושעו מתפקידם. ראש העיריה יהושע רבינוביץ לא הפיק לקחים מכשלונו של יצחק פייפר, שלא חש במתרחש בדלת אמותיו. עד היום הוא מעכב תכנית שינויים מפליגה שעיבד אריאל עמיעד (האחראי על אגף התברואה) לרישוי עסקים. מר עמיעד מכהן כיו״ר ועדה בין־משרדית לרישוי עסקים. תכניתו: לרכז את כל הרישוי במינהל ההנדסה ולמכנו באמצעות מחשב. אמנם הנהלת העיריה אישרה עקרונית את התכנית, אך יהושע רבינוביץ עדיין לא הדליק את האור הירוק.

✶

הרישוי בת״א כופל במסגרת חוק רישוי עסקים. בקשות רבות ממתינות לתשובה עד שנתיים. הטיפול מפוצל. חלק נמצא בתחום טיפולה של מחלקת הבנין, חלק אצל ועדת בנין ערים, חלק בועדת עירעורים. הסחבת והמינהל הכושל מעצבנים את מגישי הבקשות, אשר מצאו אילתור יעיל לדידם: קודם פותחים עסק ואחר כך מבקשים רשיון — תוך צעקות, סקנדלים, הפיכת ריהוט, איומים. כך נוהגים (דברי פקידים בכירים!) כ־80% מבעלי־העסקים החדשים בעיר שלנו הפונים לקבלת רישוי. מהנדס העיריה מאשר, דוחה או מתנה תנאים. אם נדחתה הבקשה, שולחים עותק למערכת הפיקוח, ולעתים (במקרה של מסעדות) גם למשטרה ולתברואני אגף מלאכות ותעשיות במדור הרישוי. על פי אומדן גם באשורים 60% עד 70% מהבקשות, שנים אחרי שהוגשו לעיריה. אם דוחים בקשה תוך הצבת תנאים לאישורה והיא מועברת לבנין ערים — היא מוצאת שם את קבורתה כאבן המוטלת למצולות.

דוגמה פיקנטית: מסעדה גדולה ברחוב פינסקר, שסועדים בהן שנים רבות בעלי־עסקים ושורה, שרים ומנכ״לים שלרשותם חשבונות כיבוד, עד היום לא הצליחה להשיג רישוי. נימוק הדחיה הרשמי: רחוב פינסקר מסווג באזור מגורים.

✶

ראש העיריה הוא סמכות הרישוי. אחרי קבלת האישורים הדרושים בעיריה מועברת הבקשה בנתיב ישורים מקביל: גורמי חוץ, כמו משטרה, משרד הבריאות, מכבי־אש. אחרי שנחשפה פרשת השחיתות ב־1969, כל הבקשות הקשורות במזון וביצור (כולל רפואות, הכשירים, בתי־מרקחת, מאפיות, ועוד) מועברות לאישור משרד הבריאות. קודם היתה נתונה סמכות זאת בידי העיריה, אך הממשלה כבר אינה בוטחת בפקידי מדור הרישוי העירוני ובפקחי־תברואניו. רק אחרי שנערמים במדור הרישוי אישורים ממשרד הבריאות, מראש העיריה, ממהנדס העיריה, מהמשטרה, מהרופא הוטרינארי (אם נזקקים לחוות דעתו), ממכבי־אש, מאגף התברואה, ועוד ועוד, מוציאים את הרשיון הנכסף ובעל העסקים (שמנהל את חנותו כבר שנים ללא רשיון) נגאל.

בכל חודש דנים ב־160 עד 170 בקשות חדשות. בארכיון מתוייקים 24 עד 25 אלף תיקים כשבכרך פועלים כ־38 אלף עסקים, מהם כ־18 אלף הקשורים בעסקי מזון (מסעדות, קיוסקים, מזנונים, וכדומה). בידי המשטרה נתונה סמכות בלעדית מפליגה: דחיית בקשה לפתיחת עסק בגלל „אופי המבקש״.

פקידים, המבקשים להסתתר מאחורי גיבוי הולם בבצלם את אי־הסדר הקיים, מביאים לפני ועדת הרשיונות (היו״ר: עו״ד אברהם נביאי, מהמפד״ל), תיקים עמוסי בקשות — ממועדוני לילה, אולמות שמחה, מתיקה קלה וריקודים, מועדוני קלפים, מכונות משחק, קליעה למטרה, ביליארד — לקבלת היתרים לפעולה בלילה. אין מדיניות ברורה בתחום זה בכרך היותר גדול בישראל, שחיי הלילה בו ערים למדי. רוצים — מאשרים; לא רוצים — דוחים.

✶

יצחק פייפר הוא הקובע הכמעט בלעדי. למשל: הועדה אישרה פעילות של מקומות סגורים (כמו: מסעדות, בתי־קפה) עד 2 אחרי חצות למי שתפצה ביקרו. לבתי־קפה הנשפכים לרשות הרבים, יוצאים ומשתלטים על מדרכות (גם צרות), אישור פתיחה עד 1 אחרי חצות. למה לקפה אלמוני אישור ולפלוני דחו? — אין תשובה.

כ־200 פרוטקציונרים השיגו רשיונות עד 1 ו־2 אחר חצות, אך למעשה פתוחים בכל לילה מאות בתי־קפה ומסעדות עד לשעות המוקדמות של השחר. העיריה טובלים והמשטרה אדישה.

פקידים בעיריה סיפרו לי, כי כאשר פקח (לרוב חדש) „נטפל״ לבעל מסעדה, או לבית־עינוגים הפתוח בשעות אסורות (אחרי חצות) „דואג מי שדואג״ להוציא את העבריין ב„קנס סמלי״. רק לפני כמה חודשים (מ־1.2), כאשר התעצמה והלכה מחלה חדשה בעיר המבורכת „ביטול דו״חות״ באמצעות פרוטקציה עירונית או משטרתית, איחדה המחלקה המשפטית אצלה את כל התביעות העירוניות. היום רק היועץ המשפטי לעיריה עו״ד מרדכי וירשובסקי מוסמך לבטל דו״ח, מחוץ לדו״חות חניה (שבאחריות מינהל החניה). אך גם תחום זה יועבר לטיפול היועץ המשפטי. כאשר הפקחים אינם מגישים דו״חות נגד עבריינים, אין גם צורך בהפעלת קשרים לביטולם.

עו״ד אברהם נביאי

עו״ד נביאי תובע ללא הרף להפריד בין הרשות למתן רישוי לבין הפיקוח — אך ללא הועיל. הוא מזהיר, כי קיים „קשר לא בריא״ (מוכח) בין השניים.

היכן מצוי הקשר הלא בריא?

מדור הרישוי (אגף מלאכות ותעשיות) בניהולו של יצחק פייפר תובע מכל מגיש בקשה תכנית סניטארית בארבעה עד חמישה עותקים באמצעות מהנדס העיר. פעולה זאת נעשית גם באמצעות הפקחים־התברואנים, שרבים מהם נלכדו בשחיתות על רקע זה של „תכנית סניטארית״. מעניין, כי את התכנית הסניטארית — בדיקת גובה התקרה, או אם מצוי בעסק בית־שימוש — מבקשים ממגיש הבקשה אחרי שכבר עבר שבעה מדורי גיהינום וזכה (בסיבוב הראשון) באישור מהנדס העיר.

התברואנים, שתפקידם לבדוק את התכנית הסניטארית רובם בורים. מה לא יעשה מגיש בקשה כדי לזכות באישור התכנית הסניטארית? הפתח לשחיתות זרוק, כפי שנגלה בעדותם של אותם תברואנים־פקחים שנתפסו בנושא זה של התכנית הסניטארית. מגיש הבקשה נתפס ליאוש, מציע שוחד על פי רמז התברואן־הפקח, המשדך בינו לבין „מומחה״ לתכניות סניטאריות. אחר כך ממהר התברואן־הפקח לאשר את התכנית. התשלום נחלק בין „המומחה״ לתברואן־הפקח.

מצויים גם תברואנים־פקחים שלא נתפסו לשוחד, העושים מלאכתם נאמנה וביושר, אך המפולת שארעה באגפו של יצחק פייפר חשפה כי רבים מדי נפלו קרבן לעשיית רווחים מפוקפקים.

האשנב לשחיתות נפתח ב־1959 כאשר החליטה העיריה למזג את הרישוי עם התברואה. חלפו עשר שנים שקטות עד שב־1969 התפוצצה פרשת השחיתות. עד 1951 או 1952 היתה מחלקת הרשיונות גוף נפרד שעכן ברחוב ביאליק 24 ונוהל בידי המנוחים פרץ, גבי פרומצינקו ודובינסקי. המנדאט הוריש ירושה מסודרת. המחלקה נהנתה מאוטונומיה. תפקידיה הצטמצמו באיסוף מידע. לא עמד לרשותה צבא פקחים. ברשיונות למכירת משקים חריפים טיפלה מועצת המשקאות המשכרים. כיהנו בה נציגים מטעם מושל המחוז, המשטרה, העיריה והבריאות.

לא יתכן למזג זרוע מבצעת (תברואה) עם מפקחות, האוספת מידע וגם מחווה דעתה (רישוי), מבלי שיתרחשו בה מעשי שחיתות. אך כאשר יצחק פייפר עלה לגדולה, הפך מדור הרישוי לממלכה לעצמה באגף התברואה המסורבל.

עד 1959 היה אגף התברואה גורם אחד מרבים שנתבקש לחוות דעתו כנציג לשכת הבריאות הממשלתית בשביל מדור הרישוי. אחרי המיזוג (ראה לעיל) נהפך יצחק פייפר גם מחווה דעה גם מוציא רשיונות.

✶

יש להפריד את הרישוי מהתברואה ואת שרידי התברואנים־הפקחים, שנותרו במדור אחרי פרשת השוחד, הכרח להעביר למערכת הפיקוח. למה לא יפקח מינהל ההנדסה על התכנית הסניטארית הנדרשת ממגישי בקשות לרישוי עסקים? בדרך זאת אפשר יהיה למנוע התקשרות של תברואנים־פקחים (אם יעבירו אותם למערכת הפיקוח שבניהול זאב כן) עם „מומחים״, או אדריכלים וספקי תכניות סניטאריות.

אלופים מחפשים מפעלים

מאת זאב שיף

בימים אלה ובשבועות הקרובים עומדים להשתחרר מצה״ל מספר ניכר של מפקדים בכירים. דומה כי ריכוז כה גדול של אלופים המורשים מצה״ל לא ידענו מאז מלחמת העצמאות. ההליכה המשותפת־כמעט, הנה מקרית. איש אינו דוחק באלופים המשתחררים. הם פורשים מצה״ל בתקופה אחת כתוצאה מרחויות שונות והצטברות מקרית. פרט למקרה אחד כל האלופים הם וותיקים בדרגה ובתפקיד, ומועד העזיבה הוא טבעי. מכל מקום, כתוצאה מחילופי גברי אלה, שרבים רואים בהם יתרון בהזרמת דם צעיר לפיקוד הבכיר, ישארו במטכ״ל בסוף השנה רק חמישה או ששה מן המפקדים שהיו אלופים במלחמת ששת הימים.

הפרישה של מפקדים בכירים בקבוצות גדולות יצרה בעיות שונות. בעבר היה משתחרר מדי פעם אחד האלופים. הוא היה מסתדר בחיים האזרחיים ללא קושי מיוחד, כשהוא מוצא את מקומו במשק, בשרות הממשלתי וכדומה. תוך מספר שנים שכחו כמעט העובדים עמו, כי המדובר באלוף שעשה מרבית שנותיו בצבא.

במשך השנים השתנו מספר נתונים. מקומות עבודה למנהלים בכירים הולכים ותופשים. מפעלים גדולים ומוסדות ציבור חדשים אינם מתוספים, ומנהליהם הוותיקים של מוסדות כאלה אינם פורשים באותו קצב בו משתחררים אלופים מצה״ל. מכאן, שלא קל למצוא מקומות עבודה, מתאימים ומכובדים לכל המפקדים הבכירים המשתחררים משרות סדיר. ברור שאין אפשרות ליצור מוסדות ותפקידים פיקטיביים לאנשים שכוחם עודו במתניהם ושאינם מעוניינים במשרה סתמית וחסרת־תוכן.

נעשו מפונקים

מאז מלחמת ששת הימים נוצרה תופעה אחרת — האלופים נעשו מפונקים יותר מאשר בעבר ואין הם מרשים לעצמם לקבל כל תפקיד. ההילה שנקשרה למפקדי צה״ל במלחמת ששת הימים ובתקופה שלאחריה — מחייבת את בעלי ההילה

יש בה מגבלות משום קבלה של חובות עצמיים והצורך בשמירת המעמד. אלוף אינו יכול להרשות לעצמו לקבל כל הצעה. מוסד קטן ומפעל לא חשוב יזהו על הסף. גם לקצין יש נסיון קרבי בלבד. מרבית האלופים המשתחררים משתדלים שבתפקיד החדש יהיה משהו מן השליחות הציבורית מהמד כהונה להשאר בחדשות. ככל שהאלוף פורסם יותר כך מחייב הדבר יותר. בפרט אם חבריהם שקדמו להם ביציאה לחיים אזרחיים הצליחו לכבוש תפקידים מרשימים.

במקביל לכך קיימת גם התנגדות טבעית במוסדות האזרחיים והממשלתיים לשם מועדות פני האלופים. לא בכל מקום רוצים הפקידים הבכירים ש„ילבישו״ מעליהם גנרלים. בכך רואים הם חסימת הדרך להתקדמות. כך גם בתחום הפוליטי — אנשי השורה במפלגות מתנגדים שמפקדים בכירים יפרצו מחוץ לתור אל המשרות הרמות.

ההתנגדות אינה רק למינוי כשר בממשלה. הפרסומים האחרונים, כי שני קצינים בכירים יקבלו מקום ריאלי ברשימות לכנסת של שתי מפלגות, עוררו גם הן תרעומת ורצון להתארגנות נגדית בקרב אלה הרואים עצמם מקופחים עקב כך.

גם בתקופה בה דרושים למשק מנהלים בכירים מעולים אין זה פשוט למצוא תפקיד מתאים לכל אחד מן הקצינים הבכירים המשתחררים. בין הקצינים הבכירים העומדים לפני פרישה, קיימת דעה כי קל יותר להסתדר בחיים האזרחיים לבעלי דרגת סגן־אלוף. הקושי מתחיל מאלופי־משנה ומעלה. הנישושים למציאת מקום עבודה מתאים מתחילים זמן ניכר לפני הפרישה. ככל שמתקרב המועד גובר קצב החיפושים. יש המרחיקים ראות חודשים להכין לעצמם עוד בתקופת השרות בסיס כלכלי שיבטיח אי־תלות.

פניות במינהל הסגל

האלופים אינם משתחררים בדרך כלל בטרם ידעו להיכן מועדות פניהם. כאשר מסכם עמהם הרמטכ״ל, כי יפרשו, אין ממהרים לקבוע מועד לעזיבת התפקיד בלא שהאלוף עצמו ינקוב את היום. לא כן הדבר באשר לתת־אלופים ואלופי־משנה. על מנת להקל על העוזבים קבע צה״ל נוהג, כי קצינים מדרגת אלוף־משנה רשאים לקבל משכורת במשך חצי שנה לאחר שפרשו מתפקידיהם. במקרה והמדובר בקצין שלא למד קודם לכן לימודים אקדמאיים על חשבון צה״ל, יכולה הקופה זו, בה נשאר הוא עדיין במדים, להמשך עד לשנה. באורח רשמי אין מערכת הבטחון מטפלת במציאת משרות ומקומות עבודה לקצינים בכירים. טיפול זה נעשה רק לגמלאים וקצונה זוטרת. עם זאת מתרכזות במינהל הסגל של צה״ל פניות של מוסדות שונים המבקשים מועמדים מבין אנשי צבא בכירים העומדים לפרוש. אלה באות מן המשק ההסתדרותי, הפרטי, משרדי ממשלה, עיריות, מינהל האוניברסיטאות ועוד.

56 אלופים השתחררו מצה״ל מאז הקמתו

בוצר · פלד · להט

האלופים שהשתחררו

יוסף אבידר, איתן אבישר, דן אבן, אלימלך אבנר, צבי איילון, מאיר אילן, יגאל אלון, שלמה אראל, אברהם בוצר, אפרים בן־ארצי, מיכאל בן גל, חיים בן־דוד, אליהו בן חור, יוחאי בן נון, חיים בר־לב, יהראל ברבע, ישעיהו גביש, יוסף גבע, משה גורן, שלמה גורן, מרדכי גרין, אהרן וורון, יעקב דורי, משה דיין, יהושפט הרכבי, חיים הרצוג, עזר ויצמן, מאיר זורע, צבי זמיר, דן טולקובסקי, שמואל מנקוס, יגאל ידין, אברהם יפה, משה כרמל, שלמה להט, מרדכי לימון, חיים לסקוב, שמעון מזא״ה, מרדכי מקלף, דוד מרכוס, עוזי נרקיס, מאיר עמית, אלעד פלד, מתתיהו פלד, יעקב פרי, משה צדוק, צבי צור, יצחק רבין, יוחנן רטנר, אהרן רמז, דוד שאלתיאל, יצחק שדה, נחמן שולמן, גדעון שוקן, אסף שמחוני, שלמה שמיר.

עיון במספרים מלמד כי מאז קמת צה״ל ועד היום השתחררו אלופים (ראה מסגרת). מרבי מצאו מקומם במשק הפרטי והצ בורי, במוסדות מינהל ומשרדי שלה. בשני שטחים בולט מיע של האלופים, רק שלושה מהם דרכם לקריירה אקדמאית באוני סיטות — ידין, הרכבי ומ. פלד (ניברסיטת תל־אביב קלטה ב האחרון מספר אלופי־משנה ש תלבו יפה בסגל ההוראה ה קר).

מעטים בפוליטיקה

רבים יתפלאו וודאי להיווכ גם בפוליטיקה מועטים אלופי צ עד למלחמת ששת הימים רק שלושה מראשי צה״ל ב המפלגות — אלון, דיין וכרמל. החדש בא אחרי מלחמת ששת ימים. ויצמן ובר־לב, ובדרך רבין. כיום מדברים על עוד קצינים בכירים שיילכו לחיים טיים כאשר ישתחררו מצה״ל. מיטב ידיעתי והערכתי יש עוד שלושה מפקדים בכירים בים על אפשרות כזו, אם קיימו כל מגעים עם אנשי ה גות בענין.

מאחר שמלחמת ששת הימים הווה מעין קו מפריד בחופ וקליטתם של אלופי צה״ל ב האזרחיים, כדאי לבחון כיצד תרדו כל אלה שהשתחררו מצ ה״ל. בסך הכל פרשו מאז חמה 12 אלופים. ארבעה מהם מקומם בשירותי הממשלה והמ 2 במשק הציבורי ושניים במשק פרטי. שני אלופים יצאו לחיים ליטיים; 1 בתחום האקדמי, בשטח הדת (הרב האלוף גורן).

כתוך חמישה מפקדים ש פירשו בשבועות הקרובים אחד לכשק הפרטי, אחר יעס נראה בגידול כותנה, אחד במערכת הבטחון ויעסוק במד טכנולוגיה לרביעי הובטח מקום אלי בכנסת מטעם המערך מתכוון לסיים לימודיו האקד שהופסקו עם פרוץ מלחמת הימים. אין לדעת אם הבאים ריהם יוכלו למצוא מקומם כה רבה. יתכן שבמקרים מסו בהם הרקע של הקצין הוא מובהק בעיקרו, יהיה על המ לדאוג להעסוקה בכבודות מה לאיש. יש לראות בכך כעין עון של חוב מוסרי לאיש רבות לבטחון המדינה. באידך זה מובדק להבע מקצינים לעשות כאבן לגלות נכונות יותר לתרום בהפקידי מינהל בשרות הממשלתי או המוניצי בתפקידים הנראים בעיניהם כ ביים.

הבצורת ומצרים מעיקים על ברז׳נייב

גורמים שונים בקרמלין ינסו להרחיק את ברז׳נייב

מאת אליהו סלפטר

כשלון רציני בחקלאות ומפלה קשה בזירה הבינלאומית נחשבים לסוג הזעזועים המפילים שליטים בקרמלין. יש, למשל, המיחסים את נפילת חרושצ׳וב להרפתקת הטילים המביישה בקובה ולהחרפת הריב עם מאו־צא־טונג, או לכשלון התוכנית של עיבוד אדמות בור בסיביר; ויש האומרים, כי הצטברות כל שלוש הסיבות היא שגרמה להדחתו.

עתה, עם ריבוי הסימנים שיבולי החיטה הקרין בברית המועצות יהיו מן הגרועים בשנים האחרונות, שוב נשמעים ניחושים שכשלון זה, יחד עם הרחקת הסובייטים ממצרים וההתקרבות הסינית־אמריקאית יתחברו לחומר־נפץ שבקרוב יתפוצץ מתחת לכסאו של מזכיר המפלגה לאוניד ברז׳נייב.

זהו ניחוש סביר, אך לפי־שעה אין סימנים בולטים שההליך אכן החל. יתכן מאד שהדברים שארעו עד כה מצטברים באיטיות ביותר, שהם עדיין אינם מספיקים כדי להגיע ל„מאסה קריטית״ הדרושה הגורמת להתפוצצות. אך לא יהיה זה כמפתיע אם יתברר שכשלונות אלה מהווים אמתלה לא פחות מאשר סיבה לנסיונות להרחיק את ברז׳נייב שייעשו מצד גורמים שהסתייגותם היא בעיקר לגבי מדיניות ההפשרה ביחסים עם ארה״ב.

היקף המשבר החקלאי גדול כנראה הרבה יותר מכפי שניתן היה לחזות על־פי הידיעות הראשונות. מומחים מעריכים שיבול החיטים יהיה, לכל היותר, בסביבות 160 מיליון טון — שהם ב־20 מיליון טון פחות מאשתקד וב־30 מיליון טון פחות מן המטרה שנקבעה בתוכנית־החומש לשנה זאת.

היבולים גרועים גם במזרח אירופה, הקונה בדרך־כלל מבריה״מ כ־5 מיליון טון והשנה צפויה בדרישה ל־8 עד 10 מיליון טון.

מר ברז׳נייב, אשר בחר לחתום לבדו על תוכנית החומש (במקום חתימה כאחד מצמרת המפלגה או הממשלה), כנראה כדי להדגיש דבר היותו ראשון בין שווים (אם לא יותר מזה) בהנהגה הסובייטית, הבטיח לאזרחי בריה״מ שאספקת בשר וביצים תוגדל ב־27%, חלב ב־19%. למצן, קיום ההבטחה דרושות, כמובן, כמויות גדולות של גרעיני מספוא. הצרכן הסובייטי של 1972 דורש את מילוי ההבטחות ובוודאי לא ישלים בנקל עם מחסור בלחם, קמח ומוצרי חיטה אחרים.

על חומרת המחסורים הצפויים מעידות במידה רבה ההתפרסמות כבר בעתונות הסובייטית הקוראות לאזרחים להימנע מביזבוז לחם. ועוד מפרסמת העתונות כהרחבה על שנה שחונה ועל תנאי מזג־האויר הבלתי־רגילים בכל רחבי בריה״מ, דבר המיועד בוודאי ללמד את האזרחים הסובייטיים שתהפוכות הטבע הן סיבת הכשלון בחקלאות.

ואולם בעתונות של ערי השדה כהתפרסמות כבר כתבות המצביעות על כך שלא רק מזג האויר אלא גם כשלונות מינהליים גרמו למשבר הנוכחי — הן בגלל התקלות בארגון ובגיוס ציוד וכוח־אדם, הן בגלל הפסקות אירעת פחד מפני תקופת מחסור, שהגיעה לולחוים רבים לנהוג בשיטה הקפיטליסטית הבזויה של אגירת מלאי מוגזמת.

בכומי־יענק שהוקצבו כבר לקנית חיטים במערב — והמהירות בה נעשה הדבר — מעידים שמר ברז׳נייב מבין, כי להסברים אקלימיים יהיה כוח־שיכנוע מוגבל למדי על הצרכן הסובייטי. ההזמנות שכבר נעשו מסתכמות ב־1.5 מיליארד דולר (מזה מיליארד בארה״ב ו־500 מיליון בקנדה) ונמסר על משא ומתן לקניות גדולות נוספות באוסטראליה. מכיון שהיצוא הסובייטי אינו מסוגל לשלם בעד יבוא בהיקף זה, תצטרך בריה״מ לממן הקניות הגדולות בהעברות זהב גדולות — דבר שיביא כמובן לירידה במחיר הזהב ולעליה במחיר הדולר בשווקים העולמיים. יהיה זה רווח נוסף לארה״ב, אחרי הוצרות שוק גדול לעודפי הדגנים הצבורים שלה.

אין להניח שוואשינגטון מעוניינת בנפילתו הפתאומית של ברז׳נייב. ואם כי המחסור הצפוי, ביחוד אחרי הרכישות הגדולות, [illegible] יגיע למימדי רעב העלול לגרום תסיסה ותצוקה, תסייע כנראה ארצות הברית לסובייטים גם בהקלת תנאי התשלום בעד קניות הדגנים בארה״ב. מתקבל הרושם שארה״ב אמנם תנצל את המצוקה כדי להשיג ויתורים משליטי הקרמלין, למשל בקשר לפרעון החובות מימי מלחמת־העולם השניה, אך תימנע מלהדחתם אל הקיר יתר על המידה.

✶

כך נוהגת ואשינגטון גם ביחס למה שקורה כעת לסובייטים בקהיר. מיניסטריון החוץ — ואפילו הבית הלבן, לכרות התקרב יום הבחירות לנשיאות — נמנע מלהריע ולזקוף לזכות ארה״ב הרחקת הרוסים ממצרים. ואשינגטון מעוניינת להפיק תועלת מהשתלשלות הענינים, וגם בעזרת לחצים דיפלומאטיים, אך אינה רוצה להכביד יתר על המידה ובצורה גלויה על ה״ה ברז׳נייב וקוסיגין. מימשל ניכסון אינו רוצה לספק נשק ותחמושת ליריביו של מר ברז׳נייב.

הערכת החומרה שבדרישה להוציא את החיילים — הן מבחינת היחסים בין מצרים לבריה״מ הן מבחינת השלכות הדבר על מעמדו של ברז׳נייב, תלויה בהערכת מטרותיה היסודיות של מוסקבה במצרים. אם מניחים שתהליך החדירה למצרים (ולעולם הערבי בכללו) משרת קודם־כל מטרות איסטרטגיות, מול נאט״ו וארה״ב במיוחד, הרי היתה קבלת הבסיסים עבור כוחות ים ואויר הסובייטיים על אדמת מצרים הישג מדרגה ראשונה — מעין רווח כזב של השקעה כספית ופוליטית גדולה. במקרה זה סילוק היחידות [illegible] חייב להראות מכה קשה ביותר, שתקומם נגד ברז׳נייב את בעלי הממסד הבטחוני־צבאי בצמרת הסובייטית.

אך קיימת גם אסכולה אחרת האומרת שמטרת החדירה למצרים היתה פוליטית בעיקרה — לערער את מעמד המערב במדינות ערב ולהבטיח לבריה״מ מעמד יציב ב„עולם השלישי״, כמנוף מנגה בין להרחיק את האמריקאים. להשגת מעמד זה היוותה מוסקבה מוכנה להשקיע סכומים עצומים בסיוע כלכלי וצבאי ובתמיכה פוליטית — וכאשר התעורר הצורך, היתה מוכנה לשגר גם אלפי יועצים וכוחות וצוותי הפעלה להגנה אוירית על מצרים. השגת הבסיסים לנוכחות אסטרטגית סובייטית (שלא קשורה כלל בסיכסוך הישראלי־ערבי) היתה תוצר־לוואי רצוי ומבורך, אך לא מטרה מקורית או עיקרית. לכן, כאשר באה הדרישה להוציא את כל החיילים — כולל היחידות האיסטרטגיות — לא נראה הדבר בעיני הקרמלין כהזדל את המטרה היסודית שלשמה נעשה כל המאמץ. יתר על כן: במקרה זה אפשר גם לראות במה שקרה רק כלב מעבר, אשר לא נעים, אשר אחריו יבוא שוב ביצור ההגמה הסובייטית בקהיר.

✶

בין אם יש יסוד לגירסה שניה או לא, ברור שדרישת סאדאת לא הסיפה יקרה לברז׳נייב ולא הידקה במעמדו בקרמלין. אך בעיני יריביו — והמדובר באלה הרואים בחדירה למצרים קודם כל מטרה איסטרטגית — ההתפתחויות האחרונות בקהיר הם רק כשלון משני של ברז׳נייב. הכשלון הגדול של מזכיר המפלגה, בעיני החוגים הנוקשים בצמרת, היא מדיניות ההפשרה ביחסים עם ארה״ב. היא המקור כל הרעה, לדעתם, היא פוגעת באינטרסים האמיתיים של מוסקבה הן כמעצמה גדולה הן כמנהיגת העולם הקומוניסטי, ובראש וראשונה למען סיכוי הקו הזה צריך לסלק את ברז׳נייב.

ה„נוקשים״ — המדובר לא רק בחוגים הצבאיים ובממסד האידיאולוגי, אלא גם בחוגים אזרחיים — בוודאי ינצלו בכהם נגד ברז׳נייב את, אשר קרה במצרים, גם אם אינם חלקים על המטרה הפוליטית של החדירה לשם. ואלה הרואים בחדירה בעיקר מטרה איסטרטגית, יכולים להאמין כי מה שקרה במצרים משכש את אותה לצפוי במקומות אחרים, אם תימשך מדיניות ההפשרה וההידברות עם ארה״ב. אם ידם תהיה על העליונה, תהיה „צריפת הראשים״ — פוליטית — בקרמלין קרובה יותר.

לפי כה לידוע על יחסי הכוחות בצמרת הסובייטית, בנויה הקובחים של הנסיגה במצרים ובגדיו הידועים עד כה של הכשלון החקלאי אינם מצטברים עדיין לכוח שיש בו להפיל את ברז׳נייב. מעמדו נפגע, אך הוא יפול רק אם המדיניות הכללית או מדיניות החוץ שלו תפגע עוד מכה קשה נוספת. חיסול מהלם של כל השפעה במצרים, למשל ע״י ביטול העבות הכלכליות הסובייטיות וביטול חוזה הידידות, עלול להיות מכה כזאת. כשלון המאמצים למנוע מחסור במזון, בוודאי יכול להיות מכה כזאת.

העימות הראשון עלול לבוא כבר במחצית ספטמבר, בישיבת הוועד המרכזי של המפלגה ערב כינוס הסוביט העליון במוסקבה.

ה„נוקשים״ ממתינים להזדמנות. מעמדו של ברז׳נייב הורע. המערב עשוי לעשות הרבה כדי למנוע את נפילתו.

עדיפות להכשרת מורים

קצב איטי של הגשמת הרפורמה ✶ מדיניות טיפוח כושלת

מאת עדה אושפיז

שנת הלימודים תשל״ג הנפתחת היום היא גם השנה האחרונה לקדנציה הנוכחית של יגאל אלון. אם כי מוקדם עדיין לערוך סיכומים, לפי הנראה עד כה קשה לאמוד את ירושתו לחינוך בהישגים כמותיים והמאמצים להעמקה איכותית אינם נבדקים בדרך כלל בטווח זמן קצר. כ־900 אלף הלומדים המתחילים היום ללמוד בחינוך היסודי והעל־יסודי — גידול של 23 אלף תלמידים לעומת אשתקד — יגיעו לכיתות בעיקר כתוצאה בגידול טבעי של המערכת ולא מכוח שנעשו מאמצים מיוחדים להרחבת מסגרות החינוך. אלון אימץ לעצמו מדיניות נכונה של שימת דגש על תכנים ומסגרות חינוך, במקום הרחבה כמותית, אך ספק אם הצליח לממשה.

הרבה מסעיפי המדיניות החינוכית של אלון נשארו בתחום הגילוי או שהגשמתם לא נעשתה במידת האינטנסיביות הדרושה לניעור עמדתו ונגישות מיושנת בחינוך. לא כצם בלמה את כושר תמרונו של השר המצוקה התקציבית. אולם לקראת שנת הלימודים הבאה מתגבשת במשרדו, זו הפעם הראשונה, מדיניות ברורה של מתן עדיפות ראשונה להכשרת המורים, שעשויה להציל את הקדנציה של אלון מחוסר התכליתיות בה החלה לקקת. משרד החינוך מתכוון לדרוש ממשרד האוצר להגדיל את התקציב להכשרת מורים והשתלמותם פי חמישה ואם לא יופנה בדרישתו זו — אפילו על חשבון סעיפי תקציב אחרים — יש להניח שיופרשו לו סכומים אלה. יתכן כי גם התקציב המוגדל לא יספק את הדרישות החיוניות של הכשרת מורים, אך אין ספק שיתן תנופה למאמצי האקדמיזציה של הסמינרים.

עד כה בחר משרד החינוך בדרך הקלה של פניה לאוניברסיטאות להפקיח תוספת לסמינרים. משא ומתן זה הצמיח מיכללות על־תיכוניות בודדות בתל־אביב (סמינר אורנים ובכון ויצגיים והוגים מעטים בסמינרים לוינסקי הקיבוצים). אבל ברוב המקרים סרבו האוניברסיטאות להסמיך לשולחן מוסדות להכשרת מורים מחוללים בציוד לימודי ומעבדתי ובמורים טובים. רמת המעבדות בסמינרים רבים נופלת מהסטנדרדים המקובלים בעל־יסודיים. תכניות הלימודים מיושנות ואחידות ואופי הלימוד משולל את הדינאמיקה של בחשבה עצמית וחקירה, המאפיינת לימודים אקדמיים. המורים ברובם לא נקלטו בחינוך הגבוה או אול מרצם באוירה הכללית של קפאון. בתנאים אלה עדיף להשקיע בהעלאת רמתם הלימודית של הסמינרים ובהבראת יסודותיהם, בטרם יוכתרו למוסדות גבוהים ויורשו להעניק תארים אקדמיים.

הסיבות לא פחותה יש להבניית להרחבת ההשתלמויות מורים והעמקתן. התכנית להקים בשנה הבאה מוסדות קבע להשתלמויות שוטפות עשויה לתרום לעידכון שיטתי של המורים בתכני הלימוד ושיטות ההוראה ולאפשר הכשרתם לקראת הגשמת ידעים מתוכננים בחינוך. אולם בצד זה מחייב קודם כל בירור הכבדות העקרויות של החינוך. מתכניות ההשתלמות המתגבשות עתה במשרד מתקבל הרושם, כי ישנה נהיה בלתי מבוקרת אחרי מגמות מדיניות הטיפוח, שאלות ידכן מקודמו על כרעיון.

היעד הבולט של ההשתלמויות הוא להקנות למורים כלים לצימצום פערים תרבותיים באמצעות אינדיבידואליזציה של ההוראה, שיקום האינטליגנציה של טעוני טיפוח ועבודה קבוצתית. הדגש המושם על טעוני טיפוח והתולכה לתת עדיפות למפעלי ההשלמות באזורי פיתוח, ספר וקליטה עולים הם כמותרות, שמערכת חינוך חלושה כשלנו אינה יכולה להרשות לעצמה. אחליתם לטובה של טעוני הטיפוח בעשור האחרון לא הניבה את הפירות הרצויים וגרמה להזנחה במערכת החינוך הכללית, שהחלה ליצור דפוסים נוקשים של הוראה ולהצבית תופעות של הסתאבות ואדישות.

המספרים על שעורי הלמידה של טעוני טיפוח לעומת בני משפחות מבוססות מוכיחים כי הפער התרבותי לא קטן: ב־1957 למדו 13% מאוכלוסית יוצאי ארצות אסיה ואפריקה בגילאי בית־הספר לעומת 44.2% ב־1971, כלומר גידול בשעור הלמידה של 31.5%. לעומת זאת גדלו באותה תקופה שעורי הלמידה בקרב בניהם של יוצאי ארצות אירופה ואמריקה ב־33.5% כ־44% ל־77.5%. הגידול בשעורי הלמידה של יוצאי ארצות אסיה ואפריקה תואם, איפוא, את צעדי ההתפתחות הכללית במערכת החינוך וקשה לזקפו לזכות מאמצי הטיפוח.

קצב ההקדמות טעוני הטיפוח לא הסתגה. אם הצטמצם במידת מה הפער התרבותי, אין זה מתבטא בתחום ההשכלה, אלא בהשתלבותו החברתית של הדור הצעיר הנובעת אולי כהתהליך הטבעי של ההקרבות הרבנית בכור ההיתוך של חברה החיה בצילה של מלחמה. מאמצים מכוונים להקטנת הפער נכשלו עד כה.

ככל שמחורפת הבעיה דומה כי פתרונה אינו ענינו של משרד החינוך בלבד, אלא של כל הגורמים הפעילים בסביבתו של הנער טעון הטיפוח. מה טעם רואה משרד החינוך להשקיע תקציבים גדולים בתכניות טיפוח בלתי־בדוקות, כאשר במקרה הטוב ביותר מועדים הישגי הקידום בכיתה להרס בבית, בחצר או במקום העבודה? גם אם שיטות הטיפוח בחינוך היו פוריות יותר, עדיין היה זה בזבוז יקר של משאבים להפעילן ללא תיאום עם הגורמים האחראים האחרים.

אינדיבידואליזציה בהוראה אינה חיונית לקידום טעוני טיפוח בלבד. הרעיונות בדבר פיצול מערכת החינוך למסיקום מגמות, מסלולים ורמות, טיפול קבוצתי וראיה אישית של כל תלמיד אומצו על־ידי מדינות למודות נסיון מאתנו בתוצאות התמורות של שגרה בחינוך, המתסיסה נוער בעולם. רק הגישה המסורתית הרואה במערכת החינוך חסיבות לפי מוצא ואזור מגורים במקום תלמידים — מאפשרת העדפת הטיפול בטעוני טיפוח על קידום ביינונים ומוכשרים בדרגות השונות.

מוטב שמשרד החינוך יפנה מאמצים להקמת מוסדות מקיפים ולהחדרת אינדיבידואליזציה בהוראה בכל המסגרות ושלבי הלימוד — גן, יסודי ועל־יסודי — כדי שהחינוך בארץ יגשים את המידה הדמוקרטית הבסיסית של מתן אפשרויות קידום לכל אחד בהתאם ליכולתו.

הרפורמה בחינוך היא הנסיון הראשון להתמודד בבת אחת עם שתי הבעיות המרכזיות — אינטגרציה חברתית והעלאת רמת הלימודים הכללית. אולי בשל כך כדאי לתת לה נתח מהמאמצים והתקציבים המושקעים במדיניות הטיפוח הכושלת. קצב הגשמת הרפורמה בחינוך איטי, בעיקר בשל חוסר מבנים ומורים מתאימים. לא חסרים גם קשיים בשכנוע ההורים כי המפגש החברתי לא יגרע מהרמה הלימודית. האם בכך לא די — עוד מסייעים ארגוני המורים את הרפורמה.

איומי הסתדרות המורים היסודיים ערב פתיחת שנת הלימודים להשביח את כיתות ז׳ וח׳ מדגימים את הסכנה הטמונה במאבק ארגוני המורים על השליטה בחטיבות. ההסתדרות התנגדה מאז ומתמיד לרפורמה והיא עוקבת בעין עוינת אחרי הגשמתה. כדי להוכיח את צדקתם טוענים עסקני המורים היסודיים שהרפורמה לא הגשימה במקומות רבים אינטגרציה של ממש, אבל מתעלמים מהכשלונות בתחום העלאת רמת הלימודים, משום שעמדה זו עלולה להפריע להם במאבקם הנואש להכניס בכטיסמים מורים מהחינוך היסודי לחטיבות הביניים. לעומתם ממקד ארגון המורים העל־יסודיים את בקורתו נגד מגמות של הורדת רמה בחטיבות הביניים, הנובעת ממה שהוא מכנה „תהליך של יסודיזציה״, כלומר חדירת מורים ללא תואר אקדמי.

יש מידה רבה של אמת בהזהרות הארגון מפני סכנת הפגיעה ברמת הלימודים. הכיתות ההטרוגניות מחייבות שינוי שיטות ההוראה ומורים בעלי ידע מקצועי יותר בתחומים מדעיים שונים, כדי שהתלמיד החלש לא יוריד את רמת הכיתה והרפורמה תגשים את יעדה להדביק את ההתפתחויות המדעיות. אולם החינוך העל־יסודי אינו מבורך בעצמו בעודף של מורים מעולים. אין טעם שהארגון יקדק בדרישות של תואר אקדמי, כאשר מורים רבים מהיסודיים העוברים הכשרה מתאימה ברמה אקדמית, מסוגלים לעתים לתרום יותר ממורה וותיק ועייף מהעל־יסודי. כבקרים כאותים של הרפורמה יסכימו לבדוק כל מקרה לגופו של עניין — כפי שמחייבת העבודה השוטפת בחינוך — ולא יכבידו על הגשמת הרפורמה בנסיון בלתי־מעשי בשלב זה לסלק מחטיבות הביניים את מורי היסודיים הנמצאים בתהליך השתלמות לקראת התואר אקדמי.

ארגוני המורים יכלו ללא ספק למלא תפקיד חיוני כאופוזיציה פעילה של מערכת החינוך. אולם המתיחות המסורתית ביניהם דוחפת אותם לעמדות קיצוניות ולמשחקי חתול ועכבר על חשבון החינוך. השנה בחרו השניים להסתתר על הרפורמה וחוסר היושר במשחקם עלול לחבל בהגשמתה.

גם בעלי
שמיעה מצויינת...

לא יופרעו מהמזגן SILENTAIR

כשהמזגן השקט סיילנטאייר פועל —
אפשר לחבר סימפוניה,
או לעבור על חשבונות מס הכנסה,
או סתם לישון במנוחה.
כי ה„סיילנטאייר״
הוא מזגן המתחשב בסביבה.
נוסף לפעולתו השקטה,
מצטיין סיילנטאייר
בעוד יתרונות בלעדיים:
* ניצב על הריצפה כרהיט בעיצוב נאה.
* התקנתו יכולה להיעשות גם ללא פריצת קיר.

מיזוג אויר אלקטרה — בכל שיטה לכל מידה

אלקטרה

שרות נאמן שעמד במבחן

שיפרין־נעמן

כולם חוזרים לישו

צעירים ב„מצוקה דתית" מחפשים גישה חדשה אל המקורות

באת: רוברט וואלטש

לונדון

החברה המערבית המודרנית נח־שבה אתאיסטית אולי לא פחות מאשר החברה הקומוניסטית במזרח־אירופה, בה התעמולה נגד האמונה והפולחן היא חלק פעיל של הפולי־טיקה הרשמית של הממשלות.

המדע יצר השקפת־עולם וקוסמו־לוגיה חדשה, קודם כאשר מגרשת זהה הנוצרית (היהודית): יש להו־ציף הנצ"ה ההכרנית בחברת המשע, חדירה המארכסיסטים גם להלך־הרוח של אלה כאינם מארכסיסטים אדו־קים.

בחוגים אינטלקטואלים באנגליה מדברים על „עידן בתר־נוצרי", אך בדרך־כלל אינם בזים לנצרות, רק משהייגים כמבה. יש כאלה המחפ־שים דרך חדשה, פלורה, אחרי שנקב־בע, כי „אלהים מת" (מה שאמר ניטשה כבר במאה ה־19). יש גם מבריים המבקשים דת בלי אלוהים, או מדוג חדש של אלוהים, למשל ד"ר רובינסון שמשנט בשורת בישוף יהוה מכהן באוניברסיטה בקימ־בריד' [3].

לברות כל הספיקות מסרידה שא־לת הנצרות, וביחוד דמותו של מיסדה היהודי יעוי את האתאיסטים יותר מכפי שהם מודים. דווקא בחו־גי הנוער שניתקו את קשריהם עם החברה הקיימת, היפיס וכדומה, מורגשת מבוכה; הם כגלים שיש בעיות פנימיות שאין להם תכובה עליהן, לברות כל ההכמה של הערו־עתיר המדע.

הצגה והנצרית

קהל רב נוהר להצגת המחזה הגד־ולי המוצג עתה בלונדון „ישו כוכב עליון", המשתכם בסיפור על חייו ומותו של ישו כרקע למחזמר אמרי־קאי בנוסח „שיער". הפזמונים היו כבר ידועים מתקליטים, ולפי דברי המבקרים יש בהם אולי כמה לחנים מוצלחים, אבל הכל מחוסר טעם וכאוס. איני יכול להביע דעה על דבר שלא ראיתי, אך הדבר המעניין הוא התופעה כשלעצמה; אנשי־עסק אמריקאיים מנצלים את הצורך הנ־פשי של הדור למצוא גישה חדשה לסיפור ישו, בלי הפאתוס התנ"כי ותוך זילזול בכנסיה. מבחינה אמ־נותית נכשלו המחברים, המציגים את ישו כזמר־עט (כוכב־פופ) עם גיטארה, בגלל ולגאריות משוועת. הדבר מוכיח את הנמיכות של דור היורשים, שאין בידם להציג באופן כרשים את הפאראדוקס הרציני — הפער בין המתחרין הרוחני, יגון ואכזבות האדם, ובין העולם הבאנא־לי ביותר הנטול כל מחשבה. לפי כה שקראתי נדמה לי, כי מבחינה זו הצליח הרבה יותר עמוס קינן במחזהו „חברים מספרים על ישו", כנראה יש הבדל גדול בין מחזהו ובין המיוזיקל האמריקאי. אצלו כנראה מורגש חוש אמיתי של ה־דראמה בה משתקפת הבגידה הא־סטנציאלית של האדם, ושסופה כל־כך בטשך הדורות.

„מבוכת הנצרות"

אין איש יכול לשלול את ההשפעה העצומה של התהוות הנצרות ותול־דות הכנסיה על העולם כולו. אין

[3] John A. T. Robinson: The Difference in Being a Christian Today. Collins Fontana Books London 1972. 92 pp. 25 pence.

זה מקום לפנות עורף לכל זה, כש־אין לאגודות, הנוצריה, לשעבר, יסודי־ייחס אחר. הרי הומאניזם סתם, עם התקדמות הטכנית, אינו תח־ליף אמיתי. אין גם להתפלא שרבים, וביחוד נוצרים נאמנים, בהוקים עכה זכרון הדברים האיומים ש־בוצעו בשם הכנסיה.

ד"ר יואכים קאל, תיאולוג גרמני שנולד ב־1941 (לכן בגר אחרי עידן הנאצים), עזב את הכנסיה ובספרו „מבוכת הנצרות" [1] שתורגם לאנג־לית הוא מבליץ בלהיות על הו־מאניזם בלי אלוהים. כמו רבים לפניו כש"ל הוא ספק בישו בתוך דמות היסטורית, ומזכיר את הנימוקים הידועים.

„מה זה נוצרי?" — שואל הוא ובתשובתו נותן סיכום של תולדות הכנסיה. חלק זה „ארכיה באתי־קה", כולל הפרקים הבאים: הכנ־סיה כבעלת עבדים, רדיפת עובדי אלילים, רדיפת היהודים, רדיפת ה־כופרים, השמצת המין והנשים.

קל לשער שכל זה אינו מביא כבוד לכנסיה. יתר־על־כן, הכנסיה היא כפולגת, אין גירסה אחת על ישו אלא הרבה נוסחות הסותרות זו את זו. הריב בין התיאולוגים מבטל כל מושג של נצרות אותנטית. ה־מחבר מנמק כל אלה בפרטים רבים ובהסתמכו על ספרות עצומה, בעיקר גרמנית. מתוך בטחון עצמי הוא מכריז: הדרך הנכונה היא לא־נוצרית, „כפי שנוסחה מתוך גישה אתאיסטית למשל על־ידי הרברט מארקוזה ומאכס הורקהיימר". הרי לכם שני יהודים בתור עדים נגד הנצרות. המחבר קנאי ממש ומלא זעם בדברו על הנצרות, אבל אין להשתחרר מן הרגש שכל טיעונו האתאיסטי הינו פשטני במקצת.

בכל זאת אנו שואלים איך זה קרה שהיה לנצרות כוח רב כל כך במשך מאות שנים, לעומת מעמדה השפל בהתחלתה, כשנחשבה כת יהודית. סיפור מרתק על התפשטות האמונה החדשה מוגש באופן מצוין ופופו־לארי בספרו של ג'ונס [2]. בשביל היהו־דים היתה ההתנצרות של הקיסר קונסטאנטין (בשנת 337) יום איד, קובע המחבר. קונסטאנטין נקט עמ־דה אנטי־יהודית חריפה ביותר הוסיף יהודים עם „הבוגדים שרצחו את האל". מצד שני הוא הפך את הנצרות, שהיתה אמונת העלובים, הנרדפים, הנזירים, למוסד המדינה. המלומד השוויצי יעקב בורקהארט בספרו על קונסטאנטין קובע, כי הוא היה היזום של פולחן ארץ־ישראל, ש־נהפכה „למולדת גשמית־רוחנית של המצרים", שסימלה באופן מלהיב את זכרונות הברית הישנה והברית החד־שה". בלי פעולת קונסטאנטין לא היתה התלהבות הנוצרים למען ירו־שלים בימי הביניים כנגיעה לכוח שיגעון עולמות, אומר בורקהארט.

שינויים ברוח הזמן

האם כל זה באמת נעלם, כפי ש־טוענים התועמלנים האתאיסטים? יש חיים לדתיים נוצרים גם בזמננו,

[1] Joachim Kahl: The misery of Christianity, or A Plea for a Humanity without God. Penguin Books London 1972. 212 pp. 35 p.

[2] A. H. M. Jones: Constantine and the Conversion of Europe. Penguin Books (Pelican) London 1972. 255 pp. 40 p.

[4] Geoffrey Moorhouse: Against all Reason. Penguin Books London 1972. 316 pp. 50 p.

אומר לנו ג'ופרי מורהאוס [4] המעניין על תופעות שאינן ידועות לרוב ה־קוראים. יש, למשל בצרפת כפר שלם, טאזה, בו חיים פרוטסטנטים במצות „יחד", ומשם יוצאת השפעה לכל חלקי תבל. למסדרות הבינ־ימיים יש עוד כוח ותועלת — הוא מסביר בהיגיון ארוך, אם־גם מוד־גש צורך בשינויים בהתאמה לזמן החדש.

גם הכנסיה הקאתולית היא במשבר, ואחרי הוועידה האקומנית דנה כל הספרות הקאתולית בשינויים, (הקורא היהודי עלול להרהר על היהדות האורתודוכסית, שאינה מו־כנה לגעת את האבנותה, למרות תמורות הזמן).

תופעה הנוצרית לפריסה היא אי־ראציונאלית, ומורהאוס נוטה לדעה, כי צורה (בנוערים) היום זו לא תא־ריך ימים. אולם העיקר יתקיים גם בעולם המודרני.

הרחבה עליה נערך מדי שנה משחק השחמט המסורתי

הנער הקדוש לוראנצינו

פולחן אנטישמי במארוסטיקה שבאיטליה

מאת חולדה ליברנומה
סופרת „הארץ" באיטליה

מארוסטיקה

עיירה נאה היא מארוסטיקה. ה־רחוקה כ־70 ק"מ מצפון מערב מונ־ציה. ונציה שלטה במארוסטיקה

מזבח לכבודו של הקדוש לוראנצינו בכנסיית מריה הקדושה במארוסטיקה

קרוב ל־400 שנה (1404—1796), ו־הטביעה בה את חותם סגנון בנייתה, תרבותה וניב לשונה.

מארוסטיקה מוקפת חומה וחובור־תיה מרוצפות אבן. העיירה היא עי־רוב סגנונות רומאני, גותי וונ־ציאני. עיקר מחייתה על החקלאות (ידועים בטעמם הדובדבני מארוסטי־קה), על צורות מעשת של בתי חרושת קטנים, על אומנות וכן על התיירות שהיא עושה הכל כדי לפ־תח.

אחת לשנה, בספטמבר, נערך ב־רחבתה הראשית משחק שח־מט כש־הכליות הן אנשים לבושים בגדים מימי הביניים והלוח — מרצפות ה־רחבה. המשחק בא להזכיר תחרות שנערכה בין רינאלדו מאנגארו ויירי להאלתארה כדי לזכות בידה של לי־אורה הקפוטה, בת אדון העיר מ־ארוסטיקה.

אך לא משום המשחק הנאה הועלה באחרונה שמה של מארוסטיקה ב־עתוני איטליה, בישיבת הועדה ה־אקומאנית (באפולי 6/8), בירחון ה־ישועי רב היוקרה „צ'יביליטה קא־טוליקה" (אוגוסט 1972), בעתוני ה־יהודים־איטלקים („שלום" יולי 1972) אלא על פולחן הנער לוראנצינו ש־מקורו בעלילת־דם מבישה מאמצע המאה החמש־עשרה.

בפולחן מדברים באהבה כל אותם חוגים יהודים ולא יהודים החרדים מפני התעוררות האנטישמיות ב־איטליה, הניזונה בחלקה ממקורות דתיים. לשמצה החוגים הקתוליים ו־מקורביהם עושים הכל כדי לטשטש את אופיו האנטישמי של חג הנער לוראנצינו, האחרון בין שלושת ה־נערים „הקדושים" שקדושתם באה להם מעלילת־דם. קדושתו של הנער שמעון, שכפנו מטרנטו (לב־כבודו נבנתה הקתדרלה המרשימה) בוטלה בשנות השמונים וקדושתו של הפחות ידוע שבהם, דומניקו מהעיירה מאסה ליד פיזה נשללה ממנו בטרם היתה ידועה בציבור הרחב.

עלילת דם
על יהודי מארוסטיקה

לוראנצינו, בנם של אנשים מפשו־טי־העם בני מארוסטיקה, יצא ב־5 באפריל 1485 מביתו יחד עם חבריו לטייל בחוצות עירו. לפי האגדה המתולכת בעיר, היה זה נער מופ־לא, בן עשרה ימים בלבד היה כש־חזר אביו ממלחמה וחשד באמנותה של רעיתו וביקש לרצחה. האב שמע מפי התינוק שאומנם הוא ולא אחר אביו מולידו. בדרכו של הנער ניק־רו יהודים, אנשי באסאנו הקרובה, שבאו למארוסטיקה לסחור. האגדה מספרת שהיהודים הוליכוהו שולל הקרובה עד שרצו אחל בשעוקי. היה זה ערב פסח.

יהודי האזור — כותבה ב־1968 ה־חוקרת היהודיה ג'מה חלי — גורשו ורכושם הוחרם באשמת הרצח. ה־עובדה הוכחשה ארבע שנים אחרי כן, בשנת 1972, ע"י האב הישועי קאפילא בטענה שלא הוכח הקשר הישיר בין העלילה והגירוש. אף על פי כן העובדה שפסקה מגיפה ש־הפילה באותה שנה חללים רבים מ־תושבי הסביבה, הוכנה שנים רבות על ידי בני העיר כאות לאשמתם של היהודים.

כפולחן הנער מטראנטו גם פולחנו של לוראנצינו לא נתקבל תחילה על דעת רמי המעלה בכנסיה ולבש אופי „פרטי" כמעט ורק במאה ה־18 נע־שה פולחן רשמי כבייתי ושוב או־שר ע"י פיוס התשיעי לפני כמאה שנה, מפני שלמשנג „שורשים עמו־קים" בעם.

הגברת חלי כותבת במחקרה שב־מלחמת העולם השניה הוכרז הנער הקדוש כמגינם של החיילים, בני מארוסטיקה, ומשהסתיימה המלחמה באיטליה באפריל 1945 החלום ברוב עם הנדה להקים קאפלה חדשה על שמו של מי שהציל את העיירה מ־הפצצות מטוסי בעלות הברית.

שבועיים אחרי כן הוכנה הקאפלה החדשה על ידי רמי המעלה מהכמ־רים באזור; רחובות, הרבות במ־חוז נקראות על שמו של הנער ו־שתי ערים, מארוסטיקה ובאסאנו ה־קרובה, מריבות ביניהן למי זכות על עצמותיו.

האפיפיור יוחנן ה־23 הוציא מ־תפילתם של הקתולים כמה ביטויים מעליבים ליהודים, הכנס האקומאני השני החליט שאין להאשים את העם היהודי במותו של ישו הנוצרי, רמי מעלה בכנסיה בכל רחבי איטליה, כולל חוגרו של האפיפיור, עושים כיום לאיחוד הלבבות בין בני הכתות הנוצריות השונות, בין קתולים ליהו־דים, אך פולחנו של לוראנצינו לא בוטל.

„חג עממי"
שקשה לבטלו

מאחר כה לא יבוטל הפולחן שאל הע־יר אגוסטו מאגרא מאחד הקהי־לות היהודיות באיטליה, מבטאו על תופעות אנטישמיות באיטליה, הוא

באם בכנס אישים וכמרים רמי מעלה שנועד לקרב בני כתות נוצריות ו־דתות שונות ונערך באפולי ב־6 ב־אוגוסט. אותה שאלה נשאלה פעמים אחדות בעיתונים ההילוכים האיטל־קיים, בבטאוני יהודי איטליה, בכנס שארגן בסוף יוני פרופ' די נולה על האנטישמיות באיטליה ואשר עורר הדים רבים מאוד („הארץ" 9.7.72).

טענת הכנסיה היא שאין להגזים בחשיבות הפולחן, כי אין לקשור את מקורו במניעים אנטי־יהודיים (אך צ'יבילטה קטוליקה, הירחון הישו־עי, אינו מפרש כיצד נולד הפולחן ומפני מה „קדושתו" של הנער) כי רק באזור רב נוצרו סביב הפולחן „שמועות" אנטי־יהודיות שלמעשה אינן משפיעות על עצם הפולחן. אך די להציץ בחוברת המספרת על קדו־שתו של הנער שהוצאה בשנת 1954 בהוצאת ארס, שהוציאה לאור רבים מהכותבים האנטישמיים באיטליה, כדי להוכיח שהאופי האנטי־יהודי הניזון במקור דהי קיבוצי עודו ביסוד ה־פולחן.

מאבק רב נעשה באחרונה, לצמ־צם את האופי הדתי של החג. מד־ריך שהוצא לפני זמן מה על ידי צ־ירית מארוסטיקה, בה רוב גדול לדמוקרטים־הנוצרים מקורבי הכנסיה בכרזה על „חג לוראנצינו" כפי עצמי המוכיר מסורה. עתיקה אשר בשנים האחרונות נעשה חשוב יו־תר עקב ירידי מכונות וכלי עבודה חקלאיים", לא פורש סיבה ומקורה של „מסורת עתיקה" זו. רק המחפש בחוברת ימצא משפט קצר המזכיר את הרדיפות והאנטישמיות שפגעו ב־יהודי מארוסטיקה במאות ה־15 וה־16 וכי בהן קשור פולחנו של הנער.

הכנסיה שהתנדה אחרי המלחמה בנית קאפלה על שמו של הקדוש לו־ראנצינו, כנראה סבורה שדוקא ב־מארוסטיקה יש לפעול באטיות ובי־כפפות משי. באטיות רבה מצא הו־כן דתי „מחג הקדוש" כשאנשי כמו־רה אינם משתתפים יותר רשמית ב־חגיגות.

מדוע חוששת הכנסיה להוקיע דור־קא את פולחן מארוסטיקה? מפני מה היא מעדיפה לצמצם את חשיבות הכובן האנטי־יהודי של הפולחן מ־בלי להלחם בדעות קדומות אנטי־יהודיות המורשות עתה טוב על רקע התעוררות אנטישמית?

אינטרסים מקומיים כנראה מתנג־דים לביטול הפולחן שהוא הוכחה נוספת, אם אומנם יש בה צורך, ש־למרות הכנס האקומאני השני לא פסקה אנטישמיות בקרב חוגים מסו־יימים בין רמי המעלה בכנסיה הק־תולית.

שותפו של העריץ

באווירת התככים של ראבאט
הי הברור שהסכסוך בין המלך
לאופקיר יוכרע בדם

מאת אליהו מאייסי
סופר „הארץ" בצרפת

פאריס

אופקיר התאבד, אופקיר נאלץ ל־התאבד — כמובן לאחר ההודעה מרא־באט. היה קשר, איזה קשר? ביקשו להרוג את המלך, אך מי ביקש? השדרנות דעת־הקהל כלפי משטרו של חסן היא כה רבה, עד שמפקפקים באופן אוטומאטי בכל מעשה הבאה מן החוגים השליטים בראבאט וב־מיוחד מן החצר.

באמצע כל התחושות מן הטלפרינ־טרים הודיעה סוכנות הידיעות הצר־פתית, בשם „מקור דיפלומאטי ב־פאריס" שאופקיר הוצא להורג. להו־דעה זו יש משמעות פוליטית חשו־בה. ברור שאותו „מקור דיפלומא־טי" בפאריס הוא חוגי ממשלת צר־פת.

פקיד צרפתי בכיר שעמו דיבר־תי על המאורעות במרוקו הדגיש שלדעתו יש „כרגע יותר מדי צרפ־תים במרוקו". כלכלת מרוקו תלויה במידה רבה בהשקעות צרפתיות (ק־רוב לשלושה מיליארדים דולר) ו־בסיוע אמריקאי.

מלבד זה, יש לצרפת במרוקו הר־בה בעלי מקצועות חופשיים העוב־דים שם — מורים יש שם יותר מ־אשר באלג'יריה. אם יום אחד יגיעו הדברים במרוקו להתפוצצות, נגד מי יפנה זעם האוכלוסיה? כן הסהם יהיו הצרפתים בין קרבנותיו הרא־שונים, כי הם נמצאים בכל אורחות השלטון.

מדיניות צרפת

שאלה אחרת נוגעת למדיניות צר־פת כלפי מרוקו לטווח הארוך. פא־ריס החליטה להפנות גב לעברה ה־קולוניאליסטי. אמנם היא ממשיכה בפעולותיה הכלכליות בכל הארצות שהיו בעבר מושבותיה, ואף מב־קשת להרחיב בהן פעולות אלה ול־הגדיל את השקעותיה. אך היא אמ־רה לכל המדינות, אחת ולתמיד, שאם ארץ כלשהי תבחר במשטר „מתקדם", לא יוכלו לבוא בטענות אל צרפת.

אין זה מונע מצרפת להגן על ארצות ערב המלוכניות כמו סעודיה או מרוקו. אך השקפתה היא כזה־עתיד שייך למשטרים ה„מתקדמים" וכדאי לחזק אותם. על כן המדיניות הצרפתית כלפי הארצות המלוכניות זהירה מאד, ראליזם מחליט באשר לפעולה היום יומית, הערכות חזה באשר לעתיד אם יהיה קייך יום אחד לאנשי האופוזיציה — כלומר, ברוב המקרים, לאלה העוסקים עתה בפעולות בלתי־חוקיות. במרוקו, פי־רוש הדבר גם עמדה ידידותית כ־לפי המלך חסן וגם הקפדה שלא להזדהות עם משטרו, כדי שלא יו־כלו להטיח האשמות כלפי צרפת.

עד כה היתה זו בליעה כדורה שחסן ואופקיר קשורים להיות ול־כות בניהול המשטר המושחת של מרוקו. לפי גירסה זו היה המלך „נער שעשועים" שנעשה מלך אב־סולוטי, ואופקיר — „היצר הרע" של המלך המשחית אותו. בין ש־נוסחה זו נכונה בין שלא, כיום אין היא מספיקה כדי להסביר את הכל.

מוחמד אופקיר

ענין ה„התאבדות" מוסיף להיות חידה.

נוכחים צהה שהמצב מסובך במר־וקו. המשטר מוסיף להיות בסכנה חמורה בגלל השחיתות הכללית ש־בבסיסו, אך הבעיות הפוליטיות קיי־מות ללא קשר לשחיתות זו. לא די לומר שכאפתנותו של אופקיר דח־פה אותו לנסות לרצוח את המלך. גם יש לראות את עמדות שני האנ־שים כלפי הבעיות הראליות וכלפי הכוחות הראליים של מרוקו.

הכוחות העיקריים במרוקו

יש במרוקו ארבעה כוחות פולי־טיים עיקריים. קודם כל קיים המלך, בנו של מוחמד ה־5 הגדול אשר זכה תודות לנירוהו ההוך כאבק, בעצמ־אות הארץ. אך הירושה לא היתה קלה. הבעיות הן עצומות במרוקו המחולקת בין ערבים לברברים (או־פקיר היה ברברי), בין בורגנים עי־רוניים ופלחים כפריים לשבטים ה־רריים, בין קנאים דתיים לאינטלק־טואלים שחונכו בנוסח מערבי. חסן חונך ברוח מערבית ומזרחית כאחת, באווירה של תככים ושל שחיתות ב־כספים דוגמת חצרו של פארוק.

יש הצבא שבו שלושה זרמים: קצינים שהוכשרו בצבא הצרפתי, קצינים שהוכשרו בצבא הספרדי, ודור העצמאות, שבמקרים רבים קי־בל את הכשרתו באמריקה. צבא זה אינו יכול להישאר אדיש לרוח המנשבה מקהיר וזהה גם מבחי־פולי.

הכוחות השלישי והרביעי הם שתי המפלגות הפוליטיות העיקריות, מפ־לגת הימין ומפלגת השמאל. מפ־לגת הימין, האיסתיקלאל, היא ה־מפלגה הלאומנית המסורתית מימי משטר החסות הצרפתי, היא כג־למה בורגנות המבוררת אך כוחה ו־שואפת לקבל לידיה את השלטון ה־ממשי, תוך שמירה על המלך כסמל האחדות. היא לאומנית ודתית, וכדי ליטול את השלטון הכלכלי ה־ממשי, ודאי היתה מוכנה לשים את ידה על ההשקעות הזרות. אך ה־„שמאלנות" הערבית זרה לה ל־חלוטין.

בראש מפלגת השמאל, איחוד ה־כוחות העממיים, עומדים אנשי עלית אינטלקטואלים שחונכו בעיקר באי־רופה הוולמים על רפורמה כפלי־גות כגון רפורמה אגררית, ועל הה־ערבות פעילה של המדינה כדי ל־העלות את הארץ על דרך של הת־קדמות מואצה.

המלך, בהברונו בין כוחות מו־נים אלה, יכול היה לנסות ולשחק בזה כנגד זה. כשהגיעו השחיתות, השקרים, ההבטחות הכוזבות, המסי־ברים והתערורויות לנקודה מסויי־מת, נאלץ לנסות להגיע להסכם עם המפלגות הפוליטיות, ועם הכוחות הראליים כמו הצבא והאיגודים ה־מקצועיים. החל ברגע מסוים לא די במדינת משטרה וברצח, ואופקיר ידע זאת יפה.

היו שתי אפשרויות. או שהאו־פוזיציה (או האופוזיציות) תלחץ את המלך אל הקיר, ובמקרה זה עשוי היה אופקיר להיות נאלם ב„שות־פו של העריץ" (כפי שאכנם היה); או שהמלך יגיע להסכם עם האו־פוזיציה של רפורמה בחוקה, ובמ־קרה זה יהיה צורך בכליר לעולם — תפקיד שאופקיר ההאים לו כאין כמוהו. על כן שינה אופקיר את מש־חקו, ואת זה לא יכול היה המלך לסבול. באווירת התככים של ראבאט לא היה מנוס מכך שהסכסוך בין המלך לאופקיר יוכרע בדם.

זהו רק אחד מתוך שפע הדגמים החדשים אותם מציעה לך חברת תנורי שבים.
תנורי־שבים מייצרת את הדגמים החדישים והמשוכללים ביותר של תנורי גז, תנורי חשמל ושילוב של גז וחשמל בגדלים שונים ובמחירים שונים.
45 שנות נסיון וידע מעודכן הם ערובה לאיכות ולשירות מהימן.
אנו מייצרים כל תנור שאת מבקשת וכל מה שאת מבקשת בתנור.
תנורי שביט
החברה הותיקה והגדולה ביותר בארץ לייצור תנורים.
סלון תצוגה ומכירות: רח' אלנבי 39 תל־אביב. טל. 50677 וסוכני שבים בארץ

פרסום מלניק

אולם מערכת האזעקה "סלמר" תרתיע גם אותם!
"סלמר" מערכת האזעקה - לדירה בבית משותף או לוילה - לרכישה במחיר נמוך מתשלום שנת השכירות הראשונה של משרבות דומות. המחיר כולל התקנה ואחריות מלאה, עיגון האיזור יבקר אצלך ללא כל התחייבות מצידך.
מאקטרוניקס בע"מ (מחי' מכשירי אזעקה)
תל־אביב, שד' חן 6. טל' 03/284816
סלמר

هكذا من الأصل

צל מעיב על יחסי ארה"ב - ספרד

מאת ריצ'ארד מאורר
סופר "הארץ" בספרד

מדריד

החלטתו של הנשיא ניכסון למנות את קצין הצי הבכיר ממוצא ספרדי אדמירל הוראשיו ריבארו לשגריר ארה"ב בספרד נובעת מדאגה ליחסים המתערערים עם ספרד.

ריבארו שהוא יליד פוארטו ריקו ודובר ספרדית רהוטה היה מפקד הכוחות הדרומיים של נאט"ו מ-1968 עד פרישתו מהצי במאי 1971, בגיל 62.

המפקדה הדרומית לכוחות הברית הצפון־אטלנטית, שמושבה בנאפולי, אחראית לכל כוחות הים, היבשה והאויר של נאט"ו באיטליה, יוון, טורקיה והים התיכון. הצי הששי של ארה"ב פועל באורח עצמאי, אך בימי מלחמה יהיה כפוף למפקדה הדרומית.

ספרד אינה חברה בנאט"ו, אך על־ידי קשריה עם ארצות הברית בעשתה ארץ מפתח להשלובת ההגנה של המערב, באשר היא חולשת על מיצר גיברלטר החשוב מבחינה אסטרטגית ועל מבואותיו הימיים והיבשתיים.

מאז 1950 הורשו כוחותיה האויריים והימיים של ארה"ב לפעול מבסיסים שבנתה אמריקה על אדמת ספרד. טווח הפעולה שלהם משתרע למלוא אורכו של הים התיכון עד טורקיה.

בתמורה למאחז שהותיר לאמריקאים בספרד, קיבל גנרל פראנקו מארה"ב סיוע כלכלי וצבאי המסתכם ב-2,460 מיליון דולר. השיתוף הזה הרים תרומה ניכרת למודרניזציה של הכוחות המזויינים הספרדיים.

השאלת האניות נתעכבה

אבל עסקת הסיוע תמורת בסיסים שנחתמה ב-1953, הוחדשה כאן פעמיים, היא הסכם מינהלי, ולא ברית צבאית במלוא מובן המלה, הטעונה בכל מקרה אישור הקונגרס בוואשינגטון.

עובדה זו היתה לצנינים בעיני משטרו של גנרל פראנקו שהיה מעדיף התחייבות מפורשת אמריקאית להגן על ספרד. מלבד זה שוררת מורת רוח מהעיכובים של ארה"ב במילוי תנאי ההסכם המחודש לחמש שנים, שנחתם ב-1970. כחלק מתוכנית הסיוע שלה, התחייבה ארה"ב להשאיל לספרד חמש משחתות ושתי צוללות מדגמים קונבנציונליים. אולם רק עתה, באיחור שנתיים, מעמידים את כלי השיט הצבאיים הללו לרשותה של ספרד.

הסיבה לעיכוב היא החלטת הקונגרס האמריקאי לעיין מחדש בחוקים שנתקבלו להשאלת כלי שיט קרביים לארצות זרות. דעת הקהל בארה"ב נתעוררה לעובדה כי אקוודור משתמשת באניות מלחמה אמריקאיות שאולות כדי לתפוס ספינות דיג אמריקאיות אשר "הדרו" למים הטריטוריאליים שלה. אקוודור טוענת שמימיה משתרעים למרחק מאתיים מייל מהחוף.

הצי הספרדי גם אינו מרוצה מאיכותן של אניות המלחמה שהושאלו

הוראשיו ריבארו

אלו בתוקף ההסכם. ההוצאות על שיפוצם של כלי השיט, שרובם מיושנים ומשומשים, אינן כדאיות בהתחשב בעובדה שהכלים שהושאלו לחמש שנים, עלולים להתבקש חזרה. לא פחות מ-10 מיליונים דולר הוציאה ספרד לשיפוץ נושאת המסוקים דאדאלו (לשעבר קאבוט) שנבנתה ב-1943.

נאט"ו מתייחסת בקרירות

קשה במיוחד לגנרל פראנקו היא תלונה המתמשכת של ארצו בארה"ב. ארגון נאט"ו התייחס בקרירות למשטרו של פראנקו במשך שנים. הקהילה האירופית הכלכלית המתרחבת מ-6 ל-10 חברות, אינה נוטה להיענות לבקשות ספרד להצטרף כחברה. החזות של ארץ יוצאת דופן באירופה מטילה צל על ספרד מפחיד.

הספרדים סבורים שארה"ב ואירופה מנצלות אותם

בספרד חשים כי ארה"ב ואירופה המערבית מפיקות תועלת ניכרת מההסכם הצבאי עם ספרד, אך רואות את ספרד כמתנה באמתחתם ואינן חולקות לה את ההוקרה וההערכה הראויות לה.

שאלת גיברלטר

על תחושת קיפוח זו נוסף ענין גיברלטר. מושבה זו שהבריטים כבשו לפני 268 שנה משמשת בסיס בריטי ובסיס נאט"ו, אף שהצוק שספרד תובעת אותו לעצמה, הוא מבחינה הגיאוגרפית חלק מהיבשת הספרדית.

הכוחות האמריקאיים המוצבים בספרד מונים 10,500 אנשי חיל־אויר וצי ועמם 14,000 בני־משפחות. הם פזורים בשלושה בסיסי אויר גדולים ובבסיס הימי של רוטה, במרחק 110 ק"מ מגיברלטר.

רוטה משמש בסיס שמשבר־לים לאסקדרה של 12 עד 14 צוללות גרעיניות אמריקאיות ונותן סיוע לוגיסטי לצי ה-6 של ארה"ב.

בסיס טוראחון, במרחק 23 ק"מ ממדריד, הוא מפקדת חיל האויר ה-16 של ארה"ב הפרוס בספרד, איטליה, יוון וטורקיה. בסיס נוסף בסרגוסה משמש בסיס תחזוקה ואמונים למטוסי הקרב האמריקאיים המוצבים במקומות אחרים באירופה.

עוד בסיס, ליד סביליה, הוא בלתי פעיל, אך אפשר להפעילו במהירות כדי לקלוט תגבורות וכוחות במשבר מארה"ב.

למן תחילתה היתה הנוכחות האמריקאית הצבאית מוצנעת ככל האפשר, על פי דרישתה של ספרד. תחנת השידור לכוחות האמריקאיים בטוראחון מצוייה לתקנות הצנזורה של ספרד. ובשום מקרה אין ההמנון האמריקאי נשמע מעל גלי האתר.

הדגל האמריקאי אסור בהנפה

הדגל האמריקאי אסור בהנפה בבסיסי ארה"ב, גם לא לצד הדגל הספרדי. כאשר מת הנשיא אייזנהאור, לא היו המלחים והאויראים האמריקאיים רשאים להניף את דגל ארה"ב בחצי־התורן. גם ב-4 ביולי, יום חג העצמאות האמריקאי, אין הדגל האמריקאי נראה.

במרוצת השנים התהדקה טבעת החוקים המגבילים שהטילו הספרדים על בסיסי הפעולה האמריקאיים.

באחרונה היו רמזים כי ארה"ב תהיה רשאית להשתמש בבסיסים שבספרד בכל סכסוך שהוא בים התיכון, אלא אם תאיים סכנה על ספרד עצמה.

יתר על כן, ספרד הודיעה על כוונה לערער על עצם זכות השיט החופשי במיצר גיברלטר לכשתיפתח הכנסה הבאה בזיכבה הועידה לחוק הים. נתיב שיט בין־לאומי זה רוחבו בנקודה הצרה ביותר 12 ק"מ והארכו 80 ק"מ. ספרד תטען כי ארצות השוכנות משני עבריו של נתיב השיט זכאיות להכריע באילו נסיבות רשאיות ספינות מלחמה זרות לעבור בו. כצעד מקביל, מתכוונת ספרד להרחיב את תחום המים הטריטוריאליים מ-10 ל-20 ק"מ.

אסון רכבות שאירע לא מכבר ושבו נהרגו 84 איש ויותר מ-100 נפצעו, הוכיח כי יחסי ארה"ב—ספרד אינם שופעים לבביות.

האמריקאים שבבסיס רוטה הסמוך למקום האסון נענו בזריזות לבקשות העזרה של שלטונות ספרד. הם הזעיקו רופאים, צוותי הצלה, אמבולנסים וכן מנוף להרמת הריסות, משאית עם ציוד הלחמה והליקופטר.

עתוני ספרד הקדישו טורים שלמים לסיקור פעולות ההצלה, אולם ששה מתוך שבעה עתוניה היומיים של מדריד, הבליעו כל רמז לעזרה של האמריקאים.

משבר האנשובי מאיים על פרו

סכנה לחיסול מחצית הייצוא של המדינה

מאת ה.ג'. מיידנברג
מיוחד ל"הארץ"
מ"ניו־יורק טיימס"

ליכה

משבר־טבע מסתורי הפוקד את אזור החוף של פרו עלול לחסל את מחצית היצוא של המדינה, אם יימשך עד מספר החדשים.

כבר עתה ירדה תפוקת המאזן ירידה תלולה, והדבר מאלץ את פרו לייבא למשל ירקות. היקף היצוא של כותנה, סוכר וצמר ירד.

ומה שחמור יותר, התקלה האקולוגית גרמה להיעלמותם של דגי האנשובי והדגה הקרובה להם ממימי־החופים. האנשובי, העשיר בחלבונים, משמש להכנת קמח דגים, ושמן דג, אשר פרו היא הספק הגדול ביותר שלהם.

בשנה שעברה יצאה פרו יותר מ-2 מיליון טונות קמח דגים. על אף מכירות מהמלאי העצום שנצבר, ירד היקף יצוא קמח הדגים השנה ל-500,000 טונות ועלול לרדת לאפס בשנה הבאה, אלא אם יקרה נס ודגי האנשובי ישובו במהרה.

קמח הדגים תופס 40% מכלל היצוא של פרו המסתכם בכמיליארד דולר בשנה.

על אף המחיר הטוב הנוכחי לקמח הדגים — 200 דולר לטונה — יש לצפות שהתהרות של קמח־הסויה תגביל עליה נוספת במחירים. מלבד זאת ברשות פרו רק רבע מיליון טונה, כמות הנופלת הרבה מזו שהזמינו לקוחות זרים, והארגון השיווק הממלכתי צפוי לעונשין על אי־אספקה.

מצפים כי המשבר בענף יגרום התמוטטויות רבות של יצרני הקמח הקטנים. כמו כן מודאגים בנקאים שהלוו סכומים נכבדים לבעלי אניות וליצרני קמח דגים.

וכאילו לא די בצרות אלה למצבה הכלכלית של פרו, שורר שפל במחירי הנחושת ומתכות־היסוד האחרות. מחירי הכריה עלו בגלל הסדרי השכר שבאו בעקבות שביתות עקובות־מדם בשנה שעברה. באופן זה נצטמצם בסיס המס של הממשלה.

מנהלים של חברות מוצבים בבעלות זרה הפועלות בפרו, מודאגים מהאפשרות שיוטלו עליהם מסים נוספים בגלל משבר קמח־הדגים.

אמנם מלאי הזהב הזר ברזרבות המטבע החוץ שברשות פרו גבוה יותר מהרגיל — ועומדים על 37 מיליון דולר — אולם חלק נכבד מאוצר זה הוא תמורת של מלאי קמח דגים שנצטבר.

האסון האקולוגי

מהו האסון האקולוגי שפקד את אזור החוף בפרו וסגרם להיעלמות האנשובי ולשטפונות באזורים תקלאיים, והפר את מאזן היצוא היבוא החיובי של פרו? התשובה מצויה בחלקה במצב האקולוגי הדופי המיוחד של פרו.

בשנים רגילות מתבטא החורף בחצי הכדור הדרומי במזג אויר קר, לח וערפילי מראשית מאי ועד שלהי ספטמבר. הגורם לכך הוא הזרם הפרוויאני הקר מקרח המגיע מהאנטארקטיקה.

זרם זה האהוב על האנשובי, יוצר מסך אויר קר המונע מענני הגשם החמימים של האוקיינוס השקט מלהמטיר את מימיהם על החוף הצחיח של פרו. התגבשות האויר החמים והקר יוצרת במקום זאת ערפל וטל כבד. בלימה למשל אין כמעט יורד גשם.

גם השמש מוסתרת בדרך כלל מ־מאי ועד ספטמבר ברוב אורכו של החוף, לפי שאינו עולה לגובה כמה קילומטרים בהרי האנדים התהנוגיית.

אך מדי כמה שנים בא וסותר את הזרם הפרוויאני זרם המים כמוצא במים המשוונים שמצפון לפרו. זרם זה קרוי אל ניניו — הילד — משום שהוא נוצר בזמן חג המולד.

בדרך כלל בא אל ניניו ודוחה, סותר את הזרם הפרוויאני, ומגרש את האנשובי לתקופה כמדצמבר ועד אמצע אפריל ואז נחלש הזרם ונעלם.

כדוע ואימתי מופיע אל ניניו — זוהי תעלומה בעיני רוב האוקיאנוגרפים כאן.

העזומה נוספת

להיכן פורש האנשובי במשך תקופה זו — תעלומה נוספת. עד 1955 נהגו הדייגים לפצות על האנשובי. ואז גרם ערכם הכלכלי לשגשוג בענף קמח הדגים. עד אז היה כל ערכם בכך שצפרים היו טורפות אותם ומשאירות פרש רב ערך כדשן.

אלא שהשנה לא נעלם אל־ניניו ולא נעלם באפריל. במקום זאת הדהה השמש כמעט מדי יום כאן.

כאחר שמסך הקור נקרע, המטירו עבי הגשם של האוקיינוס האטלנטי על החוף, וגרמו לשטפונות קשים. אפילו מחיר הקוקאין הוכפל ל-5,000 דולר הקיע, האיל המהקו נתיבי ההברחה לאורך החוף מסיבה השטפונות.

התרקיב מכרסמים היבול

חרקים שבדרך כלל רדומים בעונה שנה זו, ביתרו וכרסמים את כה שנותר מהיבול. החרקים ריתקו צפרים שבדרך כלל פורשות בעונת החורף בפרו. הפליקנים והלילי־אנשים בי אהרים הולו לפלוש למצבורי אשפה בפנים היבשה.

בעוד שעוצמתו הבלתי־רגילה של אל־ניניו בעונה זו ממשיכה להתמיה את המדענים, פרסם אחד המומחים כשמם ועלת ארגון המזון והחקלאות של האו"ם, המוקרת את המצב, הודעה זית קודרת על עתיד העשייה קמח הדגים כאן. האיש, מארת י. כאפי, הוא איקאנוגרף מהוותיק החוקר גם את התמוטטותם בזמן האחרון של מוכרי־הדיג הטובות העובים בעולם.

כארפי אישר, כי הסיבה להתנהגות האנשובי בעלמה, אך ציין כי השלל צלה בארץ זו מאפס ב-1955 ל-8 מליון טונות כעבור 10 שנים, והרקיע ל-13 מליון טונות בשנה שעברה. פרו מספקת הכיריית כשלל הדגה בעולם.

עוד לפני הופעתו של אל־ניניו, מסר כארפי כי צידם של האנשובי בספטמבר ובאוקטובר 1971 היתה כישלון גמור. בהעדרם של דגי אנשובי צעירים הבחינו הדייגים כאן עוד בחודשים הראשונים של הופעתו הנוכחית של אל־ניניו.

דגי האנשובי שניצודו בינואר ובפברואר השנה היו כה גדולים, עד שהשכן המופק מהם לפני ביטולם, יבושם וטחינתם, היה רב במידתו של מיכל המזון של הענף בפרו.

כארפי ציין, כי אינו יודע מה אירע לאנשובי, אך קבע בדריה שלו, כי אם אל־ניניו מנע את תקופת ההרייה הרגילה בין החורף הנוכחי ו־אוקטובר, פירוש הדבר סופה של העשיית קמח הדגים בפרו.

אם אתה מחפש...

דירה טובה

בסביבה טובה

בוא לגור בנוה־דן

שכונת הפאר של תל־אביב

באזור וילות מקסים ורוגע, בשיכון דן תל־אביב,
מוקמים עתה 5 בנייני פאר בני 6 קומות כ"א

- מרווח של 16 מטר בין הבנינים (הסטנדרט 8—6 מטר).
- סטנדרט בניה גבוה 3—2 מרפסות גדולות בכל דירה.
- מגרש חניה צמוד לכל דירה.
- שטח פנים הדירה גדול במיוחד.

— 3½ חדרים 116 מ"ר
— 4 חדרים 130 מ"ר
— 4½ חדרים 147 מ"ר
שיא הפאר והשלמות, פרט לא חסר.

לפרטים נוספים

בירנבוים מיכלסון ושות'
תל־אביב,
אבן־גבירול 46, טל' 268625

הודעה
אל:
תעשיינים ואנשי עסקים ישראליים
לכל המבקשים להשתתף ב־:
"יריד הבינלאומי בוקרשט"
המהדורה הבאה: 15—24 לאוקטובר 1972
בשמחה להודיעכם כי:
- ניתנת לכם ההזדמנות מו להודע אל אוצרות התוצרים בשטח התעשייה
- ביריד משתתפים יותר מ-70 ארצות
- הזדמנות טובה להרחבת העסקים
- מחירים והצריפים נוחים בביותר
- בא התיעוגו בוקום על ההתפתחות עקב משפר המקומות הגבול.

הפנייה אל: "משרד התיירות הלאומי של רומניה" דרך סוכנות התיירות שלך

אילתם — האיגוד לתכנון ולמחקר
והטכניון, מכון טכנולוגי לישראל
מודיעים על
סמינר בינלאומי
על
ניהול פרוייקטים של עיבוד נתונים
אשר יערך בימים 1—5 באוקטובר 1972 בקרית הטכניון חיפה
הסמינר יונחה על ידי מר ד. ל. להנהירס ומר ד. ביקה, מומחים בתחום ניהול פרויקטים בארה"ב
לרשות המעוניינים יעמוד אכסון במעונות הסטודנטים בקריה הטכנית
- פרטים והרשמה: אילתם, ת.ד. 7170, ירושלים, טל. 2—68171(02)

נהג!
החלה שנת הלימודים

שים־לב לילדים הללו עם ילקוטי הספרים על גבם.
בשעות הבוקר — הם בדרכם לבית־הספר.
בצהריים — הם חוזרים בדרך הביתה.
תן להם לעבור. תן להם להגיע.
אנא, שתף פעולה עם משמרות־הבטיחות של בתי־הספר.
אחרי הכל — אתה יותר גדול!...

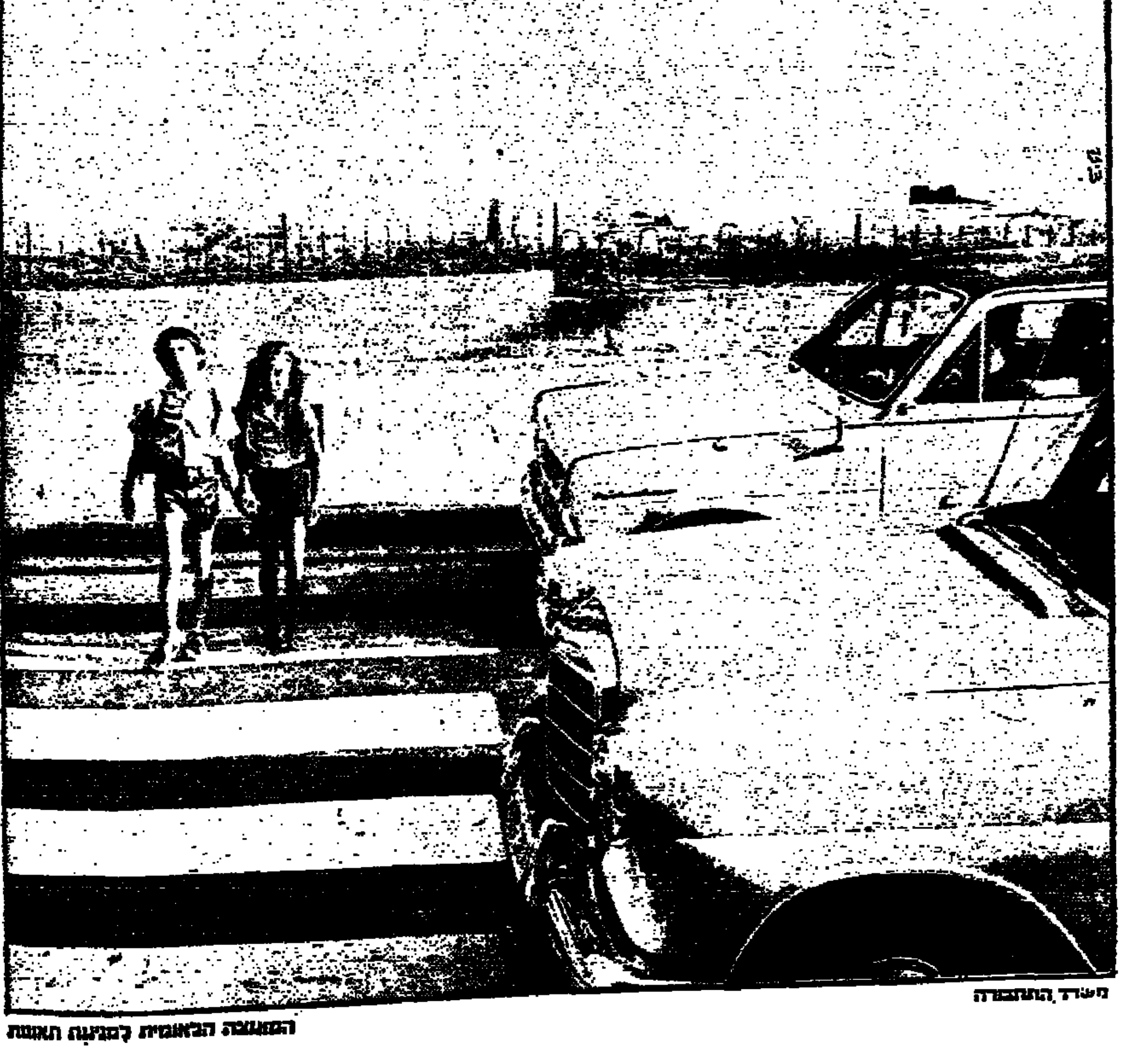

משרד התחבורה
המועצה הלאומית למניעת תאונות

הזמן
עוד
היום
CITROËN
73
GS

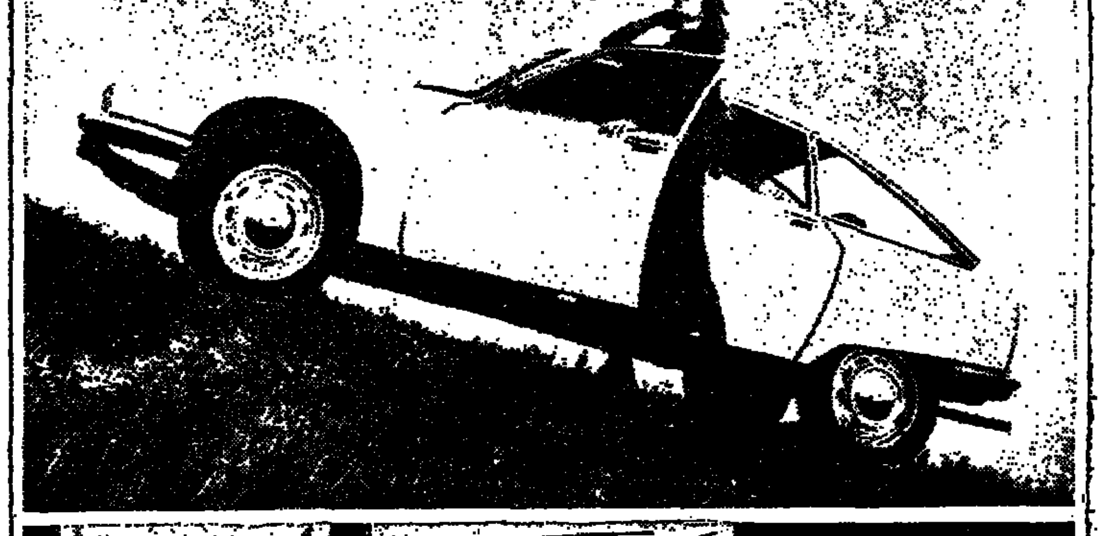

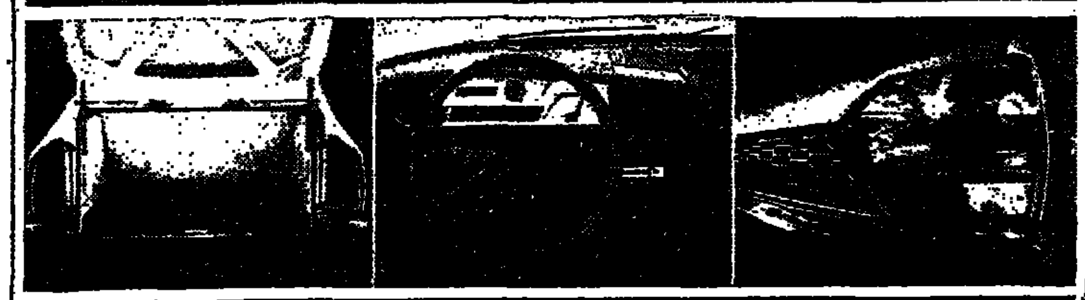

CITROËN
סיטרואן-איכות וחן

חברה להנדסה ולתעשיה בע"מ
שד' רוטשילד 7, טל. 51511, ת"א

אולם התצוגה:
ב.ג. מוסכים ומפיצים בע"מ
רח' מרדכי 52, טל. 34087, ת"א

פרסום אטלינגר־דפנר

למכירה
מתקן חדש
לציפוי זהב
ותכשיטים
לפנות טלפונית 829613
בין השעות 9.00—14.00.

אגודת הספריות המיוחדות ומרכזי המידע בישראל
ת. ד. 20125 תל־אביב
בשיתוף עם
סקצי"ת הארכיונאים - ארגון ספרני ישראל (אס"י)
כנס ארצי
חיפה, קרית הטכניון, 26—28 בספטמבר (החיים מוכות) 1972
- פרטים והרשמה: אסמי"ר, ת. ד. 20125, טל. 288111, 288261, תל־אביב

סוציאליזם מפגר נכפה על צ'כיה

הפלישה הרוסית דיכאה נסיון מעבר לשלב מתקדם במהפכה

מאת אדוארד גולדשטיקר
מיוחד ל„הארץ"
ב„ניו־יורק טיימס"

[illegible] אנגליה

המחבר היה חבר במפלגה הקומוניסטית הצ'כוסלובקית מ־1933 עד 1970 כשגורש מהמפלגה. מ־1943 עד 1951 היה דיפלומאט, ובשנים 1951—1955 היה נאשם במשפטי סלנסקי ואסיר פוליטי של הסטאליניסטים. ב„אביב של פראג" של 1968 נעשה ראש אגודת הסופרים הצ'כיים, ועתה הוא יושב בגולה.

אני מניח שרבים עדיין זוכרים היטב כי לפני ארבע שנים, בלילה בין ה־20 ל־21 באוגוסט 1968, פלשו לצ'כוסלובקיה וכבשו אותה צבאות בעלות בריתה — ברית־המועצות וארבע ארצות אחרות והחברות עמה בברית וארשה.

כל המוסדות שייצגו את ריבונות צ'כוסלובקיה — הפרלמנט, הנשיא, הממשלה, וכן הנהגת המפלגה הקומוניסטית השלטת — הגדירו מעשה זה כהפרה של עקרונות החוק הבינלאומי, של התחייבויות הגיגיות לפי חוזה, ושל עקרונות התנועה הקומוניסטית הבין־לאומית. העם, מר ומושפל, דחה את המעשה כבוגדנות.

מצד אחר ניסו הארצות הכובשות להצדיק את פעולתן במה שנודע מאז כדוקטרינה של ברז'ניב: בטענה שיש לראות את גורלו של הסוציאליזם בכל ארץ שהוא כענינה לא רק של אותה ארץ לבדה, אלא של כל הארצות הסוציאליסטיות, ואם הללו רואות כי נשקפת סכנה לשיטה הסוציאליסטית באחת מהן, הן חייבות להושיט לאותו עם עזרת אחים.

„דוקטרינה" זו היא דוגמה סיפרית לטכניקה שפותחה בימי שלטונו של סטאלין לפיה מוחלפת תיאוריה סוציאליסטית בהצמולה, ומחפים על נטישת עקרונות סוציאליסטיים במליצות סוציאליסטיות. ה„דוקטרינה" מיוסדת, במובלע, על ההנחה שהקרמלין אינו יכול לטעות. היא משווה כוח עם צדק, נותנת גושפנקה חוקית לטענות מוסקבה שהיא רשאית לשטר את כל הארצות הסוציאליסטיות, להטיל עליהן משמעת, ולהגביל את ריבונותן לפי רצונה.

עקרון של אי־שוויון

ה„דוקטרינה" כמוה כהכרזה למעשה על העקרון של אי־שוויון (או ליתר דיוק שוויון בנוסח אורוול) בין ארצות סוציאליסטיות, כלומר שליטה על ידי ההנהגה הסובייטית, והשתעבדות לשליטה זו מצד כל שאר הארצות הקומוניסטיות, וכן מצד התנועה הקומוניסטית בכל רחבי תבל.

אפשר להבין את הטרגדיה של צ'כוסלובקיה רק אם רואים אותה כתמצית של הסתירה הבסיסית הגלומה בדוגמה הסובייטית של הסוציאליזם: שיטת השלטון הבירוקראטית הריכוזית שפותחה תחת סטאלין. אופיינית לסתירה זו מתיחות מתמדת וגוברת בין שיטה כלכלית סוציאליסטית מתקדמת מאד, לבין מבנה־שלטון מיושן מבחינה היסטורית, נחשל, פרוס־קאפיטאליסטי ביסודו, פיאודאלי־צארי.

המהפכה הסוציאליסטית נחלה את נצחונה הראשון ברוסיה הנחשלת. לא באו בעקבותיה מהפכות אחרות בארצות מפותחות יותר. על כן נשארה המדינה הסובייטית החדשה והחלשה מבודדת ומוקפת עולם עוין. כדי להתקיים מול כוחות עוינים אלה, צריכים היו להעמיד את הארץ

ארואדד גולדשטיקר

כולה במצב של מעין־מלחמה, לשלוט בה כאילו היתה צבא בקרב המחייב פיקוד מאוחד בעל שלטון מוחלט, שימוש בכל המשאבים האנושיים והחומריים המצויים, וכפיית משמעת ללא כל התחשבות.

כתוצאה מכך הוסטה התפתחות הסוציאליזם בברית־המועצות ממסורותיה המקוריות. השיטה הכלכלית הסוציאליסטית לא פותחה מעבר לשלב ההתחלתי, היינו השתלטות המדינה על אמצעי הייצור, והדמוקראטיזציה של רוסיה שחייבים היו להנהיגה מזמן, נדחתה ללא הגבלת זמן. לנין ידע כי „לא יוכל להיות סוציאליזם מנצח שאינו נוהג דמוקראטיה מלאה". סטאלין שילם מס־שפתיים לדמוקראטיה. בחוקתו מ־1936 שמר על מוסדות דמוקראטיים, אך רוקן אותם מתוכן דמוקראטי.

הדמוקראטים והסוציאליזם

אולם לגבי הסוציאליזם אין הדמוקראטיה רק בעיה אקדמית או ענין לבעלי חלומות המאמינים; זהו התנאי היסודי לפיתוחו המלא ולהגשמתו הסופית של הסוציאליזם. ככל שחדורים יותר את הזכויות הדמוקראטיות הרשמיות, יותר, וזה משתי המינות.

שלטון בירוקראטי עריץ הנוהג באזרחים רק כנושאים של המאניפולאציות שלו, מנתכל את הכוחות היוצרים של החברה ומונע את הארץ מלהתפתח במלוא יכולתה. במונחים מארכסיסטיים, הדוגמה הסטאליניסטית של הסוציאליזם היא מבנה־על המולם במידה גדלה והולכת את התפתחות כוחות הייצור.

כל זמן שארץ סוציאליסטית אינה מעניקה לתושביה איכות של חיים — גם מבחינת נכסים חומריים גם מבחינת החופש — העולה על זו של הארצות הקפיטאליסטיות המפותחות ביותר, תשאר אותה ארץ פגיעה מבחינה אידאולוגית, ותיזקק לצורה של התגוננות. מכאן אמצעים כמו הקמת גדרות תיל דוקרני וחומת ברלין לאורך הגבולות, בייחוד הטעם מפני החוץ והשיפוי לתעמולה המתוחכמת יותר ויותר מן המסורות ומעקרונות מוצהרים.

צ'כוסלובקיה היא עד כה הדוגמה הברורה ביותר והקרבן הטראגי ביותר של סתירה זו. שטחה הקטן ומבנה הגיאוגרפי עושים אותה פגיעה. אך הטרגדיה שלה היתה, שאחרי 1948 נכפתה על ארצות מרכז אירופה השיטה הסוציאליסטית המעוותת של סטאלין, כדוגמה האוטנטית היחידה של הסוציאליזם. ליתר דיוק, אותה דוגמה נכפתה למחצה, ולמחצה היא נתקבלה מרצון על ידי הנהגת המפלגות השליטות בארצות אלה. כך או כך, כל רעיון שאפשר להתאים את הדרך לסוציאליזם לרמת ההתפתחות ולמסורות של ארצות אינדיבידואליות, נפסל ללא רחם.

כשלון הסטאליניזם

בעשרים השנים בין 1948 ל־1968 הוכיח נסיונה המתולל של צ'כוסלובקיה למעלה מכל ספק את הכשלון המוחלט של יבום הסטאליניזם בה. כשנכנסה צ'כוסלובקיה לשלב הסוציאליסטי היא היתה מבחינה כלכלית ופוליטית המפותחת מכל הארצות הסוציאליסטיות. לפני מלחמת העולם השניה היתה אחת מעשר המדינות המתועשות ביותר בעולם, והיה לה נסיון בדמוקראטיה הרבה יותר מאשר לכל ארץ סוציאליסטית אחרת.

עד 1968 נעשתה דמוקראטיזציה יסודית של המשטר הסוציאליסטי בצ'כוסלובקיה צורך חיוני לשם פתרון משבר כלכלי, פוליטי ומוסרי, שנעשה עתה מיוחד לה. היו לארץ כל התנאים למלא משימה זו. היא היתה יוצרת משטר סוציאליסטי דמוקראטי ומתקדם באופן זה אל שלב גבוה יותר של המהפכה הסוציאליסטית, הדרוש לשם התקיימות הסוציאליזם ושהיה מצמיח ברכה לגבי סיכויי השלום בעולם.

לפני ארבע שנים דוכא נסיון זה באופן ברוטאלי. על צ'כוסלובקיה נכפה משטר המאלץ את תושביה לחיות בתנאים דומים לאלה של צמיתים פיאודאליים. המשבר שלה — כמו משברו של דגם הסוציאליזם הסטאליניסטי — לא נפתר, אלא העמיק ונעשה משבר של קבע. למשך חודשים אחדים עוררה צ'כוסלובקיה את תקוותם של כל אלה בעולם המשוכנעים שכל זמן שיש שליטים השוללים זכויות אדם בסיסיות וכבוד אנושי בסיסי מן הנשלטים, תפקידם הראשון הוא לא להקל על שלטון השולטים אלא לעזור לנשלטים לחיות חיים טובים יותר. תקוה זו לא תכזיב. אי אפשר לנצחה בטאנקים ותותחים.

אלון על הסדר עם מצרים

סגן ראש הממשלה קורא תגר על ההחלטה לא להחליט

מאז החליטה הממשלה לא להחליט מה הגבולות הרצויים לה פורסמו מאמרים רבים על תכניתו של סגן ראש הממשלה יגאל אלון, אולם לא התקיים כל דיון רשמי לגביה. התפרסמו שמועות כי אלון ושר־החוץ אבא אבן, קיימו שיחות עם חוסיין, ובין השאר הציעו לו במידה בלתי רשמית לבדוק את יחסו לתכנית זו. הוא השיב — לדברי השמועות — כי התכנית „אינה מתקבלת בדעת מוחלטת".

אף על פי כן המשיכה תכנית אלון להתקיים. הוא הכניס בה מדי פעם שינויים. ההתנחלות בבקעת הירדן בוצעה לפי קווית.

עתה, לראשונה, עומד להופיע בהוצאת הקיבוץ המאוחד — הוצאה מקורבת מאד אל סגן ראש הממשלה — ספרו של ירוחם כהן, מי שהיה שלישו של יגאל אלון והמקורב אליו לא פחות. בשם „תכנית אלון" *. זהו ספר הקורא תגר על הממשלה בגלל החלטתה לא להחליט, ספר המבקש לנתח את משמעות התכנית לגבי הגבולות עם ירדן ומצרים.

אף על פי שברור כי זהו ספר חד צדדי במהותו יש ענין לבחון כיצד רואה ירוחם כהן — כנראה שלא בניגוד לדעתו של בעל התכנית — את השתלשלות המאורעות סביבה. מן הספר „תכנית אלון" בחר „הארץ" לפרסם את הקטע על החלק הפחות ידוע בעמדותיו של אלון, בענין ההסדר המיוחד לפתיחת תעלת־סואץ — ההסדר היחיד אשר ארה"ב וישראל ראו אותו כבעל סיכויים, אם יש הצעה כלשהי שהיא עתה בעלת סיכויים.

* תכנית אלון, מאת ירוחם כהן, הוצאת הקיבוץ המאוחד, 192 עמודים.

רעיון ההסדר החלקי אינו חדש. אלון דן בו בספרו „מסך של חול" כבר לאחר מלחמת ששת הימים במהדורה המורחבת של הספר.

אלון היה ספקני באשר לנכונותה של מצרים להסכים להסדר חלקי בתנאים שיתקבלו על דעתה של ישראל. אולם הוא סבר, שיש לבחון ולמצות מהלך זה, הן מטעמים טקטיים והן כדי לבחון, שמא בכל זאת תראה מצרים, בנסיבות מסויימות, בהסדר החלקי — לפחות את הצעד במימושו.

„ראש גשר" בתעלה

מבחינה אסטרטגית, חציית תעלת סואץ בכוחות גדולים, לשם יצירת ראש גשר להשתלטות מחדש על חצי האי סיני, היא בעיית הבעיות העומדת בפני צבאה של מצרים. אלון חשש — ואת חששו ביטא לא אחת — כי כל שמצרים רוצה, הוא לנצל את ההסדר החלקי כדי לזכות מחדש — וללא קרבנות מצדה — ב„ראש הגשר" האמור. יתר על כן, גם בכך לא היו המצרים מוכנים להסתפק הם היתנו את נכונותם להסדר החלקי תמורת התחייבות מראש, מצד ישראל, ליישוב כל השאלות הטריטוריאליות לפי התנאים ה מ צ ר י ם. ודאי שישראל לא יכלה להסכים לכך.

אין להתעלם, כמובן מכך, שגם למצרים היו חששות באם להיענות להסדר חלקי, לפי תביעותיה של ישראל. עיקר החשש היה שהיענות כזאת מצדה, פירושה הנצחת נוכחות ישראל בסיני, ובכך ישללו המצרים מעצמם את האופציה הצבאית להשגת מטרותיהם.

שתי גישות מנוגדות אלו להסדר חלקי מבטאות את הניגודים הקוטביים בין האינטרסים של כל צד. אלון, אשר שלל בתחילה כל נסיגה מתעלת סואץ במסגרת של הסדר חלקי, אם כי הסכים לה, כמובן, במסגרת של הסדר כולל — ביסס את התנגדותו בנימוקים צבאיים ומדיניים כאחד.

הנימוק הצבאי — תעלת סואץ היא חלק מהמערך הגנתי, שאינו ניתן להבקעה על ידי המצרים.

הנימוק המדיני — שליטת ישראל על תעלת סואץ היא עמדת מיקוח חשובה במשא ומתן המדיני, לשם קביעת הגבולות הסופיים — לא רק עם מצרים, אלא גם עם סוריה ועם ירדן, מפני שלעמדת מצרים יהיה משקל ניכר גם בקביעת הגבולות עם המדינות הערביות האחרות.

בשלב מאוחר יותר, הביע אלון את הסכמתו לנסיגה מקסית מן התעלה, אולם רק לנסיגה כזאת המאפשרת שליטה אסטרטגית עליה, למרחק שיאפשר החזרת המצב לקדמותו, ללא קרבנות, במקרה של הפרת ההסדר החלקי על ידי מצרים.

לקח אוגוסט 1970 — הזזת הטילים הסובייטים באיזור המוקפא ממזרח לתעלת סואץ וההתנחשות האמריקנית, ארוכת הימים, לעובדה זו, לקח זה שימש לו לאלון, אזהרה מפני הסכנות הטמונות בהסדרים חלקיים מסוג זה. מאידך, היה מודע למצב, שיש צורך לעקור מלב המצרים את החשש שההסדר החלקי ינוצל לרעה על ידי ישראל כאמצעי להתחמק מהסדר כולל. על כן הביע, לא אחת, את דעתו, כי היה תומך באפשרות של קיום ש ת י מערכות מקבילות של משא ומתן — האחת על ה ה ס ד ר ה ח ל ק י, והאחרת — על ה ה ס ד ר ה כ ו ל ל, אפילו יתנהל המשא ומתן באמצעות משלחות מקבילות ובהוספת גורמים בינלאומיים.

הסדר ב־4 תנאים

כאשר נעשה ב־1971 ההסדר החלקי לאקטואלי יותר, נמנה כמובן אלון על תומכי ההצעה, אם כי הסתייג מכמה מהלכים שמסביב והחששות שקדמו לבירור האפשרויות להשגתו.

במסיבת עתונאים בבית סוקולוב אמר אלון, כי הוא מחייב את רעיון ההסדר החלקי בארבעה תנאים:

א. שמעמדה האסטרטגי של ישראל באיזור התעלה לא יעורער;

ב. שלא יותר לכוחות מצרים לחצות את התעלה מזרחה;

ג. שלא תינתן לגיטימיזציה לחידוש המלחמה, באם יתגלו קשיים במשא ומתן של ההסדר הכולל. „די לנו", אמר אלון, „שחידוש המלחמה אפשרי על פי החלטה מצרית חד צדדית. אסור שתינתן לכך הסכמה ישראלית";

ד. להשאיר בידי ישראל את האופציה הפוליטית והריאלית להחזרה מידית של המצב לקדמותו, באם יופר ההסדר החלקי על ידי המצרים.

דבר אחד ברור: כל הסדר חלקי, גם אילו ניתן היה להשיגו, אינו פתרון שלם לבעיה. לסכסוך הערבי־ישראלי פנים רבות.

עברו חודשים אחדים בלבד, והנשיא סאדאת אישר במו פיו את חשדותיו של אלון בדברים שהשמיע ביום ה־30 במרץ 1972, בביקורו בבסיס אווירי במרכז הדלתא של הנילוס.

ודבריו של סאדאת אישרו במלואם, כי כל המטרה של מצרים בשלב ההוא היה לחצות את התעלה, להזיז את הטילים ואת חיל השריון שלה לסיני — וכל זאת בהסכמתה של ישראל, שתשאיר בידי המצרים את כל האופציות הצבאיות והמדיניות כאחת.

יוזמת השלום האמריקנית

לאחר מכן, באוגוסט 1970, בעקבות יוזמת השלום האמריקנית, היה אלון עקבי בעמדתו:

„מה הפחד לבוא? אומץ לב לשלוח חיילים ליעד מבוצר של האויב יש לנו, ולשלוח את נציגינו לשיחות בהן ישתתפו גם נציגי מדינות ערב, בחסותו של יארינג אין לנו די" — אמר בכנסת בתחילת אותו חודש.

על אי נכונות זו להיענות ליוזמתה של ממשלת ארצות־הברית, נפלה ממשלת הליכוד הלאומי ב־5 באוגוסט 1970.

אלון נמנה עם אלה אשר פעלו למען היענותה של ישראל ליוזמת השלום האמריקנית. אפשר לסכם את עמדתו, כפי שבאה לידי ביטוי במקומות שונים, בשלושה נימוקים ראשיים:

א. הנימוק המוסרי;
ב. הנימוק המדיני;
ג. הנימוק הבטחוני.

מבחינה מוסרית, חובתה של ממשלה בישראל שלא להחמיץ שום סיכוי, גם כשנראה מראש כקלוש ביותר. דווקא ממשלה שנגזר עליה לקבל החלטות גורליות כמבצעים צבאיים — חובה עליה, הן כלפי החיילים שבחזית והן כלפי עתידה, לדאוג לכך, שלא יווצר מצב בו יגונב, חלילה, ולו גם צילו של חשש, שמא היתה הזדמנות להשיג את השלום והיא החמצה. דבר זה מקבל משנה־תוקף לגבי העובדה שהמדינה נמצאת במצב של לחימה, על כל הסבל וההרג הכרוכים בה.

אולם, להפסקת אש, כמו למלחמה, יש הגיון משלה ועל כן שומה עלינו לזכור, כי הפסקת אש עשויה להביא בעקבותיה תקופה נוספת של הפסקת אש, אשר ככל שהיא מתמשכת, כן היא מגדילה את הסיכויים שיקשה על הצדדים לחדש את המלחמה. במלים אחרות: הפסקת אש ממושכת יוצרת, לפעמים, מצבים מדיניים חדשים.

מבחינה מדינית טהורה, גורס אלון, כי חובתה של ישראל היא להיענות ליוזמת השלום האמריקנית, גם כדי לאפשר לגורמים בחברה הערבית — ויש כאלה — המעדיפים פתרון מדיני, להוכח, כי פני ישראל לשלום, וכדי לעודד גורמים ערביים אלה לפעול לפי מיטב כוחם ויכולתם בכיוון השלום.

צדה האחר של הבחינה המדינית הוא, שיוזמה זו באה מצד מעצמה, שאף כי יש לנו חילוקי דעות עימה, היא נחשבת, בצדק, למעצמה ידידותית, התומכת בישראל לעתים קרובות הן בתחום הרכש והחימוש והן בתחום המדיני. דחיית יוזמתה של ארצות־הברית היתה מתפרשת כצעד בלתי ידידותי כלפיה והיתה מכבידה עלינו בזירה הבינלאומית. דחייה כזו היתה גם משווה לנו תדמית שאינה אהודה היום לא בארצות־הברית ולא בשום מקום אחר, וטעות היא לחשוב, שהדברים אמורים לגבי חוגי השמאל החדש בלבד. אין זה מן הנמנע, כי תדמית כזו היתה מעוררת מורת רוח כלפינו אפילו בקרב יהודי העולם.

אשר לנימוק הבטחוני־צבאי, ימיר לה אמנם ישראל לעמוד במלחמת התשה זמן בלתי מוגבל, והאבידות המצרים במלחמה כזו יהיו כבדות לאין שיעור מאלה של ישראל. אף על פי כן, מן הדין לנקוט מדיניות שלא תסכן, ככל האפשר, חיי אדם וגם תחתור להפסקת אש ממושכת. אמנם, נכון הדבר, כי בתקופת רגיעה נתן יותר למצרים ולברית־המועצות לקדם טילים, לשפר ביצורים ולצופף את המערך הארטילרי, אולם חלק ניכר מכל אלה ניתן לבצע גם בתקופת האש עצמה, אם כי במחיר גבוה יותר.

פשרה בשאלת השטחים

הערבים מציגים היום את שאלת השלום, כאילו היא כרוכה כל־כולה בשאלת השטחים. ברור, שאם ידעו מראש, כי במשא ומתן לא יזכו להחזרת שטח כלשהו — מה טעם ואיזו תועלת יכנסו איפוא למשא ומתן עם ישראל? מי שאינו נכון לשום פשרה בשאלת השטחים אינו מאפשר, למעשה, את השלום עם הערבים. מאידך, מי שרואה את המכשול לשלום אך ורק בשאלת השטחים, הוא, לכל המוטב אדם תמים, שהרי השטחים שהערבים מדברים על החזרתם עתה, היו בידיהם לפני פרוץ מלחמת ששת הימים, וכלום היה א ז ש ל ו ם? כלום לא היתרונות הגיאוגרפיים הכרוכים בשטחים. אלה הם שפיתו, בין השאר, את מנהיגי ערב לשלוף ולחזור ולשלוף את החרב?

חזרה אל הגבולות הישנים פירושה חזרה אל המלחמה. אי נכונות מצדנו להתפשר משמעה — הנצחת המלחמה. אי נכונות מצד הערבים להתפשר, משמעה — הנצחת המצב הקיים. מדיניות ה„אף לא שעל" משני הצדדים לא תחלץ את עמי האיזור מן המבוי הסתום שלתוכו נקלעו. אין ספק, כי קיומה של „תכנית רוג'רס", מאוקטובר ודצמבר 1969, אשר בה מדובר בתיקוני גבולות חסרי משמעות וזעירים ביותר — דבר שישראל אינה יכולה לקבל משום שהוא תובעת לעצמה „גבולות בני־הגנה" או, כלשונו של אלון, „בני־הגנה־עצמית" — אף היא אינה מקילה על מציאת המוצא. אכן, זוהי אמנם טענתם של אלה שהתנגדו לשיחות יארינג. הללו טענו, כי בבוא הרגע תטיל ארצות־הברית את מלוא משקלה, כדי שישראל תקבל את „תכנית רוג'רס". על כך השיב אלון, כי סכנה כזו אמנם קיימת.

דחיית תכנית רוג'רס

אולם כיון שהקונצפציה הגיאוגרפית של תכנית רוג'רס בלתי מתקבלת על הדעת, מבחינת צרכיה הבטחוניים של ישראל, אסור לנו להירתע גם מעימות גלוי עימה, אם נגזר עלינו הדבר. יתכן, שאם תדע ארצות־הברית שתכנית זו אינה עשויה לשמש בסיס למשא ומתן, יהיה עליה לבחון אותה מחדש. ואמנם, כאשר קיבלה ממשלת ישראל את יוזמת השלום האמריקנית מיולי 1970 הקפידה להבהיר, כי אין לפרש את היענותה כ ק ב ל ת „תכנית רוג'רס". אדרבא, תכנית זו נ ד ח ת ה באופן חד־משמעי. לאמיתו של דבר נענתה ישראל ל פ ר ו צ ד ו ר ה שהוצעה על ידי ארצות הברית ולא לתכנית גופא.

דחייה מוחלטת של יוזמת השלום האמריקנית בשאלת הפרוצדורה, היה מביא לעימות עימה על הענין הבלתי נכון ובשעה הבלתי נוחה, בעוד שהיענות ליוזמה דחתה את העימות, אישרה הפסקת־אש מתמשכת, תוך אחריותה לאורך קווי הפסקת האש והתירה לסיטואציה מדינית שתאפשר הסדר כולל או הסדר חלקי.

הופיע

סימן קריאה

רבעון מעורב לספרות

כתב העת החדש לספרות
בעריכת מנחם פרי ומאיר ויזלטיר
בהשתתפות טובי המשוררים הסופרים והמבקרים

1

בשירה
אבות ישורון, יאיר הורביץ, אמיר גלבע, אורי ברנשטיין, דוד אבידן, זלדה, מנחם בן, מרדכי גלדמן, אריה זקס, אריה סיון, מאיר ויזלטיר, יעקב שטיינברג.

בסיפורת
יהושע קנז, א. ד. שפיר, ויליאם פוקנר, ריצ'ארד בראוטיגן, חנוך לוין, נפתלי לוין, א. פלאטונוב: רבע ראשון של 'אל המגדלור' לוירג'יניה וולף בתרגום נ. ויזלטיר. פרק מתוך 'טוביה החלבן' לשלום עליכם בתרגום י. ח. ברנר.

בביקורת
יעל שורץ, מנחם פרי, בעז ערפלי, גרשון שקד, יוסף האפרתי, נילי מירסקי, יצחק בקון, גדעון טורי, אורי ברנשטיין, גבריאל מוקד, מ. אונגרפלד. מדור רצנזיות נרחב בהשתתפות נסים קלדרון, מנחם ברינקר, שמעון זנדבנק, יוסף האפרתי, יוסף אבן ועוד.

על שיר של פרימל / על שיר של זך / על שיר של אבידן / על שיר של הורביץ
על 'בתחילת קיץ 1970' לא. ב. יהושע / על הצבעים בשירת פגיס / על בעיות תרגום גיטס לעברית / התוודעות אל ריצ'ארד בראוטיגן
זכרונות על כתב העת 'עכשיו' / על ע. כהנא־כרמון / על יהודה עמיחי ועוד

מחיר חוברת בודדת 9.50 ל"י
דמי חתימה לכרך (4 חוברות; 1200 עמ'): 29 ל"י
לחותמים עד יום 30.9.72 מחיר הנחה מיוחד — 26 ל"י

בכל ענייני החתימה ורכישת חוברות יש לפנות: מפעלים אוניברסיטאיים להוצאה לאור, יצחק שדה 34 ת"א טל. 3 92 67

להשיג בחנויות הספרים המובחרות

משרד הבטחון - ההוצאה לאור

לקראת ראש השנה

אלבום 1000 הימים

מאות תמונות ומפות בצבעים מרהיבי עין הרואות אור לראשונה משקפות את עמידתו של צה"ל ב־1000 ימי מלחמת ההתשה.

בתקופת החגים מחיר מיוחד — 25.— ל"י (במקום 30.— ל"י) בבית ההוצאה. להזמנה באמצעות הדואר נא לצרף את התלוש והתמורה.

לכבוד
משרד הבטחון ההוצאה לאור
רח' ב' 29 הקריה ת"א
רצ"ב סך 25 ל"י עבור אלבום 1000 הימים.
אבקש לשלוח לי לפי המען:
שם משפחה ______
שם פרטי ______
המען ______

שאלי את מי שכבר יודעת או בואי לראות בעצמך

רות לורך מלמדת
תנועה ומחול מודרני

בימים ראשון וחמישי בשעות 6.30 עד 10.00 בערב
בית הלל, רח' בלפור 4, ירושלים טלפון 02/69730

ביה"ס להנדסאים

משרד העבודה – משרד החינוך והתרבות
המכון הממשלתי להכשרה מקצועית

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל

מודיע

על הרשמה לקראת שנה"ל תשל"ג

1. למגמות ותת המגמות

אלקטרוניקה	בניה	מכונות	כימיה
חשמל	אדריכלות	מיכון חקלאי	פלסטיקה
פיזיקה	דרכים	אוירונוטיקה	מזון
ביו הנדסה	מדידות (גיאודזיה)	תעשיה וניהול	הנדסאים-מורים

משך הלמודים: א. למודי יום הנדסאים — שתי שנים כ־40 שעות בשבוע.
ב. למודי ערב הנדסאים — ארבע שנים.
ג. למודי צבירה — פעם פעמיים בשבוע לפי בחירה.
ד. למודי יום טכנאים — שנה מוגברת.
ה. למודי ערב טכנאים — שנתיים מוגברות.

הערות:
א. מתקבלים/ות בוגרי/ות י"ב תיכון לרבות בעלי תעודת בגרות אקסטרנית או בוגרי בתי ספר תיכוניים מקצועיים (רמה 4 שנתית).
ב. תלמידים/ות המשתתפים/ות בלמודי יום נהנים/ות מהלוואות מטעם משרד העבודה.
ג. חיילים/ות בשרות חובה הלומדים בכתות הערב מקבלים הנחה משכר למוד בשעור 50%.

2. לכתות קדם הנדסאים
כתות ערב הן שנתיות לבוגרי י"א כתות של בתי ספר תיכוניים ו/או מקצועיים.

● לשם קבלת פרטים או הרשמה יש לפנות:
בחיפה: (למודי יום וערב) מרכז ביה"ס חצר הטכניון, הדר הכרמל, טלפון 661151 קו 45 אחרי הצהרים 530265 כל יום בשעות 08.00 — 13.00 ובימים א' ג' ה' בשעות 16.00—18.00.
אוהל שרה: (בעמק יזרעאל) (למודי אוה"צ וערב) מר י. להב, המדרשה האזורית יזרעאל, אוהל שרה, דואר נע יזרעאל טלפון 065/22956.
במדרשת רופין: (למודי יום בלבד) טלפון 053/98383, כפר יונה.
באילת: (למודי ערב בלבד מכונות והבנה) מהנדס א. באום, תמנע, מכרות הנחושת, טלפון 059/2121/2.
בנצרת: (למודי יום וערב בניה ומכונות וכן הבנה ערב) מהנדס סרוגי רח' 10/316 טלפון 065/54831.
צמח (עמק הירדן): (למודי אוה"צ) מועצה טלפון 067/30284.
בצפת: מר כבודי, ביה"ס עמל ע"ש בלאושילד, טל. 067/40969.
בתל־חי: מר ח. אברהמי. המכללה האזורית, עמק הירדן, צמח, טלפון 067/50421.

המכללה
המדרשה למינהל
מיסודה של הסתדרות הפקידים

נמשכת ההרשמה למכללה למינהל

ללימודי ערב אקדמיים*

בחוגים:
מינהל ציבורי 7 סמסטרים
מינהל עסקים 7 סמסטרים
ראיית חשבון 8 סמסטרים

פרטים והרשמה בשלוחות המכללה:
ירושלים — בית הפקיד, רח' מסריק 10, טל. 66380.
תל־אביב — המדרשה למינהל, רח' אלנבי 113, טל. 624462.
חיפה — בית הפקיד, רח' מאיר 44—46, טל. 524103.
באר־שבע — בית הפקיד, רח' השלום 18, טל. 3706.

* הוגשה בקשה למועצה להשכלה גבוהה לאשר הענקת תואר אקדמי „בוגר" בהתאם לחוק.

האוניברסיטה העברית בירושלים
הפקולטה למתמטיקה ולמדעי הטבע

חוגי מדע לנוער

בשנת הלימודים תשל"ג יתקיימו באוניברסיטה העברית בירושלים חוגים ב:
מתימטיקה
ביולוגיה (אנדוקרינולוגיה, בוטניקה וזואולוגיה)
כימיה של חומרי טבע
ביוכימיה קלינית (בשתוף עם ביה"ח „שערי צדק")
אקולוגיה ופיסיולוגיה של בעלי־חיים

על המעונינים להשתתף בחוגים לפנות אל מנהלי בתי הספר בהם הם לומדים לשם קבלת עלוני הסבר ושאלוני הרשמה.
החוגים מיועדים לתלמידי כתות י"א בבתי הספר התיכוניים בירושלים וסביבתה.
ההרשמה תסתיים ביום ה', י"ד בתשרי תשל"ג, 22.9.72.

רהיטי דוד חמו באים לביתך...

עצוב מעולה, סגנון חדשני, איכות חן
-כל אלו תמצאו ברהיטי דוד חמו.
לבחירתכם יחידות רהוט לסלון, לפינות אוכל, לחדרי שינה ולחדרי עבודה. וכן למועדונים, חדרי תצוגה, משרדים ובתי מלון.
הרהיטים מיוצרים מפיברגלס במבחר גוונים ומשתלבים להפליא עם הרהוט הקיים.
בתמונה: מערכת פינת אוכל

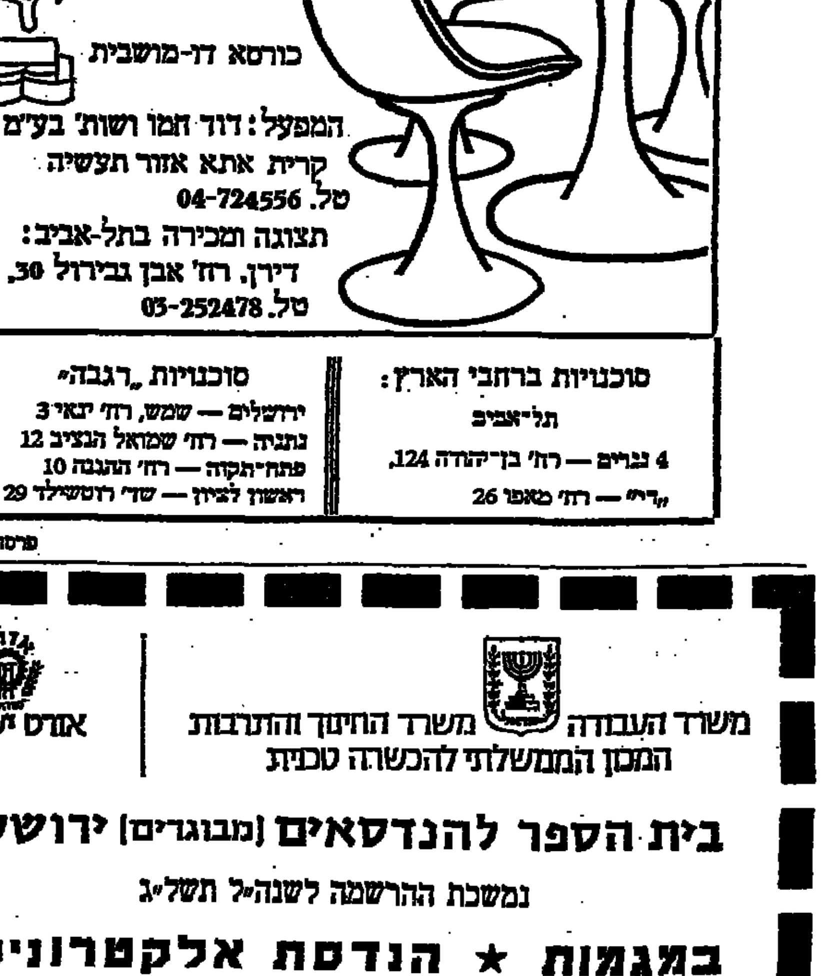

המפעל: דוד חמו ושות' בע"מ
קרית אתא אזור תעשיה
טל. 04-724556
תצוגה ומכירה בתל-אביב:
דירון, רח' אבן גבירול 30,
טל. 03-252478

סוכנויות „רגבה"
ירושלים — שמש, רח' ינאי 3
נתניה — רח' שמואל הנציב 12
פתח־תקוה — רח' ההגנה 10
ראשון לציון — שד' רוטשילד 29

סוכנויות ברחבי הארץ:
תל־אביב
4 גנרים — רח' בן־יהודה 124,
„דיי" — רח' מאפו 26

פרסום גיב

משרד העבודה — משרד החינוך והתרבות
המכון הממשלתי להכשרה טכנית
אורט ישראל

בית הספר להנדסאים (מבוגרים) ירושלים

נמשכת ההרשמה לשנה"ל תשל"ג

במגמות ★ הנדסת אלקטרוניקה
הנדסת מכונות ★ הנדסת בנין

באורט — מרכז לחינוך טכני
רחוב הנביאים 42, ירושלים, טל. 233675

תנאי קבלה — מתקבלים בוגרים של בתי־ספר מקצועיים ארבע־שנתיים הבוגרים של בתי־ספר תיכוניים עיוניים.
מסיימי י"א רשאים להתקבל למכינה להנדסאות (שנת לימודים אחת).
משך הלימודים — ארבע שנות לימוד ערב ופרויקט גמר.
פרטים נוספים והרשמה — במזכירות ביה"ס, רח' הנביאים 42, טל. 233675, בימים א, ב, ד, ה, בשעות 8.00—11.30, ביום ו' בשעות 8.00—13.00.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

משה ש[illegible]

השר שנאבק על גחלת־האש האחרונה

אחרי ארונו של ברוך קורצווייל ז"ל

במפתיע הגיעתנו השמועה המרה על שנסתלק מאתנו האיש ברוך קורצווייל, ידיד נפש ותיק, דמות נדירה ומופלאה בנוף האנושי הכללי של ארצנו וכוכב מאיר באקלים הרוחני הקודר של ימינו. אתו הלך לו לעולמו נציג של תרבות דועכת, תרבות שכה כאילו היתה ביוזפית, מהזימה בעמקותה ומקסימה בחנה ובבשלותה. אוצרות בלומים של נכסי רוח — מהכמני המורשת המפוארת של איזור התרבות האוסטרו־הונגרית — על חכמת החיים, על הטעם האסתטי המעודן ועל המאגר של בינת הדורות — נגלו בפני רבים, צעירים כמנו, כתלמידיו וכידידיו, שברוך קורצווייל חפץ היה ביקרם. אנשים שלא זכו להסתופף בד' אמות היה של אישיות כריסמאטית זו אינם מכירים את גודל השפעתו הרוחנית, החינוכית של איש רוח נאור, שנהרים היו מבניו מסלולי ומבוכי ההרבות האירופית המהודרת כדרכי ע"י [illegible].

המאבק על גחלת אש האחרונה

ש"י עגנון המנוח, בהספידו את הגאון שמואל ביאלובלוצקי ז"ל, דמות שהיתה נערצת ביותר על ברוך קורצווייל, הספיד עליו את דברי הגמרא: „חכם שמת אין לו כיוצא בו" והוסיף, כאילו בדרך צחוק: כל זמן שהחכם חי הכל רואים עצמם חכמים כמותו, כיון שמת מכירים בו מה איבדו בו. ברוך קורצווייל לא היה כזה חכם שגם בחייו יכלו רבים לראות עצמם חכמים כמותו. כי לא גאוניות בש"ס, ובפוסקים לא למדנות המופלגת בים ההוראה, היו מסגולת חכמתו. Sapere aude! הוא בפשטות מובנו של ביטוי זה — אך בכל עמקותו — „העז להיות חכם". „החכמה האמיתית — כותב פילוסוף בן־ימינו — היא הכושר לראות את הדברים, הגדולים, כקטנים, הדורשים צבור אותו סוג של חיים פנימיים ותיצוניים שהושג על־ידי אריסטו לחיי האלים, ואשר דומה שעיני רוב בני־האדם עצומות להם". עיני קורצווייל היו פקוחות לחכמה האמיתית והוא ידע, ככל פילוסוף אמיתי כי „האמיתות המגולמות בחכמה הפילוסופית אינן יכולות להיות מוכחות. אלא ניתן רק להראותן או להציגן".

בניין שאב חכם זה את חכמתו? כניין בא לו הפה להיות חכם? הרבה תהינו על קנקנה של חידה זו. דומה שהמפתח לפתרונה ניתן בידינו באותם הקטעים בכתביו — והרי מרובים הם לכביר — שבהם פרשנותו הארוהו את מציאות ימינו מתאלה לדרגה וידו מוסר, שבו חותך מבקראמבן זה ביטוי מלפני ולפנים של שירים נצמעי. ב„הערות למג־לה האש", שהן אחת התעודות המזעזעות ביותר בהיכלי ספרותנו, הגיע קורצווייל לא רק לפענוחם של הסמלים הסבוכים (הפלא בחיר־העינים, איש האימות ודום הפנפנים. האיש הפלאי) כמבצע הנו „לסימפוזיה הנפשית של הצם הצתיק, העושה

תרבות וספרות

שוב את חשבונו עם עצמו, עם דרכו ההיסטוריה, וחוקר מתוך התמודדות עם המציאות החדשה לתלושין — מאז המהפכה הצרפתית — את מקומו, את ערכיו הלאומים־אנושיים, את 'יעודו', אלא הוא הגיע לגילוי הד־אמת הנוראה, שעשיית חשבון־נפש כזה אינה אפשרית בלעדי המודעות הטראגית, שמאבק לנו — לכל אלה העושים את דרכם בהיסטוריה המודרנית, המתנכרת בכורח של ברזל לערכי־היסוד של הקיום היהודי „על גחלת האש האחרונה". קורצווייל כותב על כך בצימת יאוש ובצליל נוגה, שמהדהד כבת־קול רפאית בכל כתביו, הביקורתיים והעיוניים כאחד: „גובר והולך החושך מסביב, מבחוץ ומבפנים. ובאפלוליות השקיעה הכללית רק יחידים הם שומרי הגחלה. אי־פעם בכרחוקי האתכול... ורוח לפנו הזה האש הגדולה', ומה שנשאר הופקד בידי בודדים כל־כך רק זיק מצל הוא, רק ניצוץ פליטה קטן" (ביאליק וטשרניחובסקי, עמ' 39).

קורצווייל יחיד־סגולה היה בקרב „שומרי הגחלה" המעטים. מאבק הירואי על „גחלת אש האחרונה". כי השיטה, בה היתה יצוקה חכמת קורצווייל, לא היתה בגדר של „שיטה מקובצת", תורה סדורה, בחינה דבר דבור על אופניו, מסכת מהוקצעת ומוגדרת לכל סעיפיה וסייגיה. שיטה קורצווייל בכל סוגיות משנתו — בביקורת, בהגות, בעייני חינוך, תרבות, חברה וחיים — היתה אבנם שיטה אחדותית להפליא. אך מקורה היה בהרהקות סמירה על הגלגלה הבלתי־פגומה, שנתמשמשה באירות כלא רק בעולם האמונה היהודי מדור־לדורות. דברי האפיון שלו על ההומאניזם של גיתה, לוכד ש„האדם השלם בלבד יש לו תכוח הכשרון להגיע לשלמות אינדיבידואלית", נוכו בחיי קורצווייל ובמפעלו לקי המכשלה, לא בשל כריכותו אחר ההומאניזם האירופאי — שבל כיבי הפרובלימטי עבר הוא במבוא מזהיר על „גבולות הטראגיות וההומאניזם ביצירת גיתה"* — אלא בראש־וראשונה בשל דבקות קירכית ראקונית כמור מתבגע, שהיא — כלשונו — „היהדות בפלת הסמכות הבלתי־משתנית". במאבקו התמידי הנואש למען עיצוב דיוקנו העולמי — שהלך והחריף במרוצת השנים — לא סרו מנגד עיניו והדיוקנאות הנצאלים של היהדות הסמכותית: דיוקן אבי הרב. דיוקן ראש־הישיבה בפרנקפורט ע"נ מיין הרב שלמה ברויאר. ובשנים האחרונות גם דמות הגאון ביאלובלוצקי ז"ל. ברוך קורצווייל אנטי־תיאולוג היה: „תצובות כתחמקות של תיאולוגים ותיאולוגים־למחצה וסתם מטיפים ואפולוגיטים נראות כמגוחכות והאנאכרוניסטיות". לדיבורי סרק על איזו „העודה" פסבדו־נביאית או פסבדו־משיחית לא היה כל משקל לגבי כוח־איתנים זה. אך נכבע הוא כניצה של מכש בפני המימד הדתי האותנטי, כפני דיוקנה הפילוזופי, ההיסטורי, של היהדות הוויה באמונתה.

„וכתבנית אותה פינה, אשר בה נולדתי / והפרשו תולדה חיי, נגלה גם מולי / סוויתי את חלומי כצלמה וכדמותה".

צלם ודמות תבניתה של שלמות רוחנית שלא כצלמא הדין, שהיה צרור בתבנית אותה פינה שבה נולד וגדל ברוך קורצווייל משמשים קרקע־ניקה לאותו סוג של חכמה שכפה על בעליה תעוזה בלתי־נלאית לכיבושה, לזכיה בה, להיות ראוי לה.

עולם הקדושה כמשכנו של היפה

מאליו מובן שזיקה חיובית זו לעולם הקדושה לא נעשתה פרוטה המזומנת בכל עת בכיסו של אדם. קורצווייל הש מאין כמותו במה שהוא כינה „שבר הקונטינואום של ההיסטוריה האלוקית" ודרכו בהגות, בביקורת, בשאלות חברה ומדינה, נקבצה תוך הריפות המודעות הטראגית בדבר הפאראדוכסאלי שבכל פתרון קונקרטי לבעית הקיום ההודי בחברה המודרנית. בשל תחושת הקירבה האידיאית וההוויתית המופלה לטוב בעיני קורצווייל מפעלם של הוגה־הדעות של היהדות פרנץ רוזנצווייג ושל המשורר א.צ. גרינברג 'בהלתים'; הראשון בשל המאמץ ה־

* גיתה, שתי טרגדיות, מבוא מאת פרופ' ב. קורצווייל, הוצ' שוקן, 1967.

עיוני החשוב להם ביטוי אמנותי לתבניתה של היהדות בחינת הדרך המובילה מאימת המוות והתחושת התלוש — העושות שמות בנפש האדם המודרני — אל האמת האלוהית הנצחית; והשני באשר עיקר

פרופ' ברוך קורצווייל ז"ל

שירתו ניזונה מ„חזות גופים מיר חזה", שאינה עומדת כלל תחת כורתו של הזמן ההיסטורי. ואין זה מקרה כלל שדווקא בהערכת שירתו של גרינברג גילה קורצווייל סוד כמוס עמוק, לומר, שעלבו האסתטי מי ההווייתו הרוחנית משורש אחד נחצבו. „היפה הטהור משתחרר תמיד עם אבדן עולם הקדושה. האסתטי מתקדש בהתעצמם עולם הקדושה".

בעולם הקדושה, בעל השלמות החווייתית והשעתית, מצא קורצווייל חבויה את אידיאת היפה האפלטונית עם כל האיכויות האסתטיות המשובחות והצבע מכל אמן אמיתי — כדברי הצייר דירר — שיבוא ויתלוש אותה מתוכו, כדי לצשות נפש חיה לדורו. תביעה זו נתמלאה ביצירותיו של ש"י עגנון, הסופר שלפסנות יצירתו הקדיש קורצווייל מכ־סב שברתיה. „מקור היופי הנצלה בסיפורי עגנון הוא טראנסצנדנטי. מציאותו ונוכחותו של היופי הזה כעדות עוד על האחדות שבין הגוף לנשמה, על השלמות של ההרמוניה האלוקית. הגוף היפה מקרין את האור האלוקי. התכונות הטובות של האדם מיפות את הגוף. האלוקי נותן את סימניו כנבראו בצלמו" (בסוף „על סיפורי ש"י עגנון", עמ' 300).

אך אם בסיפורי עגנון הטראנסצנדנטיות משתקפת מתוך נוכחות היופי הפלאי במציאות הנגהנה כבר בתהליך של התפוררות, הרי „היפה בשירי גרינברג הוא חלק מאותה חזות קבעית שהיא חזות המקור אשר אליו מחזיר אותנו המשורר... גרינברג בשיריו אינו סוגד ליפה של האסתטיקאים אלא לאותו יפה, שהוא עוד חלק מן החזות הגדולה, הנשגבה, שנשכחה" (בין החזון לאבסורדי, עמ' 98).

רק משום שקורצווייל ניזון באמונה בלתי־מתפשרת במציאותה של שלמות רוחנית הזיונית, יכול היה לתבוע מכל בפעל אמנות אוי־הנכי שיהא משמש תעדה באמנה לשאיפת האמן אל מימושה המחודש של המציאות הבלתי־פגומה — בין שמציאות זו כצטיירת בנשימת האמן כחזון הילדות הראשונית, כבשירת ביאליק, או נשבר ברוחו בצבינה של מודעות לאומית קולקטיבית, כבשירת גרינברג, או מתגנת באספקלריה המאירה של שלומי אמוני ישראל, כבעולמו האפי של עגנון.

בסופו של דבר גם בהביקתנו האסתטיות ניכר פשר חכמתו של קורצווייל; הוא ידע ידיעה ברורה שהאמת המגולמת בחכמה הפילוסופית, אותה השתוקקות ל־sophos-ia מושגת רק בכוחו הגואל של הדימוי האסתטי, שיש בו, ובו בלבד, כדי לממש את האחדות שבין המציאות הפנימית — הודאות העצמית של הנפש היוצרת — לבין המציאות החיצונית. אם בשיג־ושיח הדיאלקטי־המושגי ואם בדרך המודעות האסתטית הבודדת כתקרש הפירוד שבין סובייקט־אובייקט, אני־עולם, הרי בשירה, המדברת אלינו בלשון הבראות והדמיון נתקלת „מציאות פנימית במציאות החיצונית ומזהות אמת הראות הפיוטית האמת האמונה הדתית" (בין החזון לאבסורדי, עמ' 92).

הספרות העברית החדשה והפאראדוכס ההיסטורי

לברוך קורצווייל תפיסה מקורית משלו, לא רק לגבי המישור הנורמאטיבי של החיים והיצירה ביהדות, אלא גם לגבי גלגוליה־גילויה של ההיסטוריה והתרבות היהודית בימי המהפכה הצרפתית ואילך. למלא עמקותה הגיעה פילוסופית התרבות של קורצווייל בהיגעה הנוקבת את סיבה ואת דרכה של הספרות העברית החדשה לשלביה השונים. אולה בסבך הגוהר של קורצווייל רק פנינה אחת, שנראית כי בעלת השיבות פילוסופית — ההיסטוריוסופית — ממדרגה ראשונה.

עקב הגמגה החברתית והתרבותית של יהדות המערב נעשתה מהיבת המציאות הצהלבות של עולם היצירה היהודי במרכזי־הכובד של התרבות הכללית. ברם, אין להבין השתלבות זו רק כהתגברות הנטייה בקרב משכילי העם, להתערטל מעצמיות התרבות היהודית כדי להתמזג בספירת התרבות הכללית אלא — והוא הקובע, לדעת קורצווייל, את דמות היצירה היהודית בזמן החדש — היא מציינת התחלה לשלבי ההתודעות אל הוקיה וכליה של ההיסטוריה האינטלקטואלית של תרבות המערב. בוודאי אין בכך משום פתיחה פתח למין סימביוזה מעושה או לאיזה דו־קיום מפוקפק של קח־ותן בין נושאי התרבות היהודית הנוכרית. אך מתפתחת קמעה־קמעה התודעה שהנצות מעמיקה בטיב משברה של התרבות המערבית בכללה, שלמודעותו המלאה הגיעו האסתטיקאים ההוגי־הדעות של גרמניה (שילר, הלדרלין, האחים שלגל, שלינג) כבר בשלהי המאה הי"ח. עיקרו של דבר, גם בקרב נושאי התרבות הגרמנית החריפה ההכרה במתח בין שתי מגמות מנוגדות מכחות — זו של התרבות ה„נאיבית", שבתחילה ידעה מכל כדלכי ובערכי העיצוב של אמני יוון — וזו של התרבות ה„סנטימנטאלית"־הנוצרית, הפולשת לעבר האינסופי, הבלתי־מוגבר. התודעה האסתטית המודרנית — הרומאנטיקה בכל כרוזה — והרגה, באורח אירוני למדי, למימושה המחודש של מודעות השלמות הראשונית, בתחומה של כציאות היסטורית־רוחנית, שלא הגיעה עוד מקום לאששורות קיומה של השלמות הקמאית. שופנהאור וניצשה הם רק תמרורי־אזעקה של בשורת הכשלון ופורצי הסכרים לתנועת הדיקאדנציה הנוכשוויים.

קורצווייל גילה שחוקיות זו פועלת בירדעין ובלא־ידעין גם בספרות העברית החדשה, כשם שפועלת היא בכל תחומי התרבות היהודית בעת החדשה. ספרותנו אף היא „ברובה המכריע צומחת ועולה מתוך עולם רוחני שנתרוקן מהודאות הקמאית בדקע של קדושה המוספת על כל תפיסות החיים ומודדת את ערכף".

ואף בה מוטבע עמק תודעה של המתיחות הדיאלקטית המתבטאת בפאראדוכס ההיסטורי, „שדווקא בשעה ההיסטורית בה הולה ההודאה האמונתית להיות נכס צלין של האומה, מהוודית אומה עם עברה, מתיצבת בראש־וראשונה את כהוות היא, אם כי אין צורך ברורה להיות את עברה ואת מהותה לפי הקטיגוריות המקובלות" (הספרות העברית החדשה — המשך או מהפכה, עמ' 32).

ברוך קורצווייל כבר הפאראדוכס ההיסטורי

תחת כרעת הפאראדוכס ההיסטורי הזה ביקר קורצווייל לא רק את מפעלי הספרות השונים, אלא גם את חייו הוא כאזרח נאמן של מדינתו, שמצא בהם אמנם קצם הכרחי, אך לא טעם מספיק להזדהותו על פשר הקיום היהודי בעולם המודרני. כמבקר, מצא עוד למועקת „הפאראדוכס ההיסטורי" פתרון אתפראטיבי: השפה שפת האמן, הרי היא המדיום העיקרי לבחינת האותנטיות של ההבעה הלשונית. ברור היה לו שקירבת תלות הדוקה בין „האכזן בכוחה של המלה" לבין כחות היצירה המנוליים של האמן. כלל נקוט היה בידיו ש„בעקבות התפכחותו של האדם מאמונותיו, נצטמצם גם עולמה של הלשון." (במאבק על ערכי היהדות, עמ' 50). פצולת היושר של המלה מכזיבה, כשאין היא בבנית „לאתגר של עולם, של מציאויות", אך בסופו של דבר פיחות עולמו הלשוני של היוצר גורם רק לחנק היצירה, לאבדנה של הגאוניות היד־צרות.

לא כן המצב בחיי העם והאדם בישראל. כאשר האומה על שדרותיה הנרחבות מקדשת אידיאולוגיות בחיבת „פרוסת מציאות אומללה" כחזות כוללת של ערכים, כתחליף של שלמות רוחנית — מי יקום לה ומי יבוא לה לעזרה?!

בשנים האחרונות התייסר קשות האיש קורצווייל, שאמיתות חמורות ובלתי־מתפשרות הגוהו כל ימי חייו, בפאראדוכסים המרובים, המיטאפיסיים וההיסטוריים, הנוגעים לשורש קיומנו, אך ללא מענה „מרפא בפיו". „ואבדה הכמת חכמיו ובינת נבוניו תסתתר".

מפלט רב־חשיבות מצא לו פרופ' ברוך קורצווייל עד ימיו האחרונים בפעילותו האקדמית־חינוכית, פעילות כבורכת שנמשכה שמונה־עשרה שנים תמימות, ואשר איפשרה לא במעט את ייצובה ואת שגשוגה של אוניברסיטה בר־אילן, מאות תלמידים זכו מדי שנה להיכנס לטרקלינה של הספרות באמצעות השיעורים שבהם נתגלה עיקרותו זה בשלל סגולותיו הדיוניכיות: בורה בהסד עליון, פרשן מופלא בעניני ספרות והגה־דעות שהיטיב לחשוף בדרכו המקורית את טבע רוח האדם — על הקסמים המפתיעים, על המעודן והדימיוני, על התבוני והתמהוני שבו...

הרגשת יתמות נוראה פוקדת את כל כי שחי בחברת אדם דגול זה, שהתהלך אתנו ולפתע נדם קולו ואיננו.

„ואחרי השאגה דממה גדולה, דממת שחר... ויבנה ראש העולם בלא כוח עליהוזו וגיניו בצמדר למנולת הנהר, דומם תהה על־סוד האבדון ויצר ההמותיו בעיניו. הכל התריש באשלה סביבו והכל התריש באפלת לבבו, כנף אבל שחורה פרושה על ראשו, ויגון כהתכבותו — מעמקי התהמות."

מאיר ויזלטיר

מכתם תיאולוגי

(קטע)

הָעֶרֶב כָּל עוּגוֹת שׁוֹקוֹלָד וְהַפֵּתִים
עוֹלָה עַל דַּעְתִּי
(הִנֵּה מָה אֲנִי בּוֹחֵשׁ בַּקָּפֶה שֶׁלִּי)
בְּעִנְיַן הָאֱלֹהִים.

שֶׁלֹּא הָעוֹלָם הַבָּא,
שָׁם שְׂדוֹת צַיִד נִצְחִיִּים, שָׁם שׁוֹר־הַבָּר וְלִוְיָתָן,
לֹא אֵלֶּה כְּשֶׁכּוּ אֶת כָּל הָאֲנָשִׁים הָרַבִּים הָהֵם
כָּל הֲמוֹנֵי הַמֵּתִים הָהֵם, הַטּוֹבִים
וְהָרָעִים, לַעֲשׂוֹת
כָּל כָּךְ הַרְבֵּה אֱלֹהִים וְכָל כָּךְ הַרְבֵּה לֵאלֹהִים.

כְּלוֹמַר, לַשּׁוֹטִים כֵּן;
שׁוֹטִים הַשְׁבְּעוּ שְׂכַר־מִצְוָה וְהָעֲמוּ בְּעַצְמִיּוּת עֵינַיִם כָּזֹה מַסְעֵדָת־צַדִּיקִים
לֶעָתִיד לָבוֹא; כְּלוֹמַר לַשּׁוֹטִים.
אֲבָל בְּחוּת בְּנֵי־אָדָם מָה שֶׁסְּבוּרִים הֵם שׁוֹטִים,
וְשֶׁאֵינָם שׁוֹטִים וַדַּאי מָצָא,
כְּמוֹתִי וְכָמוֹךָ,
שֶׁבַּאֲשֶׁר לְמַטְעַמִּים, מִטַּעֲמֵי הָעוֹלָם הַזֶּה סְבִירִים בְּהֶהְלֵס,
וּבַאֲשֶׁר לְחַיֵּי נֶצַח, הֵן הָעִנְיָן הַזֶּה
קְצָת מְפֻקְפָּק. אֲבָל נַנִּיחַ גַּם לָזֶה,
וּבְכֵן, בְּעִנְיַן הַיֵּשׁ —

אֵיזֶה יֵשׁ
הֶחֱזִיק אוֹתָם בַּהֲוָיַת כָּל כָּךְ נְכוֹנָה
בְּלִפְנֵי הַשְּׁכִינָה, כָּל כָּךְ הַרְבֵּה שָׁנִים וּבִמְקוֹמוֹת כָּל כָּךְ רַבִּים,
בְּכָל הַמְּקוֹמוֹת, מַשְׁמָע,
וְלֹא נָתַן לָהֶם לִפְרֹשׁ, כְּמוֹתִי וְכָמוֹךָ, אֶל סֵדֶר־יוֹם לֹא מַכְשְׁמָע?
נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע, נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע.
עַכְשָׁיו אֲנִי יוֹשֵׁב וּמְגַלְגֵּל תְּשׁוּבָה,
כְּאִלּוּ שֶׁרְאִיתִיהָ כָּאן הָעֶרֶב
רִאשׁוֹנָה,
בִּמְלוֹא אוֹנָהּ,
וּבְמִדָּה מְסֻיֶּמֶת, זֶה מַה שֶּׁאֵרַע:

מִשּׁוּם עַיִן רוֹאָה וְאֹזֶן שׁוֹמַעַת
וּמֹחַ וָלֵב
אֲשֶׁר עוֹקְבִים תָּמִיד
תָּמִיד כְּמוֹ תָּמִיד
בְּלִי לְהִתְאַהֵב,
אֲבָל בְּאַהֲבָה מוּכָנָה
בְּהַקְשָׁבָה דְרוּכָה
עִם הָעַיִן הָרוֹאָה וְהָאֹזֶן הַשּׁוֹמַעַת וְהַמֹּחַ וְהַלֵּב,
וְגַם פַּעַם אַחַת
— כָּל זְמַן שֶׁבָּרוּר בָּשָׂר זֶה מְטַלְטֵל וּמִתְחַבֵּט —
אֵין זֶה חוֹלֵף,

אֵינוֹ עוֹבֵר, אֵינוֹ מֵת

מִקָּרוֹב אוֹ מֵרָחוֹק,
אֲבָל תָּמִיד מוּכָה

אֵינוֹ מִסְתַּלֵּק
וְאֵינוֹ מִתְעַיֵּף
וְאֵינוֹ נָם
וְאֵינוֹ מֵת,
מֻכֶּה אֲבָל קוֹלֵעַ
אֶת אַנְקַת הַמַּכָּה,

פּוֹצֵעַ אֲבָל רוֹאֶה
אֶת הַדָּם הַנִּשְׁפָּךְ,

קוֹטֵל
אֲבָל אוֹכֵף אֶת הַחַיָּה —

זֹאת הַתּוֹכָחוֹת הַנֶּהֱרֶצֶת
שֶׁאֵינָהּ נְסוֹגָה וְאֵינָהּ מִתְרַצָּה:
תְּאַרִי לָךְ עוֹלָם בְּלִי פְּלָא וָאַיִם,
עַיִן שֶׁהִיא אֹזֶן הִיא לֵב שֶׁהִיא לֹה פְּקִיחָה כָּל הַיּוֹם,
דָּבָר לֹא יֵלֵךְ לְאִבּוּד,
יָד עַפְעַף לֹא יְכָזֵב,
וַהֲרֵי פָּשׁוּט לֹא עוֹד פָּשׁוּט:
כִּי הַנְּשָׁמָה נִבְרֵאת יֵשׁ כָּאן
וְהַגּוּף בֶּאֱמֶת אֵינוֹ אֶלָּא כְּסוּת: בַּהֲצָרִים כַּפְּאֵלָה
כְּלוּם יֵשׁ לוֹ בְּרֵרָה?
וְהָעוֹלָם נֶאֱסַף וְיָרֵד,

וְאַתָּה בְּטַבּוּרָהּ
מוּל עַצְמְךָ
לְבַד עִקֵּשׁ
וְאַתָּה מְבַקֵּשׁ
רַק אֶת הַלֵּב,
אַתָּה יוֹדֵעַ:
גַּם הַשְּׁאָר כּוֹאֵב,
אֲבָל אַתָּה בְּלַיְלָה,
רַק הַלֵּב:

וְהַקֶּשֶׁל הוּא פַּרְסְקוֹ סְכַנְתִּי
וְהַשָּׁמַיִם פַּרְסְקוֹ הַדָּתִי
וְגַם הָאָדָם רַק פַּרְסְקוֹ אַרְעָנִי
וֵאלֹהִים רוֹאֶה אֶת הָאֲנִי.

טוביה בן־יעקב

דאלי חוזר לספרד

תערוכת־הספר

הספריה הלאומית בפאריס תרמה את חלקה ל„שנת הספר הבינלאומית" על־ידי ארגון תערוכה מקיפה על התפתחות הספר, מראשיתו ועד היום. אולם נראה שלא קל היה למארגנים לקבוע את ראשית עידן הספר, וכך הגיעו למצרים הקדומה. בסופו של דבר הפכה, איפוא, התצוגה ל„תערוכת המלה הכתובה", לכן הזמן העתיק ועד ימינו.

מארגני התערוכה הצליחו לגלות במוזיאונים שונים בצרפת, ולקבל

מכתב מפאריס

בהשאלה, את ההדגמאות העתיקות ביותר של „הספרים" בימי־קדם, ולהראות למבקר כה רבים מגוונים האומדים עליהם כתבו בזמנים עתיקים, שלא להדבר על צורת האותיות עצמן. הם הצליחו להציג גם דוגמאות כתרבויות עתיקות, שהיו קיימות במקביל להרבה המצרית, אך כתבם אינו מוכרות במערב, כמו אלו של סין ויאפאן.

שני אולמות מוקדשים לאותם הימים. כן הצפירים החומר הצרוף, אנו מגיעים לקלף, לעור, למגילות־נחושת, לעץ בשעוד עד דק, ולחומרים אחרים, שעליהם נכתבו הספרים. אולם המארגנים לא התפקו בהצגת ההוצאה, אלא הדילו להראות גם את תהליך היצור, באמצעות כלים עתיקים שנשאלו מהמוזיאונים ארכיאולוגיים.

כאן אנו מגיעים ל„ספר המצרביי", וכאן רב חלקם של הצוגים כאוצרה של הספריה הלאומית צבכה. ברשותה כיום כל הספרים וכתבי־היד שנמצו מלכי צרפת במשך למעלה כ־1000 שנים, וכיותר לציין שאוסף זה הוא עשיר ביותר. הספרים הנדירים ויקרי־הערך ביותר כתבים בתערוכה. ביניהם תנ"ך גדול בכתב־יד מן המאה הי"ג, ועוד ספרי קודש עבריים אחרים.

לשם הגיוון, מוצגים בהתרוכה גם תמונות ופסלים, וכך אנו רואים, למשל, כיצד לפני המצאת הדפוס, ישבו הנזירים והעתיקו בסבלנות רבה את ספרי הקודש.

מכאן להמצאת הנייר, התפתחות אומנות הכריכה, הדפוס של גוטנברג, העיטורים השונים, לכן הליטוגראפיה ועד לצילומים, וכן הלאה.

במכלך הדורות הכתנתה צורת הספר בלי הפסק, הן כבחינת הבניתו והן כבחינת צורתו. ההדגמאות המקוריות ביותר נראות בתערוכה, וביניהם מגילה קלף עברית. אולם הספרים ה„אורגינליים" ביותר הם, כנראה, אלה כבצורת עיגול, דמויי צלחת, ואפילו בצורת לב.

דאלי חוזר לספרד

סלבאדור דאלי חי זה עשרות שנים בצרפת, ובעיקר כל התקופה הארוכה הזאת לא חדל להפסיק את העתונות, הרדיו, הטלביזיה — וביחוד הבריות. פחות כצייר — לבריות כסבורונו אינו מוטל בספק — כאשר כאישיות רבת הדיות. זה שכרגיז ביותר את הבריות הוא כיצד היום אין הם יודעים אם הוא מתנהג כפי שהוא מתנהג כדי לזכות בפרסום — או ביטוי כזה אפשר הארכת. את הסוד בחייו הארוכה בראיונות הרבים, איש אינו מצליח לפענח. וכמו אין יודעים אם הוא מבכך את השומרים בכוונות, „כדי להגדל בכוהכיו", או שרפיצותיו אינם בתורים לו לצמצו.

דבר אחד היה ברור לכל, והוא שסלבאדור דאלי מצדיק לחיות ב־

סאלבאדור דאלי

צרפת. שום דבר לא הסר לו כאן. תערוכות גדולות, אלבומים כפוארים, סאלונים של „החברה הגבוהה", והדמה היה לצרפתים שהוא „אימץ" את ארצם להמיד. והנה: הפתעה. למרות שהוא חי בצרפת כבר שנים רבות כל־כך, אין בדעתו להשאיר בה אפילו יצירה אחת משלו. לאחר מותו יהיה הכל שייך לספרד, ספרד. כי דאלי לא שכח אף כקור־מחצבתו (יליד פיגארס, 1904).

הנה בה שהצהיר לפני זמן קצר בראיון לעתון הזבי הספרדי „אבי־סי": „כל מה שייך לנו, לאשתי ולי, אנו מוריכים לספרד, כדי שיהווה חלק בלתי־נפרד כאוצרותיה. אני אומר: הכל! בהלים הכול".

אין ספק, שהעובדה שממשלת ספרד החליטה להקים „מוזיאון דאלי", היא שעוררה את האמן להחליט החלטה זו. מוזיאון זה נבנא עכשיו בשלבי הכנה בעיר־הולדתו. הוא יוקם באחד מתיאטרוני העיר, שנזוק קשה במלחמת־האזרחים. עבודות השיפוץ מתקדמות בקצב מהיר. דאלי עצמו מפקח על העבודה. הפראסקות ייעשו לפי ציורים משלו, וכן גם הוויטראז'ים. באולם הגדול יוצגו התמונות הנמצאות כיום ברשות ממשלת ספרד, יחד עם יצירות שישאילו על־ידי האמן, ושלאחר מותו יעברו אף הן לרשות המדינה.

באוסף של סלבאדור דאלי, שרובו נמצא כיום בפאריס, מצויות לא רק מאות תמונות משל עצמו, אלא גם יצירות רבות של ציירים נודעים אחרים. נראה שהמפורסמת ביותר ביניהן היא תמונתו של פיקאסו „אלפאבה". האיוה נתן, לפני שנים רבות, במתנה לאביו של דאלי, באוזה.

„מוזיאון דאלי" עומד להיפתח באביב הקרוב. יהיה זה תאריך גדול בחייו של האמן. הוא רואה בכך חזרה למולדתו, כאותה נכש בשנות העשרים, בהקשה שבה נבהכו אלפי אמנים לפאריס. לפי־כך הוי דאלי באמדרית, בחוגים בהכיים של כסר דנפיס־אביבים, כאוהדים כהם וכהו לאחר־מכן לשם בעולם, כמשורר גארסיה לורקה, ובבמאי הקולנוע לואיס בונואל. אולם דאלי פצולם לא היה אחד צליהם. אם סולחים לו כיום, או בעלילים פין מתנהגו גוהו המבורה ומהופעתו יוצאת־הדרפן, הרי אה לא כבאו האכבים הספרדים הצעירים שום סיבה לכך התרחקו מכנו בכל האפשר.

לעת זקנתו הפך, כמסתבר, דאלי לפאטריוט, ובאותו הראיון לעתון הספרדי הצהיר: „הדבר הנראה לי כחשוב ביותר בחיים, הוא לשרת את המולדת". הוא חוזר אליה כהאמינו ש„מולדה, כאשרת המיד מולדת", וכאמן חייב להיזהר „מחוץ לפוליטיקה", ולא להחרים את ארצו, יהיה הכשטר בה איזה שיהיה.

שימור תרבותי ל„ארמון הגדול"

אחד המבנים הגדולים ביותר של פאריס ניצב בין ה„שאנז אליזה" והסיינה. כאן מתגך בשנת 1900, בעת התערוכה העולמית הנודעת, והתקיימו בו מאות אירועים ותערוכות בכל הסוגים. האירוע שמשך, מדי שנה, את כמספר המבקרים הגדול ביותר, היה „סאלון המכוניות". בכוכח האמבות, הוא טיכן את ה„סאלונים" האכנותיים המפורסמים של פאריס, סבכל אחד מהם הוצגו אלפי יצירות כ„כל כאות אמנים.

לאחר שנבנה, בעיבודה של העיר, בניין מקדני יותר בשביל כל ה„סאלונים", כחוץ לאלה של אמנות, נתעוררה הבעיה: מה לעשות ב„ארמון הגדול". בשנת 1959 הוא עבר לידי משרד התרבות, שבראשו עמד אז אנדרה מאלרו. הועלו הצעות כתונות לשימוש מחודש בבניין. ההצעה המקובלת ביותר היתה להופכו ל„מוזיאון התמורה", שבו יוצגו מכוניות ככל התקופות, האווירונים הראשונים, קרונות־פאר וכדומה. אולם שר התרבות דחה את כל ההצעות, והחליט שהבניין ישמש לאירועים אמנותיים. הבניין הוא גדול כדי אפילו לאירועים האמנותיים הגדולים ביותר, ועל־כן ניתנו כמה מאגפיו לפעולה לבדידי הרוח, הספריה כמשור כקום, ול„בית־הספר לאמנויות היפות", בשביל תלמידי הארכיטקטורה.

לבדה באגף אחר של הבניין כבר ניתן בשנת 1937 ל„מוזיאון האמצאות", הספ"ק כה שנשאר לביצוע את תכניתו של מאלרו להעניק לבירה מרכז חדש לאירועים אמנותיים. בשנת 1965 הוא אישר את תכנית הבנייה, והעבודה נמשכה שש שנים במקום חמש לפי התכנית. אולם בינתיים כל המבנים הללו אורגנו תערוכות גדולות באותו חלק שנבנה מיים ספורות או יותר. הראשונה הוקדשה לאמנות הכרתית, והיא השתתפה על 2,000 כ"ר. לאחר־מכן אורגנו תערוכות גדולות עוד יותר: „תערוכת פיקאסו" (1966) משכה מספר־שיא של 850,000 מבקרים; תערוכות רמברנדט־ג'ה גדולות של מארק שאגאל (דצמבר 1969) ושל אנרי מאטיס (אפריל 1970); והצתיכות קטנות יותר של מאקס, בורדואה לאכיה. המספר הכולל של התערוכות שאורגנו בכרכן החדש לפני שנתמך דמנית הגיע ל־29.

ב־2 במארס 1971, הוא נחנך סופי־סופ, על־ידי שר תרבות הדש, ז'אק דיהמיל, שפתח באותה הזדמנות תערוכה גדולה חדשה: „האמנות בידבוסלביה כן הפרהיסטוריה ועד ימינו".

המבניין בגלגולו החדש של „הארמון הגדול" הוא שאין זה בית־תערוכות חדש, או מוזיאון, כאחר שתערוכות אמנותיות נערכו בו, כאבור, גם קודם־לכן, אלא „מרכז לפעילה אמנותית". כלומר, המטרה היתה ליצור במקום פעילויות שונות, כדי שיהיה בית „חי", שאליו יבואו אנשים למסורה הקטורות באמנות, ולא רק כדי לחזות בתערוכות. על־כן הוקמו במקום גם אולם־קולנוע, שבו מוצגים כדי יום סרטים על אמנות, סטודיו להקלטה ולהסרטה, אולם הרצאות ודיונים, רשת טלביזיה במעגל סגור, ספריית אמנות המקבלת את הקטלוגים של התערוכות המתקיימות ב־300 המוזיאונים והגלריות הגדולות בעולם, ואף מסעדה גדולה בשירות עצמי. כל אלה יוצרים מרכז אמנותי גדול ומרשים, שהוא יחיד בסוגו בפאריס.

פרופ' דוד [illegible]

ספר חדש על פאראפסיכולוגיה

הד"ר ברנדט ידוע לאלה המתעניינים בפאראפסיכולוגיה מסיבות שונות. הוא יושב בינינו, בירושלים, כרופא־עיניים, אך מתגבר, או יותר מתחבבו, היא הפאראפסיכולוגיה, אותו מדע צעיר העוסק בהופעות מופלאות של־נפש האדם, כגון קריאת מחשבה, „ראייה" כרחוק של חפצים נעלמים, הזזת חפצים בכוחות נפשיים ואפילו ראיית הנולד. הד"ר ברנדט אינו עוסק בפאראפסיכולוגיה רק כבתחביב, אלא הוא גם ראש החברה הפאראפסיכולוגית הישראלית ומשהתף בכינוסים בין־לאומיים המוקדשים למחקר זה וחברו בישראל עושה כאן עבודה כבנית בתחומים אלה. הוא הקדיש כבר לנושא ספר עברי וכעכיו כתב בגרמנית ספר חדש[1], כאפילו מי שכבר קרא את הספר העברי יוכל להפיק ממנו תועלה מרובה.

תחילה עלי להתנצל ולהסביר למה אני מעוניין בפאראפסיכולוגיה דווקא. לצערי, קיימות היום שתי גישות, שסתיהן מפריעות יותר משהן מועילות למדע זה. ישנם אנשים רבים, הנמשכים אחרי כל דבר שהם חושבים כ„על־טבעי" ודווקא אנשים אלה הופכים לחסידים נלהבים של הפאראפסיכולוגיה, עד שקורה שחברות פאראפסיכולוגיות שלמות,

[1] Heinz C. Berendt — Parapsychologie. Urban Taschenbücher Band 145. Verlag W. Kohlhammer. Stuttgart, Berlin, Köln, Mainz — 1972.

בבקום להקדיש את זמנן ואת כרצן למחקר רציני, מבזבזות את זמנן ברדיפת סנסאציות, ועבודתן אינה שוה פרוטה. כן האווירה המורעלת הזאת משפטים הרבה פעמים גם אלה שיש להם — או אין להם — תכונות מוזכחות, הבבשיות אותם לנסיונות בתחום זה. הפאראנורמליים הללו — כך קוראים להם במובנם מדעי — מוליכים לפעמים שולל, מבלי להתכוון לכך, הן את עצמן והן את החוקרים, אם, כמובן, אלה האחרונים אינם נזהרים והירות כדעית ההורה.

הסוג הכלי של האנשים המפריצים להתפתחות התקינה של הפאראפסיכולוגיה, יש להם בדיוק התכונה ההיפוכה לאלה של הסוג הראשון. אם הראשונים כתבבים את השדים, הרי האנשים כן הסוג השני דווקא מפחדים מהם פחד־כוות ומלבישים את הפחד הזה באיצטלה של שכלתנות כלא בבקוכה. יש לי חבר באוניברסיטה, אשר לא רצה להכיר בפאראפסיכולוגיה כבמדע, בטענו שעדיין לא ראה איש שבכוכות כשורנותיו של ראייה מכספרים בחר בכפפר נבוך של כפצל הפייס הכה בהכייה הגדולה. אני מקווה שקוראי יבינו שכיצן כזה אינו כספיק כדי לפסול את הפאראפסיכולוגיה כמדע. הרי הפאראפסיכולוגיה חוקרת הופעות חריגות כאפילו אצל פאראנורמאלים כגילה אינן פועלות באופן אוטומאטי.

בכל־מקום ברי, שאוהבי השדים והמפחדים כהם גם יחד מהפרים את הפאראפסיכולוגיה בעיני אדם אשר אינו תפטי דיו להכיר, בבשלם יסבן גופעות בלתי־רגילות, ובהר־זאת חשובות, כבריך לגשת לחקירתן.

בוא, כמובן, שיוין לא הסבריך, לכה הפאראפסיכולוגיה כוכילה, למחקרי. כל כי שעוסק בהולדת תרוה בכלל, ובכדעי הרוח בכרט, צריך לתת את דעתו להתקדמה במחקר הפאראפסיכולוגיה, הה דווקא כדי להגיע במחקרו לגיגה אוביקטיביה בבירת האפשר. יהרי, אם נגד קים במחקר של אותן הופעות, כבר־כיכוס עכבי קוראים להן כדע, נוכל לראות דבר כבבצבי ידענו אותו כבר בלי פאראפסיכולוגיה, כהופעה כאלה לקרוה בכל הרבות בכל הדורות. אם כן, אחרי ההתבפנות כל הפאראפסיכולוגיה, לא יהיה אפשר לטענו כבייסים הם הכנה לאמיתורהה של דת פלונית, וכן יהיה אפשר להבדיל בין הופעה מופלאה שבראבה קרו ובין הופעה שהן פרי הדיכם של מאמינים.

לאחר שהצדקתי, כהוהבי, את העבייבותי בהתקדמת הפאראפסיכולוגיה, עלי לכבות את כפלותי על סברו החדש של ד"ר ברנדט. המאמר כתוב כדוך ידיעה רחבה וכבקיקה של הנושא הנחבר הוא איש הדר כאוה, בבל כיקל־רצה כדעי. לפניו כפר כדעי בוהבק הרהובר הבלול בו בכהר להפליא. הביבליוגראפיה המקיפה שבסוף הספר, אינה רק מביביה על בקיאה המחבר בנושא, אלא היא גם כוכנה את הקורא לכחקר וציון צבכי בסף.

עכ־זאת הבצא בספר זה עובדה כהבעיות בבניין קריאה כוחכבה, „ראייה" חפצים בעלמים והרוצה — שבחות הגבוקות היום באמצעים מדעיים; כשהוויות כפני תרבית אפכרית היא אשר גורמת לקפצנות יתר במחקר. הגישות המדעיות בפאראפסיכולוגיה הן היום כגוונות, ואף בחוסבים מסתבכים במדע צעיר זה.

לכפיות הכל, אני מרגיש רגש של אי־נחת בכבה שאני כתב בשביל קורא עברי דווקא על ספר הגרמני על פאראפסיכולוגיה. הביבה נצבה בכך שאנה הקונים האופייניים בחיים הגרמניים והכדעיים היא דבקות בשיטה והבקיעה מדיכיבריטית וכוכן פגה. השכלתנות אצלנו היא כיהודה־בבינה וראייה לציון בכביק. אבה התכונה האופייניות לכבביל הישראלי הוא אבותה הביבהיה ליבאריאה. מולחן היביבהיה גירם לפעמים לכך, שאנו כגוביים, אם אפשר לומר כך, כביבות יותר בשאנו כבביביים בעובדות עצמן. בערכת הערכים היא אצלנו ברוזה להפליא היא תודרת להוך הבריתנו בדבר כיודים: כלבעלה ולמטה, המליהוהה האבולרי שבה, והיסד רות הביביביבסיים שבה בעודרים את הרישב הכוסשה כאילו הערכים הללו הם כבלתביים. אך, לבעשה, אבי חיים באוהירה של כיתולוגיה הבליהית יצילה באזה, ואיל ובכבר הה אבו חיים ובצליחיים.

ברוה, לכבב זה הודש כאתכו

(המשך בעמוד 19, טור 1)

יורם ברונובסקי

תמונות מן הזכרון

נוף ספרדי [illegible]

קורדובה רחוקה ובודדה. ואנחנו יושבים בצריפלים לבנה זו, סלגובריה, בכיכר הברכות הקטנה. יום ראשון היום, והכה גדולה בכיכר הלוהטת, מסביב אין איש מבני־המקום, כולם בכנסייה. דבבה כה גדולה שלא איכפת לי לכה כאן ועכשיו ולא אכפת כום בעיות. אבל אנחנו אוכלים זיתים ושותים כים. אני כדקלם בקול של בית־קברות סביבת כל גארסילאסו דא לא ואגא והכור [illegible] של בית־הכוכבת. או כה אתם אוכרים על האורדה. הה נוף ספרדי כסוים, שתביד ראוי לזכור אותו. הלובן הוא בטבע הדברים, וזהו — כמו לצבעים היפאנים — העצוב בבבפים. שוב יש להזכיר שקורדובה רחוקה ובודדה. יש בינינו כאלה התוכבים עליה צוד. אני כבר לא. הכל לבן.

עיניה (ברפקה וכר) של עדינה לאור האהבה האורדנית

כלום טוב יותר לדמות את אור האהבה לאור הירח, או לאור השמש? שאלה מהותית, שכן, כידוע, אור השמש הוא אור עצמי, עצמאי, בעל לעצמי, אוטארקי, ואילו אור הירח הוא, למעשה, חושך המואר על־ידי אור השמש.

מתחילה כזאת, וביחוד כן הכותרת „עיניה (ברפקה וכר) של עדינה לאור האהבה והאירוניה" עולה ניחוח פרחים קמלים, דקאדנטים, ניחוחו של מארסל האסתטי. איזה קונטראסט — קונטראסט משגע! — בין אוירה כזאת ובין עדינה, נפרצת, חסרת זיקה לדברים היותר רוחניים אך כהצבינת כאוד־באוד מה כדאי לקרוא והאם משהו טוב או רע. איני כאוהב בה — אל נבוים — אבל מסקרנים אותי הכבכיהים של בריה כזוהה זו. הקוקאטיות שלה היא לא־מוקלכת וכנראה שאינה קייבת קיום בודע — ומה שיש לה זה תחת הבוד שהוא הי הנושא את עצמו ומדבר בעד עדינה.

אני כה שנקרא ביחסים ידידותיים־אירוניים צבה, היא כה שנקרא בעריבה אותי על כי קראתי כה הרבה, כשוכבת בהיתוהה לעומתי אפילו יותר מאשר משוכבע בנחיתותי לעומתה. אני יכול להרשות לעצמי לנשק אותה או אף להכניס לה יד לתוך התולבה, אף כי אז קשה קצת להתרכז בשיחה אידונית — הו, רציתי הפאטאלית על צור הנערה הזאת! — וביחס לעדינה אין זה מגוחך.

כל הרשימה הזאת היתה צריכה להיות אחרת, יותר ברוח הפיסקה הפותחת. אבל מה לעשות — עדינה, החיים התל־אביבים, הכול, הכלי התזמורת — לא מתאים. אפילו על מרפקה המיוחד במינו לא כהבתי דבר. אני כמליץ לפניה על קריאת „הבחור" של תומאס מאן ופונה לקריאת „ידיעות" ו„מעריב". אנחנו שכנים.

פזמון אי אידיליה
האיש דובר בבגד צייקים
שוכב בירק בין אבי הנחל

מבי הולכת שבת, גם כן בלי בגדים,
נתמכת על־ידו וכאן גם יפה

האיש דובר עושה לה כוכבים
על כתף, על חזה ובבטן
וכבי יפיפה כבלה טוביב
הלב שלה שקט רק רגלה רוטטת

פרפרים ביצבים כשוקים בנחל
תנינים עושים להם ציצים
עד הם כבהבלים, אך כבי לב כיבה
האיש דובר גבוב ולא קשי

מבי עוד בובבת האיש דובר הולך
הולך הולך הולך, כה יש לו לצבית
לה לה לה לה לה אהבתי אב כולך,
שלום עד דובר, עבי כבי כתבבת

[illegible]

קוסמוס — מיבבה כעצבייבת, לבלבה „קיהוכי". אדם — כי־קוסמוס — קיבה זבה, צריך בתוך הקיבה הגדול.

אבל מבה את צורת הבוהבה הזאת, אכר — הבה בוהה — מבה להיות כבקיהוהה (קיד־כך אנחנו כאן) בבעד אבי הכב על מרים שבלוה בין עבי אבב ועבי הבית, כבהצים צופה לעבר הצים הכוכבים והנב כבוא הבלבב — אבל אדם מריביב.

כה בבבה לי ובה לא בבבה לי שירה יון הזבי,
אלה צבורים ובבבים.

עת בבשתי בבני עצי הבית ואבב
על קליפה ובבתי כם האהבי
האישתי יבוא הקך כבי לבב יאמר בם?
בבולגה הובל הבוה, וכבי הקך האבבי.

כלום אין זה כבאר הצבב? כי כבה: הודביב את בב האהבה על קליבת הצבים, הבבים בבלים, הובים בבהוביב ובבבקים האהבת בבבבקות הבבבהות עד בבבבוה בלבבר קריאה להולבין, כאילו היבל בין הבית. כבבבן, בה בהיבל בין הה הבבן הבלבבדביב, אב הבבל, האהבה, הבן, הבבבבה, קיד הבירה.

שירת יון הזבי יפבה עם הבבן, הוא היום — 1972 — יפה כבביך, כיבבוריה כבבוהה אירבבה. היופי שלה כבאיב Parce, precor, precor

למבבה איני יכול לקרא אותה היום, כבר לא. אני קורא לה כבבבי הבבב, הבכוך הוא עם הבובה (לא הביב עבבבריה הבוך הוא זבר, היונים יבבי יותר כוב עם כל הכבוד).

בבבל ליוהים הבבה הבבבה צביבה של כה זאת, רק שהיו ביבים בבבקת, אסבבביבבים כאלה.

ספירוסים בהולים — שירה יון הזבי — כן אבבן, ספירוסים כבוקים, עם כלות רבה.

קוסבוסים לסובים, עיפים אך יפים.

חומר ל„תרבות וספרות" לא יוחזר אלא אם תצורף אליו מעטפה מבוילת ומנוענת.

העורך: אברהם יבין

אהוד בן עזר / [illegible]

העולם בו אנו חיים לקארל צ'אפק

יש שספרונים קטנים המתגלגלים על דוכן של מוכר ספרים ישנים מעלים לפניך תקופה. כך הרגשתי כאשר התחלתי לעלעל בספרון הקטנטן המחזיק את מחזהו של קארל צ'אפק „העולם בו אנו חיים", שאותו חיבר, כמו כמה יצירות אחרות שלו, יחד עם אחיו. לאחר ההקדמה של אביגדור המאירי: „אישים אלה (דוגמת צ'אפק) הם תמיד בחינת פאראדוכסון לגבי אומתם: פחות מכול מסוגלים הם לסיסמאות לאומיות — אך במקום זה, כל יצירותיהם אינן אלא דאגה אחת גדולה ומפיקה לגורל אומתם ועתידה המוטלים בסכנה" (עמ' 5) — מופיעים שני עמודים זעירים, שאותם אני מעתיק כמתכונתם:

„העולם בו אנו חיים"
מאת קרל ויוסף צ'אפק הוצג בארץ־ישראל על־ידי התיאטרון הקאמרי והצגת הבכורה התקיימה בתל־אביב ביום שני, כ"ד אדר א' התש"ו (25.2.1946) ואלה שמות המשתתפים:

פרולוג:
הלך — קרני ברטוב
קפדן — מרדכי בן־זאב

מערכה א': פרפרים
אפטורה אירים — בתיה לנצט
אפטורה קליטיאה — ימימה פסובסקי
פליכס, משורר צעיר — אברהם בן־יוסף
ויקטור, מאהב בא בימים — אלברט בן־צבי
אמנון — מאיר ביקל

מערכה ב': טורפים
פקעת — ימימה פסובסקי
זבל — מרדכי בן־זאב
זבלת — רוחה ליכטנשטיין
זבל זר — נסים יעקבי
צרעון — מאיר ביקל
זחלת, בתו (בנו) — גרשון קליין
צרצר — אברהם בן־יוסף
צרצרת — חנה סוקניק
טפיל — טוביה גרינבוים
כנופיה של שודדים
— — —

מערכה ג': נמלים
מהנדס א' — דיקטטור — טוביה גרינבוים
מהנדס ב' — המפקד העליון — גרשון קליין
נמלה עיוורת — רוחה ליכטנשטיין
ממציא — מרדכי בן־זאב
שליח — נסים יעקבי
המפקד על הקו — אלברט בן־צבי
עתונאי — אלכסנדר פומרנץ
קצין הטלגרף
— — —
נמלים — פועלים, חיילים, פקידים, נושאי אלונקות, פצועים

אפילוג: החיים והמוות
ראשונה, פרפרים — חנה סוקניק, דינה קליבנוב, שרה קורן
שניה, בני יום — נועה שקולניק, באולה קורנפלד
שלישית
מקהלה
שבלול א' — רוחה ליכטנשטיין
שבלול ב' — אברהם בן־יוסף
חוטב־עצים — טוביה גרינבוים
אשה עם תינוק — בתיה לנצט
תלמידה — חנה סוקניק

הצגה: יוסף פסובסקי — הציוד: ד"ר פ. לוי
המוסיקה: פרנק פולק — כוריאוגרפיה: תהילה רסלר

כן מן הקוראים שראה את ההצגה ב־1946 ודאי מספיקים לו שמות המערכות וסדר המשתתפים כדי להעלות מבעבי זכרונו את ההצגה. ימימה פסובסקי (מילוא) בתור פקעת המבקשת כל הזמן להיוולד. מרדכי בן־זאב ורוחה ליכטנשטיין בתור זבל וזבלת (היפושית־זבל) המגלגלים אל הבמה כדור זבל ענקי, שהוא כל רכושם אשר צברוהו:

זבל: אתה הקי־קי־פיטל שלנו! מיגופתנו שלנו! אתה הכל וכל שלנו!
זבלת: א, מטמוננו! א, כדורנו הנפלא! א, ממוננו המוהב!
[illegible]
זבל: כמה טרחנו והיפשנו... גרגירי סינופת סובבנו, פירודים מסריחים אגרנו, ממש מפינו חסכנו...
זבלת: את רגלינו חססנו, כמה הפרנו עד שגלפנו אותך, וביססנו אותך... (עמ' 36/7).

חנה סוקניק (מרון) בתור צרצרת (בהריון), הנקטלת בארסו של הצרעון, השוקד להביא אוכל לזחלת שלו:
„הביטי נא, זחלת שלי, קוקו! מה שוב הביא לך אבא שלך? שלום, שלום, ילדונת, אבא צריך לצאת לעבודה, הוא צריך לדאוג לחמדת לבו, למותק התולעי שלו..." (עמ' 43/4).
ולבסוף, רוחה ליכטנשטיין ואברהם בן־יוסף אשר זוחלים בתור שבלול א' ושבלול ב' בית על הבימה, ומסתכלים במות ההלך:

שבלול א': (זוחל קדימה) הוא כבר שיגר ציציו לנצ'ח.
שבלול ב': איוה, איוה, אשיון כזה, אשיון! וי. וי. וי! אבדה שכזאת... למה עזבת אותנו?
שבלול א': מדוע אתה מתייפח כל כך? הרי ז'ה לא עש'קנו!...
שבלול ב': ז'ה רק ש'תם! כך עושים על מת.
שבלול א': כן, כן, ובכן ז'חלנו.
שבלול ב': כן, כן. זאת דרך כל בשר.
שבלול א': העיקר שיהיו מעט שבלולים והרבה צ'ינון! (עמ' 91).

ואילו אני, שילד בן עשר הייתי באותה תקופה, ותיאטרון עדיין לא ראיתי, (מחוץ, אולי, להצגת „המכשפה" באולם „היכל" בפתח־תקוה), צריך לשוחר, למעני ולמען קוראים כמוני, את מחזהו של צ'אפק. העולם בו אנו חיים, חוקיותו היא כחוקיותם של חיי החרקים, זו התיזה של צ'אפק במחזה. ומצוי בו הלך, בן־אדם שהוא טיפוס „פר־גינטי" במקצת, העובר מבימה לבימה ומתבונן, קצת מגבוה, על חיי האהבה של הפרפרים, חיים שאינם אלא נכלוליים, בגידה ותמורות; על חיי החרקים, שאינם אלא עולם שבו אושרו של האחד הוא טריפתו של השני, עד לטפיל שבולע את הצרצרת שבלעה את הקרבנות שהביא לה אביה הצרעון. ההלך סבור כי הערך העליון היא החברה, הכלל, ולא האגואיזם והאינדיבידואליזם — ואז הוא כניע לעולם הנמלים. הנמלים הן פועלים או חיילים, ושולטים בהם מהנדסים הנעשים לדיקטטורים ולמצביאים עליונים, ומחפשים פרובוקציות למלחמה עם תלי הנמלים השכנות, בגלל שביל אשר בין שני הקנים (אילולא נכתב המחזה לפני מלחמת־העולם השנייה, אפשר היה לומר — בגלל דאנציג או הפרובוקציה הגרמנית בגבול פולין). אומר ההלך למראה המלחמה:

„שלטון עולם? חרק עלוב, כלום את דלית אמות החמר והעשב אשר ידעת תכנה בשם עולם? רצועת אדמה ארורה ומזוהמת זו? אילו רמסתי ברגלי את כל קן הנמלים שלך יחד עמך — הן אפילו צמרת עץ אחת לא היתה נצה, מטורף שכמותך!" (עמ' 81).

הדיקטטור של הנמלים (היטלר?) מת, נרצח בידי אחת מנמליו המובסות. כמנהיג הנמלים הצהובות מתפאר בנצחונו, אבל ההלך רומסו ומועכו ברגלו. ואילו באפילוג בא מלאך־המוות, נאבק עם ההלך ולוקח את נפשו, לעיני שני השבלולים: אבל החיים נמשכים — בבוקר, עם היכנס חוטב־עצים, אשה ותינוק בידה, ותלמידה.

קארל צ'אפק (9.1.1890—25.12.1938) כאילו כתב במחזה את קינתו על נפילת צ'כיה ובבואתו על נפילת גרמניה. גורלו היה כגורל ההלך במחזה. כשפלשו הנאצים לחבל הסודטים עוד הספיק לקרוא את קינתו על שלום מולדתו בראדיו פראג, ומיתתו התכופה באלה אותו מלראות המפלה של ארצו, את נצחונו של הדיקטטור המטורף של הנמלים. אך הוא חזק גם את נפילתו של הדיקטטור הזה בידי מנהיג הנמלים הצהובות, שאולי אינו פחות אכזרי ויהיר ממנו, באמרו: „נצחון הצהובים! נצחון הצדק והקידמה! לנו השביל בין שני הקנים, לנו, העולם כולו. אני ממנה עצמי לשליט העולם!" (עמ' 84).

קרל וי. צ'אפק: העולם בו אנו חיים (חיי חרקים). קומדיה בשלוש מערכות, פרולוג ואפילוג. עברית: י. פסובסקי. מבוא מאת אביגדור המאירי. הוצאת „משואות" בע"מ, תל־אביב. „חזון", ספריה תיאטרונית, חוברת ג'. תש"ו, 1946. 93 עמ'. המחיר 150 בא"י.

ספר על פאראפסיכולוגיה

(סוף מעמוד 18)

כופר, אך אולי הוא כדאי. בייחוד שהאנשים משלמים אותו מבלי ש־מישהו הסביר להם מה הם מפסי־דים. אף הזכרתי כל זאת אך ורק בקשר לנושא הפאראפסיכולוגיה: ה־נמצאת אצלנו, בנסיבות אלה, במצב בלתי־נוח באופן יחסי. הרי בקשר לענף מדעי זה קשה לדבר על התב־לית המיידית של הפאראפסיכולוגיה, התופעות המוכרות, שהיא רושמת לפניה, אינן מוסברות עד עתה. ועל־כן, בינתיים קשה לדבר בקשר אליה על סיבתיות, ואפילו אם נגלה את הסיבות, בוודאי שלא יהיה אפשר לדבר על סיבתיות, על סיבה אחת ויחידה לכל תופעה ותופעה, וכשבצליח להבין יותר את התופעות, הרי יתברר שמקומן דווקא באותם החלקים של הנפש שאנו מפקירים בקלות כה גדולה ובשמחה כה צד־הלת.

ברם, יכול אני להבטיח לקוראי ספרו החדש של הד"ר ברנדט, שה־ספר רק רומז לבעיות כאלה, עיקרו בדיון סיסטמטי ושקול בדרכי המח־קר של הפאראפסיכולוגיה היום. ואין ספק שהקורא אשר יתעמק בספר, לא יצטרך לשנות את השקפת־עול־מו הנוהגת לו.

אמנון ברזל

אריה אזן

גלריה אגנל, ירושלים

מתוך שלושה־עשר הבדים שמציג אריה אזן, שלושה הם בלי איכות שמקרינה סמכות, תוקף, והרהוט המושג בהם עושה אותם למונומנ־טליים, ואף את אלו שמידותיהם הממשיות קטנות. בעבודות אלה, משיכות־המכחול העזות והדינאמיות פורצות מעבר לקיומן על ריבוע הבד המצויר, משמע, ייצוג הקו הוא כמיקסם של חלל נרחב, הנוצר מכוחו האשלייתי ומאמינותו של קו זה.

הקו הכהה, העשוי במכחול רחב, הוא תמיד האלמנט הפעיל, וזאת על פני רקע בהיר, לבן ותכלת. המישטחים מעובדים להפליא, ואף אם עיבוד זה הוא מהיר וספונטאני, קיימת כאן קאליגראפיה נמרצת והחו־לטית, תמציתית, של מכחול.

הצבע מוגבל לשלושה גוונים, ויש בו איכות חומרית, ופחות ערכים „צבעוניים". חומר זה פועל מכוח איכותו החומרית ויוצר שקיפויות, נזילות וכיוצא באלה, ואין הוא בא לשרת דימויים כפויים. במקום קו־דרך, או מסה מעוגלת־הר, קיימים כאן המסה והקו.

ברור שהנוף מהווה תמריץ לעבו־דותיו של אזן („שטח מבותר", „נו־שא הררי" וכו'), אך הוא מרחיב את מושגי העין המביטה בנוף, מעבר למגבלות התאורית, כפי שע־שו זאת אמני אסכולת ניו־יורק בשנות החמישים (פראנץ קליין, ניו־מן).

היחוד בעבודותיו של אזן, הוא הטיפול בערכים ציוריים טהורים ללא הפניית גב אל האור המקיף אותנו כאן. השימוש בלבן, בתכלת ובר־אפור־שחור, הוא תרגום מצויין והו־כוני של אור זה.

ציורים אחרים המוצגים כאן, ש־בהם גופים מעוגלים באוקר־בהיר עוברים בריכות לרקע לבן, רחוקים מעוצמת הביטוי שבעבודות המתו־ארות למעלה.

אריה אזן: ציור („נושא הררי")

עובדיה אלקרא

גלריה יפו העתיקה

עובדיה אלקרא הוביל את העי־טור המזרחי, את הערבסקה ואת ה־ריקמה העממית — אל מושגי הציור בן־זמננו, המערבי.

הקתיה הזורמת, הקישוטית שמה־לכה ניזון מטעם אסתטי שנקבע על־ידי מראות, ילדות ועולם העצמים שהקיף אותו, ושיש בה מתמימותו של המטרבס, אך עם סרגל ומחוגה — הפכה בשנים האחרונות למערכת קווית שיש בה דימוי לגופי מתכת ולנוף טכנולוגי תעשייתי. מהלך זה מלווה בוויתור על צבעוניות מתוקה, מזרחית (ומכאן הקירבה הצבעונית לפופ הפלאקאטי, שמקורו מזרחי ו־שהשפעתו הגיעה לשנות השישים של המאה דרך ה„אר־נובו") ובשי־מוש של קווים דקיקים, מקבילים, באקריל או בדיות.

תבליטים בחוטים סינתטיים הם תרגום הקו לחומר. במקום מערכת קווים על נייר או בד — חוטים שהם קו חומרי. יש בעבודות אלה קירבה ל„אופ ארט", בשעשוע הוויזואלי ש־הן מספקות.

התצוגה שמשולב בה שפע של אמ־צעים טכניים, מפתיעה בעבודות ש־רמתן אינה הולמת את היצגון ה־מצויינים של אלקרא, ושהן כחזרה לעידן של הפסים קישוטיים. ציור של אוטוסטראדה, שכשולה צמחיה דמיונית עיטורית, מסמל את מהלכו של אלקרא מן האמונות העמ־מית אל המגאלופוליס של המאה העשרים.

עובדיה אלקרא: ציור תלת־מימדי 1969, דיות

רן שחורי

הדפסים בין־לאומיים

מי מסוגל לרכוש אורגינאל של פיקאסו? המיליונרים והמוזיאונים, ה־מחזיקים את פיקאסו שלהם בכספת של הבנק או בחדרי־האורחים, אינם רבים, אך רבים הם אלה המסוגלים לקנות „קצת" פיקאסו — הדפס מקו־רי משלו. גם עניין זה אינו מעשה של יום־יום וגם לכך דרוש סכום כסף לא מבוטל, אולם הדבר הוא בהישג־ידם של אורחים הגונים רבים. זאת הסיבה, שציורי הבד הולכים ומפנים את מקומם על קירות הגלר־יות להדפסים מסוגים שונים. אוספי כל הגלריות כוללים היום מספר רב של „נירות", שמחירם זול בהרבה ממחיר ציורי השמן. המסחור המע־מיק של האמנות, הרדיפה אחר שוק רחב יותר וקידוש המימד הכלכלי בביטוי לאיכותו של האמן ולדרגתו המוערכת של האמן, הביאו לפריח־תו של שוק ההדפסים. חברות־מסח־ריות גדולות מוציאות לאור סדרות של הדפסים, אשר ניתן לרכוש לפע־מים גם באמצעות הדואר. אמנים רבים עוסקים בתחום זה מסיבות כספיות בלבד. ההדפס, שניתן ל־יצרו בסדרות המוניות, מאפשר גם לאספן הקטן לרכוש „שם" (ולהתהדר באמצעים — לרכוש ציור לסגנו). אין בהכללה זו כדי לפגוע בייחו־דו של ההדפס כאמצעי אמנותי בעל חשיבות ובעל ערכים משלו. אמנים רבים ראו בו אתגר כמעט בלעדי לפעילותם ואחרים הגיעו להישגים מרשימים בתחום זה, בנוסף לפעי־לותם האמנותית האחרת. גם ההד־פסים התלויים עתה בגלריה „מבט" אינם כולם בבחינת „מציר־לואה" ידועים, ושהודשם מצדים דפים שכדאי לראותם (ואולי לקנותם), אך התופעה כשלעצמה היא סימפטומ־טית. התערוכה היא מיסודו של שמות: פיקאסו ודאלי, מאן ריי ו־מאגרים, אגם ואסורלי, מאטה ו־סופיה דהלובה, אלישנסקי וקורניל, הישראלים — ארוך, שביט ותמי גרינברג. אוסף מקרי ומבורב של רמות וסגנונות. מקבץ „כוכבים" זה מיוצג בעבודות מהירות, הנראות ב־רובן כרפרודוקציות דהויות, המז־כירות בקושי את הישגיהם של אותם אומנים, או, אולי האוסף רק נראה לנו כך בשל היותו ברובו תשלומם הכפוי של אומנים לאל המסחר.

תעודת זהות (ב')

טור הלשון

ברשימתנו הקודמת כבר הבהרנו, שהיו גלגולים במינוחנו בין 'פנקס זהוי' ל'תעודת זהות'. אחרי שהמלה 'זהות' היכתה שרשים, נולדו אחר־יה מלים אחרות שנגזרו מן השורש 'זהה', וממילא יש מקרים שיפה להם לשון 'זהות' ולשון 'זהוי' כ־אחד — הכל בהתאם לדרך ההסתכ־לות. אין הכרע הגיוני בין 'תעודת זהות' ל'תעודת זהוי', והעניין גופו ניתן לבטאו בשתי הדרכים. אף זו, שעל ידי 'זהות' בתוך הצעות אח־רות ((הזאות, מיהות), והכל חי משורש חדש זה.

לבעיות שבין 'זהות' ל'זהוי' יש פן נוסף על מה שכבר אמרנו. 'זהוי' — היינו הוא עצמו, הוא הוא. אם אני מעיד על 'זהותי' אני מעיד על כך, שהוא הוא. לא היו כאן מעולם שניים, לא חשבנו שיש שניים — אבל אנו רוצים לדעת אותן תכונות בלעדיות ההופכות את האדם לכך שהוא — הוא. ואלו מצד אחר: יש בעצם חשש, שלפני־נו שניים, איני יודע מראש שאותו אדם שאני מבקש אותו הוא גם אותו אדם העומד לפני. כתחילה סברנו שיש כאן אולי שניים — והנה מת־ברר, שאין זה אלא אחד.

גם בכך יש פן של 'הוא — הוא', אבל בכל זאת אלה הם שני צדדים של מה שמכנים אותו 'זהות' — וכמובן שניות זו באה גם לנו מן השימוש במלים המקבילות בלעז. מטבע הדברים, כי דווקא המשמע השני הוא השכיח יותר בחיי יומ־יום, שבהם 'מזהים' דברים — ובכך הורחק השורש צעד נוסף. הוא מתרחק עוד יותר, אם אנו 'מזהים' עם אדם, רעיון וכו' — הכל כדרך הלעז. אבל גם התפתחויות נוספות אלו אינן גורעות כלל מכוונות ה־שימוש הראשוני, שבו 'זהות' אינו אלא קביעה ש־הוא — הוא. בין כך ובין כך, גם מצד זה בוודאי אין לבוא בטענה על 'תעודת זהות', ואין לשוננו בעניין זה פחות 'הגיונית' מאשר לשונות אחרות, שבהן קיי־מת התפתחות כזאת בלשון 'זהה'.

עוד עניין אחד ראוי לדון בו — ועם שהוא אינו עומד ברום העולם של ההסתכלות הלשונית, הרי נדמה שראוי לשים לב. בהזדמנויות שונות הערנו במשך השנים, שבגלל קיר־בת הגיים נוצרים בלבולים ועירבו־בים. דומה, כי כדבר הזה קורה גם בעניין 'זהות' ו'זהוי'. אם האוזניים שלי קולטות מה שאני שומע, הרי תנועת הציצור זיין שבשתי המלים הוא כמעט זהה, מעין צירה לא ברור. לכן ראוי להדגיש: לשון 'זהות' נוצר בצלם כותחים בימי ה־ביניים: הוספות ־ות אחרי היסוד המליתי או הפרונומינלי. כלומר, לפנינו כנוי הרמז 'זהי' (והזיין סגול) ועליו נוסף ־ות. זו צורה ש־אינה חלק מונהג במערכת משקלי השמות, שהרי היסוד הוא פרונומי־נלי. אבל אין ספק: המלה היא 'זהות' בסגול. ואלו 'זהוי' בנוי כ־דרך שמות פעולה אחרים הקשורים בבנין פיעל — היינו זיין בחיריק. לכן, מי שמכיר מונחים ראוי לו לשים לב גם להבדל הצורני.

בסיכום: ראינו כיצד הביאה ה־התפתחות בשרש 'זהה' לסיטואציה, שבהן אפשר להשתמש ב'זהות' ו'זהוי' כאחד. ייתכן, כי לא היה צורך להמיר את המונח המנדטורי של 'פינקס זהוי'. עכשיו שמובנת אחר משמש, אין שום הצדקה לחזור ולהמירו בקודמו. 'תעודת זהות' הוא מונח שמכל הבחינות הוא כשר, ואין לחזור ולערער עליו.

משה גושן־גוטשטיין

עורך המדור עונה על שאלות קוראים בבעיות לשון שיש בהן עניין לכלל. את השאלות יש להפ־נות למדור "טור הלשון", מערכת „הארץ", ת"ד 233, תל־אביב.

ספרים חדשים

מקור

שלמה צמח: דפי פנקס — הוצ' מוסד ביאליק. 281 עמ'.

דב סדן: פולמוס ושווה־פול־מוס — בין רשות הספרות והוכח הסופרים. הוצ' מוסד ביאליק, 294 עמ'.

יהושע בר־יוסף: בין צפת לירושלים — פרקי ילדות ובחרות. הוצ' מוסד ביאליק, 245 עמ'.

שמעון הלקין: נכר — סיפורים. הוצאת מוסד ביאליק, 261 עמ'.

יצחק אורן: ההר והערבה — הוצ' מוסד ביאליק, 228 עמ'.

קרל פרנקנשטיין: שחרור ה־חשיבה מכבליה — שיקום האינטליגנציה של מקופחים מעוני מפות. הוצ' בית הספר לחינוך של האוניברסיטה העברית ושל משרד החינוך וה־תרבות. ירושלים תשל"ג. 315 עמ'.

גרשון הלפז: מי וידיים מגורים כפיה, סיפורים. הוצ' אגודת „שלם" תשל"ב. 183 עמ'.

נ. קרסל: פראנץ אופנהיימר, פועלו הציוני ומרחביתקואופרציה בימי העלייה השנייה 172 עמ'.

יוחנן פבריסקי: תולדות הפילוסו־פיה הפילוסופית, כרך שני, שקיעת העל־חכמת ימי־הביניים — הצלב ב־אירופה, הוצ' „יבנה", 284 עמ'.

תרגום

ויליאם פיטר בלאטי: מגרש השדים —, עברית: נורית יהודאי. הוצאת בוסתן, תל אביב, 280 עמ'.

ג'ון אפדייק: זוגות — רומאן. עברית: נורית יהודאי. הוצאת ספ־רים „לדורי", תל־אביב, 334 עמ'.

שארל בודלר: פואמות קטנות ב־פרוזה, תירגם נ. רבז. ספריית „תר־מיל" בעריכת ישראל הר, 128 עמ'. הציירת: תמרה ריקמן.

גבריאלא ד'אנונציו: [illegible] תירגם: נ. גלברס, ספריית „תרמיל" בעריכת ישראל הר, 103 עמ'. הצייר: שלמה ויתקין.

גוטהלף ברגשטרסר: דקדוק הל־שון העברית. על יסוד המהדורה העש־רים ושמונה של הדקדוק העברי לגז־ניוס שעובד בידי א' קאוטש. תירגם מגרמנית: מרדכי בן אשר. 631 עמ'.

לועזית

Shabtai Teveth : Moshe Dayan, The Soldier, the man, the legend, Steimatzky's Agency together with Weidenfeld and Nicholson, translated from the Hebrew by Leah and David Zinder, 373 pp.

Institut Français de Tel-Aviv
תל־אביב, רחוב הירקון 111, טלפון 236470
קורסים בצרפתית
ההרשמה תחל ביום ראשון 3.9.72
בערים: תל־אביב, אשדוד, בת־ים, גבעתיים, חולון, פתח־תקוה, קרית־אונו

בעולם הספרות והאמנות

„הומרוס" לס. מ. באורה

ס. מ. באורה היה אחד הגדולים שבחוקרי הספרות של המאה: השכ־לתו היסודית היתה בתחום הספרות הקלאסית וזה אף היה שדה־מחקרו המרכזי, אך הוא עסק גם בתחומים רבים ומגוונים ביותר של הספרות, פירסם ספרים על שירה סימבוליס־טית, על השירה הרומאנטית האנג־לית, על השירה הרוסית, על שירי השבטים הפרימיטיביים, וכו'...

עם־זאת היתה, כאמור, ספרות יוון ורומי — ובייחוד זו הראשונה — במרכז עניינו בכל שנות פעילותו הענפה וישיבתו כמרצה לספרות קלאסית באוכספורד. כאשר נפטר באורה ביולי 1971 שיכל עולם ה־מחקר את אחת הדמויות המרשימות ביותר שלו. בין הניירות שהשאיר אחריו נמצא גם כתב־יד של ספר על הומרוס. הספר היה מושלם כמ־עט, חמישה מפרקיו מוכנים לדפוס והארבעה כמעט מושלמים. לפי התב־נית, שבאורה השאיר, צריך היה הספר לכלול עוד פרק־סיום בשם „סיכום והמשך־הקיום", שלא נכתב. עתה קובצו הפרקים לכדי ספר ר־דומה שפרט להסרונו של הפרק הא־חרון, זהו הספר כפי שבאורה היה מבקש שייראה.

„הומרוס" צריך להוות את תמ־צית מחקריו והרהוריו על האיליאס והאודיסיאה במשך שנים רבות. ב־הומרוס עסק באורה מאז ראשית פעילותו, הספר הראשון שהקדיש לו יצא בשנת 1930 („מסורת ותכנית ב־איליאס") ומאז היה מפרסם מדי פעם מאמרים נוספים שעסקו בבעיה ההומרית זו או אחרת. במחקרו הגדול „שירה הרואית" הוא הקדיש דפים חשובים לאפיקה ההומרית. הספר הנוכחי מטפל בתמציתיות בבעיות ההומריות השונות ומביא את דעו־תיו של באורה באשר לנקודות כה חשובות כמו הזיקות על מחברם או מחבריהם של האפוסים וכו'.

אף שבאורה הכיר בוודאי את פי־רות המחקר ההומרי החדש וקרא לפחות חלק מהספרייה הכבירה של פרשנות הומרוס, כמעט שאין נזכ־רים ב„הומרוס" שלו חוקרים אח־רים. דומה שמבין שתי האפשרויות: לטפל בפרשנות ההומרית ולא לה־קיפה ולטפל בשירי הומרוס עצמם בתקווה להבינם, הוא בחר בשנייה, בחירה נבונה מאוד ואופיינית מאוד לבאורה החוקר. אחד המעטים הנז־כרים ב„הומרוס" הוא החוקר מילמאן פארי, „דארווין של המחקר ההומרי". שבאורה מיטיב להציג את דעותיו ולהאיר אותם באור נכון ובקיאותו הוא. בייחוד עוזרת לבאורה בדיון בשאלת המחבר או המחברים ובבעיות השירה האוראלית התמצאותו בשי־רת העמים חסרי הכתב, אשר לה הקדיש את הספר „שירה פרימיטי־בית".

כמו כל עבודותיו של באורה, אף „הומרוס" הוא מופת של איזון ו־תבונה. אם יש באלה, כדי לשעמם לעתים, הרי בתחומים כה סבוכים ו־מלאי סתירות כמו מחקר הומרוס הן המידות היפות והנחוצות ביותר. ספרו האחרון של ס. מ. באורה ממ־תיק ביתר־שאת את האבידה שסבל עולם המחקר עם מותו.

(„טיימס ליטרארי סאפלמנט")

רומאן גארי: „אירופה"

ספרו החדש של רומאן גארי, „אי־רופה", מנסה לתאר את שקיעתה של אירופה — או מוטב: של האירו־פאיזם — על כל הערכים שהמסורת מקשרת למושג זה. זהו סיפורם של אנשים שהם התוצאה הסופית של „יותר מדי היסטוריה, יותר מדי מוז־יאונים, יותר מדי ספרים ומוסיקה, יותר מדי אבסטראקציות".

גיבורו של הספר הוא דאנטס, שגרירה של צרפת ברומא, שהבעיה העיקרית שלו היא שאין הוא בטוח אם הוא קיים באמת או שהוא המ־צאה של אנשים אחרים. חוץ מזה הוא אריסטוקראט אירופאי בנוסח הישן, הוא מאוהב באידיאה של אירופה המבוססת על הקוסמופוליטיזם של המאה השמונה־עשרה הוא אבל על כך שהיא עוברת מן העולם. הוא מע־מיד את אירופה של התרבות למול אירופה של השוק המשותף. בעיו־תיו של דאנטס מסתבכות בעקבות פרשת אהבה נושנה, שכתוצאה מ־מנה הוא חי עם שתי נשים: האה־בה הישנה והבת, שהיא פרי אהבתם, והנה מתייחס אליה לא רק ביחס אבהי. כמו כן יש לדאנטס בן צעיר, „שמאלני" שרוצה לחסל את עולמו של האב וכנראה שגם את האב עצמו.

בספר זה, כמו בספריו האחרים, גארי הוא בעל סגנון מיוחד ויש בו פרקים לא רעים, אך בסך־הכל „אי־רופה" היא יצירה כה באנאלית ו־שקופה עד שקשה להעלות על הדעת מה הניע את גארי לחברה. דומה שנכתבו כבר אלף דברים כאלה עם תיזות כאלה ועם דמויות סטריאו־טיפיות מסוג גיבוריו של הספר. ב־סך־הכל זהו כשלון.

(„טיימס ליטרארי סאפלמנט")

„מכתבים מפאריס"

מי שנקרה בשנת 1925 לפינת בית־הקפה הנודע „לה דה מאגוט" שעל הגדה השמאלית בפאריס, יכול היה להבחין בדמותה הצנומה של אשה צעירה, יושבת או בחבורת אמרי־קאים צעירים — סופרים ואמנים שפאריס היתה אז משופעת בהם — או לבדה וכותבת מהר ובלהט. שם האשה היה ג'אנט פלאנר והיא כת־בה „מכתב מפאריס" לעתון שהיתה כתבת שלו: ה„ניו־יורקר". היא חת־מה על ה„מכתבי" בשם־העט „ג'אנא" (כמו שמה של הספר, אך עם סימן של אקצנט מעל ל־יש השנייה). עד־מהרה נעשו מכתביה מפאריס לשם־דבר והיא עצמה הפכה מנערה שובבה ואלמונית לעתונאית מפור־סמת ומבוקשת.

קובץ המכתבים מפאריס" הופיע עתה בצורת ספר, המבחר והעריכה נעשו בידי א־רווינג דראסטמאן, ואילו ג'אנט פלאנר כתבה הקדמה, זכ־רונות על זכרונות, ובה מצוין סיכום חייה הפאריסאיים־האמריקאיים ב־משך למעלה משנות דור. הקדמה זו ומכתבים אלה מהווים חומר תיעודי וספרותי ממדרגה ראשונה, כי „ג'א־נא" דיווחה על הכל, ידעה תמיד ל־היות במקום שבו צריך להיות, ל־הכיר את מי שצריך להכיר — ומעל לכול: לספר על כך בצורת עטה החד־פעמי, השנון והחכם. שם הספר „פאריס היתה אתמול 1925—1939". המכתבים המקובצים כאן מגיעים רק עד פרוץ מלחמת־העולם השנייה, [illegible] נוס־פים. עם מלחמת־העולם כתבה ג'אנט במכתבה: „איש אינו יודע היום מ־איזה צד יהיו המתים שינצחו במל־חמה מחר".

(„ניו־יורק טיימס בוק רביו")

„סימן קריאה" — רבעון חדש לספרות

בימים אלה הופיע „סימן קריאה", רבעון חדש לספרות. מאחורי רבעון זה עומדת קבוצה גדולה של סופ־רים. עורכיו הם: מנחם פרי ומאיר ויזלטיר. יועצי המערכת: א. ברנ־שטיין, י. האפרתי, י. הורביץ, א. ב. יהושע, ה. גולומב, א. מרגולין, ע. עוז וב. ערפלי. הרבעון מכנה עצמו „רבעון מעורב לספרות", מתוך כוו־נה להיות מעורב בעשיה הספרותית הממשית בארץ, ומעורב גם מצד ה־תוכן: יובאו בו שירה וסיפורת, תרגומי שירה וסיפורת, רומאנים מתורגמים מן הקלאסיקה המודרנית שיודפסו בהמשכים, מחקר וביקורת של ספרות מודרנית. הדגש ברבעון יושם על הספרות העולמית של ה־מאה העשרים ועל הספרות העברית ב־20 השנים האחרונות.

כל כרך של „סימן קריאה" יחזיק למעלה מ־1200 עמוד. החוברת הרא־שונה היא חוברת מורחבת, בת 360 עמודים גדולים. בחוברת זו, בין השאר, שירים מאת: אבות ישורון, יאיר הורביץ, אמיר גלבע, אורי ברנשטיין, דוד אבידן, זלדה, מנחם בן, מ. גלדמן, אריה סיון, מאיר ויזלטיר ואריה זקס. סיפורים מאת: יהושע קנז, א. ד. שפיר, ו. פקנר, ריצ'ארד בראוטיגן, חנוך לוין, נפת־לי יבין, א. פלאטונוב. רבע ראשון של „אל המגדלור" מאת וירג'יניה וולף בתרגום ויזלטיר, ופרק מתוך „טוביה החלבן" לשלום עליכם ב־תרגומו של י. ח. ברנר, הרואה כאן אור לראשונה.

במדור „שיר מתורגם" באים ניתו־חים של שירים מאת גבריאל פרייל, יאיר הורביץ, נתן זך, דוד אבידן, המדור נכתב ע"י מ. פרי וב. ערפלי. במדור „מסביב ליצירה" נדון ספורו של א. ב. יהושע „בתחילת קיץ 1970" ע"י ג. שקד וי. האפרתי. עוד בחוב־רת מאמר על הצבעים בשירת דוד פוגל ובשירי משוררים אחרים מאת יעל שוורץ. מאמר על בעיות תרגומו של ג'ויס לעברית מאת ג. טורי, ועוד.

במדור „התוודעות" — התוודעות אל מספר אמריקאי לא ידוע בארץ: ריצ'ארד בראוטיגן. במדור „בימים האחרים" פרק א' של זכרונות על כתב־העת „עכשיו" וההווייה הספרו־תית שסביבו מאת גבריאל מוקד. בחוברת מדור רצנזיות נרחב ובו רשימות מאת ב. קלודזין, ש. זנד־בנק, מ. ברינקר, י. אבן ו־י. האפ־רתי. מובא בחוברת ילקוט ליטו־גראפיות של הצייר ז'אק גרינברג.

החוברת היא חלק ממפעל ספרותי שלם שבו יצאו לאור רומאנים מתורגמים מן הקלאסיקה המודרנית, ספרות מקור ומחקר, במשך השנה הקרובה יצאו כ־10 ספרים ובהם „מזייפי המטבעות" לג'יד בתרגום י. קנז, „לוליטה" בתרגום אבידן, „חפץ" מאת חנוך לוין, רומאן מאת ישעיה קורן וקובץ סיפורים של נפתלי יבין. מסדרת המחקר של „סימן קריאה" יופיעו, בין השאר: „על תורת הפרוזה" לשקלובסקי ו־תרגומים מכתבי ריצ'ארדס.

המו"לים של המפעל הם „מפעלים אוניברסיטאיים להוצאה לאור בע"מ".

הופיעה מהדורה שניה של
היה שלום קולומבוס
מאת פיליפ רות
רומן של אהבה תוססת וחמישה סיפורים מן ההווי האמריקאי.
ספר זה הוא ספרו החשוב של כותב מה מעיק על פורטנוי.
ש הוצאת שוקן / ירושלים ותל־אביב

חיים
לבנון
תערוכה רטרוספקטיבית זעירה
אשר תתקיים בשבוע של ראש השנה
מיום שישי 8.9.72 ועד יום שישי 15.9.72
עבודות מתקופות שונות בשמן וגואש
הקהל מוזמן
רוז גלריה לאמנות
Rooz
סמטת בית השואבה 1
(פינת אלנבי 94)
תל־אביב, טל. 613924
שעות עבודה: 9.30—13.00, 16.30—19.00.

הוצאת עמיחי
„עמיחי"
הוצאת ספרים בע"מ
רח' יוסף הנשיא 5, ת"א, טל. 284990
יצא לאור
מילון לועזי עברי המורחב
כרך א' — (א—ל)
מאת דן פינס, קפאי פינס
זוהי מהדורה חדשה לחלוטין של המילון הלועזי־עברי הידוע של דן פינס ז"ל שהופיע לפני כעשרים שנה.
במהדורה חדשה ומורחבת זו של המילון נוספו על כ־12 אלף הערכים שבמהדורה המקורית עוד כמספר הזה של ערכים חדשים, בעיקר בשדות הכלכלה, המדע והטכנולוגיה, שבהם נפרצו תחומים חדשים ונולדו תורות חדשות.
תלמידים, סטודנטים ומשכילים מכל שדרות הציבור ימצאו במילון הזה את מבוקשם.
כרך ב' — (מ—ת)
נמצא תחת מכבש הדפוס
מחיר שני הכרכים — 50 ל"י
לחותמים על המילון עד 30.9.72
המחיר — 40 ל"י
עם קבלת הכרך הראשון ישלם החותם — 20 ל"י והיתרה — 20 ל"י עם קבלת הכרך השני. עם הופעת הכרך השני תינתן לחותם אפשרות להחזיר את המילון הישן, אם יש בידו, וינוכה לו סך 5 ל"י מן היתרה.
ההפצה הראשית בידי
ספרי, מוסד להפצת הספר הטוב בע"מ
להשיג בחנויות הספרים

ספר החודש
תולדות עם ישראל
פרופ' ש. אטינגר
פרופ' ח.ה. בן ששון
פרופ' א. מלמט
פרופ' ש. ספראי
פרופ' מ. שטרן
פרופ' מ. תדמור
3 כרכים
52.50 במקום 66.00
במחיר מוזל

חדש לקראת הימים הנוראים
- סוד - שיח -
מחזור בשני כרכים
לראש־השנה וליום הכיפורים
מה מיוחד במחזור חדש זה?
„שני מחזורים — לראש השנה וליום הכיפורים — שהוציאה הוצאת ניומן עם פירוש תורני־מדעי של מאיר שכטר־חכם, מהווים חידוש מבחינת צורתם הנאה. הם נדפסו באותיות מונוטיפ מאירות־עיניים ובטיפוגרפיה מודרנית. המחזורים כוללים הערות שוליים לציון מקורותיהן של התפילות בתלמוד ובקדמונים, פירוש־לשון של מלים קשות וצירופים בלתי־מקובלים וכן מראי־מקומות לפסוקים ומאמרי חז"ל המובאים והנרמזים בתפילה ובפיוט. זהו מחזור־תפילה שיש עמו משום הרחבת־דעת ואפשרות עיון להשכיל".
מתוך דברי הביקורת
המחיר 38.50 ל"י
הוצאת ספרים מ. ניומן, בע"מ
גזור ושלח
לכבוד הוצאת ספרים מ. ניומן
רחוב השרון 12, תל־אביב.
נא לשלוח לי ______ עותקים מן המחזור סוד שיח (בשני כרכים).
מצורף סך ______ ל"י.
שם ______
הכתובת ______

לקראת שנת הלימודים
אטלס היסטורי
לתולדות העמים וישראל
HISTORIA MUNDI
מהדורה שניה בצרוף אינדכס מלא
עורך ראשי ד"ר מ. זין
הוכן בהשתתפות פרופ' ח. בינארט וד"ר שאול אש
מומלץ ע"י משרד החינוך לשימוש בתי ספר תיכוניים
✱ 220 עמודים, מהם 90 עמודי מפות בצבעים מלאים.
✱ מודפס ב־8 צבעים ובעשרות גוונים.
✱ לכל מפה לוח עזר כרונולוגי המפרט את הרקע העובדתי.
✱ אינדכס מלא המכיל למעלה מ־5000 שמות אתרים היס־טוריים בציון מקומם במפות.
ספר עזר אנציקלופדי חיוני לתלמיד לסטודנט ולכל איש תרבות.
להשיג בחנויות הספרים
הוצאת סטימצקי

هكذا من الأصل

„רהיטי אפרתי" חונכים היום את
פתיחת בית הרהיט הישראלי המודרני
ברחוב הרצל 102, תל־אביב

חברת „רהיטי אפרתי" חוגגת היום את פתיחתו של בית הרהיט הישראלי המודרני, מהמפוארים ה־קיימים בארץ, ברח' הרצל 102, תל־אביב.

אולם התצוגה זה הנו הגדול מבין 3 אולמי התצוגות של ה־חברה (לחברה 2 אולמות תצוגה נוספים, האחד בתחנה המרכזית של ת"א, רחוב הנגב 4 והשני בחולון ככר ויצמן 1, ליד קולנוע ארמון). אולם התצוגות החדש ברחוב הרצל 102, שמעמידה חב־רת „רהיטי אפרתי" לקהל הרחב, משקף היטב את מעלות החברה וייחודה בין שאר חברות הרהי־טים, ייחוד שאין דומה לו בארץ.

אולם התצוגות החדש מכיל 3 קומות כאשר כל קומה יוחדה לרהוט ביתי ספציפי. הקומה ה־ראשונה מכילה רהיטים לחדרי שינה ולחדרי אורחים. הקומה השנייה יועדה לרהיטים עבור חדרי ילדים הנוער ואלו הקומה השלישית יועדה לתצוגת מזנו־נים, ספריות, רהיטי מרפסת, ארו־נות קיר ועוד.

מגוון עצום זה של רהיטים המוצג דרך קבע ב־3 סניפי ה־חברה, מורכב ממערכות בעלות איכות וגימור מושלמים. אולם במה ייחודה של חברה זו? למ־רות יבוא הרהיטים הבלתי פוסק מחו"ל, הנמכר בארץ במחירים גבוהים יחסית, הצליחו מעצבי הרהיטים של החברה ליצור מער־כות ישראליות מהודרות המיוצ־רות מחומרים שנבחרו בקפידה, זאת כדי לעמוד בתנאים המיוח־דים של האקלים והדיור בארץ. רהיטים אלה מעוצבים בסגנון מודרני או עתיק ומותאמים לכל תבנית אדריכלות פנים־ביתית.

למרות המחיר הגבוה של חומרי הגלם — בד, עץ, מתכת, חומרי רפוד וכד' — עושה חברת „רהי־טי אפרתי" את כל המאמצים כדי להגיע ללקוח מוצר בעל איכות גבוהה ובמחירים נמוכים כאלה הקיימים בענף הרהיטים. לדוגמא — מערכת סלונית של רהיטים לחדר אורחים, שטיבה וצורתה הינן מהמעולות הקיימות בארץ, ניתנת לרכישה במחיר של הזל מ־1250 ל"י (ספה כפולה גדולה + 2 כורסאות + שולחן סלוני).

שוק הרהיטים בארץ מוצף כיום בסחורות מגוונות, יקרות וזולות, לרשות לקוחותיה צוות יועצים שיתאימו את תקציב המשפחה לסוג הרהוט. סיסמתה של חברה זו: „רכוש רהיטים מעולים ב־עצובם ובאיכותם במחיר בית הרהושת".

כורסת KING עם משענת ראש גבוהה, סבוב של 360 מעלות. במחיר 420 ל"י בלבד.

כאשר המחיר נקבע בהתאם ל־קריטריונים המקובלים של טיב החומרים, העבודה והגימור. אולם בבית הרהיט הישראלי המודרני „אפרתי" ניתן למצוא רהיטים העונים לכל הדרישות והנמכרים במחירים נמוכים ביותר.

אצל חב' „רהיטי אפרתי" ניתן להשיג למשל מערכת סלונית מפוארת קומפלט הכוללת ספה כפולה או בודדת + 2 כורסאות + שולחן סלוני (שאין דומה להם מבחינת טיב ואיכות) במחיר של כורסת יבוא אחת! רק אלה שביקרו באולמי התצוגה של „רהיטי אפרתי" הבינו שניתן לרהט בית שלם במחיר של מער־כה סלונית מיובאת.

הב' „רהיטי אפרתי" מעמידה

מר אפרתי, ממנהלי החברה, מסר שהחברה הנהיגה שורה של הקלות מיוחדות וביניהן: האפ־שרות שהלקוח ישלם „מקדמה לפי יכולתו" בעת רכישת הרהי־טים בעוד היתרה משולמת ב־תשלומים חודשיים נוחים.

לאנשי כוחות הבטחון (צה"ל, משמר הגבול ומשטרת ישראל ושרות בתי־הסהר) מוענקת הנחה של 12.5%.

כמו כן מתחייבת החברה לספק ללקוחותיה את הרהיטים תוך פרק זמן קצר ביותר. כל זוג צעיר הנתקל בבעיות תקציב וזמן יכול למצוא את מבוקשו אצל „רהיטי אפרתי" ובכך יפתור את בעיית הרהוט של ביתו.

עם פתיחת אולם התצוגה ברח' הרצל 102 בת"א, החלה החברה להנהיג שיווק של „מוצר החודש" במחיר מיוחד, הנמוך לאין־שעור מהמחיר המקובל. שיטה זו מאפ־שרת ללקוחות להשיג את הטוב ביותר במחיר הנמוך ביותר. ב־מהלך החדש ספטמבר למשל, תשווק החברה את כורסת KING שהינה פאר ההדר והנוחיות, ב־מחיר של 420 ל"י בלבד. החברה תמשיך ותכלול, כך מבטיח מר אפרתי, רהיטי יוקרה ורהיטים עממיים במחירים מיוחדים. הקלה נוספת אותה הנהיגה החברה היא מכירת יחידות בודדות מתוך מע־רכות הריהוט. כך למשל יכול כל לקוח להשיג פריטים שונים להשלמת המערכת הקיימת. מוב־טח לאותו לקוח שהמיגוון העצום, העומד לרשות החברה, יספק את מבוקשו בין אם מדובר ברהוט מודרני ובין אם בעתיק.

בסיור שערכנו אצל „רהיטי אפרתי", בית הרהיט הישראלי המודרני, התרשמנו לא רק מה־עיצוב והגימור אלא גם ממקוריות המחשבה שהושקעה בתכנון ה־רהיטים. גם עין בלתי־מקצועית תבחין ביופי המיוחד ובאיכות המעולה.

סיפורה של חברת „רהיטי אפ־רתי" הוא סיפור צעיר ודינמי. האחים אפרתי שייסדו את החברה לפני מספר שנים, גייסו לרשותם צוות של אנשי מקצוע מעולים בענף הרהוט כאשר המטרה ה־משותפת לכולם: רהיטים מוגמ־רים בעלי איכות, טיב ויופי מעו־לים שמחירם נמוך מאד בהשוואה למקובל בענף. ואכן, עד מהרה הפך שמה של חברת „רהיטי אפרתי" לשם של חברת יוקרה המשווקת רהיטים לשוק מהיצרן ישירות לצרכן.

לקוחות החברה מקבלים שרות נוח, יעיל וחסכוני, המאפשרים רכישת רהיטים במקום כנגד תש־לום ראשון לפי יכולתם. אולם התצוגה החדש שנפתח מהווה את השיא לפעילות החברה, שיא של פאר והדר המשתלב היטב בתנאים שמעמידה החברה ללקו־חותיה. תנאים שהינם בבחינת חסרי תקדים בענף זה.

פישר מבטיח את נצחונו

הדו־קרב בריקיאביק מתקרב אל סיומו וכבר נעשות כל ההכנות כדי להכריז על אלוף העולם החדש: רו־ברט („בובי") פישר. הוא צריך עוד נקודה אחת מתוך 4 משחקים נות־רים כדי לזכות בתואר. תיאורטית, יכול עוד ספאסקי להתאושש ולגבור, אך מי שעקב אחר משחקין האחרו־נים, אינו מאמין בכך.

המצב בתום 20 משחקים: 11½:8½ לטובת פישר. שני המתחרים סחו־טים ועייפים; פישר צוהל, ספאסקי מאוכזב, ולשניהם משאלה אחת: שייגמר הדו־קרב.

אם כך הדבר, מדוע ממשיך ספאס־קי להיאבק? לסקר נכנע לקפבלנקה, כאשר הרגיש שלא יוכל לו. אבל הרוסים, לפי המסורת, עומדים ב־מאמץ עד הסוף.

במשחקים האחרונים ספאסקי לא נפל מיריבו (שניהם — בכושר ירוד) אך הוא החמיץ בזו אחר זו את כל ההזדמנויות להקטנת הפער ואבד לו כל חשק להיאבק. פישר, בניגוד להכרזותיהם של עוזריו, אינו כותב על סידרה ארוכה של תיקו. הוא מוכן להמשיכה עד הסוף וקשה לבוא אליו בטענות על כך. זכיה בתואר האליפות יותר חשובה מדעת הקהל.

שחמט בישראל

ידיעות בקצרה. השלמה רשי־מה חדשה של מד־כושר ישראלי (ל־יום 1 ביולי 1972). 20 הראשונים ברשימה אי הם: כגן 2476, קריידמן 2469, בלימן 2428, קלדור 2421, פרידבן 2413, בלשן 2412, פרץ 2395, אבנר 2393, גלפר 2391, צירניאק 2390, רום 2376, דומניץ 2364, קוס־קי 2361, קליר 2343, בובים 2336, סטפק 2331, ברנשטיין 2330, בר־ניר 2329, כרס 2326, גלר 2325 ● בראשון לציון נערכה התחרות נוער לשחמט בקצב מורוז (משחקי חצי שעה). ניצח אכסלרוד עם 7½ (מ־9) כשאחריו אבני ורייס עם 6½ כ"א. קומאי 6 ועוד ● חל שינוי בהרכבה של הקבוצה האולימפית היוצאת ב־15 לספטמבר לאולימפיאדה בסקופליה. במקום מלכיאל פרץ יתחק צמיקם בלשן. כמו־כן יצטרף לקבוצה שמו־אל פרידבן כמזור לניתוח המשחקים הלא־גמורים ● בתחרות מרכז הגר־עי נערך הסיבוב השני; יושע ניצח את ברעמי ולצמן את הלצר; פוס סיים בתיקו עם צינר. השלמה מש־חקי הסיבוב הראשון: צוקרמן ניצח את צינר ורפאלי את מלכמן.

בעיה מס' 693

א. קרעמר, 1970

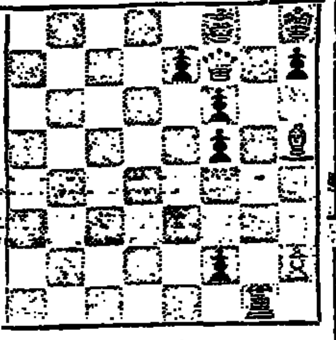

מט ב־7 מסעים

בעיה מס' 694

י. גרנסמן, 1922

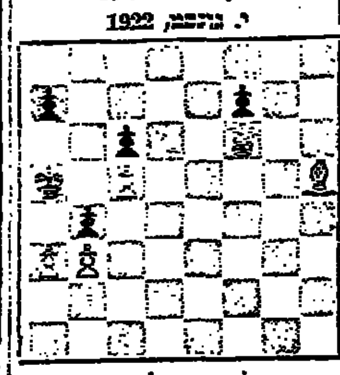

הלבן מתחיל וזוכה

משחקים קצרים

שחמט
מאת משה צירניאק

מתוך „משחקי־מיני" רבים בחרנו מספר דוגמאות מתקופות שונות.

חיקוי לא מוצלח

לבן: מנר
שחור: אנצ'יקר
גביע בוריקס, 1972

1. ה4, ה5; 2. ו4, ה:ו4; 3. פ—ו3, ר—ה7; 4. פ—ג3?!

בדוח „גמביט שטייניץ" (1. ה4, ה5; 2. פ—ג3, פ—ג6; 3. ו4, ה:ו4; 4. ד4!?) שאף הוא אינו נחשב כ־טוב. יותר הגיוני 4. ר—ה2.

4... ר—ה4+; 5. מ—ה2, ד6; 6. ד4, ר—ו4; 7. ר:ה4, פ—ה7; 8. ה5?

אבוד זמן הופך במצבים מסוג זה לשגיאה רצינית מאד. מוטב 8. מ—ד3.

8... ד:ה5+; 9. ו:ה5, פ״ב—ג6; 10. פ—ד2, 0—0; 11. פ—ה2, ו5;

השחור כבר השלים את פיתוח כליו ועובר להתקפה בעוד הלבן עדיין מחפש מקלט למלכו.

12. ר—ה3, ד5; 13. ר—ה2, ו:ה4; 14. ו:ה4, ד4!; 15. ר—ו1

15. ר—ו4 מפסיד ל־15... צ:א4; 16. פ:א4, ר—ו5; 17. מה—ו4, פ—ו6!; והפרש הלבן אבוד.

15... פ—ו6; הלבן נכנע.
בשל האיום הקטלני מה—ו5+.

ההתקפה היתה נחפזת

לבן: בר־גורדין
שחור: לנגווג
תחרות אמסטרדם, 1971

1. ד4, פ—ו6; 2. ג4, ו6; 3. פ—ג3, ד5; 4. ר—ה3, פ—ה7; 5. ר—ה4

גם אחרי 5. ג:ד5, פ:ד5; 6. ה4, פ—ו4; 7. פ:ה4, מ:ה4; הסיכויים הם שקולים. ואילו ההחלפה 5. פ:ה4, ד:ה4; מעניקה עדיפות קלה לשחור.

5... ג5; 6. ה3

לא. 6. ד:ג5 בשל מה—א5 ובעק־בותיו ר—ה7.

6... מה—א5; 7. מה—ב3, פ—ג6;

השחור איננו חושש מפני 8. ג:ד5 כי אז ישיב 8... ג:ד4!

8. פ—ו3, ג:ד4; 9. ה:ד4, ר—ו7; 10. ג:ד5, פ:ג3;

השחור הבהין כי אחרי 10... פ:ד4!?; 11. פ:ד4, ר:ד4; 12. מה—ב5+! הוא יפסיד כלי. מספו מנצב זאת, אך נופל במלכודת דומה, שקר פה למדי.

11. ב:ג3, ר:ד4?;

מפסיד מיד. הוא הדבר אחרי 11... פ:ד4!?; 12. פ:ד4, ר:ד4; 13. מה—ב5+ זוכה בכלי. לא היתה לשחור ברירה אלא להשלים עם הפסד רגלי ולהמשיך 11... פ—ה7.

12. צ—ג1 השחור נכנע.

על כל מסע של הפרש המותקף יבוא 13. מה—ב5+ והשחור יפסיד את הרץ ד7.

עקיב עד הסוף

לבן: שוורץ
שחור: הרמלאוב
ברמן 1918

1. ה4, ה5; 2. פ—ו3, פ—ג6; 3. ר—ג4, ר—ג5; 4. 0—0, ד6; 5. ה3, ה5!?;

השחור החליט להציב את רצו ב־ג4 ותהיה תגובת הלבן אשר תהיה. עקיבות מפוקפקת, אם נביא בחשבון שה. ; אינו יכול להישאר ב־ג4 זמן רב (כפי שזה קורה גם בגרסות ה־חליפין של הפתיחה הספרדית). למ־של: 6. ד3, ר—ג4!?; 7. פ״ב—ד2, מה—ו6; 8. ג3 ובעקבותיו 9. צ—ה1 עם איום הכאת הרץ.

6. פ—ה2, פ—ו6; 7. ד3, ר—ג4!?;

עכשיו זהו איום שאין לזלזל בו כי על הכאת המלכה יבוא פ—ה7.

8. ה:ג4, ה:ג4; 9. פ:ג4

אחרת יבוא 9... ג3 ,

9... פ—ה5!

השחור הגמוד לגניזה כשאר איום. על 12. פ—ו6, 12. פ:ה6, פ—ג6 מאוחה.

10... מה—ז4; 11. ר:ג5?

השחור צמוד ל... מ:ג5; אם 12. ו:ג5, 12. פ:ה6, פ—ג6 והמיר שיעבור נצחון.

11... מה—ו4; 12. מ:ח2, פ—ו3+!; 13. ג—ו1, צ—ח1+.

איום: פ—ו3 ובעקבותיו צ—ח1X.

10. ר—ה2?

כא כחשבון 10. מה—ג3, מה—ה7; 11. ג3.

10... מה—ז4; 11. ר:ג5?

הלבן נקלע למצב קשה ביותר. מסעו מוּמין מט בשניים, אך גם ב־דרכים אחרות אין לו הצלה, למשל: 11. פ—ח2, פ—ו3 ומט בלתי נמנע, או 11. ו3, פ—ו4 ומאיים מה—ו3 או מה—ח1+. הרע במיעוטו הוא 11. ר:ח7+, מ:ח7; 12. מה—ו3+, פ—ו6!; זוכה בלי הודות לאיום מט.

11... מה—ח1+!; 12. מ:ח1, פ—ו3++; 13. מ—ו1, צ—ח1X.

מלחמת אחים

פיוטר רומנובסקי, מגדולי השחמט הסובייטי בשנות ה־20 (1892—1966) החל את הקריירה השחמטית שלו ב־דו־קרב עם אחיו הגדול, אלכסנדר, שהיה אף הוא שחמטאי מעולה. פיו־טר, שהיה אז בן 15, ניצח בהתמו־דדות; והנה סיום אחד המשחקים.

סיום משחק מס' 765

דו־קרב, 1907

א. רומנובסקי

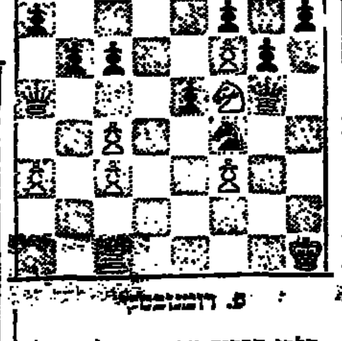

פ. רומנובסקי

הלבן הקריב צריח כדי להגיע ל־עמדה זו.

1. מה—ח6, פ—ה5;

השחור מבחין כי אחרי 1... פ—ה6; 2. צ—ג2 אין הגנה מפני האיום פ—ה7+ ר:מה:ח7+ או פשוט צ—ח.

2. מה:ה5, ה:ה5?;

כשגה מכריע. כאן היתה לשחור דרך הגנה מפולפלת: במקום להכות מלכה לבנה, להקריב את מלכהו, למשל: 2... מה:ג3; (במגמה להר־חיק את הצריח הלבן מטור ז') 3. צ:ג3, ז:ח5; 4. פ—ה6+, מ—ח8; 5. צ—ז3, א5; (הגנה על ז7) והמשחק היה מסתיים כנראה בתיקו.

3. פ—ה7+, מ—ח8; 4. צ—ח1, השחור נכנע.

על אף יתרונו החומרי העצום, אין לו מנוס ממט אחרי צ—ח8+ ר פ:ז7X.

הבריטים היו גדולים

יד השבוע: מערב מחלק. צפון־דרום פגיעים.

צפון
♠ K Q 7 4 3 2
♡ 10 3
◇ J 8 7
♣ A 8

מערב
♠ 8 5
♡ Q 7 6
◇ 5 4 2
♣ K Q 9 6 5

מזרח
♠ A J 10 9 6
♡ K 5
◇ K 3
♣ J 10 4 2

דרום
♠ —
♡ A J 9 8 4 2
◇ A Q 10 9 6
♣ 7 3

ברידג'
בעריכת: ג. גשרי

נבחרת הצעירים של ישראל הפ־סידה את המקום השני באליפות אי־רופה שהתקיימה בהולנד בתחילת חודש אוגוסט. באליפות 1972 זכתה נבחרת פולניה שהקדימה את יש־ראל בתשע נקודות משחק. אם נח־זור לבחון את מפגשי האליפות, נגלה אולי לפסם כי ישראל הפסי־דה את תשע הנקודות האלה (ש־היו מבטיחים לנו את האליפות) ב־התמודדות נגד בריטניה.

הבריטים הצעירים תפשו רק את המקום השישי, אך נגד ישראל הם שיחקו ביעילות ובהשראה בהרבה מעל לנורמה שלהם. הצלחת הברי־טים במפגש זה גרמה גם להופעת שגיאות לא מקובלות אצל השחק־נים הישראלים, ביחוד במשחק ה־הגנה. לפיכך נסתיים המפגש שלנו נגד בריטניה בתבוסה של 20:0. זו היתה תבוסתנו היחידה באליפות אירופה ב־1972. בתום התחרויות יתכן שהבריטים הצטערו כי מנעו מישראל (שהיתה הרבה יותר פו־פולרית מאשר פולין) לזכות באלי־פות אירופה, אך במפגש עצמו, הם לחמו ביעילות רבה. בין השחקנים הבריטים שהצטיינו במיוחד היה ברנרד שנקין, בנו של לואיס שנ־קין, כידידי ישראל וחבר כבוד של נשיאות ההתאגדות הישראלית ל־ברידג'.

היד שלפנינו יכולה לשמש כהדג־מה טיפוסית שמצביעה על הצל־חת הבריטים נגד ישראל. בחדר ה־סגור הגיעו זליגמן ולבנהאר לחו־זה סופי של „3 דיאמונד" בקו צפון־דרום לאחר שמזרח פתח עם „1 ספייד". זליגמן השיג 11 לקיחות וזכה ב־150 נקודות לטובת ישראל.

בחדר הפתוח התחיל רומיק את מהלך ההכרזה בקריאה של „2 ספייד" שבהוראות בשיטת „הקלאב הרומאי" פתיחה לא חזקה עם חמי־שה קלפי ספייד וארבעה קלפי קלאב. אלודר (דרום) הכריז „4 הארט" לב (מערב) סרב לוותר וקרא „5 קלאב", הוך ניצל מצב הפגיעות הנוח של מזרח־מערב. אך צפון בחר להכריז „5 הארט" (במקום להגן), שהוכפל על ידי לב.

לב יצא (הכי חזק) עם ה־K קלאב. (יציאה בספייד מאפשרת ל־כרוז להיכנס כלהפסיד לקיחה ב־קלאב). הכרוז זכה בלקיחה עם ה־A קלאב בדומם. לכרוז אלודר היתה בעייה כיצד לנצל שתי עקיפות מ־הדומם, בעוד הוא יכול להימצא שם רק פעם אחת (עם ה־A קלאב). הוא שיחק, איפוא, את ה־J דיאמונד. רו־מיק (מזרח) שיחק דיאמונד נמוך (מבפי) הכרוז סם את ה־6 בידו, והנה ה־J דיאמונד זכתה בלקיחה בדומם. עתה יכול היה הכרוז לשי־חק מהדומם גם הארט. הוא שיחק את ה־10 הארט. רומיק שוב שיחק נמוך והלקיחה נלכדה על־ידי ה־Q הארט מערב. לב יכול היה למשוך לקיחה שנייה של ההגנה עם ה־Q קלאב, אך זה היה הכל. לכולו של הכרוז נהיו שני המהלכים האדומים לבתדים בידו של מזרח והם נלכדו על ידי ה־A האדומים ביד הכרוז.

רומיק היה יכול אמנם להכשיל את הכרוז אילו היה שולה בלקיחה השנייה עם ה־K דיאמונד, ובכך מונע מהכרוז לשחק הארט מהדו־מם. אך ברור שכמעט אף שחקן לא יכול היה לתאר כי ה־J דיאמונד מהדומם עשויה לזכות בלקיחה. ב־סיכום זכו הבריטים ל־850 נקודות הודות לביצוע יד זו.

מוצג החודש במוזיאון ישראל

*

„החייל בקסדה" ו„שלום אש", מהד־פוסים המודפסים בפסלי כפר יעקב אפ־שטיין, כתבו למוזיאון ישראל ויהיו כמוצג החודש מוצג באולם הבכיסה על שם באוורמאנן. מר גלילד קני־מר הרציה, כבהדלי האוספים בלוס אנג'לס, הרמו למוזיאון את פסל ראשו של שלום אש, אותו עשה אפ־שטיין ב־1953, עת היה בן 73. ראש „החייל בקסדה" היה לסבל החייל הבריטי מכת יבנאה באבבע כל־חבת העולם הראשונה. הפסל בחלה לירושלים לובי של קלוזל כמאל, ממפקדי הגדודים העברים לפני ימי מיבל זכים. את הפסל תרם מר רפאל סלכן, חוקר שבבין מילון אנגלי בן רבבות מובחים לכלי מלא־כה.

*

קורס תכנות מחשבים
חינם!!!

חברת „דעה" מיכון בע"מ
מזמינה אתכם להשתתף בבחינת התאמה פסיכוטכנית לקורס תכנות.

נבחן שישיג בבחינה זו ציון מעולה (90%) יהיה זכאי למילגת לימודים מלאה.

כן יחולקו מילגות חלקיות.

הבחינה היא ללא תשלום וללא התחייבות - התשובות תנתנה במקום.

* אין לגשת לבחינה יותר מפעם אחת.

פרטים וקביעת מועד:

מח' ההדרכה, רח' המסגר 60 ת"א
טל. 30531

פרסום הרדוף

הידעת כי
עובדי התעשיה האוירית
נהנים מהנחה ניכרת מדמי המנוי
פנה עוד היום לשרות אשראי לעובד
הארץ

דייר! בעל בית!
האם תיבת המכתבים שלך הקנויה לקבלת
כרטיסי ברכה ודברי דואר
לקראת החגים לטרוקף מחלקה כיהדית
ההחלפה התקנה של
תיבות מכתבים בכל הכניסה
שירות נאמן בביצוע הזמן
פנה עוד היום אל:
טבנו־אלום
ביח"ר לייצור תיבות מכתבים
ת"א, רח' סלמה 77, טל. 825303

מכרז מכירה מס' 7/72
האוניברסיטה מציעה בזה למכירה:
מכונית סוסיתא סטיישן
מס' 896—264 שנת יצור 1969
את הרכב אפשר לראות במגרש האוניברסיטה בקרית־אביב בחצר בין הבניינים ימים 3.9.72 עד ליום 7.9.72 בין השעות 09.00—12.00 לצהריים.
את ההצעות יש לשלוח לפי הכתובת:
אוניברסיטת תל־אביב, מחלקת הרכש, רמת־אביב ולציין על המעטפה: „מכרז מכירה 7/72".
על מגיש ההצעה לצרף ערבות בנקאית או המחאה עצמית בשיעור 10% מערך ההצעה, אחרת — לא תידון האוניברסיטה בהצעתו. ההצעות תתקבלנה עד ליום 11.9.72 בשעה 12.00 בבוקר.
אין האוניברסיטה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר, או כל הצעה אחרת.

עירית הרצליה
עירית הרצליה מודיעה בזה על הארכת
מכרזים מספר 79/9/72 — 80/9/72 — 81/9/72 —
82/9/72 — 83/9/72 — 84/9/72 — 85/9.72
לבצוע עבודות סלילת כבישים ומדרכות
שפורסם בעתונים הארץ ביום 18.8.72 ועל המרכז 21.8.72
את ההצעה בצרוף ערבות בנקאית אפשר להגיש
בדואר רשום עד יום שלישי 5.9.72.
שלום כספי, מ"מ ראש העיריה

ממימיו הזורמים של הדן
הדג שאניני הטעם יכולים להנות ממנו כל השנה
מעתה להשיג:
בתנובה דגים, בשופרסלים, בסופרמרקטים, ובחנויות־הדגים המובחרות.
לקבלת מתכונים פנה אל: ת.ד. 7011 הקריה ת"א
או קבוץ דן ד.נ. הגליל העליון

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל
המדור ללימודי חוץ
מודיע על הרשמה
ללימודי תעודה בניהול
אשר יתקיימו בשעות הערב בשנת הלימודים תשל"ג 1972/73 בחיפה ובתל־אביב
* ניהול תעשייתי
* ניהול הייצור
* ניהול הנדסי
* מינהל בתי חולים
* מינהל בתי־מלון
* ניהול מוסכים מתקדם
* ניהול רשומות משרדיות (בחיפה בלבד)
* ניהול הדרכה ופתוח (בתל־אביב בלבד)
* ניהול אספקה (בת"א בלבד)
* ניהול שווק (בת"א בלבד)
* ניהול כח־אדם (בת"א בלבד)
פרטים והרשמה:
בחיפה: הטכניון, בנין ראשי, הדר הכרמל, טלפון 667818, 661151
בתל־אביב: הטכניון, רחוב ליסין 14, טלפון 268126/7, 266992

רוצים לקנות
מכונות משומשות במצב טוב
א. גליוטינה — לפח 10—12 מ"מ ברוחב 2.5—3.0 מ'
ב. מכבש (BRAKE PRESS) — לפח 10—12 מ"מ ברוחב 2.5—3.0 מ'
בהצעות נא לפנות לת. ד. 125 באר־שבע, עבור „ציוד"

הכאריזמה של הארכיבישוף

מאת נחמן פביאן

רייא שואף להעשות מנהיג המיעוט הנוצרי בארץ

י הכיזנים המשולהבים שצמ־ בראש כשני הצלב בגליל וב־ שלים למען עקורי איקרית ו־ צפה, לא תארו לעצמם, כי ה־ רב הורה להפגע בכניגותו של ה־ סוף יוסף ראיה כוועד העקר־ ם וכעבור יום הבוא הכרזה כ־ ם הועד עצמו המודיעה, כי דבר אירע והבישוף ראיה הושאר נהיג רוחני של העקורים. הבי־ ף עצמו עשה בלבנון כאשר הח־ ט הועד ההלכות סוהרות על דר־ המאבק.

ודפי דבר אומרים, כי ההחלטה הועד כנגד נימת הלוחמה של ישוף באה בנסיון של הרגע ה־ רון לפתוח בטקטיקה חדשה של בק למען ענינם, בהשפעת ח"כ אס נחלה, סגן יו"ר הכנסת ה־ די כשעם מפלגה הקשורה לע־ ה. ח"כ נחלה סיפר לי, כי ל־ הו יש לנהל את מאבק העקו־ ם בפסדרונות הממשלה והכנסת הדרי רחוב הירקון 110 ולא ברחו־ ת בארץ ובחו"ל. דומה כי עורכי עות הצלב לא הישלו עצמם אף גע, כי אכן יצליחו לכבוש את ודה עקשנותה של ראש הממש־ הגב' גולדה מאיר כאשר בראשם ד הבישוף ראיה.

הבישוף יוסף ראיה כבר עלה ל־ בעבר פעמים רבות לכותרות גדולה כשמשהו כתנפנף בידו בס נביא זועם בעיניו.

מאז בואו ארצה לפני ארבע ים ביקש הבישוף ליטול על עצ־ את הילת המנהיג של בני ה־ וה הנוצריות בישראל. ציבור זה, הווה מיעוט בתוך מיעוט והמו־ כ־77 אלף נפש, לא גילה בש־ ם האחרונות פעילות בולטת. מ־ שנים רבות מכיר צבור זה ב־ כ נחלה כנציגו כלפי מוסדות ה־ שלטון. ציבור זה מנותק קמעה מ־ ות הפוליטיקה הנוצרית. הנו־ ה: אחרי מלחמת ששת הימים, שר התנהלו ויכוחים בשאלת מ־ מדה של ירושלים, לא נשמע קולם ערביי ישראל הנוצרים.

ציבור זה אינו מהווה רקמה א־ חה. הוא מתפצל לעדות שונות ומרות על מסגרותן העצמאית ו־ בתוכן נפרשה קשת מגוונה של יעות, מסדרים וכיתות.

★

יתכן שבגלל סיבה זו לא מצא בישוף ראיה הד נרחב לפעלתנותו ין העקורים בקרב הנוצרים ב־ ראל.

הבישוף ראיה הגיע לישראל מ־ לבנה בעלת האקלים הפוליטי ה־ צר. כב הריצי, אלפים, לדב־ ריו, כאשר הופיע ונאומיו זכו ל־ פרסום נרחב בכלי התקשורת. ביש־ ראל הוא נתקבל בקרירות.

זכורני שבחג המולד הראשון ש־ לו בישראל מאז הכתרתו לפני אר־

הארכיבישוף יוסף ראיה

בע שנים, פנה לאחר התפילה ב־ כנסיה ולהדהמת צאן מרעיתו החל לצעוד בתוך המועדון המקומי של רקי"ח. שם, עלה על הדוכן וקרא בנאומו לחברי רקי"ח מבני עדתו להתלכד סביב לצלוב, אף אם הם אוחזים בידם את הדגל האדום.

הבישוף ראיה ירש את כסאו של הכים שהפך למקסימוס החמישי, ראש העדה היוונית קתולית במזרח־ התיכון. לרעות מזגו הפעיל, בניגוד לקודמו, לא זכה ראיה להטביע חו־ תמו על העדה, דמותו של הכים מו־ סיפה להאפיל עליו.

ראיה עשה הכל כדי לכבוש לו מעמד. חוגי משכילים בעדה, בעי־ קר בנצרת ובחיפה, לא הצליחו ל־ הבין את ההתבטאויות השונות של הבישוף, שניצל כל הזדמנות כדי להדגיש את נאמנותו למדינת ישר־ אל ומאידך איים בבטוי פרסומת נגדה.

מר שמואל טולידנו ראה בבכורי הנאמנות של הבישוף, כנראה הי־ שגו האישי. בניגוד הממשלה וקוד־ מיו של טולידנו בתפקיד היועץ ל־ ענייני ערבים רגילים היו לראות את המנהיג הדתי של היוונים הקתולים — הבוטורטים — גם כמנהיג פוליטי. כך הסבירו את מתן פנקס חבר ה־ הסתדרות להכים ולנדירות אחדות בעדה, את המרים על ענייני קרק־ עות שמר ראובן אלוני השף באח־ רונה בעקבות פרשת העקורים, ו־ ענינים שונים אחרים כמו פגישות חשאיות באיטליה כדי לגרום להש־ תדלויות אצל האפיפיור שהשלטו־ נות סבורים שטרם הגיע הזמן ל־ תת להן פומבי.

על רקע זה, ביקש מר טולידנו לגרום להדוק הקשרים בין הבי־ שוף ראיה לבין ראש הממשלה. ביקוריו של ראיה הלכו ותכפו וראש הממשלה ומקורביה שמעו כ־ פיד ההצהרות בעלות מכמן ציוני מב־ סיה.

מי שהיה בעבר סגן יועץ הרמ"ם לענינים ערביים, עו"ד אורי שטנ־ דל, שפגש את ראיה לעתים, סי־ פר לי פעם כפי הבישוף על שיחה בין הבישוף לאפיפיור. ראיה הת־ גאה בספרו לשטנדל, כי אמר לאי־ פיפיור שהוא רואה בישראל את ההגשמה האמיתית של רעיונות ה־ נבואות כפי שנוצרה על־ידי ישו. ראיה לא היסס לספר, לדבריו כי הנוצרים סילפו משך אלפיים שנה את הודהו של ישו, והקמתה של ישראל היותה הרנסנס של ההשקפה הישועית. ועל כן יש להכיר ליש־ ראל.

שטנדל התעניין לדעת מה היתה הערכתו של האפיפיור לתפיסה מ־ קורית זו. ראיה סיפר לו כי האפיפיור שאל אותו בשכולו נד־ הם: ההשתגעת?

★

ספור זה, אמיתי או בדוי, מב־ היש את אישיותו יוצאת הדופן של הבישוף ראיה ואת התהיה של בני העדה עד היום על דמותו הסס־ גונית.

בני העדה העריכו אמנם את השי־ בות המגע הישיר של ראיה עם טולידנו ועם ראש ממשלת ישראל, אולם הם מיאנו לראות בבישוף מנ־ היג כל־יכול הברכו בידו פוטמה, כפי שהיה בשעתו אצל הכים.

לכן, מסבירים מתנגדיו, חיפש ה־ בישוף מנוף פוליטי מתאים כדי ל־ האדיר את כוחו בקהל הנוצרי. פרשת איקרית ובירעם נתנו לו אפ־ שרות ליישם בישראל את מה ש־ למד מפי ידידו המנהיג הכושי ש־ נרצח, מרטין לותר קינג, אותו נהג ראיה לצטט מדי פעם. ועל כן ה־ עמיד עצמו ביודעין בראש תנועת השיבה. עם זאת לא רצה ראיה לק־ רוע את העמדה הזהות הציונית שלו ושילב הכרזות בהכרזות.

ראיה לא התחיל את הפרשה. ל־ מעשה, כאשר נתכנסה הממשלה ל־ דון בשאלה זו, כבר היה מרחב הב־ רעוה לצומצם ביותר, שכן מתוך לשולחן הדיונים ספרו הרוחות, הל־ חץ הלך וגבר והעקורים מכפרים אח־ רים תבעו את החזרתם לכפריהם. הממשלה חייבת היתה לצפות הת־ פתחות זו, שכן הפרשה נחשבה ל־ מיוחדת. כאשר הגיעה הסערה פ־ רסמה הממשלה ברבים את הני־ מוקים שהביאו לפעולתה. כמל שול־ חן הממשלה התפוצצה פצצת זמן, הראשונה מפצצות הזמן הטמונות אצל ערביי ישראל ב־1972.

חגורת בטון במרכז ירושלים

מאת גדעון אלון

הצעת המתכננים: להרוס את שטח ממילא, נחלת שבעה, חלק ממגרש הרוסים * הבעייה: חנייה

לממלה משתנים עסק צוות מתכ־ נים בראשותם של דוד בסס וזילבר לזול בגיבוש רעיונות לתכנון המר־ כז הפיננסי הראשי (מע"ר) בירו־ שלים. באמתחתו הצבא הבטק־ גות בפני ההנהלה המקצועית של תכנון המע"ר בראשה ראש העיריה טדי קולק, שהעבירה את הטיפול ליחידה האורבנית שנתבקשה להכין תוכנית מיתאר למרכז ירושלים.

איזור המע"ר משתרע על 2200 דונם, ממוזיאון רוקפלר במזרח עד שוק מחנה יהודה במערב ומרחוב החבשים בצפון עד תחנת הרכבת בדרום. הצוות קיבל כנתון את הנחיות מעצבי תוכנית האב לירו־ שלים, שקבעו כי המע"ר החדש יקום בתחום המע"ר הקיים, תוך מחשבה שיורחב, בשל ההחיות בדבר גידול העיר.

צוות המתכננים נתבקש להכין פרוגרמה שתפרש את המבנה הרצוי של המע"ר בשנת 1985, במונחים של שטח רצפות לפי שימושים. היה עליו להציע מספר אלטרנטיבות פי־ סיות התפתחותיות. היה עליו להציע שיעורי הבניה וגובה המיבנים ב־ חלקי המרכז, את מערכת הדרכים להולכי רגל ולכלי רכב, פתרון בעיות החניה, עקרונות התחבורה הצבורית במרכז, אילו אזורים טעו־ נים עיצוב ארכיטקטוני מיוחד וכן נתבקש הצוות להמליץ על פיתוח המע"ר לטווח של שבע שנים, ש־ יתבסס על הפרוגרמה לשנה 1985.

300 אלף תושבים

כיצד יראה מרכז ירושלים בעוד 13 שנה? כיצד יראה „המשולש" המפורסם (רחובות יפו, בן יהודה והמלך ג'ורג') בשנת 1985? כיצד יתחברו שני חלקי העיר? על כל השאלות הללו ורבות אחרות ניסה צוות המתכננים להשיב. בתוכנית גדושת נתונים סטטיסטיים, תחזיות ומפות, המחזיקה 180 עמודים.

הצוות יצא מן ההנחה שאוכלו־ סית ירושלים תגיע ב־1985 ל־300 אלף תושבים, מזה 105 אלף לא יהו־ דים. לדעת הצוות פיתוח המע"ר וחיזוקו יחייבו פעולות שיקום נר־ חבות בגב פיתוח התשתית במגמה להתאימה לצרכים הכלל־עירוניים. פעולות אלה יחייבו השקעות כס־ פיות כבדות.

לפי התחזית יעלה מספר המו־ עסקים במע"ר מ־29 אלף כיום ל־50 אלף ב־1985, אולם תהיה בכך משום ירידה מכלל המועסקים בבירה מ־ 40% ל־30%.

ששה אזורי פיתוח

המתכננים הציעו כאלטרנטיבה אפשרית לחלק את אזור המע"ר לששה אזורי פיתוח: העיר העתי־ קה והפארק סביב החומות, אזורי המעבר בממילא ומוסררה, אזור ה־ מרכז האזרחי שיתבקד במגרש ה־ רוסים, איזור פעילות ראשי ב־ „משולש", שיהווה את הגרעין ה־ מסחרי העיקרי, ואזורי פיתוח שו־ ליים (תחנת הרכבת והעומריה בדרום, בית החולים שערי צדק במערב ושכונת הבוכרים בצפון).

את העיר העתיקה, יחד עם משה, שכונת החבשים ושכונת כנסת יש־ ראל מציעים לראות כאזורי שימור. כן נקבעו בניינים מסויימים לשימור בשל ערכם ההיסטורי, הדתי וה־ ארכיטקטוני: בניין ימק"א, הכנסיה הרוסית, בית החולים האיטלקי, מו־ זיאון רוקפלר, בניין המוסדות ה־ לאומיים, בניין מועצת העיריה, סמ־ טת הרוח ברחוב רמב"ן ועוד. מלבד זה המליצו על שטחי ובניני מוסדות כנסייתיים, בעיקר, הרגישים לשנוי כלשהו, כמיועדים לשימור: כנסיה וביה"ס סנט ג'ורג', כנסיית סנט פאול, בנין טרה סנטה, הקונסוליה הצרפתית, שטח בנין רטיסבון ושטח היכל שלמה.

שטחי פנוי והריסה

השטחים שנועדו לפינוי והריסה לדעת הצוות הם: שטח ממילא, נח־ לת שבעה, חלקו המזרחי של מגרש הרוסים, השטח שבין הרחובות ה־ נביאים ויפו ובין רחוב הרב קוק ורחוב הנביאים וכן שטח אליאנס.

אחת הבעיות המסובכות של המע"ר כבר כיום וקל וחומר ב־ 1985 תהיה שאלת החניה והתחבורה. הצוות סבור שבכל שיגדל המחסור במקומות חניה, ייבנעו אזרחי העיר מלהגיע אל מרכז העיר וכתוצאה מכך יואט קצב התפתחותו של המע"ר. הצוות מציע מערכת כבי־ שים עורקיים המורכבים מ„קופס־ אות" תנועה, במגמה להקטין את תנועת כלי הרכב הפרטיים בתוך כל אחת מ„הקופסאות" שבמרכז. ה־ צוות יציע הקמת מבני חניונים תת־ קרקעיים או רבי קומה במגרש ה־ רוסים, שער יפו ושטח ההפקר מול שער יפו. התוויית רשת הכבישים נעשתה במגמה למנוע פגיעות חזו־ תיות והם חולקו לארבעה סוגים: מהירים, עורקיים, מאספים וכבישי שרות מקומיים.

רצוי שכבישים רבים ככל האפ־ שר ייבנו בשיטה של מנהרות, סי־ פונים או חפירה וכסוי.

גם נושא הבניה לגובה מחייב זהי־ רות. כיוון שהעיר העתיקה, בשל חשיבותה החזותית, מגבילה את פי־ תוח הסביבה מבחינת גובה הבניי־ נים, צפיפות הבינוי, סוג הפעילו־ יות, רעש וזיהום אויר. המתכננים מציינים את אזור ממילא, מוסררה, רכס מגרש הרוסים ורכס רחוב המלך ג'ורג' כאזורים מיוחדים הנחשפים על־ידי העיר העתיקה ובהם יש לב־ נות מתוך הקפדה התאמה למגבלות הטופוגרפיות. יש להבטיח שמירת רצף של בניינים ומיבנים הבול־ טים מעל קו הרקיע, בהם יש להקפ־ יד על הוקיות ההוהיה המדגישה מוקדים מיוחדים בעיר.

7000 מקומות חניה עד 1977

כבר לקראת 1977 מציע הצוות להכשיר 7000 מקומות חניה ציבו־ ריים: ממילא — שער יפו (1000 מקומות), שער שכם (750), מגרש הרוסים (750), נחלת שבעה (500), בנין מפא"י (500), בור סיבר (800), אליאנס (750). לדעתם מימוש מדי־ ניות החניה המבוססת על הקמת חניונים גדולים על־ידי העיריה מות־ נה בכך שיהיו לעיריה הכלים המת־ אימים כדי לגבות כופר חניה מיזמים שאינם יכולים לספק חניה בתוך תחומי הפרויקט. חוק־עזר עירוני יבטיח כופר החניה וניצולו היעיל.

אשר לתחזית הביקוש לשטחי רצ־ פות במע"ר סבור הצוות, כי לקראת 1977 תחול ירידה בחלקם של המגו־ רים ושרותי הרווחה וההעציה, לעו־ מת עליה בחלקם של המלאכות, המסחר, השרותים האישיים והשרו־ תים העסקיים.

לדעת המתכננים יתכן במע"ר שהי נקודות־שיא של מחירים והן: הצ־ טלבויה רח' יפו רח' בן־יהודה ורח' המלך ג'ורג'. מחיר הקרקע פוחת מנקודות אלה לכל העברים כשהירי־ דה לצפון ולדרום מהירה יותר. במרחק קצר מהמרכז יורד מחיר הקרקע בהדירה האחי"ל הירידה אי־ טית יותר. התילה היא מתבטאת בהפרש של 500 ל"י לכ"ר ואילו בקצות המע"ר הירידה היא בשיעור של 50—100 ל"י לכ"ר. עד למלחמת ששת הימים ההבשסה העיר מצרבה והמע"ר התרכז מסביב לרחוב יפו. בעתיד קיימת צפיה לאיחוד חלקו המערבי והמזרחי של המע"ר ולכן עשוי העיר המרכזי לעבור שוב ממערב למזרח.

ההתפתחות זו השפיע בעיקר על האזורים שלא היו מפותחים כאז 1948 כממילא, מגרש הרוסים והרח־ בה שבין שער שכם לכבר אלנבי מול החומה, העשויה להיות לחלק אינטגרלי מהמע"ר. לקראת 1985 צפויה, לדעת המתכננים, התפתחות מהירה של החלק הדרומי (תלפיות, ארנונה, ארמון הנציב) והחלק ה־ צפוני (גבעת המבתר, הגבעה הצר־ פתית, עטרות והר) של ירושלים.

הצוות מביע תמימות דעים עם הצעת תוכנית־האב לירושלים באשר לצפיפות הבינוי במע"ר. בלב ה־ מע"ר מומלץ על צפיפות בניה של 500 אחוז (עד 14 קומות) ואילו ב־ חגורה מסביב — על צפיפות בניה בשעור של 350 אחוז (עד 6 קומות). היעוד האופטימלי הוא של בניינים למשרדים ומסחר בלב המע"ר ול־ מגורים בחגורה מסביב. תוספת ה־ ביקוש לשטחי רצפות במע"ר עד 1985 נאמדת ב־600—800 אלף מ"ר.

אין תיירים בשארם

מאת יהודה ליטני

נתבדו התקוות שנתלו בכביש החדש * מחסור בכוח־אדם מקצועי

עם פתיחת הכביש החדש מאילת לשארם־א־שייך קיוו גורמי תיירות שהידה המונית למקום, אולם תק־ וה נכזבה. בחגים ובשבתות מגי־ עים לשארם־א־שייך אלפי אנשים, בי חול מגיע מספרם למאות בודדות, וגם אז, רובם מגיעים לכמה שעות רחצה בחוף.

העוסקים בתיירות בשארם מתלוננים על תפוסה נמוכה בבתי־המלון. התיירים מתלוננים על המחירים ה־ גבוהים ועל חוסר אפשרויות ביד־ ור. רוב התיירים שוהים במקום יום או יומיים. למבקר המתפעל מתופעת הטבע, הנוף הפראי והאלמוגים — אין הרבה מה לעשות במקום לאחר שעות שהיה. זוגות צעירים יכו־ לים להתפעל ממראה הכוכבים ב־ ליל לילי. אחרים סובבים לישון מוקדם.

הלינה בתי־מלון בשארם־א־שייך. „קאראוון", הגדול והוותיק בכולם, הוקם לפני שלוש שנים בחוף מר־ סה־אל־עית, 6 ק"מ צפונית לשארם. במלון קאראוונים ובונגלוס ממוזגי אויר (יותר מ־200 מיטות) ואוהלים. הלינה בקאראוון או בבונגלו ל־ לילה עולה 55 ל"י. האורחים אוכלים במסעדה בשיטת השירות ה־ עצמי וארוחת צהרים עולה 10 ל"י בממוצע.

מלון „משה", שהוקם לפני שנתיים משמש בעיקר את הפועלים העוב־ דים בסביבה. המלון נבנה מלכת־ חילה במתכונת פשוטה בצריפים ממוזגי אויר. המחירים זולים יותר מאשר ב„קאראוון". וגם כאן מזנון שירות עצמי (היחיד המוכר עתו־ נים בכל שארם).

מלון „נאות אופיר" (בעלות משותפת של „אגד" וחברת „כלל") הוא החדש בין השלושה. המלון הו־ קם לפני כמה חדשים ובשלב ראש־ שון יש בו מבני בונגלו מרוהטים

קראוונים בשארם א־שייך

עם 44 מיטות. בשלב שני יבנה במקום מלון ובו 75 חדרים. המחיר לזוג כולל פנסיון מלא — 128 ל"י ליום, ויש לקחת בחשבון עוד כ־ עשר ל"י ליום עבור משקאות. ב־ חדר האוכל הממוקם בצריף ממוזג אויר, אין מתירון למשקאות (בפלפל גובים 1.50 ל"י עבור בקבוק מיץ קטן). הבונגלו בנוי בצורה מרווחת המגודרים בו נחוים תעימים. שירותי הצלילה היחידים קיימים ליד מלון „קאראוון" המחירים ב־ הם גבוהים יותר, לדוגמא — עבור משקפי צלילה יש לשלם 7 ל"י ליום. במקום גם סירות זכוכית (4 ל"י לסיור המשך שעה). מביני דבר אומרים כי האלמוגים בשארם יפים ושלמים יותר מאשר באילת. אמנם ההדליים הגיע גם לכאן, אך בחמש שנים לא ניתן להעשות את שנעשה באילת במשך עשרים וחמש שנים.

הבעיה העיקרית של המלונות היא כוח אדם. רוב העובדים הם בדווים השבטי המקום, שהוכשרו במשך ה־ זמן לעבודות שירותים. היחסים בין הבדווים ליהודים טובים בדרך־כלל, אם כי לא תמיד מתנהלים על מי מנוחות. הבדווים העובדים במלון „נאות אופיר" הכריזו לפני חודש על שביתה, לאחר שדרישתם ל־ העלאת שכר לא נענתה. בעקבותיה קיבלו את מבוקשם. כוח אדם מנו־ סה כמעט ואינו בנמצא, התחלופה רבה. רוב האספקה למלונות מגיעה מאילת ומתל אביב. מים ניתנים במשורה והמחירים יקר.

אמנם הנוף המרהיב חופי הרח־ צה הצלולים מחפים על העדר בי־ דור ושירותים ברמה נאותה — אך לא לאורך ימים. לא יתכן שבמקום נופש כשארם־א־שייך לא יוכלו אנשים לשתות קפה לאחר השעה עשר בערב. הוצאות זוג הטס ל־ שארם לסופשבוע (טיסה לזוג — 440 ל"י) מסתכמות במשך יומיים ב־800 ל"י. במחיר דומה ניתן לש־ הות במלון יוקרה בצפון במשך שבוע שלם.

בתי הכנסת של ברעם

מאת יהודה אריאל

בין השרידים היהודיים העתיקים בגליל ישוב ברעם הוא מיוחד במינו. היישוב, שהיה בחודשים האחרו־ נים בחדשות, אינו נזכר לא בתנ"ך ולא בתלמוד, אך שרידים מפוארים מעידים על קיום ישוב יהודי חשוב במקום הזה לא רחוק ממרכזים יהו־ דיים אחרים באותה התקופה כגון מירון, ספסופה, גוש־חלב וכאסא הר קרובה לברעם.

מספרים על רבי שמעון בר יוחאי שבנה בגליל 24 בתי כנסת ולפיכך סבורים שבית הכנסת הגדול והמפו־ אר בברעם אף הוא אחד מאלה. בית הכנסת ששוחזר לפני כ־15 שנה על ידי רשות הגנים הלאומים שרד מ־ המאה השניה או השלישית לספירה. קודם לכן, כנראה לא היה שם ישוב יהודי. תושבי הארץ שמרו על שם המקום בשינוי מועט, ונקרא בפיהם — בירעם. בית כנסת זה היה שקוע בחלקו הגדול בתוך האדמה. התוש־ בים הנוצרים כיבדו את המקום ולא בנו על האתר, אם כי בכל הזמנים נטלו משם אבנים לבניה, בעיקר מהנדבכים העליונים שם היו אבנים יותר קטנות.

על פי מחקריהם של החוקרים ה־ גרמנים קוהל והצינגר, היה זה בית כנסת גלילי טיפוסי, בעל שתי קו־ מות: עם אכסדרה לכיוון ירושלים. הוא היה בנוי עם שתי שורות עמו־ דים בפנים ושלושה פתחים כלפי ירושלים, שכולם היו משוכרים. קיר דרומי יפה זה נשתמר יותר מאחו־ רים בהיותו כמעט כולו מכוסה אד־ מה. בצדו המערבי היה אולם גדול נו־ סף, ששימש או להכנסת אורחים או לימודים, המעבר בין בית הכנסת לאולם, נשתמר עד היום.

שני בתי כנסת במקום

ר' יעקב, שליח של רבי יחיאל מפאריס שקיים ישיבה שם ומאוחר יותר בעכו, כותב במחצית המאה השלוש־עשרה על ביקורו בברעם: „...ושם בתוך הכפר בית הכנסת לר־ בי שמעון בר יוחאי והוא בנין מפו־ אר מאוד מאבנים גדולות ועמודים גדולים וארוכים, לא ראה אדם בנין מפואר כמוהו".

ידוע לנו שבברעם היו שני בתי כנסת. בית הכנסת הגדול ומצפון לו בית כנסת נוסף שבמאה הקודמת נשארו ממנו שני עמודים גבוהים עם משקוף מעוטר. א. מסטרמן תי־ אר עוד בשנת 1893 את שארית בית

בית־הכנסת העתיק בבירעם

הכנסת הקטן. כעבור 14 שנה, בבי־ קורו השני, לא מצא דבר. התגלי־ כים שובכו ושימשו לפלוטים לבנין בתיהם. לעומת זה מספרים חוקרים מפי התושבים בתחילת המאה, שסו־ חר ערבי בעתיקות בשם פרחה, חפר במקום ומכר את אבני בית הכנסת.

יתכן ששבר תבליט מקושט המכו־ נה „לוח מזלות" (לפי הגב' רות עמירן זה שריד של קישוט פנימי של בית כנסת במקום), הנו שריד של בית הכנסת הקטן כי החוקרים הגרמנים לא מצאו את האבן הזאת, שנתגלתה אחר־כך בתוך אחד מבתי הכפר. על המשקוף היחיד של בית הכנסת הקטן היה כעין זר ודמות שני כבשים משני עבריו וכתובת עברית: „יהי שלום במקום הזה וב־ כל מקומות ישראל יוסה הלוי בן לוי עשה ה(מ)שקוף הזה. תבוא בר־ כה במע(ש)יו של(ום)".

כתובת זו נשמרת במוזיאון לובר בפאריס. לפי פרופ' ש. קליין יש לשער שמשקוף זה הוא שריד מהמאה השניה לספירה, כאשר שהוא מזהה את בונה המשקוף עם ר' יוסי בן לוי המוזכר יחד עם הרשב"י.

לפי עדות שונה היו במקום לפני 200 שנה שני שברים, לפי זה כנ־ ראה שהיו שלושה שברים בבית ה־ כנסת הקטן.

נוספים קודמים מזכירים את קב־ רותיהם של גדולים בישראל ליד ברעם. אומרים שכאן קבורתו של עובדיה הנביא. התייר ר' צבואל ב"ש מספר על קברו של חוני ה־ מעגל, וברור שהוא החליף את ביר־ עם עם פירעם שבצל ראש פינה, שם מערת קבורתו של חוני.

ילד פלא

קבר נוסף שעליו הצביעו בימי הביניים, הוא קברו של רבי שמעון חסופא. אין לזהותו עם נחמן בן פנחס חסופא (או קסופא) שחיה חי בברעם בסוף המאה החמישית ל־ ספירה. הוא היה כפי שהיינו אומ־ רים היום, ילד פלא. מספרים עליו שמים הולידו החל לדבר. ידע דב־ רי תורה וניבא נבואות שונות ביחס לגאולת ישראל שקבצו בספר „נבו־ אות הילד".

יש הסוברים שהשם חסופא או קסופא הוא כינויו של הילד שנחטף או נקטף בדמי ימיו בגיל 12 אחר שהפסיק להגיד דברי חכמה ונבואה.

לדברי נוסעים יהודים במאה ה־ 16 לא נמצאו יהודים בברעם ונראה שהישוב היהודי במקום חדל להת־ קיים עם בואם של הממלוכים. אבל אין ספק שכאן היה ישוב יהודי גדול ומפותח. אחרת קשה להסביר שהיו מקימים כאן שני בתי כנסת, העוד אחד מפואר וגדול. על כן מפ־ ליא מאוד שישוב זה לא הוזכר כלל בתלמוד ובמקורות מאותה התקופה.

בירעם שבגליל העליון, אקלים נוח לה בקיץ וקר מאוד בחורף. אלא שקרה ושלג פקד מקום זה גם בקיץ כפי שאפשר ללמוד מכתובת חקוקה באבן — שליח מספר ר' משה באסולה בשנת 1522: „אל תתמהו על השלג שבא בניסן, אמנם ראינוהו בסיון". גורל האבן לא נו־ דע. האם התכוונו אנשי ברעם לשלג אצלם ממש או לשלג זמש של ה־ חרמון? ישנם חוקרים הסבורים ש־ אכן גם בסיון יכול לרדת שלג בג־ ליל, כפי שאירע גם בירושלים הגם בבצורת בעבר הרחוק.

בעקבות הסליחה

מאת מרדכי ארציאלי

רבים מן התלמידים והתלמידות בכיתות הגבוהות של מדרשת שדה־ בוקר זוכרים לטובה את מורתם ל־ אנגלית ולצרפתית, את ברברה. אי־ שה מורה גבוהת־קומה ובריאת־בשר שהקדישה להם שעות ארוכות לאחר שעות ההוראה הרגילות, שכאבה את מכאוביהם ושמחה בשמחותיהם. הם לא ידעו רבות עליה, רק שמעו ש־ היא גרמניה.

אביה היה חבר המפלגה הנאצית ושימש מזכיר כללי של ארגון ה־ רופאים בגרמניה. במלחמת־העולם השניה שרת כקצין בצבא הגרמני, נשבה ונכלא במחנות שבויים באנג־ ליה. בתחילת 1945 חזר לביתו שב־ מינכן. נאצים רבים השתלבו לאחר המלחמה בממשלת גרמניה הפדרלית או במוסדות וארגונים שונים. לא כן אביה של ברברה. הוא לא קיבל את משרתו מחדש והדלתות רבות ננעלו בפניו. חמש שנים היה מובטל עד שקיבל עבודה בהוצאת ספרים.

עם בתו ברברה ובנו לא שוחח מעולם על תקופת הרייך השלישי. הבת ניסתה, לא פעם אחת, להוציא מפיו זכרונות על אותה תקופה, אך הוא דחה אותה בהקיפות. גם כאשר שבה מזועזעת מביקור במחנה דא־ כאו שליד מינכן וביקשה מאביה להשיב על שאלותיה המציקות — לא פצה את פיו. שתיקתו עוד הג־ בירה את סקרנותה לגבי מה שהת־ רחש ברייך השלישי. היא החלה בו־ לעת ספרים וקראה כל מאמר ש־ נקרה בדרכה, לא רק על הרייך השלישי, אלא גם על העם היהודי ומדינת ישראל.

מלחמת ששת הימים, עליה קראה וראתה הרבה באמצעי התקשורת, נתנה לה את הדחיפה לבקר בישראל „להכיר את היהודים שהפכו ישרא־ לים, לראות כיצד העם שכמעט ו־ הושמד על־ידי בני עמי בונה את ביתו מחדש". עוד לפני כן החלה ללמוד עברית בשעורי־ערב.

כיצד קיבל אביה את לימודי ה־ עברית ואת רצונה לבקר בישראל? משיבה ברברה: „פער הדורות בגר־ מניה גדול מבארצות אחרות, כולל ישראל. כי נוסף לכל הבעיות שבין אבות לבנים, אין אנו מכבדים את הורינו, בגלל היותם אקטיביים ב־ מפלגה הנאצית, או בגלל היותם פאסיביים נוכח מה שהנאצים עוללו. יודעים אנו שהורינו משקרים, כא־ שר הם אומרים שלא ידעו על ה־ מתרחש".

מה שעורר את סקרנותה במיוחד היה הקיבוץ וכאשר עמדה לבקר ב־ ישראל עלה בכוחה השם שדה בוקר, „קיבוצו של בן גוריון". היא שיג־ רה לקיבוץ מכתב, הציגה את עצמה כמורה מוסמכת לאנגלית ולצרפתית בבית־ספר תיכון. עשרה ימים לאחר מכן קיבלה תשובה קצרה, מנומסת ומעוררת קצת תקוות. בתשובה נא־ מר שרצויה לבוא לשדה בוקר טוב ויש, כמובן, לבדוק עוד פרטים רבים. היא נשאלה מתי היא מת־ עתדת לבוא.

בקיץ 1968, ללא כל הודעה מוק־ דמת, באה בשערי שדה בוקר. קיב־ לוה יפה וחודש ימים הועסקה במטע האפרסקים. אחר כך נסעה לסיור ברחבי הארץ ובסיומו החליטה, כי אין טוב מהנגב. וזאת משתי סיבות: הנוף קוסם לה וכה שחשוב יותר — בנגב ניתן לראות כיצד מתחיל הכל מבראשית ומטרתה „ליטול חלק ב־ הפיכת מדבר לארץ פורחת". היא ני־ סתה שוב את מזלה להתקבל כמורה במדרשה שדה בוקר, אך ללא הצ־ לחה.

בשובה לעבודתה בגרמניה שמעה על קבוצת מורים ומורות העומדים לערוך ביקור קבוצתי בישראל. ל־ לא שהיות הצטרפה לקבוצה. בסיור זה החליטה סופית לחזור לישראל לשנה או יותר ו„לעשות משהו תיד־ בי למען העם שסבל כה קשות מ־ ידי בני עמי".

מורה מתנדבת

ברברה כתבה שוב למדרשת שדה בוקר. גם הפעם היתה התשובה ני־ מוסית, אך היא לא סיפקה אותה ובחופשת הפסחא 1969 באה בשלי־ שית לישראל ונפגשה עם מנהל ה־ מדרשה מר מיכאל לוין. הוא הס־ ביר לה, כי ברצון היה מקבלה ל־ עבודה כמורה לאנגלית ולצרפתית, שחסרים לו כוחות הוראה, אך קיי־ מים קשיים רבים, שעליה להבינם ודרוש אורך־רוח כדי להתגבר עלי־ הם. היא לא נבהלה. אמרה שהמש־ כורת איננה חשובה לה כלל, שהיא מוכנה לעבוד תמורת דירה ומזון, שהיא מעונינת בעבודה לא בתל־ אביב או בחיפה, אלא דווקא במד־ רשת שדה בוקר, כדי ללמד ילדים מעיירות הפיתוח, שכבה מהוריהם אלפבתים. עקשנותה נשאה פרי והובטחה לה עבודה לשנת הלימודים 1970/71.

ברברה חזרה מאושרת למינכן, קיבלה חופשה מבית ספרה וכעבור שלושה חודשים שבה לישראל והח־ לה בעבודתה. היא לימדה בכיתות ט', י', י"א ובסמינר למורים ולגנ־ נות. היתה זו, לדבריה, השנה בה קיבלה את הסיפוק הגדול ביותר ב־ עבודת ההוראה. היא קיבלה חדר, אכלה עם תלמידיה בחדר האוכל, השתתפה בטיולים שלהם וכשנשאלה אותה כמה שעות בשבוע היא מב־ קשת ללמד השיבה: מה שיותר. ה־ משכורת לא חשובה. „כמתנדבת לא ביקשתי כסף ושמחתי על 200 ל"י שנתנו לי כל חודש להוצאות כיס".

ביקור שביעי

לשאלה מה הניע אותה לעשות זאת מסבירה ברברה, כי לראשונה באה לישראל כדי להכיר את היהו־ דים, את אלה אשר ששה מיליונים מהם הושמדו על־ידי בני עמה. משראתה נכבש ליבה והיא ביקשה לסייע ליהודים לבנות את מדינתם כמורה — דווקא בנגב.

בינואר 1972 שבה לישראל, כדי לראות את השינויים וההתפתחות ש־ חלו במדרשת שדה בוקר. „בביקור זה ביקשתי לקחת חלק פאסיבי ולא אקטיבי, כמו קודם לכן. אך הת־ עניינתי מה ניתן יהיה לעשות ב־ עתיד". לאחר שובה נתנה סדרה של הרצאות במינכן על ישראל וב־ עיקר על המדרשה בשדה בוקר וחיי הקיבוץ והחלה לארגן קבוצה מבין תלמידיה שימשיכו במה שהיא החלה.

לפני כחודש באה לביקורה השבי־ עי בישראל. לפני כן שיגרה מכתב לקיבוץ אילות שליד אילת וביקשה לעבוד — כמתנדבת — כדי להכיר צדדים נוספים בחיי הקיבוץ. תשו־ בה לא קיבלה.

ידידיה בארץ הציעו לה לשגר מ־ כאן מכתב שני. גם עליו לא קיבלה מענה. היא לא התעצלה, נסעה ל־ משרדי הקיבוץ המאוחד בתל אביב וכאן אמרו לה: „אין אנו מעוניינים במתנדבים מגרמניה ובדרך־כלל אנו מעבירים מכתבים שאנו מקבלים מגרמניה אל איחוד הקבוצות והקי־ בוצים, וכנראה שגם שני מכתביך הועברו אליהם".

ברברה איננה כועסת. היא תבוא עוד ועוד לביקורים בישראל.

לצבור הצרכנים

בעקבות פניית שר המסחר והתעשייה להתאחדות התעשיינים, להוזלת מחירים לקראת החגים,

הננו שמחים להודיע בזאת כי החל מיום ג' 5.9.72 במשך חודש החגים יוזל מחיר בירה „נשר־זהב" ב־10 אג' לבקבוק ומחירו יהיה לצרכן 60 אג' במקום 70 אג'.

אנו תקוה שהוזלה זו תאפשר לצבור הצרכנים להנות בזמן החגים מבירה משובחת במחיר מוזל.

בברכת שנה טובה

בביר תעשיות בירה בע"מ

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל־אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר: יום חול: 1.00 ל״י לשורה / יום ו׳: 1.20 ל״י לשורה

לציוד מוצרים כימיים בע״מ
דרושים
טכנאי כימיה
מתחילים
לעבודות ייצור מעבדתיות בשטח הסינטיזה האורגנית
בדבר פרטים נא לפנות לטלפון 3—055/95281

למפעל רציני
דרושים
מנהל חשבונות ראשי
וחשב
לפנות בכתב לת.ד. 2650 תל־אביב
ולפרט הנסיון במקומות עבודה קודמים,
הגיל, ההשכלה הממליצים
והמשכורת המבוקשת.
סודיות מובטחת

דרוש איש שווק בכיר
לתפקיד מנהל מכירות
לחברה גדולה בענף הפדסאם

אינך צריך להיות בעל נסיון בענף, אבל אתה צריך להיות בעל יזמה, דינמי ובעל יכולת שכנוע ונסיון בתפקידי ניהול מכירות בדרג בכיר. השכלה אקדמאית בתחומי מינהל ושווק — חשובה.

המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב, תוך ציון הפרטים החשובים לת. ד. 29494 תל־אביב, עבור מס׳ 2000.

מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע״מ

מודיע על המשרה הפנויה הבאה במכון המתכות הישראלי: —

טכנאי או הנדסאי מכונות

לעבודה במעבדה לבדיקה הנדסית מכנית
הכשירויות הדרושות: בוגר בי״ס לטכנאים או הנדסאים במגמת מכונות. רצוי בעל נסיון תעשייתי בבדיקות מוצרים ובקרת איכות. דרוש נסיון במכשור אלקטרוני ורקע כללי בנושא כלי רכב.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים, פירוט ההשכלה והנסיון המקצועי ליחידת המנגנון, מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע״מ, בית הסנט, קרית הטכניון חיפה עד יום ו׳ 8 בספטמבר 1972 בציון מס׳ המכרז 98/72.

דור כימיקלים בע״מ
מפעל המתנול
דרושים
מפעילים
למתקני הייצור
רצוי בעלי השכלה של 10 שנים.
מבוגרי צה״ל עם גיבה טכנית מעשית.

מכשירנים תעשייתיים
בעלי ידע במכשור פנאומטי
ו/או אלקטרוני
ונסיון מעשי בתעשיה

נא לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים ופרוט הנסיון הקודם לת.ד. 10036 חיפה.
— סודיות מובטחת —

אלקו ELCO
תעשות אלקטרוניקה ישראלית בנגב רמת־גן

דרושים
1) חשמלאי תעשייה
א. למחלקת לוחות חשמל
- בוגרי בי״ס מקצועי
- בעלי רשיון לעבודה בחשמל
- רצוי נסיון קודם בעבודה בלוחות חשמל
ב. למחלקת שנאים (טרנספורמטורים)
- בוגרי בי״ס מקצועי
- לאחר שרות צבאי
- תינתן הכשרה לחסרי נסיון בעבודה בשנאים
2) מסגרים
- לאחר שרות צבאי
- רצוי בעלי נסיון בענף המתכת, בעבודה במסגריה, במסגרות כללית או באחזקה
3) פועלים בלתי מקצועיים
- לאחר שרות צבאי
- לעבודות ייצור בענף המתכת או בחשמל
4) נער ונערה
- הנער יועסק בשליחויות משרדיות
- הנערה תועסק בעבודות שליחות ובמרכזיה.

המעוניינים יפנו אישית למפעל, דרך ז׳בוטינסקי 23 רמת־גן או טלפונית: 727131 — למחלקת המנגנון. סודיות מובטחת!

אורם תעשיות חשמל בע״מ
אזור התעשיה לוד, טל. 962591
דרושים אלקטרונאים
בעלי הבנה במעגלים אלקטרוניים בסיסיים לעבודה במבדקה למיישרי זרם וספקי כח, מייצבים.
תנאים טובים למועמדים המתאימים.

קל־ריל

אנו מחפשים למשרדנו
בבאר־שבע
טכנאי מכונות או בנין
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון למנהל כח אדם.

תעשיות מתכת אלומיניום בע״מ
כורדני ב׳. ת.ד. 1682, חיפה

למפעל תעשייתי גדול
דרוש
מבקר פנימי

הכישורים הדרושים:
1. רואה חשבון.
2. נסיון של 3 שנים בביקורת במפעלי תעשיה.
3. כושר הבעה בעל פה ובכתב.
4. ידיעת השפה האנגלית על בוריה.

המעוניינים יפנו בכתב בצירוף קורות חיים לת.ד. 527 רמת־גן עבור „מבקר פנימי".
סודיות מובטחת.

מוזיאון ישראל, ירושלים
דרוש
מכרז כא/31 תואר המשרה:
אוצר (קוראטור)
למחלקת עיצוב
תאור התפקיד: הקמת מחלקה לעיצוב ועבודה בראשה. המחלקה תעסוק בארגון תערוכות בתחומי העיצוב האמנותי והתעשייתי. בהקמת אוסף וביצירת קשרים עם מוסדות וארגונים בנושא זה בארץ ובחו״ל.
הכישורים הדרושים: השכלה ונסיון באמנות, או אדריכלות, או בעיצוב. ידיעת השפות עברית ואנגלית.
דרגה: תיקבע בהתאם לכישורי המועמד ונסיונו בעבודה.
מועמדות יש להגיש בכתב, בצרוף תולדות חיים להנהלה המנהל במוזיאון ישראל, ירושלים, עד ליום 28.9.72.

למשרד הנדסי בת״א
דרושים
* **מהנדס בנין**
לעבודות תכנון, תאום ופקוח עליון
* **הנדסאי/טכנאי בנין**
לעבודות תאום, תכנון ובצוע של מבנים ועבודות פתוח שטח.
התנאים יקבעו בהתאם לכישוריו של המועמד.
- הצעות בצרוף קורות חיים
נא להפנות לת.ד. 7057 עבור ד.א.

לחברה לייצור חומרי חיטוי וניקוי
דרושים:
מהנדס כימיה
לתפקיד ניהול המפעל באשדוד, ביקורת איכות — מחקר, יעוץ טכני וייצוג החברה.
הכישורים: נסיון של 5 שנים לפחות, כושר ניהול צוות עובדים, משא־ומתן ויחסי ציבור. ידיעת השפות עברית וצרפתית הכרחית.
פקידה
למשרדנו במגדל שלום בתל־אביב.
הכישורים: נסיון של 3 שנים בחברה מסחרית, ידיעת השפות עברית וצרפתית על בוריין וכתיבה במכונה בשפות אלו.
נציג - סוכן
לאילת
הכישורים: בעל ותק וקשרים במוסדות תברואה, מפעלים ובתי מלון. עם רכב ותקין, ומתגורר באילת.
להתקשר טלפונית 53391—03, בין השעות 15—13, או אל ת. ד. 29079 תל־אביב.

דרוש
סדר מכונה
דפוס הבצלת
טל. 984987, יורם.

דרושים בחורים
בעלי נסיון
הרכבת רדיו
למכוניות
טל. 32445, תל־אביב

דרוש
מנהל חשבונות ראשי
התחלת עבודה מידית
הכישורים:
רואה חשבון גיל 25 עד 35
שפות עברית אנגלית
המשכורת בהתאם לכישורים
נא לפנות בכתב לת.ד. 26031 ת״א

דרושה פקידה
למפעל אופנה
לעבודות הקשורות ביצוא ויבוא.
ידיעת הדפסה עברית הכרחית
רצוי ידע באנגלית.
בדבר פרטים נא לפנות טלפונית: 781161.

לאייר פרנס
דרושים
מכונאי מטוסים
הכישורים הדרושים:
— נסיון של 3 שנים לפחות
— ידיעה טובה בצרפתית ובאנגלית
— השתלמות מתוכננת בצרפת.
על המעונינים לפנות בכתב באנגלית או צרפתית עם קיצור תולדות חיים למחלקת המנגנון, ת.ד. 3439 תל־אביב.

תדיראן

למפעל הסוללות ברחובות
דרוש
טכנאי אלקטרוניקה
עם נסיון של שנתיים בבדיקות של מכשירים אלקטרוניים. בניה מתקני בדיקה אלקטרוניים מבוהבים.
נא להתקשר טל. 950051 החל מיום א׳ 3.9.72.

למפעל מתכת בתל־אביב
דרושים
מסגרים
ועובדים לא מקצועיים
נא לפנות אל „רפאל" בע״מ
רחוב הכרמל 12, ת״א
או טלפונית אל 51953

תדיראן

דרושות
פועלות ייצור
לעבודות חוט והלחמות השים בירושלים. לעבודה זמנית למספר חדשים. 5 ימי עבודה בשבוע.
תנאי שכר טובים.
לפנות טלפונית החל מיום א׳ בין 07.00—16.45 טל. 29311 ירושלים

האוניברסיטה העברית בירושלים

בי״ס לחקלאות ע״ש לוי אשכול — הפקולטה לחקלאות ברחובות מודיעים על משרה פנויה של:
אחראי למחסן
מכרז מס׳ 257/72
תיאור התפקיד: קבלת והכנת דרישות לאספקה וציוד; קבלת פריטי מלאי, סידורם וניפוקם; רישום וניהול תנועת המלאי; רישום חיובי תקציב; אחריות למצב ושלמות המלאי במחסן; יזום הוגנות להידרוש מלאי המחסן ודאגה לקיום רמת מלאי אופטימלית.
דרישות התפקיד: ידיעה טובה מאוד של השפה העברית וידיעה בסיסית באנגלית; ידיעה בסיסית בנהלת חשבונות; התמצאות ברישום וקטלוג; נסיון קודם בניהול מחסן.
הערה: תפקיד לגבר.
הדרגה: י״א—י״ב בדירוג האחיד.
מועמדים מתבקשים לפנות בכתב בצירוף תולדות חיים עד להאריך 11.9.72, למזכירות הפקולטה לחקלאות ברחובות, ת. ד. 12, רחובות.

סוכנות יבוא לציוד תעשייתי
מחפשת
מזכירה אנגלית/עברית
בתל־אביב למשרה מלאה.
נא להתקשר לטל. 31085 תל אביב
בשעות העבודה.

לקריסטל תעשית מכונות
כביסה בע״מ רמת־גן
דרושה
מפעילה למכונת אוליבטי 1502
עם נסיון קודם של שנתיים בעבודה דומה
עדיפות תנתן למועמדות שעבדו גם בהנהלת חשבונות
פרטים במשרד המפעל
רח׳ חלוון 12 ר״ג טל. 735573

למשרד עורכי דין
דרושה מרכזנית
למרכזיה עם 3 קווי חוץ ו־9 קווי פנים
שעות העבודה 14.00 — 08.00
נא לפנות בציון פרטים והמלצות
לת.ד. 29308 תל־אביב

ל„יצהר"
חרושת שמנים ישראלית בע״מ
דרוש מפעיל
למכונת ניפוח
פלסטיקה BLOWING
העבודה במשמרות
סודיות מובטחת
לפנות לטלפון 252444, ת״א

למשרד הנדסי בת״א
דרושים
* **מהנדס אלקטרוניקה**
בעל נסיון של 4 שנים לפחות — לתכנון ופקוח על בצוע התקנה מערכות ממוחשבות, כולל ציוד פריפריאלי והעברת נתונים.
* **מהנדס אלקטרוניקה**
בעל ניסיון של 4 שנים לפחות — לתכנון ופקוח על בצוע התקנה של מערכות שליטה, פיקוד ותקשורת.
התנאים יקבעו בהתאם לכישוריו של המועמד.
- הצעות בצרוף קורות חיים
נא להפנות לת.ד. 7057 עבור ד.א.

לי־ד. פ.
שרות לאמוטבים
בע״מ
דרושה
פקידה טכנית
יודעת
להדפיס במכונה
שעות העבודה
16.00—8.00
לפנות בטלפון 232179
רח׳ ברמיה 17
תל־אביב

למשרד העיצובי
[illegible]
בעל המתכת
דרוש
סוכן נסיעות
למבצרים נרחבים
לאחר היא המבוקש
לאיש צעיר הורכבת
כוונה להתבסס בחיים
למבצעד דרוש רכב
בחורי ובתוח כספי
—15,000 ל״י
בהצעות נא לפנות
לת.ד. 1696 תל־אביב
עבור ענף בהבה

אוניברסיטת הנגב
באר־שבע
מכרז מס׳ 72/15
לשנת הלימודים תשל״ג דרושים
למחלקה להנדסת מכונות:
1. **מרצים מנוסים**
במעבדות מלאות והלקיה
לגאומטריה תאורית ולשרטוט מכונות
2. **אסיסטנטים ומדריכים**
במעבדות מלאות והלקיה
לגאומטריה תאורית ולשרטוט מכונות
הכשורים הדרושים למשרה מס׳ 2:
א. תואר ראשון לפחות בהנדסת מכונות
ב. נסיון בהדרכה
בקשות בצרוף תעודות, ציונים וקורות חיים, יש לשלוח למזכירות המחלקה להנדסת מכונות באוניברסיטת הנגב — ת.ד. 2053, באר־שבע.

מוסד צבורי ארצי
הפועל בשטח השרותים למען הזקן
מודיע על משרות פנויות
לעובדים סוציאליים
מוסמכים
לעבודה בבתי־אבות בפרדס־חנה ונתניה
עדיפות תנתן לבוגרי בתי ספר אוניברסיטאיים לעבודה סוציאלית. כן תתקבלנה פניות מעובדים בעלי הכשרה מתאימה אחרת.
אחת המשרות מיועדת לעובד מקצועי בעל נסיון והכשרה אקדמאית — לארגון וניהול שרותים סוציאליים באחד המוסדות הנ״ל.
ידיעת שפות זרות הכרחית.
פניות, בצרוף פרטים על השכלה, נסיון מקצועי וידיעת שפות יש לשלוח לת. ד. 2883 תל־אביב.

במפעל גדול באזור תל־אביב
החלה ההרשמה לקורס:
תכנות למחשבים גדולים
- נושאי הלימוד
ציוד מחשבים, אריתמטיקה בוליאנית, יסודות תכנות, עקרונות עיבוד נתונים, מערכות הפעלה.
שפות תכנות FORTRAN ו־COBOL ציוד תקשורת.
הקורס יימשך 4 חודשים ולמשתתפים יחולקו מילגות.
- כישורים:
מהנדסים ואקדמאים במדעים שונים. ידיעת השפות עברית ואנגלית. למסיימי הקורס בהצלחה מובטחת עבודה מענינת במרכז המחשבים של המפעל.
- הכתובת לפניות:
מועמדים מתבקשים לפנות בכתב אל ת.ד. 42 רמת־גן.
מספר מקומות מוגבל.

דרושים
1) מסגר סוג א׳ לעבודה ואחזקה
2) מסיק דוד קיטור במשמרות
למפעל תעשיתי בתוך העיר תל־אביב
לפנות גרינפלד, רח׳ בר יוחאי 7
פנת הרצל 101, טלפון 829117

דרוש אדריכל
למשרד אדריכל בירושלים
טלפון 223476—02.

לחברה קבלנית בצפון הארץ
דרושים
מפעיל לבגר הי־מאק
מפעילים מנוסים
להפעלת מחפרונים
להתקשר טלפון 932581—04 או 934146—04

דרושה
נערה לעבודה
במרכזיית טלפון ולשליחויות
עדיפות תינתן לבעלת ידע בכתבנות עברית
תנאי עבודה נוחים.
לפנות לת.ד. 16195 ת״א ולציין על המעטפה „עבור בצרה".

לאמקור בע״מ
דרושים
* **מהנדס תכנון עצמאי**
בעל נסיון של 5 שנים לפחות בתכנון מתקני ייצור ועיבוד פח.
* **טכנאי בקורת איכות**
כעוזר למהנדס בקורת איכות.
* **מבקרי איכות**
בוגרי בי״ס מקצועי או טכני — בשכר יומי.
* **טכנאי קדוד**
לעבודות ייצור.
* **מכונאי אחזקה מעולה**
* **איש אחזקה לסיכה ושמון מכונות**
על המעוניינים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון קודם בעבודה לת. ד. 2850 תל־אביב או להתקשר טלפונית למספר 31411 תל־אביב לקביעת ראיון.

למשרד גדול לבטוח בירושלים
דרושה
מזכירה עצמאית
הכישורים:
1. ידיעת השפה העברית על בוריה, כולל הדפסה במכונה
2. ידיעת השפה האנגלית.
3. נסיון בעבודה מזכירות ויחסי צבור.
4. נסוח מכתבים בצורה עצמאית.
5. גיל: 25 עד 40.
על המעוניינות לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים, כמספר טלפון וכתובת לת.ד. 2045 ירושלים לבצ׳ 705

SUBSIDIARY OF CONTROL DATA CORPORATION
אלביט מחשבים בע״מ
דרוש
מנהל מחלקת תכנון
המוצר
עבור אגף פיתוח בחברה, המתמחה בפיתוח של ציוד מחשבים ממוחשב בשתוף עם חברה [illegible]
בעל נסיון בנושאים הבאים:
* בקורת תכון
* העברת אב טפוס למוצר סופי
* תהליכי יצור
* פעולת משרד טכני
* נהול צוות
למועמד המתאים מוצעים תנאים טובים ואפשרויות קידום והשתלמות
נא לפנות בצרוף קורות חיים מפורטים לת. ד. 5390 חיפה
עבור מחלקת כח אדם

המשרד הראשי: תל־אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר: יום חול: 1.00 ל"י למלה / יום ו': 1.20 ל"י למלה

דרושה פקידה בתבנית

בשפות עברית והתכתבות של אנגלית או צרפתית בתנאים נוחים.

נא לפנות אישית לחברת „קולאספה" בע"מ, בנין מגדל שלום, קומה 22, או טל. 55388 או 54397.

הכפר הירוק ע"ש לוי אשכול

דרושה

לבורנטית

לפנות טלפונית: 772231 (03) קו 24

למפעל אלקטרוני בירושלים

דרושים

טכנאי/הנדסאי אלקטרוניקה מתקדמים

הכישורים הדרושים:
בוגרי בתי־ספר מקצועי.
רצוי נסיון בייצור מערכות אלקטרוניות וידע בחשמל ומכניקה.
רצוי נסיון בטלוויזיה / מכ"ם.

אפשרות מצוינת של השתלבות במפעל טכני דינמי וקידום מקצועי נאות.

מועמדים מתאימים יפנו בכתב לת.ד. 3555 או טלפונית למס' 522251 ירושלים.

למרכז הישוב גדול
באיזור חיפה

דרושים

בוגרי תיכון (גברים)

לאחר שרות בצה"ל.

מועמדים מתאימים יקבלו הכשרה במחשב מהגדולים בארץ ויועסקו בהפעלתו. העבודה במשמרות.
המעונינים מתבקשים לפנות בכתב בלוית תאור קורות חיים ופירוט ציוני תעודת בגרות לת.ד. 9757, חיפה (עבור 13).

יש לצרף מס' טלפון להתקשרות.

שרות בתי הסוהר

1. **דרושות עבודות יד יצרניות**
לתעסוקת אסירים בבתי הסוהר באזורים: רמלה, אשקלון, באר־שבע, ירושלים והצפון.
2. במפעל להלחמת שקיות מפוליאתלן בבית סוהר שכם מעונינים בקבלת עבודות הלחמה.
3. בבתי סוהר שונים בארץ קיימות מתפרות ומעונינים בקבלת עבודות קונפקציה סטנדרטיות וגזורות.

● בהצעות וקבלת פרטים יש לפנות למינהל משק וכספים, ענף התעסוקה, ת.ד. 163 רמלה, טל. 965637.

האוניברסיטה העברית בירושלים

מודיעה על משרות פנויות של:

דובר האוניברסיטה
מכרז מס' 289/72

תיאור התפקיד — ממונה על פעולות הדוברות של האוניברסיטה ועל מדורי עתונות ותקשורת (בעברית ובלועזית) במחלקה להסברה ויחסי ציבור; קיום קשרים עם עתונאים ישראלים וזרים (עתונות, רדיו וטלויזיה) ועם מערכות העתונים; קישור עתונאים עם ראשי האוניברסיטה ואנשי סגל, ארגון מסיבות עתונאים ומבצעי פרסום ביזהדים של האוניברסיטה ומוסדותיה השונים.
דרישות התפקיד — נסיון בעבודה עתונאית, הסברה ויחסי ציבור בהיקף רחב (חמש שנים לפחות), בעל קשרים עם עתונאים וכושר לנהל ... בדרג גבוה; השכלה גבוהה; ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין, רצויה ידיעת שפות נוספות; הכרת מוסדות אוניברסיטאיים.

עובד מעבדה (להדגמות להרצאות בפיסיקה) במכון רקח לפיסיקה
מכרז מס' 288/72

תיאור התפקיד — הכנת נסויי הדגמה וביצועם; טיפול החזקה ופיתוח נסויים חדשים.
דרישות התפקיד — רצויה ידיעה כללית באנגלית, השכלה — בוגר בי"ס מקצועי לעובדי מעבדות או תיכונית מקצועית (במכניקה או חשמל) רצוי נסיון קודם בעבודות מעבדה (במכניקה או חשמל).
הדרגה — בהתאם לכישורי המועמד בדירוג עובדי מעבדות או בדירוג טכנאים.

על המעונינים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים עד תאריך 11.9.72 אל: — מחלקת כח אדם, קרית האוניברסיטה העברית, ירושלים ולציין על המעטפה „מועמד למשרה מס' " (בהתאם למספר המצויין בראש המכרז המבוקש).

לבי"ס אורט עפולה
רח' הצפצפות 1, טל. 065—22262

דרושים

✶ מורה לחנוך גופני (משרה מלאה)
✶ מדריך למקצועות החשמל (משרה חלקית)

המעונינים בעלי הכישורים המתאימים מתבקשים לפנות להנהלת ביה"ס לפי הכתובת הנ"ל

SF SUNFROST

דרושים

1. **חשמלאי ראשי** או **מוסמך**
2. **מחסנאי עצמאי לחלקי חילוף**

תנאים טובים למועמדים המתאימים
תושבי אשדוד והסביבה יועדפו

נא לפנות בכתב לת.ד. 2223 אשדוד

למפעל אלקטרוני ואלקטרו מכני

דרוש

מהנדס מכונות

לריכוז המשרד הטכני

תפקיד בעל אתגר למהנדס המתאים. רצוי בעל נסיון מוקדם, אולם תתכן אפשרות קבלת מהנדס צעיר מוכשר ללא נסיון.

התנאים בהתאם לכישורים.

על המעונינים לפנות בכתב לת.ד. 3226 תל־אביב, עבור „מהנדס מכונות".

סודיות מובטחת

---

natam נתם
חברה לנתוח מערכות וחקר ביצועים בע"מ

דרוש
עבור לקוח גדול

מנהל יחידת מחשב

הכישורים הדרושים:
— נסיון בתכנון והפעלת מערכות אינפורמציה
— נסיון ניהולי נרחב
— רצוי נסיון בעבוד נתונים מרחוק

מועמדים מתאימים יפנו בכתב בצרוף קורות חיים מפורטים לת.ד. 14223, תל־אביב

לחברת השמירה דרושים

פקידה

לסניפנו בירושלים

הכישורים הדרושים:
✶ אחרי שירות צבאי
✶ כתיבה במכונה עברית

שעות העבודה: 08.00—13.00, 16.00—19.00

★

לקביעת מועד לראיון, נא להתקשר לסניפנו בירושלים, טלפון: 6—227865

★

סניפים בכל רחבי הארץ

שמירה · אבטחה · חקירות
מערכות אזעקה

דרוש
חשמלאי-מכשירן

לעבודה בתקון מכשירי מדידה חשמליים

לפנות עם נסיון וקורות חיים לת.ד. 1238 ת"א

דרוש

1. חרט עצמאי
2. נער לבית מלאכה מכני

טלפון: 33630

א. מילשטיין — א. זינגר
מהנדסים בע"מ
רח' שמואל 3, ת"א, טל. 226788, 238236

דרושים

א. מהנדס בנין
להיכובים סטטיים ותוכניות קונסטרוקציה
ב. שרטט(ת) בנין

בעלי נסיון מתבקשים לפנות טלפונית או בכתב לקביעת ראיון.

סודיות מובטחת.

לישראויר בע"מ
הנדסת קירור איוורור ומיזוג אויר
תל־אביב, רח' מקוה ישראל 23

דרושים

רתכים
מסגרים

בחורים לאחר שרות צבאי
לעבודות הרכבה בכל הארץ
נא לפנות בין השעות 4.00—5.00 למשרדנו

ארגמן
מפעלים לצביעת טקסטיל בע"מ
אזור התעשייה יבנה

למפעלינו דרושים:

1. **פקיד/ת ייצוא**
לעבודה במחלקת השווק שלנו, עדיפות לבעל נסיון בייצוא טקסטיל, ידיעת השפה האנגלית הכרחית — גרמנית רצויה.
2. **מזכירה-כתבנית**
נסיון רב בעבודה, ידיעת השפות עברית אנגלית על בוריין כולל הדפסה במכונת כתיבה. ידיעת גרמנית רצויה.
3. **מרכזנית**
בעלת נסיון רב בעבודה.
4. **מנהל/ת חשבונות עצמאי/ת**
בעל/ת נסיון בעבודה.
5. **עוזר למחסנאי**
6. **פקיד כללי**
עם ידע בהנהלת חשבונות.
7. **חשמלאים תעשייתיים**
לעבודות אחזקה.
8. **מסגרים ובעלי מקצוע אחרים בענף המתכת**
לעבודות אחזקה ופתוח.

✶

מועמדים מתבקשים לפנות למחי כח אדם טלפון 055—95251 או בכתב ת.ד. 172 יבנה

הפניה מובטחת / סודיות מובטחת

דרוש
מעצב פנים או אדריכל

בעל נסיון בניהול חנות רהיטים לדרום הארץ
תנאים מצוינים — לאדם המתאים
אפשרות לשותפות

לפנות בכתב־יד וקורות חיים לת.ד. 8 באר־שבע עבור „מעצב פנים".

מהנדס מכונות צעיר

בעל רכב

מעונין בהצעת עבודה רצינית באזור תל־אביב

נא לפנות לטל' 410852 ת"א

דרוש

שותף רציני לייבוא הד־פצת המוצרים מפורסמת חדשה בארץ. ההשקעה 150,000 — 200,000 ל"י הצעות רציניות לת.ד. 4079, ירושלים. סודיות ותשובה מובטחת.

צוות מהנדסים ומדענים
העוסק בפתוח רכב חשמלי מיוחד

מחפש

מהנדס מכונות
DESIGNER

על המועמד להיות בעל נסיון מעשי בתכנון של חלקי מכונות — רצוי נסיון בתכנון תמסורות מכניות. כמו כן רצויה היכרות צמודה עם השוק וענף הרכב.

למועמד המתאים מובטחת עבודה מרתקת ותנאים מצוינים.
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 3745 ירושלים, עבור ד.ל.

דרוש
למפעל בטחוני בתל־אביב

חשמלאי מוסמך

לעבודות אחזקה שוטפת אור וכוח.

תנאים טובים לאיש המתאים.

● נא לפנות בצרוף קורות חיים ופרטים מלאים לת.ד. 25034 ת"א, עבור מ. לקביעת ראיון.

דרושים
למפעל בטחוני באזור ת"א

בעלי מקצוע ברמה מקצועית גבוהה

1. טכנאים עם רקע במכניקה עדינה.
2. כרסמים לעבודות מדוייקות.
3. מסגרים כלליים מעולים.
4. רתכים לכל סוגי ההלחמות.

● הכישורים
1. בוגרי בתי ספר מקצועיים מוכרים.
2. ותק מקצועי.

על המעונינים לפנות לת.ד. 25057 עבור מ. ו. בצרוף קורות חיים ונסיון מקצועי.

לחברת בניה ארצית בסביבות ת"א

דרוש

מהנדס ביצוע בכיר

הכישורים הדרושים:

✶ נסיון רב בביצוע עבודות קבלניות בארץ,
✶ ניהול צוות עובדים גדול;
✶ ידע בתחשיב, בתמחיר, ניהול מו"מ עם קבלני־משנה ובתיאום־תכנון.

השכר ייקבע בהתאם לכישורי המועמד.

מועמדים רציניים בלבד יפנו אל ת.ד 29280 ת"א

עבודה בטחונית קבועה ומעניינת בשטחים המוחזקים

למשוחררי צה"ל עד גיל 30 ששרתו בתפקידי פיקוד והנם בעלי תעודת בגרות לפחות וכשר קרבי,

אנו מציעים:
✶ תנאי עבודה ושכר טובים.
✶ לימוד שפה ערבית משך חצי שנה בתנאי פנימיה עם שכר.
✶ קידום ואתגר בעבודה.

התחלת עבודה באוקטובר 1972.

מעוניינים מתבקשים לפנות אישית בימים: ראשון, שני ושלישי, (3, 4, 5 לספטמבר 1972) בין השעות 14.30—18.30 לרח' אבן גבירול 10, חדר 102, תל אביב.

פניות טלפוניות לא תענינה.

עבודה בטחונית קבועה ומעניינת בשטחים המוחזקים

למשוחררי צה"ל עד גיל 30, ששרתו בתפקידי פיקוד והנם בעלי תעודת בגרות לפחות וכשר קרבי —

אנו מציעים:
✶ תנאי עבודה ושכר טובים
✶ לימוד שפה ערבית משך חצי שנה בתנאי פנימיה עם שכר
✶ קידום ואתגר בעבודה

התחלת עבודה באוקטובר 1972

מעוניינים מתבקשים לפנות אישית בימים: רביעי וחמישי (6, 7 לספטמבר 1972) בין השעות 14.30 — 18.30, ל"בית־אלישבע, המושבה הגרמנית, רח' אלעזר המודעי מס' 4, ירושלים.
על המעוניינים להביא עמם פנקס מילואים.

פניות טלפוניות לא תענינה.

הערה: העבודה אינה מאפשרת לימודים סדירים.

לסוכנות ביטוח בת"א

דרושה מזכירה
לאחר שרות צבאי

הכישורים הדרושים:
1) ידיעה מושלמת בעברית
2) כתבנות עברית
3) נסיון בניהול משרד
4) נסיון קודם הכרחי.

שעות העבודה 8.00—15.00

נא לפנות בכתב תוך ציון קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 36202 ת"א, עבור אלי רסנר.

דרוש

מחסנאי עצמאי

לניהול מחסן תקליטים
עם ידיעת קריאה וכתיבה באנגלית

נא לפנות בכתב יד
ל־
איסטרוניקס בע"מ

ת.ד. 21029 תל אביב.

עבודה מעניינת בהנח"ש

למפעל גדול
בירושלים

דרוש

מנהל חשבונות עצמאי

לתפקיד סגן מנהל חשבונות ראשי

הכישורים הדרושים: בעל ידיעות טובות באנגלית. עדיפות לבעל נסיון בתעש"ה.

✶

בפרטים נא לפנות לת.ד. 2306 תל־אביב, עבור מס. 134 עם ציון מספר טלפון
סודיות מובטחת

י. ציגלר - מ. שרון ושות' 1971 בע"מ

דרושים

לעבודות חשמל בתעשיה ובנין
1. **ראשי קבוצות**
2. **חשמלאים**
3. **מתלמדים ועוזרים**

תנאים טובים בהתאם לכישורים

למשרדנו בתל־אביב
1. **מזכירה כתבנית**
בעלת שליטה בשפות עברית, גרמנית ואנגלית
שעות העבודה 8.00—1.00
2. **טכנאי חשמל**
בעל נסיון בשטח מדידה וחשבונות

בדבר פרטים נא לפנות למשרד רחוב צירלסון 4, כל יום, בין השעות 8.00—1.00, 4.00—6.00, פרט ליום ג'

דרושים

טכנאי ייצור
מסגרות מכונות
חרטים
מכונאי אחזקה
מכונאי כלי־רכב

● המעוניינים יפנו בכתב אל דאר צבאי 1074 (עבור 1/(ד)), בציון קורות חיים, נסיון קודם ומספר אישי במילואים, המופנים אשר יענו על הדרישות יוזמנו לראיונות אישיים.

משרד החוץ
המחלקה לשיתוף בינלאומי

דרושים מרצים

לתקופת סדות של שנתיים עם אפשרות הארכה, באחת המדינות באפריקה דוברת אנגלית, במקצועות הבאים:

✶ פיזיולוגיה ✶ אנטומיה
✶ מיקרוביולוגיה ופרסיטולוגיה
✶ ביוכימיה ✶ פטולוגיה

● הכישורים הדרושים:
1. בעלי תואר אקדמאי מתאים.
2. ידיעת השפה האנגלית על בוריה הכרחית.
3. נסיון של מספר שנים בהוראה.
4. בעלי רשיון נהיגה.
5. אזרחות ישראלית.

תנאי השרות ייקבעו בהתאם לכישורי המועמד ובהתאם לנהלי נש"ב. המועמדים יופיעו בפני ועדת קבלה מקצועית.

● על המעונינים להגיש מועמדותם בכתב למדור כח אדם, המחלקה לשיתוף בינלאומי, משרד החוץ, ירושלים, בצירוף קורות חייהם בעברית ובאנגלית לא יאוחר מיום 15.9.1972.

מדינת ישראל
משרד מבקר המדינה

מכרז פומבי

על משרות פנויות
מס' 4/72

להלן נוסח המכרז כפי שפורסם בעתונות ביום ששי, ט"ו באלול תשל"ב (25.8.72):

המשרה:

עוזר ראשי ליועץ המשפטי למבקר המדינה

(2 משרות)

הדרגה: ד'—ג' של דירוג השירות המשפטי
מקום העבודה: ירושלים.
תאור התפקידים: עזרה ליועץ המשפטי למבקר המדינה בפעולותיו; מתן ייעוץ משפטי וחוות דעת משפטיות ליחידות השונות של המשרד; בדיקה משפטית של דו"חות ביקורת; עריכת מסמכים בעלי אופי משפטי.
דרישות המשרה: רשיון ישראלי לעריכת דין; נסיון של שנים מספר בעבודה משפטית; רצויים נסיון וידיעה רחבה בתחומי המשפט המינהלי, דיני השלטון המקומי והמשפט המסחרי; כושר הבעה טוב בכתב ובעל פה; כושר ניהול מו"מ; ידיעת השפה האנגלית.
הממלא אחר הדרישות למשרה מהמשרות המוכרזות והמעוניין בה, ימלא ב־2 עותקים את הטופס „בקשה למשרה פנויה" (מדף 1061), שאותו ניתן לקבל בלשכות המתודיות של משרד מבקר המדינה בירושלים, בתל־אביב ובחיפה ובכל משרדי הדאר בארץ; את הבקשות יש לשלוח למשרד מבקר המדינה, ארגון ומינהל כח האדם, ת.ד. 1081, ירושלים.
לבקשה יש לצרף העתק צילום מאושר של הרשיון לעריכת דין בארץ, פירוט תולדות חיים בכתב ידו של מגיש הבקשה (מקור העתק) וכן תמונה שצולמה בשנה האחרונה.

● התאריך האחרון להגשת הבקשות: יום ששי, כ"ב באלול תשל"ב (8.9.72)

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הלוח הככול | הארץ | ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל-אביב שד' רוטשילד 99 (פנת סינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר: יום חול: 1.00 ל"י לשורה / יום ו': 1.20 ל"י לשורה

„יבנה" תעשית בנינים בע"מ

דרושים
טכנאים/הנדסאים

המעונינים להתחיל בתפקידי ניהול בבניה (באזור המרכז)

ההכשרה תינתן במהלך העבודה

על המעונינים לפנו תבכתב בצרוף קורות חיים אל: „יבנה", תעשית בנינים בע"מ רח' ביאליק 47 ר"ג

למחלקת תביעות של משרד לביטוח

דרוש

פקיד תביעות רכב

עם נסיון

התנאים בהתאם לכישורים
לפנות לת.ד. 440 תל-אביב
עבור „תביעות"

יבוה חברת בנין בע"מ

דרושים

1) מהנדס ביצוע
עם נסיון של שלוש שנים

2) טכנאי־הנדסאי
עם נסיון של שלוש שנים בביצוע

נא לפנות בכתב ל„גוה", חברת בנין בע"מ רח' ארלוזורוב 53, תל-אביב

פדקו

פדקו ישראל בע"מ

למפעלה בהרצליה דרושים:

* מבנאי מטוסים
בעלי 3—2 שנות נסיון
* פחחי מטוסים
בעלי 3—2 שנות נסיון בעבודות פח מדוייקות
* חרטים
בעלי 3 שנות נסיון בעבודות מדוייקות.

בפרטים נא לפנות ישירות למפעל הרצליה ב', רחוב מככית, טלפון 930150 או בכתב לת.ד. 416 הרצליה.

תנאי שכר ועבודה מעולים ● סודיות מובטחת

חברה ליעוץ הנדסי ותעשיתי בעלת מוניטין

מחפשת

מנהל מפעל

שעליו יוטלו גם משימות־מטה, כגון:
ייזום פרוייקטים, פיתוח עסקים, וכיו"ב.
המועמד נדרש:
נסיון בניהול מפעל תעשייתי,
במיוחד בענף הטכסטיל,
מהנדס או בוגר מנהל עסקים,
יוזמה, יכולת למכור רעיונות,
הופעה בוטחת ומעכבעת.
החברה ההנדסית נמצאת בכלבי התפתחות דינמית, וקיימת אפשרות של השתלבות בעסקיה
נא לפנות בכתב, בצירוף קורות חיים ונסיון לת.ד. 26383 תל-אביב.

סודיות מוחלטת מובטחת לכל הפונה

תדיראן

דרוש

עוזר מנהל אגף סיוע

למנהל האגף בכל נושאי מפולו בנהול האגף ובקשר עם המטפלים, כולל טפול בנושאים כלכליים כנהליים, ומכניים.

רצוי מהנדס ייצור עם נסיון בבדיקות כלכליות, תמחיר, תקציב ועבודות נהול.

נא לכתוב לת.ד. 648 ת"א
בצרוף קורות חיים ונסיון מקצועי.
סודיות מובטחת.

למפעל מתכת
בדרום הארץ

דרושים

1. כרסם למחלקת כלים
2. מסגרי אחזקה
3. עובדי ייצור

באים בחשבון רק בעלי משפחות

מועמדים שיתאימו יקבלו דיור במקום

נא לפנות לת.ד. 7, מצפה־רמון
או טלפונית 98045—057

למשרד רואה חשבון בירושלים

דרוש

מבקר סניור בעל נסיון

תנאים טובים וסיכויים מצויינים לעתיד
לפנות לת.ד. 2252 ירושלים
סודיות מובטחת.

לסוכנות ביטוח בתל אביב

דרושה

פקידה כללית

הכישורים הדרושים:
1) ידיעה מושלמת בעברית
2) נסיון בעבודות משרד
3) כתבנות עברית לא הכרחית, אך עדיפה.
שעות העבודה 15.00—8.00
נא לפנות טלפונית 624561 עבור אלי דטנר.

דרושה פקידה

למחלקת קניות בחברה גדולה

עדיפות תינתן לבעלות ידע טכני

נא לפנות אל:
רפאל בע"מ, הכרמל 12, ת"א.
או טלפונית אל 51953.

לבית־מסחר גדול בתל־אביב

דרושה פקידה

לעבודות משרדיות כלליות
ליום עבודה רצוף

רק בעלות נסיון בעבודה משרדית מתבקשות לפנות עד 1.00 בצהרים לטלפון 54433

„דפניר" מערכות אריזה בע"מ
חברה בת של מפעלי ניר אמריקאיים ישראליים בע"מ

לעבודה רבת ענין בשטח האריזה

דרוש לנו

איש מכירות בכיר

רצוי נסיון במכירות בשטחי האריזה, קרטונז' או דפוס.

לפנות בכתב בלבד בצרוף תולדות חיים ונסיון מקצועי לת. ד. 20181 תל-אביב עבור דפניר.
— סודיות מובטחת —

„דפניר" מערכות אריזה בע"מ
חברה בת של מפעלי ניר אמריקאיים ישראליים בע"מ

לעבודה רבת ענין בשטח האריזה

דרוש לנו

מתאם ייצור

צעיר דינמי ובעל יוזמה, רצוי עם נסיון בשטח הדפוס או הקרטונז'.

לפנות בכתב בלבד בצרוף תולדות חיים ונסיון מקצועי לת. ד. 20181 תל-אביב עבור דפניר.
— סודיות מובטחת —

דרוש
לחברה גדולה לבנין בת"א

מנהל חשבונות
עצמאי

הכישורים:
נסיון בתשלומי וביסוי קרקע ובנין.
מו"מ עם רשויות מקומיות ומוסדות.
מועמדים רציניים בלבד מתבקשים לפנות לת.ד. 3119 תל-אביב עבור „עצמאי".
— סודיות מובטחת —

לבנק דרושים
לסניפו הראשי
בחיפה

1) מנהל חשבונות ראשי

הכישורים הדרושים:
השכלה תיכונית מושלמת, לאחר שירות סדיר בצה"ל, מנהל חשבונות מוסמך בעל נסיון מעשי בעבודה של 5 שנים לפחות, בעל יכולת ניהול צוות עובדים ידיעת השפה האנגלית.

2) פקיד אשראים

השכלה תיכונית מושלמת לאחר שירות סדיר בצה"ל סוג ד' בהנהלת חשבונות בעל נסיון מעשי בעבודה של 3 שנים לפחות.
יכולת קרוב מגע עם לקוחות ועובדים.

● הצעות נא להגיש עד ל־7.9.72 בציון מספר המשרה אליה מתיחסת ההצעה לת.ד. 4333 ת"א עבור „בנק"

יועדפו בעלי נסיון בבנקאי קודם

— סודיות מובטחת —

מושב כפר־ידידיה

מחפש מרכז - פנים

בדבר פרטים לפנות לקרפ צבי, במזכירות
טלפון 23541—053

לחברת תה ויסוצקי

דרוש

מסגר / חרט

בחור צעיר, חייל משוחרר,
לעבודות אחזקה
המתאימים מתבקשים לפנות לטלפון 265222
בין השעות 16.00—14.00.

לחברת ביטוח גדולה

דרוש

חוקר למחלקת תביעות

לפנות בכתב־יד עם פרטים
לת.ד. 927 ת"א, עבור מחלקת תביעות

לחברה ארצית לניהול תיאום ופקוח על בניה

דרוש

טכנאי בנין

בעל 5 שנות נסיון לתפקיד פקוח על עבודות בניה.
מקום העבודה: ירושלים

לפרטים נא לפנות ת.ד. 207 רמת־גן.

בימ"ס גדול בחיפה

מחפש

מוכר/ת

עם ידיעות

בענף הצלום

לפנות לת.ד. 3020 חיפה עבור „צלום".

דרושים

1. מנהל בית מלאכה

הכישורים הדרושים:
בוגר בי"ס מקצועי למסגרות כבואות; נסיון בארגון עבודה, נהול רשומי עבודות והמכונים; רצוי יוצא צבא (כאחד מבסיסי חיל חמוש או אספקה); בעל כושר נהול צוות עובדים.

2. טכנאי בית מלאכה מתקדם

הכישורים הדרושים:
בוגר בי"ס מקצועי מסגרות מכנית או מכונאות (רצוי ידיעה בחרטות מתכת); עם נסיון בעבודה של לפחות שנה. רצוי יוצא צבא (כאחד מבסיסי חיל חימוש או אספקה).

להתקשר לטל. 908781, פ"ת

למכון למחקר ומידע אורבני

דרוש

אדריכל
מתכנן ערים

בעל 3—4 שנות נסיון

נא לפנות בכתב:
רח' ביאליק 95, רמת־גן

מילס ישראל בערבון מוגבל

דרוש

מסיק דוודים

לעבודה במשמרות

נא לפנות בכתב לת.ד. 288, חיפה 31000.

ת.א.מ.
תעשיה אלקטרו־מכנית בע"מ

דרושים

● חשמלאי
לייצור לוחות חשמל
2 משרות

● מסגר
לייצור מבני פח ללוחות חשמל
1 משרה

למועמדים מתאימים תינתן הכשרה

בדבר פרטים נא לפנות לרחוב היוגב 5 חולון, טלפון 849693 כל יום בין השעות 7.00—4.00 אחה"צ

לחברת ביטוח גדולה בת"א

דרוש

פקיד אחראי

למחלקה האלמנטרית

בעל נסיון של 3 שנים לפחות בחברת במת.
תנאים טובים לאיש בעל יוזמה.

לפנות בכתב לת.ד. 29182 תל-אביב.

ללויתן
דרוש/ה

מנהל/ת חשבונות

לפנות ל„לויתן", רח' לוינסקי 25 תל-אביב
בשעות 16.00—8.00

באשקלון

לרגל הרחבת המפעל

דרושים

משחיז כלים
בעל נסיון של 3 שנים לפחות

חרט מעולה
בעל נסיון של 5 שנים לפחות

לעבודה מעניינת עם אפשרויות להתקדמות למועמדים המתאימים תנאים טובים בביותר.
לפנות: שריר הנדסת דיוק בע"מ
ת.ד. 5010 טל. 2072—051 או 5811—051.

ארגטן בע"מ
חברת בת של
„ארגמן" מפעלים לצביעת טקסטיל בע"מ
אזור התעשיה יבנה

דרושים למפעל מתכת בהקמה:

1. מהנדס מכונות — למשרד טכני
3—5 שנות נסיון

2. הנדסאי מכונות
בעל נסיון של 3 שנים.

3. חשמלאי מוסמך
לעבודות הרכבה ואחזקה.

* מועמדים מתבקשים לפנות בכתב יד לפי הכתובת הנ"ל.

סודיות מובטחת ✶ הסעה מובטחת

לבית־ספר תיכון־מקצועי
עירוני „עמל" — צפת

דרושים מורים

* אנגלית (משרה חלקית)
* פיסיקה (משרה חלקית)
* שרטוט ומכונולוגיה (משרה מלאה)
* מכונאות רכב (משרה מלאה)

יובטחו תנאי דיור במקום

על המועמדים לפנות אל המנהלת בית הספר טל. 30284—067, בין השעות 8—4

מפעיל/ה
למכונת נשיונל

לעבודה חלקית בשעות 18.00—14.00

עדיפות תנתן לתושב/ת יקנעם או קרית טבעון.

מפעל גדול באזור חיפה, מציע עבודה בעבית, בתנאים טובים.

— ● —

נא לפנות למחלקת המנגנון ת.ד. 1371 חיפה.

דרושה פקידה מתחילה
אחרי שרות צבא
למשרד יבוא

בעלת נסיון בהדפסה רצוי גם בהנהלת חשבונות.

בא לפנות בציון קורות חיים לת.ד. 1334 תל-אביב
למספר ד/35538.

בלק אנד דקר
רח' מרדכי 50, טלפון: 36811, 38658

דרושים

1. כתבנית באנגלית
2. פקידה מתחילה
3. בחור צעיר עם קטנוע
4. מכונאי צעיר לתחנת השרות
5. מפיצים בכל הארץ בקומיסיון

משכורת מינימלית מובטחת

לחברת ביטוח גדולה בתל-אביב

דרושות

1. כתבנית עברית
2. פקידות
לחשובי פוליסות

התנאים הדרושים:
בוגרות תיכון לאחר שרות צבאי
יש להתקשר לטל. 283221 מחלקת כח־אדם

למוסך בת"א

דרושים מכונאים אחרי צבא
נערים וצבעי רכב

תנאים טובים.

טלפון 254641.

דרוש/ה בקטריולוג/ית

עם תואר M.Sc. או PH.D.

כאחראי על מדור בקטריולוגיה וסרולוגיה במעבדה קלינית בבית חולים.

נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים והמלצות לת.ד. 293 ירושלים (עבור בקטריולוג/ית).

לחברת בנין ארצית

דרוש

למשרד הראשי בתל-אביב

מנהל חשבונות עצמאי

בעל נסיון של 3 שנים לפחות.

בדבר פרטים לפנות לת.ד. 2036 תל-אביב בציון נסיון מקצועי ומשכורת מבוקשת.
סודיות מובטחת.

חב' ישראמקס בע"מ

ISRAMEX

נציגויות
לציוד מדעי ותעשייתי

דרוש

לקידום מכירות:
בימאי

תנאים טובים, עבודה מעניינת,
אפשרות להשתלמות בחו"ל.

בפרטים מלאים נא לפנות בכתב לת. ד. 6014 ת"א. סודיות מובטחת.

למוסך „פורד" בחיפה

דרוש

מכונאי-רכב

בעל נסיון בעבודה
אחרי צבא

לפנות למשרד המוסך, חיפה, דרך יפו 145, טלפון 531171

פוליכסונגר ובנין בע"מ

ציוד ומיכון משרדי

דרושים:

1. אנשי מכירות SALESMEN
למכונות חישוב אלקטרוניות ולמכונות צילום מסמכים

2. מוכר/ת
למחלקת מכשירי כתיבה
(שעות העבודה: 16.30—08.00)

עדיפות לבעלי נסיון קודם

לפנות בכתב, בציון קורות החיים, לפי הכתובת:
רחוב אחד העם 22, תל-אביב

גדעון ברודני
מוסך פולקסווגן חדרה

דרוש

מכונאי מעולה

רצוי עם ידע בפולקסווגן
לפנות לגרשה, טלפון 23188—063
בשעות העבודה.

דרושים

1. מסגר בנין מעולה
לנהל מסגריה באשדוד
2. מנהל עבודה לעבודות עפר
בעל נסיון 3 שנים לפחות
3. טרקטוריסט לשופל פרגזון
עדיפות לבעל נסיון בעבודות עפר
תנאים טובים למועמדים המתאימים.

לפנות לחברת מגרב מפעלי הנדסה ישראליין בע"מ, שדרות־חן 30 רחובות.
טלפונים: 955775—03, 21206—055

לחברת שיכון ציבורית

דרוש
טכנאי מיפוי

עם נסיון של 2—3 שנים

הכישורים הדרושים
ידע בחוקי קרקעות, מיפוי ומדידות
ידע בתכניות בנין ערים ובינוי.

ההעסקה עפ"י חוזה מיוחד.

המעונינים מתבקשים לפנות בכתב תוך פרוט קורות חיים לת.ד. 7037, תל-אביב

כים־עמי בע"מ
ייצור ושיווק כימיקלים
תל-אביב, רח' לילינבלום 30

דרוש

אגרונום

לתפקיד איש שדה וקדמן מכירות לאזור המרכז והדרום הארץ

כישורים: ידיעות השפות עברית ואנגלית יתרון רשיון נהיגה ומגורים באזור הדרום.

● לפנות לקביעת ראיון בין השעות 9.00—00. לטלפון 56382.

מגדל בנין
חברה לבטוח בע"מ

דרושות
לעבודה בתל־אביב

1. מרכזנית
2. מפעילת טלקס עברית אנגלית
3. מפעילת טלקס עברית

יש להתקשר לטל. 283221, למחלקת כח־אדם

כור תעשיות מתכת בע"מ

מפעלי הנדסה וולקן־חיפה

דרוש מנהל מחסן ראשי

כשורים: בעל נסיון של לפחות 10 שנים בנהול מחסן חובים וציוד לתעשיה כבדה, ידע בשפות עברית ואנגלית.
כתאימים קציני אפסנאות יוצאי חיל חמוש.

נא לפנות למחלקת כח אדם בכתב ת.ד. 10001 מפרץ חיפה או טלפונית למס' 720082־6—04.

לחברה קבלנית לבנין
בתל-אביב

דרושים

אנשים בעלי נסיון בהרכבת מיבנים ממתכת

להתקשר בין השעות 9.00—8.00;
14.00—12.00, לגב' מרגלית או עידית
טלפון 252588; 253114

למפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה
דרושים

* הנדסאי / טכנאי מכשירים
לפקוח על עבודות התקנה במערכת מכשירים פנאומטית וחשמלית במפעל תעשייתי כימי.
הכישורים הדרושים:
* ידיעת עברית ואנגלית
* נסיון קודם בפקוח על עבודות התקנת מערכות מכשירים פנאומטיות וחשמליות.

* פקיד / מחסנאי
הכישורים הדרושים:
* נסיון בעבודות מחסנאות לצנרת חלפים למכונות תעשייתיות ורישום הרגדון.

* מפעילים
להפעלת מיתקנים החדשים המוקמים במפעל.
העבודה מעניינת ומהווה אתגר. למועמדים מתאימים — אפשרויות קידום טובות.
הכישורים הדרושים:
* השכלה של 8—10 כתות
* רקע טכני — רצוי.

בדבר פרטים נוספים נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 99, חיפה.

למלון
גדול
ליד
תל־אביב
דרושים

* מנהל חדר אוכל (מסודי)
* מלצר ראשי
* מלצרים
* ברמן (גם בחורה)
* מנהלת משק
* מבקרים (צקרים)
* פקידי קבלה
* שליחים (בל־בויס)

רק מועמדים בעלי נסיון יפנו בכתב לת. ד. 199 הרצליה, עבור „מלון״ בציון תולדות חיים

משכורת טובה

סודיות מובטחת

פאן אל
ייבוא ושווק
יפן בע״מ
דרושים

1. עוזרת למנהל חשבונות
אחרי שרות צבאי עד גיל 25, בעלת נסיון של שנתיים לפחות.
2. מחסנאי
בעל רקע טכני
3. מרכזנית/
כתבנית

מועמדים מתאימים יפנו טלפונית אל גבי אילנה טל. 51466־7.

סודיות מובטחת.

דרוש
מחסנאי
בעל נסיון
לעבודה בבית שמש
לקביעת ראיון
נא לפנות
לטל. 02—911272/3
סלע בית שמש
בע״מ
משאבות סלע בע״מ

דרוש טכנאי מנוסה, עצמאי, לתיקונים ושרותים של ציוד טכני לרבות ציוד רפואי
כישורים:
1. נסיון קודם;
2. ידיעת עברית ואנגלית, רצוי גם גרמנית.
לפנות בכתב יד ת.ד. 11373 תל־אביב.
— סודיות מובטחת —

דרוש
מנהל חשבונות
עצמאי — אדמיניסטרטיבי
רצוי נסיון של 5 שנים.
לפנות לת.ד. 4583 חיפה.

דרושים
1. **רוקח -**
למחלקת הייצור
2. **טכנאי/מפעיל**
מכונות -
למחלקה סטרילית
נא לפנות בכתב, בציון קורות חיים, לטבע בע״מ, ת.ד. 1142, ירושלים 91 000.

למשרד טכני לתיכנון מבנים
בסביבת תל־אביב
דרוש
פקיד ניהול
עם ידיעה יסודית בהנהלת־חשבונות.
נא לפנות בשעות העבודה טל. 785260, 785832

הכל בו לכל גיל
זיניוק את מיכלין בע״מ
חיפה, דרך העצמאות 55
מחפשים
מוכרות מנוסות
בענף הצעצועים
המעונינות מתבקשות לפנות אישית
בין השעות 08.00—10.00 בבוקר

הפניקס הישראלי
חב׳ לבטוח בע״מ
דרושה
כתבנית נשיונל
מנוסה
בפרטים נא לפנות בכתב
לת.ד. 2070 למספר 10

למשרד הובלה גדול באיזור חיפה
דרוש
מנהל
פרטים: ת.ד. 10107 חיפה.

לבית הספר המקיף בנצרת עלית
טלפון 065—55414
דרושים מורים
לאנגלית, מתימטיקה, אמנות העץ (נגרות) וציור.
מועמדים מתבקשים לפנות לביה״ס.

לחברת ביטוח גדולה בתל-אביב
דרושים נערים
לעבודות תיקיה
ושליחות
יש להתקשר לטל. 283221, לגב׳ כה־אדם.

דרושים
1. מנהלי פרוייקטים לבניה
במרכז הארץ
2. טכנאי בניה
לתפקידי תאום ופקוח בניה
נא לפנות בכתב לת.ד. 29797 ת״א

לחברה ציבורית
דרוש חשב סניף
ב„מגדל־העמק״
התכונות הנדרשות:
מנהל חשבונות סוג ג׳ לפחות, נסיון של 3 שנים כמנהל חשבונות, ידיעת השפה העברית על בוריה, כושר הבעה בכתב ובע״פ.
דרגת המשרה:
י״ב (28 נקי) — י״ד (32 נקי) מהדירוג האחיד.
מועמד הגר מחוץ ל„מגדל־העמק״ יציין כיצד יפתור את בעית הדיור במקום.
לפנות לת.ד. 26525 תל־אביב — בהיהדם לכה־אדם

„יבנה״, תעשית בנינים בע״מ
דרוש
מנהל עבודה
לניהול פרויקט בניה באזור המרכז
הכישורים הדרושים:
* טכנאי או הנדסאי עם נסיון בעבודות שלד וגמר
* כושר ארגון ויוזמה.
* נסיון בבניה מתועשת עדיפות
המעונינים יפנו בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון קודם.
ל„יבנה״ תעשית בנינים בע״מ,
רח׳ ביאליק 47 ר״ג.

אולמי יהלום
באר-שבע
אולמי השמחות המפוארים ביותר בנגב
דרושים
1. טבח/ית ראשי/ת
2. עוזר/ת לטבח ראשי
3. מלצרים/יות
תנאים מצויינים — לאנשים מתאימים.
לפנות ישיר למר גרינברג, טל. 057—2091

לחברת בנין גדולה
דרושות באזור תל אביב
קבוצות קבלניות
לטפסנות
לברזלנות
לבנאות
בקשר לפרטים נא לטלפן 622211, תל אביב, בין השעות 13.00—15.30 לרחל דניאלי.

לתעשיה ארצית עתירת מדע
עבור מפעל חדיש באזור תל־אביב

דרושים
* מזכירות (עברית אנגלית)
* מנהלי חשבונות
* וקבניות
* רפדים
* נגרים
* צבעי ריסוס

מובטחים
* תנאים טובים
* קידום ואתגרים מקצועיים
* פנסיה מקיפה
* הסעה לעבודה ובחזרה ללא תשלום

• המעונינים מתבקשים לפנות בכתב בציון קורות חיים אל ת. ד. 25036 תל־אביב (נא לציין עבור: מפעל בע״מ).
— סודיות מובטחת —

לחברת יבוא גדולה בת״א
דרושים
* מנהל חשבונות מנוסה
בדיקת בקיאות בהתאמת חשבונות ספקים וידיעה טובה באנגלית. אפשרות למשרה חלקית — משעות אחה״צ.
* פנסיונרים —
מנהלי חשבונות
לפנות לת.ד. 26285 ת״א

תדיראן
דרושות עובדות
להרכבת מוצרים אלקטרוניים משוכללים אולמות ממוזגים
אוירה צעירה ודינמית,
אפשרויות קידום מגוונות.
אם כל זאת קורא לך
בא לפנות לתדיראן
מפעל האלקטרוניקה
רח׳ המלאכה 17/א׳
אזור התעשיה חולון
תדיראן תדיראן

לחברה מתפתחת
דרוש
מנהל חשבונות עצמאי
בגיל 25—30
במסגרת תפקידו ידרש מנהל החשבונות לטפל גם בעניני אדמיניסטרציה.
נא לפנות בצרוף פרטים על נסיון קודם לת.ד. 16555 ת״א
סודיות מובטחת

לחברה ציבורית
דרוש מנהל סניף
ב„מגדל־העמק״
התכונות הנדרשות:
כושר ניהול חבר עובדים, השכלה תיכונית, ידיעת השפה העברית על בוריה וכן ידיעת שפה נוספת (אנגלית, צרפתית), התמצאות כללית בניהול נכסים, דיור ואכלוס, פעולות גביה, כמירות ואחזקה.
דרגת המשרה:
י״ד (32 נקי) — מ״ו (36 נקי) מהדירוג האחיד
מועמד הגר מחוץ ל„מגדל־העמק״ יציין כיצד יפתור את בעית הדיור במקום.
לפנות לת.ד. 26525 תל־אביב — בהיהדם לכה־אדם

דרוש:
• **מהנדס אלקטרוניקה**
בעל ארבע שנות נסיון במקצוע. רצוי נסיון קודם בצה״ל במערכות קומר ניקציה.
• המעונינים יפנו לת. ד. 9757, חיפה (עבור מס׳ 10) ויצרפו קורות חיים, השכלה ורקע מקצועי.
— סודיות מובטחת —

לחברת „אדי לוי״ בע״מ
שד׳ רוטשילד 42, ת״א
דרושות נקבניות
י.ב.מ.
1. אחראית משמרת.
2. בעלות נסיון של שנתיים לפחות
3. נקבניות מתחילות
למועמדות המתאימות ינתן שכר נאות
לפנות: רותי, טל׳ 622292
סודיות מובטחת

דרוש
* אחראי למכון להעתקות שמש
* עוזר או חניך לצייר שלטים
* שליחים בעלי קטנוע
*
לשם קביעת ראיון נא לפנות טלפונית 221220 בשעות העבודה ובערב להתקשר למס. טל. 416996

למשרד
דרוש/ה
נער/ה
רציני/ת
לעבודות משרד ושליחויות
להתקשר
לטלפון 59628/9
לפנות למירה

דרושים
צבעים
לעבודה
באילת
לפנות:
השמרנאים 105, ק״ב
בימים: ב, ג, ה,
בין 5—6 אחה״צ

לחברה ציבורית גדולה
בת״א
דרושה
פקידה — דוגמנית
בית
בעלת מידות 38—40
המתמצאת בתפירה
בא לפנות אישית
למשביר לצרכן
רח׳ סלמה 58 ת״א
חדר 225.

דרושה מזכירה
למשרד רואה חשבון
שעות עבודה רצופות
ת. ד. 182 ת״א.
סודיות מובטחת.

דרושה בחורה
למשק בית
בלי או עם לינה
(רצוי עם)
תנאים מצויינים
רק על פי המלצות
לטלפון 56025
או 268463
אחה״צ עד 21.00

לבית מסחר
דרוש(ה) פקיד(ה)
עם נסיון בהנה״ח
למשרה חלקית/מלאה.
לפנות בכתב בפרטים מלאים, גולדשטיין רח׳ מוהיו 8 א׳ תל־אביב.

דרושה עובדת
לעבודות פליפה
עליה להיות זריזה ואחראית. נסיון קודם אינו הכרחי. עבודה 5 ימים בשבוע.
טל. 916807 בערב.

לביקול למבלטים
גבי מורים
דרוש
נער לעבודה,
מבלטון בעיר
משחות שטחים, מכבש אקצנטרי 20 טון.
לפנות שד׳ יהודית 3, ת״א, בחצר.

משכורת טובה והתקדמות
לפועלת או פועל
אשר עבדו בבריכיה קרטונז׳
דרושות גם מתלמדות
אריק, יפו, טל׳ 821877

בירושלים
דרושים מחלקים
בעלי קטנועים להלוקת עתונים
בשעות הבוקר המוקדמות 4—6
בא להתקשר לטלפון 234687 ירושלים

לבנק גדול בירושלים
דרושים
פקידים
שעות העבודה מפוצלות
המעונינים יגישו הצעות מועמדות בצרוף קורות חיים, בכתב יד לת.ד. 1687 ת״א

לחברת בניה בירושלים
דרושים
* הנדסאי או טכנאי בנין
למטרת חישוב כמויות וביצוע.
* מנהל עבודה
לגמר עבודה מגורים.
* מנהל חשבונות עצמאי
למשרה חלקית או מלאה (רצוי פנסיונר)
* עובד (בעל רשיון נהיגה לטנדר)
* נערה מתלמדת
לפקידות.
על המעונינים לפנות לת.ד. 7622 ירושלים או ל־טלפון 84531 בשעות 9—11 לפנה״צ פרט ליום ששי.

תמט — חברה לתכנון מבנים טרומיים
דרוש
טכנאי בנין
נסיון של 3 שנים בתכנון
(דרוש כושר ארגוני)
להתקשר לטל׳ 265109 — 265822

דרוש
מנהל חשבונות
סוג ד׳
בעל נסיון בהתאמות בחישובי שכר ובעריכת נתוני שכר למחשב
נא לפנות טלפונית 37725 ת״א

לחברת תערוכות בבני ברק
דרושה מיד
מזכירה עצמאית
לניהול משרד
הכישורים הדרושים: ידיעה מושלמת בעברית ואנגלית, בהדפסות, באדמיניסטרציה, נסיון של כמה שנים הכרחי. שעות העבודה מ־8.30—4.00.
תנאים מצוינים למועמדת המתאימה
נא לפנות למזכירה, טלפון 246296 מ־10.00—1.00

ישראלקטרא בע״מ חיפה
למחלקת שרות למוצרי חשמל ביתיים
דרוש טכנאי מתחיל
לאחר שרות צבאי
לפנות לת.ד. 1608 חיפה, מס׳ 102

משלב מכון ישראלי להשכלה
דרוש/ה
מזכיר/ה לבי״ס
לסניף מישלב בבאר-שבע
לקביעת ראיון בתל־אביב, בא לפנות טלפונית: מישלב, תל־אביב
טלפון 03—263185

לחברה ישראלית למובילים
בע״מ
דרושים
עוזר/ת למנהל חשבונות
למשרדנו הראשי בחיפה
בעל/ת נסיון קודם וידיעות באנגלית
מפעילה למכונת
הנהלת חשבונות אדו-X
מחסנאי טכני
לחלקי חילוף עבור מחסננו בחיפה, בעל רשיון נהיגה ונסיון קודם.
מכונאי דיזל
בעלי נסיון בתיקון מרקטורים לשמסכנו במפרץ חיפה.
בא לפנות בכתב לת.ד. 429 חיפה,
טלפון: 04—523206.

לחברת בנין ארצית
דרושים
מהנדסי בצוע
מנוסים
לאזור המרכז
דרוש נסיון מעשי של 4 שנים לפחות
בתאום ופקוח על פרויקטים, חשבונות
עם קבלני משנה וכו׳
בדבר פרטים, נא לפנות לת. ד. 2770 תל־אביב, בציון נסיון מקצועי ותנאים מבוקשים
סודיות מובטחת

חברה קבלנית גדולה מחפשת
מהנדס ביצוע
לעבודה מעניינת בתל־אביב
מועמדים בעלי נסיון קודם יפנו בכתב לת.ד. 1334 ת״א עבור מס׳ ר/18106 לצורך קביעת ראיון.
— סודיות מובטחת —

דרושה עוזרת
למנהל חשבונות
נסיון קודם רצוי.
נא לפנות בכתב עם ציון המשכורת המבוקשת לת. ד. 4104, ת״א. עבור „עוזרת למנהל החשבונות״
סודיות מובטחת

„אתא״
חברה לטכסטיל בע״מ
דרושה
מפעילה למכונת נשיונל
למח׳ הנהלת חשבונות
עם נסיון מעשי בעבודה
המעונינות תפנינה בכתב או אישית למח׳ כח־אדם לפי הכתובת קריה־אתא ביח״ר „אתא״ ת.ד. 83 טל. 04—721321

לחברה קבלנית גדולה
דרוש
מנהל עבודה
לביצוע עבודות גמר בתל-אביב
לפנות טלפונית ל־725137
בין השעות 1600—1800 ליהודה או דן

מוסד מסחרי גדול
מחפש בתל-אביב
פקידה רשוי
עם שנתיים נסיון לפחות
הצעות נא לכתוב לת.ד. 9142 תל־אביב

פרגי
אחים פרגי
אולפני צילום
דרושות
פקידות קבלה
לסניפנו בפתח-תקוה
כישורים: הופעה נאה. שליטה בשפה העברית.
העבודה בסניף פ״ת — פיצול.
מועמדות מתאימות תפנינה בכתב־יד, בציון קורות חיים ונסיון קודם, אל „אחים פרגי / אולפני צילום״, רחוב בן יהודה 148, ת״א, עבור „פקידות קבלה״.
סודיות מובטחת.

הסתדרות מדיצינית הדסה
מבקשת מועמדים
למשרת מתכנן
מכרז מס׳ 72/39
תאור התפקיד: תכנון תכניות אב ותוכניות מפורטות, כתיבת תוכניות למחשב, ומעקב אחר ביצוע התיכנות לשם שכלולו וייעולו.
דרישות התפקיד: השכלה תיכונית, רצוי בעל השכלה אקדמאית, שליטה בשפה האנגלית, כדי קריאת חומר מקצועי. נסיון של שנתיים בכתיבת תוכניות למחשב.
הדרגה תקבע בהתאם להכשרתו ונסיונו של המועמד.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב תוך פרוט השכלה ונסיון בצירוף קורות חיים אל אגף כח אדם, הדסה, ת.ד. 499, ירושלים.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הלוח הכפול — הארץ — ידיעות אחרונות

מבצע הוצאת מסדה
כל אחד זוכה!
זוכי חודש אוגוסט

בהגרלה השנייה שהתקיימה במשרד מסדה בע"מ ביום 30.8.72 בנוכחות רואה החשבון זכו:

הזכיה	שם הזוכה וכתובתו	מס' התלוש
מקלט טלוויזיה פילקו	רן מסז, שכ' העשור 51, קרית־ביאליק	2451
1,000 ל"י חסכון „כח" בל"ל	מרדכי שינפלד, רח' הררי 7, רמת־גן	4087
תמונה מקורית של אהרן גלעדי	דב שטיינפלד, רח' רחל 8, גבעתיים	3801
תמונה מקורית של מרסל ינקו	שבת ברבסט, רח' בלפור 97, בת־ים	1203
מטרטת אגפא מיקרופלקס	צבי לאופר, רח' עבודה 7, זכרון־יעקב	2459
20,000 ל"י ביטוח ציון־יהודה	י. אלסטר, רח' רינה 8, חיפה	2056
טיסת ארקיע לאופירה	שאול בר־חורין, רח' ריינס 23, גבעתיים	4636

הזוכים יפנו למרכז מסדה בע"מ דרך ז'בוטינסקי 21 רמת-גן ויקבלו זכייתם.

ההגרלה הבאה תתקיים ביום ה' 28.9.72 (בעוד 27 יום בלבד!) ובה יוגרלו בין המשתתפים הקודמים והחדשים מקרר פרידמן, 1,000 ל"י בחשבון „כח" של בנק לאומי, תמונות מקוריות של שמואל כץ ואביבה מרגלית, 20,000 ל"י ביטוח תאונות של ציון-יהודה, כורסת נדנדה של קארו וטיסת ארקיע לאופירה. והעיקר — כל תלוש יזכה את המחזיק בו בתום המבצע בפרס יקר־ערך (לרבות פרסים שערכם מאות לירות!) אשר יוענקו לכל משתתף לפי בחירתו החופשית. הזדרז והבא אל ביתך את ספרי היסוד המפוארים של „מסדה".

מבצע ספרים ללא תקדים * מבצע פרסים ללא תקדים

לבחירתך 12 סדרות של ספרי־יסוד מפוארים בתנאי תשלום נוחים ובתוספת פרסי־ענק לחותמים — ופרס־הפתעה לכל משתתף!

פרטים והחתמה בחנויות מסדה ואצל המפיצים

תעשיות רכב בע"מ
נצרת עלית

מכרז למכירת עץ משומש
(ארגזים מפורקים)

* תקופת ההתקשרות תהיה למשך שנה אחת עם אפשרות הארכה לתקופה נוספת.
* כמות שנתית כ־1,000 טון עץ.

בדבר פרטים וסיור במקום נא לפנות בכתב לת.ד. 535 נצרת עלית, או טלפונית 55026—065, מר בן-משה.

אין אנו מתחייבים לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר, או כל הצעה שהיא.

1909

תיקון להודעה שפורסמה היום על תשקיף הנפקת זכויות לרכישת מניות והנפקת אגרות חוב. הפיסקה הבאה הושמטה מההודעה הנ"ל:

רשימת החתימות של אגרות החוב תפתח ביום 12 בספטמבר 1972 שעה 8.30 והנגר לא יאוחר מאשר ביום 14 בספטמבר 1972 שעה 12.30.

המסחר בזכויות יתקיים בבורסה לניירות ערך בתל־אביב בימים 26 ו־27 בספטמבר 1972.

אין לראות בהודעה זו הזמנה לציבור לרכוש את ניירות הערך המוצעים.

ירושלים, כ"א אלול תשל"ב, 31 באוגוסט 1972.

גזור לפי הקו המרוסק, קפל לפי הקו הפנימי, הדבק ושלח ללא בול ומעטפה.

דמי הדואר שולמו ע"י המען כניה הדואר הראשי בהיתר אלנבי תל־אביב, אשור 6205.

לכבוד
הארץ
מדור ההפצה והמנויים
ת.ד. 233
תל־אביב — 61000

1.9.72

קפל פנימה

שם פרטי ______ שם משפחה ______

הכתובת ______ טלפון מס' ______

נא לשלוח לי את פרטי ההסדר. סמן ב־x במשבצת המתאימה:

מקום העבודה:
- ☐ עובדי מדינה — צה"ל
- ☐ עובדי משרד הבטחון על כל שלוחותיו
- ☐ צבא קבע — מתי"ש
- ☐ עצמאי או שכיר במקום עבודה כלשהו
- ☐ סטודנט ☐ זוגות נישאים

קפל פנימה

הערה: תגזירים מהודקים בסיכות או תגזירים בלתי דבוקים או פתוחים בכל צד שהוא של התגזיר — לא יגיעו לתעודתם באמצעות דאר ישראל.

מלון „גינות־ים"
נהריה, רח' דוד המלך 9, טל. 053—23007

ברכת שנה טובה שלוחה לאורחינו ולכל בית ישראל

לימי החג ראש השנה נשארו עוד מספר מקומות

עברנו
משדרות המאירי 2

לגבעת שאול ב, מרכז מסחרי
לבניני דפוס כתר וכריכית וינה

מספר הטלפון שלנו נשאר ללא שינוי 523261 (02)

מפעל תרגומי המדע הישראלי בע"מ - ירושלים
ישראל יוניברסיטיס פרס

ב"ה

ישיבת „תורה והוראה" תל־אביב
ת. ד. 2866

הרחיבי מקום אהלך

בשמחה רבה אנו מזמינים את ידידי ישיבתנו ושוחרי התורה בכל אתר לחוג עמנו את חגיגת

הנחת אבן הפנה
למרכז החינוכי של ישיבתנו

שתתקיים ברצות השם ביום בריאת העולם יום שני כ"ה אלול תשל"ב 4.9.72 בשעה 4 אחה"צ באתר הבניה רח' הפלמ"ח פנת גיבורי ישראל, תל־אביב.

בהשתתפות: שרי התורה והמדינה, פרנסי העיר והאזרחים
נעילת הטקס בשעה 6 אחה"צ.

תחבורה למקום בקוים 63, 55, 53, 33, 11, ליד מרכז מגן דוד אדום ובית השריון ביד־אליהו.

בית הכנסת „מוריה" בהר הכרמל
הקהל מוזמן להרצאתו של

הרב נחום כהן
מגן כנהל יכון אורה

על הנושא:

התשובה והחייבים בה

שתתקיים במוצ"ש, כ"ג באלול, תשל"ב, 2.9.72, בשעה 8.30 בערב, באולם בית הכנסת, רח' חורב 7, חיפה.

סדר התפילות לסליחות
בשעה 10.00 בערב
הכניסה חפשית

בית הכנסת „מוריה" מכונף לתנועה הקונסרבטיבית העולמית.

אוניברסיטת בר־אילן

המזכירות האקדמית מודיעה לציבור הסטודנטים כי ההרשמה לעריכת תוכניות הלימודים

מתקיימת במועדה

מפאת קשיים בהעברת הידיעון לסטודנט (הכולל את מערכת השעות) בדואר, ימסר הידיעון לתלמידי תואר שני ושלישי ולתלמידי שנה ג' ומעלה ביחד עם טופס ההרשמה.

בלוח הכפול — הארץ — ידיעות אחרונות

א. עמית ושות'
חברה לבנין ופיתוח בע"מ

דרושים
א. שרברב — בנין
בעל כושר בצוע כעילה לעבודה הדשה.

ב. עוזר/ת למחלקת משכורות
עם נסיון

לפנות בנסיון בכתב קודם ההמלצות לת.ד. 966 א. עמית ושות' חברה לבנין ופיתוח בע"מ חיפה, דרך העצמאות 118, טל. 534511/2.

הנאמנות לתכנון ופתוח שירותים למען הזקן ברמלה

הודעה מס' 1/72

מודיעה על משרות פנויות:

- רופא מומחה ברפואה פנימית
בעל נסיון ברפואה גריאטרית, כחצי מכרה. תפקידו לטפל בחולים ולפקח על עבודה צוות פרא־רפואי.
- אחות מוסמכת, או מעשית
בעלת נסיון בטפול בקשישים לצורך טיפול בית בקשישים למשרה מלאה.
- אחות מוסמכת בבריאות הציבור
בעלת נסיון בעבודה קהילתית, לעבודה מלאה.
- פיזיותירפיסט(ית) מוסמך(ת)
לטיפול בית בקשישים, לחצי משרה.
- מרפא(ה) בעיסוק, מוסמך(ת)
לטפול בית בקשישים לחצי משרה.
- עובד(ת) סוציאלי,
בוגר בי"ס מוכר לעבודה סוציאלית לעבודה מלאה.

המועמדים המתאימים יזומנו בהקדם לבירורים וידעכו על־פי זהות ביותר.

על המעוניינים להגיש הצעותיהם בצירוף תעודות, תולדות חיים והערות הסמכה אל: הנאמנות, ת.ד. 291 רמלה.

התאריך האחרון להגשת הצעות: 8 בספטמבר 1972.
ה. הורן, יו"ר הנאמנות

הסתדרות מדיצינית הדסה

הסתדרות מדיצינית הדסה
מודיעה על המשרה הפנויה הבאה:

דיאטנית מוסמכת
(72/41)

בעלת נסיון במקצוע אשר תעסוק בתכנון, הכנה והגשה של דיאטות שונות למספר מחלקות של חולים המאושפזים בביה"ח.

המועמדות העונה על הדרישות הנ"ל, מתבקשות להפנות בקשותיהן תוך פירוט השכלה ונסיון אל אגף כח אדם, הדסה, ת. ד. 499, ירושלים

למוסד דתי בירושלים
דרושים

עובד(ת) סוציאלי(ת)
במשרה חלקית

מורה למלאכה
במשרה חלקית

מדריך תנוכי (רוק)
במשרה מלאה

לפנות עם פרטים מלאים לת.ד. 5017, ירושלים

ל„מכלול" —
חברה להספקת ציוד למעבדות ומכשירים

דרושות צעירות
בוגרות תיכון

לאחר שירות צבאי לעבודה חדשה.

1. בשפות עברית אנגלית.
2. בשפה העברית.

עבודה מעניינת ורצוי בקשר מתמיד עם ציבור המדענים.

קידום למתאימה במבנה דינאמי.

לפנות „מכלול", טל. 223854 לקביעת ראיון.

לחברת בנין ציבורית

דרושה
כתבנית בעלת נסיון

המעוניינות מתבקשות לפנות בכתב תוך פירוט קורות חיים ונסיון לת.ד. 7037 ת"א

דרושות
אחיות מוסמכות

לסוג הרש ומעניין של עבודות סיעוד

אנו פותחים יחידה לטיפול אינטנסיבי ויחידה לטיפול נמרץ בחולי לב.

האחיות תשתלמנה במקום.

המעוניינות תתקשרנה עם שולמית ריקרדו — מנהלת שירותי סיעוד טלפון 225357—02.

דרושים
מסגרים
רתכים
ברמת החייל

הרמאויל, עשר טחנות 8, אגד (תחנה מרכזית), קו 75

דרושים
אורגים לנולי אריגה רחבים ולסרטים
תופרים — תופרות

לפנות טל. 776956, הדר־יוסף ת"א.

דרוש
מחסנאי

בעל ידע וניסיון בניהול מחסן מכני (חלקי מכונות וחשמל) גיל 25—40

לפנות: ת.ד. 4, ראש העין או בטל. 918288.

לרגל הרחבת המפעל

דרושות
עובדות

לעבודות גבר ואריזה

„פשלון", רח' בן אביגדור 26. הכניסה מרחוב המסגר 62 טל. 36327, ת"א

לידיעות אחרונות
מחלקת המודעות

דרושה
פקידה
טלפוניסטית

לעבודה חלקית מ־3—6 אחה"צ
להתקשר
טל. 36312—32289

דרושה
עוזרת

למשפחה בשכונת עם המלצות

טלפון 410429

בעל השכלה מכנית ומנהל בכיר בענף הבניה עם נסיון רב בניהול וארגון מעוניין להחליף מקום עבודה

אפשרי גם באחזקה
ת.ד. 3073 ראשל"צ.

לבית מלאכה להמשמי כבלי

דרושים
צורפים
מעולים

לפנות טלפונית 829613
בין השעות 9.00 — 14.00

לרגל הרחבת המפעל

דרושות
תופרות

2,3 במשמרות

„פשהון", רחוב בן אביגדור 26, הכניסה מרחוב המסגר 62 טל. 36327 ת"א

דרושים מפעילים ל־J.C.B וויטלוק
לעבודה קבועה
טל. 749262

דרוש משרטט/ת
עם נסיון
למשרד מהנדס
לטלפן 257181

דרוש פועל מקצועי בעל נסיון
בבית־חרושת בת"א
לפנות טל. 820551

מושב
במרכז הארץ
מעונין במרכז-פנים

לפנות עם פרטים אישיים לת.ד. 1334 ת"א, למס' 9803277

הכל בכל בלוח

בלוח הכפול

דרוש
מבקר איכות למתכת

נא לפנות לת.ד. 10035 מפרץ חיפה, טלפון 725555.

— סודיות מובטחת —

להב
דרושה
מרכזנית

לאחר שירות צבאי
עם ידיעה בכתבנות עברית

נא לפנות לטל' 827102

לדפוס אופסט א.ב. בע"מ
דרוש

* עוזר למדפיס אופסט ½ גליון
* אולם בגודל של 120 מ"מ בתנאים הדפוס

לפנות אופסט א.ב. בע"מ לילינבלום 20, טל. 59574

דרושים בירושלים
לחברה ציבורית

* מנהל חשבונות
לחצי יום, עם נסיון בחברות ציבוריות
* מזכירה-כתבנית
אחרי שירות צבאי.

נא לפנות ת.ד. 7399 ירושלים

לחברה מסחרית ציבורית ארצית
דרוש/ה בת"א

אחראי/ת ליחסי ציבור ופרסומת

הכישורים: השכלה גבוהה, שליטה בשפה אנגלית, עברית, נסיון בארגון ארועים, יחסי ציבור ופרסום בהיקף גדול.
אפשרות למשרה חלקית.

רק כמועמדים בעלי הכישורים הנדרשים יפנו בכתב לת.ד. 8680, ת"א
סודיות מובטחת
תנאים טובים לבחירים

למפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה
דרושים!

1. חשמלאי תעשיה — רצוי בעל רשיון מוסמך
2. בנאי
3. עובדים לעבודה במשמרות במתקנים כימיים

תנאים טובים למועמדים מתאימים

על המעוניינים לפנות בצרוף קורות חיים לת"ד 4353 חיפה, עבור מס' 295

אלסינט בע"מ
מכשור מדעי

למנהל הייצור טל. 531601
דרושים

* למחלקת בדיקות סופיות
הנדסאי אלקטרוניקה
טכנאי אלקטרוניקה מעולים
* למחלקת ההרכבה
עובדות להרכבת מכשור אלקטרוני
אין צורך בנסיון קודם.
מכשירנים
* למחלקות הייצור
מסגרים
חרטים
כרסמים
צבעי

יועדפו בעלי נסיון

למחלקת השרות טל. 522516
דרוש
טכנאי

הכישורים הדרושים:
ידע במערכות דיגיטליות ו/או אנלוגיות.
בעל נסיון של שנתיים לפחות.

למנהל הנדסה טל. 537390
דרוש
פיזיקאי בעל תואר M.S.C.

סודיות מובטחת

ת.ד. 5258, חיפה, טל. 522872

ספרי לימוד של הוצאת שוקן

גושן ב. / לבנה ז. / שפאן ש. / הדקדוק העברי השימושי. הספר מכיל את „תורת הדקדוק", „לוחות הפעלים", ו„לוחות שמות". מבחר עשיר של תרגילים.
גושן-גוטשטיין משה / שאלות בלשון ובדקדוק.

סדרת חוברות שמואל יוסף עגנון עם הערות וביאורים לבתי הספר:
בלבב ימים, מסעם של „החלבנים" — החסידים הראשונים — לארץ־ישראל, סיפור שמציאות ומעשי־נסים מרוקמים בו יחדיו.
והיה העקוב למישור, המעשה הנורא בדבי מנשה־חיים הכהן וקריינדיל טשארני אשתו. אחת מיצירותיו הראשונות של הסופר.
סיפורי יום הכיפורים, ילקוט המכיל את כל הסיפורים שכונסו על ידי ש"י עגנון.
סיפור פשוט, הרומן היהודי הגדול — פרשת אהבת מאומללה של הירשל הורוביץ ובלומה נאכט.
שבועת אמונים, סיפור אהבתם של ד"ר יעקב רכניץ ושושנה אהרליך על רקעם הקסום של יפו בראשית המאה.
שני תלמידי חכמים שהיו בעירנו, אחד מסיפוריו המעמיקים ביותר של עגנון, שעל אף רקעו היהודי הטיפוסי בולט בו היסוד הכלל־אנושי.
התהלה / השנים הטובות, שני סיפורים מופלאים על ירושלים שבין החומות. דמויות של בני הישוב הישן שהילה של זוהר חופפת עליהם.

סדרת ספרי כותה לבתי־ספר:
יהודה לייב גורדון / שירי הגיון, משלים, שירי עלילה. מבחר ערוך ומבואר בידי משה כהלר ודוד ניגר.
שמואל יוסף עגנון / סיפורים, כבחר ערוך ומבואר בידי נ. גינתון.
שלמה אבן גבירול / שירים נבחרים ערוכים ומבוארים בידי ח. שירמן.
מנדלי מוכר ספרים / שני סיפורים, „בישיבה של מעלה ובישיבה של מטה". „שם ויפת בעגלה" עם באורים מאת ד"ר משה מיקם.
יהודה הלוי / שירים נבחרים, ערוכים ומבוארים בידי ח. שירמן.
בנגל ניקולי / נפשות מתות, האדרה.
גתה יוהן וולפגנג / פאוסט.
היינריך פון קלייסט / רעידת האדמה בצ'ילי / האירוסין בסן דומינגו / האסופי.
שקספיר ויליאם / מקבת.
אפלטון / משפטו ומותו של סוקרטס, שלושה דיאלוגים העוסקים במשפטו ומותו של סוקרטס בתרגומו של פרופ' י"ב ליבס.

ש הוצאת שוקן / ירושלים ותל־אביב

אזלה
המהדורה הראשונה של הספר
"מערכת הפנסיה של העובדים בישראל"
מאת
מרדכי הורביץ
בהוצאת ספריית המינהל
מיסודה של הסתדרות הפקידים
מהדורה שנייה תופיע בסוף החודש.
המחיר 8.50 ל"י
לועדי עובדים — הנחה ברכישה מרוכזת
הפצה ראשית: ספרי מוסד להפצת הספר הטוב בע"מ
ת"א, נחלת בנימין 30, טל. 56160 ✱ חיפה, הרצל 55, טל. 662118

הוצאת ספרים ש. זק ושות'
רח' המלך ג'ורג' 2, טל. 227819 ירושלים

לקראת שנת הלימודים ספרי לימוד ועזר חדשים:
••• ד"ר א. רביץ
חזקת הבתים
ארבעים ושמונה שעורים בפרק חזקת הבתים, עם השוואה במקבילות במדרש, הלכה, בתוספתא, בבבלי ובירושלמי.
••• תמר פיש
בראשית עם רש"י
לימוד רש"י בשילוב עם ספר בראשית בצירוף תרגילי עבודה עצמית. מיועד לכתות ו'.
••• תמר פיש
נלמד תנ"ך
מלכים ב'
חוברת עבודה נוספת בסדרת חוברות עבודה בתורה ובנביאים ראשונים.
••• מרים רוזן
דרכי הראשונה
ספר לימוד עברית עם פרקי עבודה עצמית. מיועד לילדי עולים
••• פנינה וולר
חול ומועד באולפן
חלקים א', ב'
פרקי קריאה ועבודה עצמית לתלמידי אולפנים.

למכירה: ••• י. מן-פי
מלון צרפתי-עברי
מלון מפורט ומעודכן של השפה הצרפתית עם העתיק עברי מיוחד, לפי שיטה בינלאומית. עזר רב ללומדי השפה הצרפתית

למכירה בכל בתי-מסחר לספרים בארץ.

ספרים
מענק מקורי ומחנך לעובדיך ולילדיהם
תעודות־שי
מאפשרות למקבליהן לבחור ספרים לפי בחירתם באחת מחנויותינו בכל רחבי הארץ

ירושלים — רחוב יפו 39
תל־אביב — רחוב אלנבי 107 ● רחוב בן־יהודה 33
רחוב דיזנגוף 155 ● שד' הרצ"ט 4
חיפה — העצמאות 82
רחובות — רחוב הרצל 184
נמל תעופה לוד
נמל תעופה אילת

מבחר עצום של ספרים בכל שפה, בכל נושא ובכל מחיר
— ספרי אמנות
— ספרי מדע וטכניקה
— ספרות יפה
— ספרות ילדים
— ספרי כיס
— אנציקלופדיות וספרי עזר

סוכנות סטימצקי

הוצאת אגודת „שלם", ירושלים, ת. ד. 2071
יצאו לאור ונמצאים למכירה:
גדעון תלפז /
מי ורדים מפורט סעיד
14 סיפורים רווי אוירת עָיים רחוקים וניחוח ימינו אלה. הסיפור המרכזי הוסרט בטלויזיה.
172 ע' המחיר: 10.— ל"י
אלעזר שרביט / שמיך ירושלים
אסופת שירים, שנקודת המוקד שלהם — ירושלים הנצחית, על הנגלה והנסתר שלה.
96 ע' המחיר: 7.— ל"י
ההפצה הראשית: „בית עלים", רח' קרל נטר 3, תל־אביב.

ספרי לימוד אנגלית

LONGMANS GROUP BOOKS

NEW CONCEPT ENGLISH
ALEXANDER: First thing first
Practice and Progress
Developing Skills
Fluency in English
For and Against
Question and Answer
Look, listen and learn
60 steps to Precis, a first book in comprehension pieces and comp.
ALLEN: Living English Structure for Students
ECKERSLEY: Essential English: Student Books I-IV
Brighter English (A Book of short stories)
English Commercial Practice and Correspondence
GATENBY: English as a Foreign Language — student book I-V — teacher's book I-V
HILL: Picture Composition Book
Elementary Comprehension English
MILLER: Learning English Books 1-5
THORNLEY: Scientific English Practice
WEST: The New Method English Dictionary
THE NEW SWAN SHAKESPEARE:
Paperbacks: Julius Caesar, Macbeth and others
BERNARD SHOW: Pygmalion
THE PRACTICAL READERS: (All stages)
LONGMAN'S STRUCTURAL READERS: (All stages)
NEW SHIP ENGLISH COURSE: Pupils and Workbook
THE BRIDGE SERIES:
LONGMANS SIMPLIFIED ENGLISH SERIES:
PLEASANT BOOKS IN EASY ENGLISH: (All stages)
MY HOME SERIES:
NEW METHOD SUPPLEMENTARY READERS: (All stages)

COLLIER MACMILLAN:
English 900 — Basic Books 1-6 — Workbooks 1-6
English 901 — Basic Courses 1-6 — Workbooks 1-6

MACMILLAN PUBLICATIONS:
MORIS: ENGLISH BY STAGES:
— Reading — Language — Rapid Readers

OXFORD UNIVERSITY PRESS:
ADVANCED LEARNER DICTIONARY HORNBY
Concise Oxford Dictionary
English Reader Dictionary
Pocket Oxford Dictionary.
Little Oxford Dictionary.
HILL: Stories for Reproduction
THOMPSON & MARTINET:
Oxford Progressive English Course for Adult Learners I-III
MCMORDIE: English Idioms and how to use them

HODDER PUBLICATIONS:
CANDLIN: Present-Day English for Foreign Students I-III

CAMBRIDGE UNIVERSITY PRESS:
VERITY EDITION: SHAKESPEARE

REGENTS PUBLICATIONS:
DIXSON'S ENGLISH SERIES:
Beginning Lessons in English
Second Book in English
Conversation Exercises
Everyday Dialogues
Graded Exercises
Essential Idioms
READERS:
Easy Reading Selection
Modern Short Stories
Elementary Rearder's

CASSEL'S DICTIONARIES:
HARDCOVERS AND PAPERBACKS

COLLINS' GEM DICTIONARIES:

PENGUIN BOOKS
SUCCES WITH ENGLISH COURSEBOOKS 1-3
Lord Jim — Conrad
Passage to India — Forster
For Whom the Bell Tolls — Hemingway
Farewell to Arms — Hemingway
Brave New World — Huxley
Portrait of an Artist - Joyce
The Dubliners — Joyce
Europe Since Napoleon — Thomson
Pygmalion — B. Shaw
The Old Man ond the Sea-Hemingway
Franny and Zooey-Salinger
The Rainbow — Lawrence
Death of a Salesman — Miller
View from the Bridge — Miller
Animal Farm — Orwell
Cry the Beloved Country — Paton
Catcher in the Rye — Salinger
The Little Prince — St. Exupery
Herzog — Bellow
Henderson Rain King — Bellow

POCKET BOOKS
English through Pictures Book I
English through Pictures Book II
First Workbook of English
Second Workbook of English
First Steps in Reading English
Roget's Thesaurus
Mondadori: Italian/English Dictionary
Larousse: French/English Dictionary
Merriam Webster Dictionary
Concise Treasury of Great Poems by Untermeyer
POCKET HEBREW-ENGLISH DICTIONARY BY BEN-YEHUDA

DELL
Turn of the Screw and Daisy Miller — H. James
Short Stories Masterpieces

PAN
Fiesta — Hemingway
I never promised you a rose garden-Green

NEW AMERICAN LIBRARY
I never promised you a rose garden-Green
Persuasion — Jane Austen
Sense and Sensibility — Jane Austen
Billy Budd — H. Melville
Types — H. Melville
Sentimental Jorney — Laurence Stern
Middlemarch — G. Eliot
Adam Bede — G. Eliot
Portrait of a lady — H. James
Bread and Wine — I. Silone
Bridge on the Drina — Ivan Andric

FAWCETT
Webster's School and Office Dictionary

POPULAR LIBRARY
Webster Dictionary

להשיג ב:
סטימצקי
ירושלים-תל־אביב-חיפה-רחובות-לוד-אילת.
רשת החנויות הספרים הגדולה בארץ

מפיצות
תל־אביב — דרך פתח־תקוה 19, טל. 622536
ירושלים — יעבץ 5 טל. 223956
חיפה — אבן סינא 26 טל. 667284

קמעונות
תל־אביב — אלנבי 107 טל. 615277
ירושלים — יפו 39 טל. 223654
חיפה — עצמאות 82 טל. 663501
רחובות — הרצל 184 טל. 958744

הופיע
תפוצות ישראל
שירות מידע על חיי היהודים בעולם
שנה י' חוברת ד'
בהוצאת הועד היהודי האמריקני / המשרד בישראל.
התוכן:
היות יהודי במערב אירופה כיום
✱ הערכות היהודים בכל השואה והוכח קומה של מדינת ישראל.
✱ אירופה המערבית ויהדותה — תחזית לעשור הבא / זכריה שוסטר.
שני סימפוזיונים
✱ יהדות אירופה וישראל.
✱ התחדשות החיים היהודיים במערב אירופה ומשמעותה
בין המשתתפים: מיכאל גולס־טון, מיכאל טאובס, דוד לוים, ארנולד מאנדל, אלן מונספיד־ר, אלבר ממי, הלן סיסו, פיוטר ראביץ, ג'ורג' שטיינר.
בהזמנות נא לפנות:
הועד היהודי האמריקני, רח' אתיופיה 9, ירושלים.

ידיעון כיס תשל"ג
זהו הפרס המובטח לכל קוראי הארץ
פרטים בגליון הארץ

למכירה בפתח־תקוה
אזור התעשיה החדש
אולם לתעשיה 100 מ"ר
בתוספת 100 מ"ר גלריה וחצר מגודרת עם גג של 40 מ"ר. במקום טלפון ומעלית פנימית.
נא לפנות טלפונית 912898 בין השעות 8.00—15.00 כל יום.

עכשיו תוכל לקבל
יותר ריבית
יותר הצמדה
יותר פטור ממס

בתכנית החסכון
מתמיד
של בנק הדואר
אין צורך בבול! שלח ותקבל פרטי התכנית

לכבוד
בנק הדואר
רח' צאלה א-דין, ירושלים.
אבקש לשלוח לי פרטים על תכנית־החסכון החדשה „מתמיד".
שם_____
כתובת_____

השגרירות הארגנטינית בישראל
בשיתוף פעולה אריב של עיריות תל-אביב וחיפה
מודיעה על פתיחת סדרה חדשה של קורסים ללמוד השפה
◄ הספרדית ►
בשתי ערים אלה
בדבר פרטים הרשמה, נא לפנות:
בתל-אביב — למשרדי השגרירות, שד' שאול המלך 35, קומה ד', טל. 253451, בין השעות 09.00—12.00, בכל יום פרט לשבת ויום א'.
בחיפה — ל„בית ארדשטייף", רח' י. ל. פרץ 20, טל. 662044, בין השעות 08.00—12.00.

עיריית ירושלים
המחלקה לתרבות
מודיעה על
חידוש הלימודים בהנחלת הלשון
במקומות הבאים:
בבית ליגת נשים — רח' אברבנאל 10, רחביה
במועדון העולה — רח' אלקלעי 9, טלביה
בבית גיורא — רח' רבינוביץ, קרית היובל
בבי"ס נוה-עציון — רח' הפסגה, בית וגן
ההרשמה הלימודים יחלו ביום ראשון, כ"ד באלול תשל"ב (3.9.72)

הוצאת „יבנה" תל־אביב
רח' מזא"ה 4, טל. 611856, רח' אלנבי 80, טל. 625098
ספרי לימוד חדשים לקראת שנת הלימודים תשל"ג:

הופיעו ונמצאים למכירה:

מבואי מקרא מאת פרופ' י. מ. גרינץ
שיעורים בהוראות ספרי המקרא.

לשון חיה חלק ב' מאת א. צלמון
ספר חדש להוראת לשון עברית לכיתות ז'—ח'—ט', ערוך לפי תכנית הלימודים החדשה, בדרך הוראה חדשה.
נמצאה למכירה: לשון חיה חלק א'.

5 מפות-קיר היסטוריות
בעריכת פרופ' משה ברוור
א. המזרח התיכון בסוף תקופת התלמוד
ב. אירופה בתחילת המאה ה־18
ג. אירופה אחרי קונגרס וינה
ד. אירופה — מלחמת העולם הראשונה
ה. יהדות אירופה — תקופת השואה (1938—1945)

ערבית לשנה א' מאת מיכאל דנה
מהדורה מחודשת ומותאמת לתכנית לערבית בחטיבת הביניים.

עקרונות הכימיה הכללית למתחילים
מאת אינג' ג. מרמור ופרופ' מ. קאיס
מהדורה חדשה ומעודכנת של הספר הנודע, הכתוב בגישה מודרנית, והמקנה עקרונות הכימיה למתחילים. אושר על ידי משרד החינוך והתרבות.

מבוא לחשבונאות פיננסית א־ב'
מאת ע. איזביצקי
ספר המיועד להקנות ידע, בתחום התיאוריה והפרקטיקה של החשבונאות הפיננסית.

ילדים יוצרים מאת דן אמיתי
התפתחות היצירה הילדות מראשיתה.
ספר, שמטרתו לסייע בידי כל הגורמים החינוכיים להבין את המיוחד שבאמנות הילדים.

חגי ישראל לפעוטות
כתבה נחמה ניר־יניב; צייר ה. הכטקופף
ספר שמטרתו להביא את מהותם של חגי ישראל, לילדים, הורים ומחנכים. הוא מתאר את החגים על כל החוויות הכרוכות גם בהכנות לחג — בבית, בבית־הספר ובשכונה. ספר עזר חשוב לאם, לילד ולמחנכת. מדפס בשלל צבעים בפורמט אלבומי.

דפים לעבודה עצמית למקראה „טוב לקרוא"
מאת שמואל נבון
הדפים מבוססים על השיטה הפונקציונלית בקריאה, היעילה לגבי ילדים טעוני־טיפוח, לחינוך המיוחד ולמתקשים בקריאה וכן לכלל הילדים בכיתה א'. אושר על ידי משרד החינוך והתרבות.

דפים לחשבון — חוברת 10 — מאת שרה בורק
חוברת לעבודה עצמית בשברים עשרוניים ובאחוזים.
נמצאות למכירה: דפים לחשבון חוברות 1—9.

ספרים במהדורות חדשות ומתוקנות:

תורה לילד א' — לכיתה ב' — ספר בראשית
ערוך בידי נ. גבריאלי, ב. אביבי
בהשתתפות פרופ' א. מינקוביץ
מהדורה מחודשת.

תולדות ישראל — חלק ראשון — לכיתה ו'
מאת ב. אביבי, נ. פרסקי
מהדורה מתוקנת.

ארצנו — ספר לימוד המולדת לכיתות ד'—ה'
מאת נ. פרסקי, נ. רזיאלי
חלק א' — מדן ועד אילת.
חלק ב' — ההר והעמק.
מהדורה מתוקנת.

טבלות במתמטיקה, סטטיסטיקה ופיסיקה
מאת ד"ר שרגא ישורון
מהדורה מוגדלת ומתוקנת.

ארצות-הברית — ברית-המועצות
מאת ד"ר י. פאפוריש
מהדורה מחודשת.

יופיעו בקרוב:

פיסיקה מודרנית — מבוא, יסודות ועקרונות
מאת ד"ר ארתור בייזר, תרגם וערך אינג' ד. יצחקי
ספר המשלים את ספרי־הלימוד המקובלים בפיסיקה, ומטרתו לשמש הקדמה קצרה אך יסודית לפיסיקה המודרנית.

ספר במדבר מאת מנשה דובשני
מהדורה ספרותית עם ראשי פרקים ושאלות.
ספר־עזר רב־תועלת למורים ולתלמידים כאחד.
נמצאים למכירה: ספר בראשית, ספר שמות־ויקרא.

טבע ומדע בחיי יום-יום
מאת ניצה נפתלי, נ. מלומד. צייר ה. הכטקופף
ספר שמטרתו לעורר ולפתח בילד עניין בטבע ובמתרחש בחיו ובצומת, וכן להקנות לילד הבנה ראשונה במושגי־יסוד במדע, ונוך התבוננות, הסתכלות וניסויים.

הוראה מסייעת במתמטיקה
מאת שרה בורק
סיבות אי־הצלחה בתחילת לימודי המתמטיקה, דרכי הוראה מסייעת ואיבחון.

משחקים מתמטיים חוברת 1—4
מאת שרה בורק
משחקים דידקטיים בגבולות ה־100, לפיתוח חשיבה מתמטית.

סדר וקרא חוברת ח' ר' ד' ח'
מאת שרה בורק
משחקים ללימודי הקריאה.

להשיג אצל כל מוכרי הספרים בארץ

לקראת פתיחת שנת הלימודים
בתקופה שבין 27.8 ש.ז. ועד ערב ראש השנה יימכרו אצלנו ספרי־לימוד ברציפות במשך כל שעות היום. אלה שיבואו בשעות 13.00—15.00, ייהנו בשרות מהיר וטוב יותר.

ספרית פועלים
תל-אביב, אלנבי 73

בצלאל צ'ריקובר — מוציא לאור, בע"מ
„גומא" — ספרי מדע ומחקר
לקראת שנת הלימודים תשל"ג
פרופ' צבי אדר
ירמיהו הנביא
אישיותו, כוחו ופעלו בדרך של עיון בפרקים שונים שבספרו. הבנת פעלו בימיו מובילה אותנו להבנת עניינים יסודיים בתולדות העם היהודי והרוח היהודי. המחיר 8.75 ל"י

חיים אוהל
שער לשירה הצעירה
כנולות השירה הצעירה
ניתנה יצירות משל: דוד אבידן, חיים גורי, נתן זך, יהודה עמיחי, בן ציון תומר ודליה רביקוביץ. המחיר 7.80 ל"י

תופיע בסוף ספטמבר מהדורה מחודשת ומורחבת של:
העת החדשה
מאת
פרופ' א. צ'ריקובר
לספר נוספו: עשרות קטעי מקורות, תמונות, מפות ושאלות לחזרה.
הפצה ראשית: סוכנות א. ערמוני, רחוב בלפור 4, תל־אביב.

— — — גזור ושלח — — —
לכבוד בצלאל צ'ריקובר — מו"ל, בע"מ
רחוב השרון 12, תל־אביב
אני מזמין בזאת את הספרים: 1) ירמיהו הנביא, 2) שער לשירה הצעירה (מחק את המיותר) ומצרף סך ______ ל"י.
השם: ______
הכתובת: ______

הוצאת הקיבוץ המאוחד
ת"א, רח' סוטין 27, טל. 246194
ספרי לימוד ועזר לשנת הלימודים החדשה תשל"ג

מדעי הטבע והחקלאות
עקרונות האלגברה א', ב', ג' / ג. נצר
כימיה כללית א', ב' / ג. נצר
מעשה הנר / מ. פאראדיי
זואולוגיה א', ב' / י. מרגולין
פרקים בזואולוגיה / צ. דורמן
פרקים בביולוגיה של הנוא / צ. דורמן
זוחלים / ד"ר אל. ברש, י. ח. הופיין
ציפורי ארץ־ישראל / ח. מירום
אנטומיה של הצמח / א. מאהן
צמחי התרבות של ישראל / ד. זהרי, א. פאהן
מדריך למשתלות / ל. קרווא, ד. צירקין
אצות־ים בישראל / צ. דנין, ח. נמליך
שיעורים בתורת הקרקע / ד"ר י. ניר
קרקע / פרופ' ח. הלפרין
שדות שלחין / ד. ה. תורן, ת. ב. פסרסון
תורת השדה א', ב', ג' / פרופ' ש. הורביץ
החקלאות במזרח הערבי / פרופ' ש. הורביץ
מבוא לתולדות היחסים האגראריים במזרח התיכון 1800—1970 / ג. בר
גנטיקה קלאסית / ח. זלמנובסקי

קורות ישראל וידיעת הארץ
מחקרים בתולדות ישראל א', ב' / ג. אלון
תולדות היהודים בא"י בתקופת המשנה והתלמוד א', ב' / ג. אלון
מחקרים בתולדות ישראל ובלשון העברית (ספר זכרון לג. אלון) ערכו מ. דורמן, ש. ספראי ומ. שטרן
היהודים בדורותינו / א. ישראלי
מוצאי דורות / י. מ. גרינץ
תנועת הפועלים הארץ־ישראלית א', ב', ג', ד' / מ. ברסלבסקי
עם מצדה / ש. גוטמן
טופוגרפיה / ה. בירגר

היסטוריה כללית
דברי ימי רוסיה / ה. א. קליוצ'בסקי
המהפכה הצרפתית / א. סובול
פשוטי העם ברומי / צ. יעבץ
המאבק על השלטון באירופה / א. י. פ. טיילור
תולדות המחשבה הכלכלית / אריך רול
תורת התפתחות הקאפיטליזם / מ. מ. סוויזי

ספרות
עידן החשד / נ. סארוט
יסודות הטרגדיה / ד. קורק
אברהם אבן־עזרא / י. לוין
ארבעה סיפורים / ס. יזהר
על ש"י עגנון / ד. סדן
ילקוט לבית הספר / י. ח. ברנר
כתבי י. ח. ברנר א', ב', ג'
שלום עליכם / ש. ניגר
שקספיר, עולמו ויצירתו / א. א. מנדילוב, א. שלוי
דוסטוייבסקי, קאפקא, בקט / מ. מגד
שמחת עניים / נ. אלתרמן
השיר על הרבי מראדזין / י. קצנלסון
השיר של העם היהודי שנהרג / י. קצנלסון

לשון
ווייק / י. בהט, מ. רון
המשפט השמני / א. רובינשטיין
הצירוף הפועלי / א. רובינשטיין
התגבשות הדקדוק הנורמטיבי / מ. בראשר
שער לעברית א', ב', ג' / מ. רון
תורת ההגה והצורות / י. בלאו

מחזות
יוליוס קיסר / שקספיר
הקמצן, החולה המדומה, דון ז'ואן / מולייר

هكذا من الأصل

התנועה ליהדות מתקדמת בישראל

ישראל יהדות מתקדמת

תפילות לימים הנוראים תשל"ג

ירושלים
קהילת „הר-אל"
באולם בית הכנסת, רח' שמואל הנגיד 16, טל' 223841
הרב: **א. ש. זאוי**, החזן: **א. זמיר**
כרטיסים במשרד הקהילה, רח' שמואל הנגיד 16, בכל יום מ־8.30—12.30 ומ־16.30—18.30

היברו יוניון קולג'
רח' המלך דוד 13, טל' 227455
הרב: **פרופ' עזר אספיזהנדלר**

חיפה
קהילת „אור חדש", רח' מגידו 6, ת.ד. 6241
באולם שביט, רח' הספורט, הר הכרמל
הרב: **מרדכי הופמן**, החזן: **מוריס שלקס**;
דרשנים הרבנים: **מרדכי הופמן, סמואלס וד"ר חנוך יעקבזן**
כרטיסים: סוכנות גרבר, מרכז הכרמל; משרד הקהילה, רח' מגידו 6, טל' 83925 כל יום מ־17.00—19.00 (מלבד יום ו')

תל-אביב
קהילת „קדם", רח' קרליבך 20, צומת אבן גבירול—המאספים, טל' 257621
הרב: **משה זמר**, החזן: **מרדכי בן-שחר**
כרטיסים: בביהכ"נ, רח' קרליבך, בימים א'—ה' בשעות 19.00—20.30
פרטים בטלפון: 241705, 282361

רמת-גן
קהילת „אמת וענוה", ת.ד. 2252
באולם קולנוע „רמה", רח' ז'בוטינסקי 57
הרב: **טוביה בן חורין**, החזן: **שלמה כהן**
כרטיסים: סוכנות כרטיסים רייכניץ, רח' ביאליק 57; חנות שלמה כהן, אבא הלל 88, טל' 728003; משרד הקהילה בגן רנה, קופה 3 בכל יום בשעות 17.00—19.00 734658

נתניה
קהילת „נתן-יה", רח' מקדונלד 3, בבית ליגה נשים
מנחה: **מרדכי ורטהיים**, חזן: **אינו סופר**
כרטיסים: בטלפון מס' 23169 או 22286 או לפי ת.ד. 456

נהריה
קהילת „אמת ושלום", ת.ד. 208
מנחה: **מר שלום בן חורין**, חזן: **זאב הררי**
כרטיסים: ספרית מיצרבה, רח' המייסדים 18 או לפי הכתובת, ת.ד. 208

נצרת-עילית
קהילת „הרצל", מרכז העיר 308/44
מנחה: **שלמה מעגני**, חזן: נמרוד גלבוע
כרטיסים: טל' 54848

אשקלון/אפרידר
קהילת „שחר"
הרב: **חיים סקירבל**
פרטים: לפי הכתובת: שכונת הקוקיון 11/302 (ליד בית פרידמן) או טל' 4877

באר-שבע
הקהילה ליהדות מתקדמת
הרב: **דוד פורמן**, החזן: **שלום כהן**
פרטים: יום ו' 6.15 — 1.9.72 בית יציב

ראיתי שמעתי

קנה מידה

לפי הוראות עיריית חיפה אסור להדפיס ולהדביק מודעות אבל שמידותיהן גדולות ממידות קבועות מסוימות. בעניין זה כל אזרחי העיר שווים אך יש כאלה ששווים יותר. אם מת עסקן של ההסתדרות מתירים מודעה כפולה בגדלה ואם חס ושלום מת מנהל בקופת-חולים, מתירים מודעה שמידותיה גדולות פי שלושה.

את מידת החשיבות של הנפטרים קובע מזכיר העיר, כדאי, איפוא, לקיים עמו יחסים טובים כדי להצטרף למעמד של „אנשים חשובים".

יתרון המרחק

בלילה צילצל הטלפון — שיחה מארה"ב. מעבר לקו נשמע קולה של בתי, שיחתי כצלול כאילו ישבה ממש לידי. לא הייתי צריך להרים את קולי ולהעיר את כל בני המשפחה.

למחרת, בשעה 10 בבוקר, טילפן אלי בן-עירי. לא שמעתי את קולו וביקשתיו להתקשר שנית. גם בפעם השניה עלה בידי רק בקושי להבין את דבריו, מרוב הפרעות בקו.

ההבדל הקטן בין שתי השיחות: האחת באה ממרחק של אלפי ק"מ ואילו השניה ממרחק של שני ק"מ בלבד.

העסקנים נוסעים

ניסיתי להתקשר טלפונית עם ראש מועצת קרית-מוצקין, מר משה גוסן. הוא איננו, נאמר לי. שאלתי היכן הוא. „בשליחות בחו"ל באולימפיאדה", השיבה מזכירה. מענה דומה קיבלתי ממשרד ראש מועצת טירת הכרמל, מר אליאס כרמל.

חיפשתי את שמותיהם של ה"ה גוסן וכרמל ברשימת הקלעים, הסייפים, המתאבקים, השחיינים, האצנים ומרימי המשקלות ששלחנו למינכן, אך לשווא. לא מצאתי אותם גם ברשימת העסקנים-המלווים שלא היו בדאכאו. אחרי חקירה הוברר לי, שנסיעתם אורגנה על-ידי מרכז השלטון המקומי שקיבל הזמנה לעשרה ראשי עיריות ומועצות מראש עיריית מינכן.

זה כבר לא שמעתי על פעולה כלשהי של מרכז השלטון המקומי לייעול העבודה בעיריות, לחקיקה נאותה, לשיפורים אלו או אחרים. לעומת זאת נוחל המרכז הזה הצלחה עצומה בשטח ארגון טיולים לחו"ל לחבריו, בעיקר לחברי הנהלת המרכז. יש ביניהם כאלו הנוסעים לחו"ל שנה אחר שנה. אולי הגיעה העת לשנות שמו של המוסד המכובד ל„מרכז לארגון טיולים לעסקני השלטון המקומי".

שנת ביאליק

שנת הליכודים תשל"ג תוכרז על-ידי רקטור האוניברסיטה העברית, פרופ' מיכאל רבין, כ„שנת ביאליק" במלאות מאה שנה להולדתו של המשורר הלאומי (י' טבת תרל"ג — י' טבת תשל"ג).

ועדה בראשותו של פרופ' א. א. אורבך, מהמכון ליהדות באוניברסיטה העברית, הכינה תוכנית אירועים לציון היובל, בהשתתפות משרד החינוך והתרבות.

בי' טבת תשל"ג תפתח בבית-הספר הלאומי תערוכה מקיפה על חייו ומפעלו הספרותי של ביאליק. לרגל אירוע זה יופיע קטלוג מיוחד. על תחומי יצירתו של המשורר בשירה, בסיפור, ובמדרש ואגדה, בתרגום ובהגות יוקדשו הרצאות פומביות, שיהיו פתוחות לקהל הרחב. יוערכו ערבי שירה מיוחדים ויומחזו כמה מיצירות המשורר בהדגמות התיאטרון של החוג לתיאטרון באוניברסיטה ובסדנת התיאטרון של ההסתדרות הסטודנטים. לרגל שנת ביאליק יוכן גם כופס אומנותי גדול ויותלה על הגבה באוניברסיטה העברית ובמקומות אחרים בארץ.

נישואין נוסח נורבגיה

אליהו זהבי, סופר „הארץ" בסקנדינביה כותב לי:

העיתון „אפטן פוסטן" המופיע באוסלו מתאר כבת תלאות של זוג — הנביאה גדעון, ישראלית צעירה, חביבה קיבוץ, והנרוברטו לכברנדי (כהן), בנסיונם להשיג רשות נישואים בחו"ל. אחרי נדודים של כמה חודשים ולאחר שעברתם מכשולי רבים ברומא, בפאריס, בלונדון, בסופיה ובבלגראד, הצליחו סוף סוף לקבל רשות נישואים בכפר נורווגי קטן, סאנה-פיורד. הזוגיים עומדים לחזור לישראל עם תעודת-נישואים נורווגית.

רה"ן

מכתבים למערכת הארץ

הדעה המוטעית של ראש-הממשלה

במאמר „גולדה מביטה פנימה" מאת דן מרגלית („הארץ" 18.8) יד־הו לי ביטויים ומעשים שאינם נכונים ושאינם רלבנטיים למאבק שמנהלים עקורי בירעם ואיקריה למען החזרתם.

נראה לי שהתבקשתם להטיח כלפי אשמות כבדות וחסרות שחר בהוראה מלמעלה על מנת להטיל איבה מנהיגות על הציבור היהודי שמוסרו ורגש הצדק שלו סולד ממה שקרה לבני בירעם וביניהם אני. כמו כן מטרת האשמות הללו היא להרתיע את האנשים אשר בלבותיהם התעוררה כמיהה אנושית כנה לתיקון העוול שנעשה לבני בירעם ע"י החזרתם.

גירוש בני בירעם אירע כשהייתי בגיל 10 שנים והריסת כפר בירעם אירעה בשנת 1953 כשהייתי בן 15 שנה ולא היה ידוע לי דבר על המשטנים של אל-ארד או מקי או רקיח או כל ארגון אחר.

לדעתי ויכוח ברמה זו אינו מוסיף משקל לעמדת הממשלה אשר ממשיכה לשלול את זכויותיהם של בני בירעם. עלי לציין שהטחת אשמות אלו במסגרת הוויכוח על המאבק הצודק שמנהיג לעקורי בירעם מהווה אספקט בולט של הרצון לדכא ביד חזקה כל גילוי של רצון כנה לחיים בידידות ובאחווה בין האזרחים היהודים והאזרחים הערביים של המדינה.

מאבקם של עקורי בירעם להחזרת כפרם ואדמותיהם נובע מהיותם אזרחים נאמנים למדינה ולא מתוך מניעים זדוניים או לאומניים. ואני מבטיח לכבי ראש הממשלה שהתלוצצה רק גורמת סבל נוסף לבני בירעם ללא כל קשר בזהות האנשים שמשתתפים במאבק ומוטב שתדע שתפקידי במאבק זה הוא לשמור שמאבק צודק זה ישאר בתחומי החוק והצדק.

נראה לי כי דעתה של גב' ראש הממשלה עלי מוטעית ומבוססת על מידע לא נכון כפי שנתברר לי שגם החלטתה בעניין בירעם היתה מוטעית ומבוססת על מידע לא נכון.

אניס שקור, עיר עכו

דן מרגלית מעיר: 1) אניס שקור — כנראה במתכוון — אינו מציין במכתבו מה מן הנאמר עליו במאמר אינו נכון. מקורות ממשלתיים מוסמכים חזרו ואישרו כי הופעלו תקנות ההגנה כדי להגביל את כניסתו לירושלים ולשטחים המוחזקים. כל עוד אין שקור טוען כי עובדה זו אינה נכונה איני מוצא לנכון להתנצל בפניו על פרסומה. 2) איני מוסמך להשיב בשם ראש הממשלה, אולם כך נראית לי עמדתה: אין לשלול מאיש את זכויותיו בגלל דעותיו, גם לא משקור. אך צריך לזכור כי שקור האחרים הבעו נכונות לקבל הצעה מוסכמת בעניין בירעם בגלל (בין השאר) הפטריוטיות ואהבת צה"ל וישראל של כל בני הכפר הנוגעים בעניין. כי שמבקש דבר בשם אהבת צה"ל צריך להביא בחשבון שייבדק יחסו לבטחון ישראל. משהועלתה (בין שאר הטענות) הטענה כי הפטריוטיות מחייבת את החזרת בני בירעם למקומם — היה מקום לברר פרטים על עברו של אחד ממנהיגי הקבוצה. זה רלוונטי כמו זה. וכמובן, מן העובדה כי היה צורך לנקוט צעדים מסויימים נגד אניס שקור אין ללמוד גזירה שווה על כלל העדה, ועל עצם התביעה לחזור לבירעם.

תיקון

מתחת לאחד המכתבים שהתפרסמו ב־27.8 תחת הכותרת „מכונת אמת בראיונות טלוויזיה" נשמט שם הכותב רס"ל עמנואל חסידוב, חיפה.

להחזיר המשלחת ממינכן

בזיון משלחתנו האולימפית בדאכאו טרם עורר את שר החינוך לנקוט צעדים ממשיים. במקום להורות לעסקני המשלחת לחזור לארץ ומיד, מתנהלים בירורים דרך הטלפון ובמכתבים. האם אכן חוששים המבכרים כי הציבור בישראל ישכח הרפת ההתנהגות עסקנינו בחו"ל?

אזרחי ישראל והיהודים בעולם זועזעו קשות מהתנהגות עסקנינו. הנוסעים חדשים לבקרים לחו"ל על חשבון הציבור הישראלי. אין הם מתאימים לייצגנו בפני אומות העולם!

על שר החינוך להורות לראשי המשלחת והעסקנים במינכן לשוב לארץ ומיד. אין להשאיר אותם בחו"ל אף יום אחד נוסף.

הבזיון כבר בעצה, מה יש עוד לברר?

אמנון קרן
גבעתיים

*

העובדה כי רק קומץ ספורטאים מתוך המשלחת הישראלית לאולימפיאדת מינכן השתתפו בטכס הזיכרון בדאכאו היא אחד הבזיונות הגדולים של הספורט הישראלי, שאירעו לאחרונה. על שר החינוך והתרבות לבוא ביד עם חזרת המשלחה ולהקים ועדת חקירה שתחקור כל הבר מכלות על המניעים שהביאו להעדרותם מן הצבורה.

אין להרהיב כלהעניש בצורה חמורה את האחראים. יש לשקול אפשרות לשלול מהם את הזכות לייצג את ישראל בעתיד, בכל ארוע בינלאומי כלשהו. הדבר אמור בעיקר לגבי העסקנים שבנסיעתם היתה מיותרת בלאו הכי מבחינה ספורטיבית ואפילו הפקידים הייצוגיים השוב ביותר לא מלאו.

גיורא לייפרדורף
תל-אביב

*

ברצוני למחות על התנהגותה של משלחת ישראל לאולימפיאדה במינכן.

תפקידה של משלחת ישראל לאולימפיאדה היא לכבשה ייצוגי, באשר להישגים ספורטיביים גדולים אין אנו מצפים (ראה דברי הספורטאים עצמם).

לפיכך נראה לי כי הזלזול שהפגינו הספורטאים והמלווים, שמספרם אינו נופל ממספר הספורטאים, באי השתתפותם בטכס האזכרה בדאכאו הוא מחפיר, ויש להחזירם ממינכן בלי דיחוי.

אמירה מאיר
ירושלים.

*

משלחת ישראל לאולימפיאדה במינכן לא יצאה מהארץ על מנת לרשום לזכותה הישגים ספורטיביים מרשימים. למציאות זו היא היתה די מודעת עוד בארץ. על זה ניתן אולי לעבור בשתיקה ולהסתפק בדיון מריר, אולם על אי-הופעת המשלחת לטכס האזכרה במחנה דאכאו אין לעבור בשתיקה. זה אות קלון בל יכופר למשלחת ישראלית היוצאת לייצג את המדינה.

אילו היתה המשלחת יוצאת הן להשיג השגים ספורטיביים והן לייצג את המדינה, היה צידוק לסיגורה. אולם כשמטרת היציאה היא לייצג בלבד וייצוג זה מבזה ומשפיל את מדינת ישראל ואת כל היהדות בעולם, הרי המסקנה המתבקשת היא להחזיר משלחת זו הביתה בבהירות האפשרית.

נחום נבו
ירושלים

*

אין אף הסבר שיצדיק את אי-השתתפותם של רוב חברי משלחתנו בטכס בדאכאו. במקום לספק הסברים צריכים ראשי המשלחת להסיק את המסקנות הנכונות. דעת הקהל במדינה לא תסלח להם על המחדל.

שמעון טימן
תל-אביב

אין דמוקרטיה חד-סיטרית

מלחמתנו נגד הברבריות של כופר התעודות שהטילו הסובייטים על יהודים אקדמאים תהיה משכנעת הרבה יותר אם יבוטל אצלנו הכופר הקרוי „מס נסיעה" (ההמצאה הישראלית הזאת פוגעת בהחלט בזכות היסוד של חופש התנועה); יתוקן החוק שלפיו זכותו השרירה של שר הפנים להחליט אם אזרח ישראלי יוכל לוותר על אזרחותו או לא.

עלינו ללמוד כי לא קיימת דמוקרטיה חד-סיטרית.

ד"ר ג. ר. מבורין
גבעתיים

הימים הללו

יעקב שמשון שפירא נתבקש ונענה לחזור להיות שר המשפטים
(מן העתונות)

הכד שחזר מן הכפור

בלו את ראש השנה
באוירת חג מסורתית
ב
מלון מגדל ירושלים
JERUSALEM TOWER HOTEL
בקרבת בתי כנסת, במרחק הליכה מהכותל
— מסעדה כשרה —
מספר מקומות מוגבל. הקדימו הזמנותיכם
טל. 8—222161, רח' הלל 23, ירושלים

החל את השנה
עם צבעי בוק
הכן ללילות ההורף הארוכים בבגדי בוק, בבגדי גמל במבחר רב ללא החרות, אבל „פאר" ברנית. מבחר מקרני עקופות והיקרנה פרנים, בזול.
צלומי בצבעים בדרכון!
הפתעה בצבעים בירבשם!
פוטו-ברנר
חיפה, רח' הרצל 35

תפילות לימים הנוראים
בית הכנסת „מוריה"
בחה הכרמל

מסונף לתנועה הקונסרבטיבית העולמית

תפילות • חוגי נוער • חוגי לימוד
תכנית מיוחדת לבנות ובני מצוה

פרטים על התכנית והזמנות מקומות לימים הנוראים באולם בית הכנסת, ברח' חורב 7, חיפה, ביום ראשון, כ"ד באלול, תשל"ב, 3.9.72, בין השעות 7—9 בערב

נשמח לארח חיילים במדים ועולים חדשים

גד

חברה לבנין בע"מ

מציעה למכירה לזוגות צעירים דירות בנות 3 חדרים בגבעה הצרפתית בירושלים

מתאריך 3.9.72 עד תאריך 3.10.72 תינתן זכות קדימה לזוגות צעירים הזכאים לדירה בהתאם לתכנית משרד השכון לשנת 1972/3.

מתאריך 4.10.72 עד לתאריך 3.11.72 תינתן זכות קדימה לזוגות צעירים שנרשמו לתכנית משרד השכון לשנת 1972/3 ולא נקבעו בזכאים.

החל מתאריך 5.11.72 תימכרנה הדירות לזוגות צעירים שנישאו החל ב־1.10.66.

על הקונים להביא אתם את המסמכים:

1. אישור על זכות השתכנות ממשרד השכון
2. תעודת זהות של שני בני הזוג
3. צילום תעודת נישואין

משרדי המכירה:

ירושלים: רח' שלומציון המלכה 4, טל. 02-227775
תל־אביב: רח' דיזנגוף 173, טל. 03-230725, 03-226746
רמת־גן: רח' ביאליק 45, טל. 03-725953

דוחה

אלוף שלמה להט — עם פרישתו מתפקידו:

המעמסה בקריאה למילואים „פוזרה על כל האוכלוסיה"

„הלחימה באמצעות מעוזים מנעה חציית התעלה והקטינה האבידות"

מאת סופרו הצבאי של „הארץ"

המאמץ העיקרי של אגף כח אדם במטכ"ל בתקופת היותי ראש האגף הוקדש לשיפור האיכותי של צה"ל, החל בדרגות הקצונה וכלה בנוער השוליים. במקביל לכך דאג האגף לחלק את מעמסת השרות במילואים על יותר אנשים מהאוכלוסיה — אמר אתמול האלוף שלמה להט, ראש אכ"א, עם פרישתו מתפקידו.

בהתייחסו לשרות במילואים אמר האלוף להט, כי אין אפשרות להשיג בענין זה צדק מוחלט. הבעיה שעמדה לפני כראש אכ"א היתה לפזר את המעמסה על חלקים גדולים יותר של האוכלוסיה. בענין זה נעזר במחשב האלקטרוני והגיעו להשגים. בין השאר נקראו לשרות בצה"ל אלפי צעירים שקבלו בעבר דחיה של חלק מתקופת שרותם. נבדקה גם בעייתם של אלה הזכאים לריתוק משקי בעת חרום. התברר כי בזכות הריתוק המשקי במקרה של מלחמה לא נקראו אלפי אנשים לשרות מילואים בעת שלום, והדבר תוקן עתה. להלן ציין, כי הורה להקפיד במיוחד בקריאה למילואים של סטודנטים ומורים בתקופת הלימודים.

אלוף שלמה להט

עוד אמר כי הבעיה היסודית שלו היתה השיפור האיכותי של כח אדם, ולהערכתו השיג את מרבית מטרותיו בתחום זה. אכ"א הקפיד על כך כי הקידום בדרגות קצונה ייעשה על סמך כישורים וכשרונות ולא על פי ותק והליכה במסלול קבוע. הקפידו יותר כי לקורס קצינים ילכו רק אנשים מעולים לימנעו כניסתם של הבלתי טובים. במקביל לכך נעשה מאמץ לשלוח יותר קצינים ללימודים אקדמיים ומספרם של אלה הוכפל בשנה האחרונה ומגיע כיום ל־140. נוסף לכך נפסק הנוהג שלפיו תבעו חתימה לשנים רבות בצבא הקבע תמורת לימודים אלה. באחרונה הוסדר גם כי קצינים שסיימו את בית־הספר לפקוד ומטה יקבלו במשך הזמן שנת חופשה לסיום לימודיהם האקדמיים.

נוער השוליים

אלוף להט אמר כי את הטיפול בנוער השוליים ראה כנושא לאומי, מאחר שצעירים הנפלטים מצה"ל נדחקים ברובם לשולי החברה. בתחום זה נעשו כמה מפעלים. הגדנ"ע כוון לעסוק בעיקר בקרב חבורות הרחוב וכיום יש לגדנ"ע כ־80 מדריכים העוסקים בנושא זה. הקפידו יותר על הקניית השפה העברית והשכלה בסיסית לחיילים החסרים ידיעות אלה. הללו הוצאו ללימודים גם בעת מלחמת ההתשה ומתוך עמדות הלחימה.

בתשובה לשאלה אמר, כי במשך השנתיים שבהן עמד בראש אכ"א היו רק שמונה סרבני גיוס. ארבעה מהם נקלטו בסופו של דבר בצה"ל. שלושה שוחררו על סמך סעיף נפשי והשמיני הוא גיורא נוימן.

בהתייחסו לתפקידו הקודם כמפקד הכוחות המשוריינים בסיני בעת מלחמת ההתשה, אמר האלוף להט כי בשלב הראשון של המלחמה נפל הנטל העיקרי על שכמם של אנשי התותחנים. הם עמדו בלחימה בצורה מוצלחת ביותר. לדבריו בכל תקופת שרותו בסיני היו רק שני מקרים שבהם נפקדו חיילים אחרי שיצאו לחופשה.

בתשובה על שאלה בקשר לויכוח שהתעורר בעתונות על צורת ההגנה בה נקט צה"ל בסיני בעת מלחמת ההתשה, אמר האלוף להט: „בבואי לסיני היו המעוזים קיימים והיה צריך לסיים המלאכה. אני משוכנע כי אלמלא ישבנו על קו המים במעוזים לא היינו מונעים מעבר צבא מצרי לסיני ואולי אף לא את השמוש בתעלה. האבידות במלחמה היו קטנות יותר ורק חלק קטן מהן היה בין אלה שנעו אל המעוזים כדי להגיע להם אספקה.

עיריית חאן יוניס מגנה הטלת רימון לעבר פועלים

רימון נוסף התפוצץ ברצועה ✶ סימנים להתארגנות חבלנים ✶ סריקות מקיפות

מאת עמוס הדר, סופר „הארץ"

עיריית חאן יונס שלחה אתמול מכתב למושל הרצועה תא"ל יצחק פונדק ובו גינתה את מעשה החבלה שנעשה שלשום בעיר כאשר מחבל הטיל רימון לעבר פועלים שהמתינו בתחנה לאוטובוס, שיסיע אותם לעבודה בישראל.

זו הפעם הראשונה שעיריה כלשהי ברצועה מגנה רשמית מעשה חבלה והדבר מוכיח את יחסם של התושבים למחבלים לעומת מה שהיה בעבר. ראש עירית עזה לא גינה את מעשה החבלה בעירו שהיה ביום ד' בשבוע שעבר.

רימון רביעי

בינתיים הוטל עוד רימון ברצועה — הרביעי מאז יום ו' שעבר. הרימון הוטל כלשום ב־10.30 בערב לעבר רכב מקומי שנע בדיר אל בלח. איש לא נפגע.

התנקשויות אלה מוכיחות כי יש התארגנות מסויימת של מחבלים ברצועה. זרועות הבטחון הגבירו את הסריקות באזור והחיפושים אחריהם עתה בלא הפסק גם בשעות הלילה.

נרצח פרדסן

פרדסן, תושב בית להיה, נרצח שלשום בלילה וגופתו נתגלתה סמוך לביתו. בחקירה נתברר כי היו בכיסו 600 ל"י אשר נשדדו ממנו. לא ברור אם הוא נרצח על־ידי שודד או שודדים או מפני שנחשד בשיתוף פעולה — כפי שנרצחו בעבר חשודים רבים על־ידי מחבלים.

עליה גדולה ביצוא האבוקדו

(צ). יבול האבוקדו השנה הגיע ל־11,300 טונות (ב־4,000 טונות יותר מאשתקד), והייצוא הגיע ל־7.5 אלף טונות, (לעומת 4.4 אלף טונות)

עולים מבריה"מ: אקדמאים ששילמו הכופר יעלו בקרוב

„מצב של מבוכה וחרדה בקרב יהודי רוסיה"

מאת עמוס הדר סופר „הארץ"

אקדמאים וסטודנטים אחדים כבר שילמו את כופר ההשכלה והם עומדים לעלות בקרוב לישראל — סיפרו אתמול עולים מבריה"מ שהגיעו ללוד במטוס אל־על מוינה.

העולים סיפרו, כי ידוע להם על משפחות מריגה, מצ'רנוביץ, מוילנה ומקשנייב ששילמו את כופר ההשכלה ובתוכם הרופאים אשר נדרשו ושילמו כ־12 אלף רובל כל אחד. המשפחות שילמו כופר גם בשביל בניהם שלמדו שנה או שנתיים באוניברסיטה. חלק מהם שילמו את הכופר עוד באמצע אוגוסט ועמדו לצאת בסוף החודש לוינה ומשם לישראל. ייתכן שיגיעו בשבוע הבא לארץ.

העולים סיפרו עוד כי שלטונות בריה"מ ממשיכים באותה שיטה של פיטורי אנשים מעבודתם בעת שהם מגישים בקשה לקבלת היתר יציאה. אקדמאים רבים שהגישו בקשה להיתר יציאה פוטרו, אף נאמר להם כי יוכלו לקבל את ההיתר רק לאחר שישלמו את הכופר ועתה אין להם כסף לשלם וגם אין להם עבודה.

מבוכה וחרדה

עוד סיפרו העולים, כי יהודי בריה"מ נתונים במצב של מבוכה וחרדה נוכח גזירת הכופר. לרבים, שפוטרו מהעבודה, אין אמצעי קיום וגם אינם יכולים לצאת ויש חשש שיגיעו לחרפת רעב. העולים אמרו, כי לפני צאתם ביקשו מהם יהודים רבים לפנות בשמם אל שלטונות ישראל כדי שיפעלו בכל דרך, אפשרית להוציאם מבריה"מ.

סנאט בר אילן העלה זכרו של פרופ' ב. קורצווייל

סינאט אוניברסיטה בר־אילן התכנס אתמול לישיבת אבל מיוחדת, כתום ימי השבעה לפטירתו של פרופ' ברוך קורצווייל ז"ל, ראש המחלקות לספרות עברית ספרות עולם.

פרופ' מנחם צבי קדרי, רקטור האוניברסיטה, תאר את החלל שנשאר בהרי מותו של המנוח באוניברסיטה בכלל ובמחלקות לספרות עברית ספרות עולם בפרט. להלן עמד על אישיותו של פרופ' קורצווייל, על מהימנותו, תנסיונו במחקר ובהוראה של מסכתות האקדמית. הם שמשו אבן יסוד לאוניברסיטה בצמיחתה מכאן, הוכרו בציבור הרחב ובמוסדות המדע בפעילותו האקדמית. הרקטור הדגיש את גדל האבידה שפקדה את האוניברסיטה בהסתלקותו של אחד מגדולי הוריה ובוניה.

פרופ' משה שורץ ראש המחלקה לפילוסופיה תאר את חכמתו ואת הערכים שהנחו אותו בדרכו המקורית ביהדות ובמדע (ראה המדור „תרבות וספרות" בגליון זה).

דיקאן הפקולטה למדעי הרוח והיהדות פרופ' יצחק גילת למד פרקי משניות ופרופ' צבי קורצווייל, אחי המנוח אמר קדיש.

ספר קורצווייל

בסיום הישיבה הודיע הרקטור על ההכנות להוצאת „ספר קורצווייל" הנמצאות בשלבי סיום. כבר בימי חייו נמסר הספר לדפוס — בלא ידיעתו — ביוזמת ידידים, חברים ותלמידים. זה צריך היה להיות למלאת לו ששים וחמש.

המערכת החליטה להודיע ברבים על כך כתום השבעה לאחר פטירתו. „ספר קורצווייל" ייצא לאור בשיתוף של האוניברסיטה בר־אילן עם בית ההוצאה שוקן.

אספקת החשמל — לתיקנה

מאת סופר „הארץ" בחיפה

אספקת זרם החשמל חזרה אמש לתיקנה בכל חלקי הארץ — לאחר שבמאמץ מיוחד עלה בידי עובדי חברת החשמל להתגבר על התקלה ביחידת הייצור רדינג ד'.

בעבודה ללא הפוגה, שנמשכה כל שעות הלילה הצליחו עובדי האחזקה לתקן את הזרם שניזוק.

מוזילים מחירי מזון — לחג

עשרות מצרי מזון יוזלו מראשית השבוע הבא, בשיעור של 10%—15%, ברשת חנויות המכולת של האיגוד הארצי למסחר בישראל.

ההחלטה להוזיל את מחיר מצרכי המזון, נתקבלה לאחר פנייתו של שר המסחר והתעשיה מר חיים בר־לב, שביקש לארגן מבצעי הוזלה לחגים.

ועדת הכספים של הכנסת תאשר את ההגבלות לעולים

מאת סופרו הכלכלי של „הארץ"

ועדת הכספים של הכנסת עומדת לאשר בשבוע הבא הגבלות על הפטור ממכס הניתן לעולים חדשים. כוונת ההגבלות היא לעודד רכישת מוצרים מתוצרת הארץ.

ההצעות, שהוכנו על־ידי שלטונות המכס, קובעות כי עולה יורשה לרכוש מוצרים שכיום יש עליהם פטור ממכס רק בארץ מוצאו. אולם, אם ירכוש את המוצרים בישראל הם יהיו מתוצרת ישראל, יוחשב המכס כאילו היתה הרכישה בארץ מוצאו של העולה. בהתאם לכך עיבד המכס הגבלות חדשות לתשלומי מכס.

ההגבלות החדשות יקשו גם על המסחר בזכויות עולים, שסוחרים ידידים ניצלו אותן לרכישת מוצרים שאינם שלא היה להם צורך בהם והם נמכרו אח"כ לתושבים ותיקים.

בהגבלות החדשות יש — עם זאת — אפליה בין עולים מארצות המערב לבין עולים מארצות המזרח, והמבוטא בארצות המוצא של עולי המערב הוא הרבה יותר גדול מאשר במזרח ומכילא האפשרויות שלהם יהיו גדולות יותר.

80 ילדים ובני נוער ללא הוריהם הגיעו מחו"ל

שמונים ילדים ובני־נוער ללא הוריהם הגיעו אתמול לישראל מחו"ל, מארצות אמריקה הדרומית, מאירופה ומהמזרח התיכון, ובתוכם קבוצה של עשרים בני נוער מארצות־הברית, להתחנך במוסדות הקליטה והחינוך של עליית הנוער.

כל הבאים הועברו כבר למוסדות הקליטה והחינוך של עליית הנוער ברחבי הארץ. בשבועות הקרובים עומדים להגיע עוד מאה ילדים ובני נוער ללא הוריהם מחו"ל, במסגרת עליית הנוער.

PHILCO

זה ממש אוצר

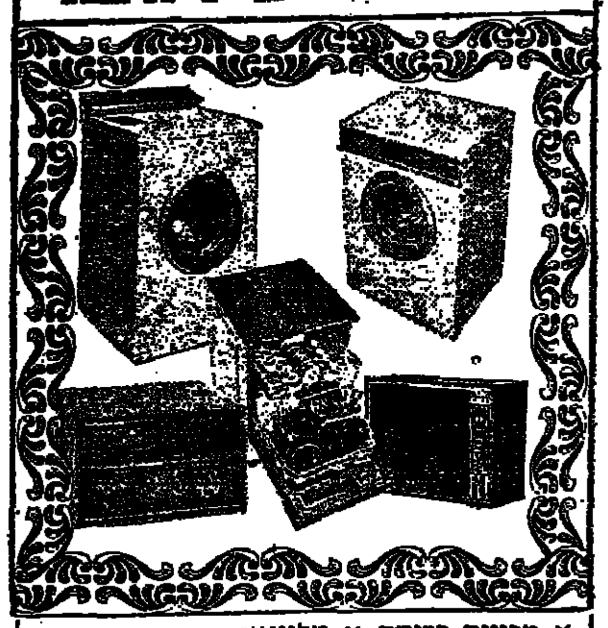

✶ מכונות כביסה ✶ טלוויזיות ✶ מכונות יבוש ✶ מדיחי כלים ✶ מזגני אויר תוצרת ארה"ב

פילקו תמיד באיכות עולמית

PHILCO

איזור התעשיה בת ים, רח' הטוללים 9, טל: 86 01 11

הספנן שאהה שולח על פני ימים רבים הוא יקר ואהה חרד לגורלו. במובן שתבטח אותו.
השאלה היא: איך? ואצל מי? ב"סלע". חברה לבטוח בע"מ, יודע נסיון עשיר בביטוח ספנים. (למעשה חלק נכבד של הספנים המועבדים בטלי ישראל מבוטחים ב"סלע".)
בטח את מפעך ב"סלע", חברת הבטוח האיתנה
שלקוחותיה המרוצים מעידים עליה יותר מכל. חברה המיישבת תביעות במהירות וביעילות.

סלע — חברה לבטוח בע"מ

המשרד הראשי: תל־אביב, רחוב אחוזת בית 6, טלפון 51381 (10 קוים).

לך על ביטוח! ...בטח ב"סלע"

פרסום ד"ר יעקבסון

שרה ויונתן צ'יזיק
מודיעים בשמחה על הולדת בנם
אח לאלינור
תל־אביב, 30 לאוגוסט 1972 (כ' באלול תשל"ב)

פוריה ודניאל משיח
שמחים להודיע על
הולדת בנם בכורם
27.8.1972 — בי"ח בילינסון

לזלמן צירקין ורעיתו ולהורים
ברכות נאמנות להולדת
התאומות
בתי יציקה וולקן בע"מ

לאה ומשה חגיגי
שמחים להודיע על הולדת בנם — בכורם
טל
נכד לפנינה ומנשה שמיר ופולין וצבי חגיגי
טכס הברית יתקיים ביום ראשון, 3.9.72, בשעה 10.00 ב„הדסה", עין כרם, ירושלים.

זיוה ועמנואל לאלו
שמחים להודיע על הולדת
הבת
אחות לדן ויעל
אסותא 30.8.72

לחבר הנהלתנו
מר דב גרינשטיין ורעייתו ולאטה ואריה נדלר
מיטב הברכות והאיחולים
להולדת
הנכדה - הבת
טחנות ירושלים בע"מ
ההנהלה, פקידיה ועובדיה

לחברנו היקר
יוסף יעקובסון ומשפחתו
שפע ברכות בהגיע
דון וטל למצוות
מרכז המכבי בישראל

לידידינו
מר דב גרינשטיין ורעייתו ולאטה ואריה נדלר
מזל־טוב ושפע ברכות
להולדת
הנכדה - הבת
משפחת חיים בית־יוסף
משפחת שמואל קלנג

למכירה בהזדמנות
✶ מכונת אבקת אפיה
✶ מערבל לפודינג ולאבקות
✶ נפה עם מיתקן לנפה — לאבקות
נא לפנות אל:
בית האריזה של המשביר המרכזי
בדרך השלום 12, תל־אביב,
טלפון 35354.

ליוסף בן שפר
מיטב הברכות והאחולים
בהגיעך לגיל 70
בנותיך, בנך ומשפחותיהם
בטבעון, חצרים, קרית גת וחברון

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

צוות חוקרי המשטרה לפני פיענוח תעלומת שוד הבנקים

מאת אבי ולנטין
סופר „הארץ" לענייני משטרה

הצוות המיוחד של המטה ה־ארצי שחוקר את גל מקרי השוד האחרונים עומד לפני פיענוח תע־לומת ארבעה מקרי שוד בתל־אביב: שוד בנק הפועלים באזור (2 במאי), שוד בנק הפועלים ברמת־יוסף (15 במאי), שוד בנק לאומי ברמת־אביב (1 ב־יוני) ושוד בנק הפועלים בחולון (15 ביוני).

רב־פקד אשר דוידוביץ, העומד בראש הצוות החוקר, אמר אתמול בבית משפט השלום בתל־אביב, כי המשטרה חושדת כי שמעון פוני השתתף בכל ארבעת מקרי השוד.

שלשום שיחרר שופט בית משפט השלום באשדוד את פוני בערבות של 10 אלפי ל"י, אחרי שקיבל את טענתו של סניגורו, עו"ד אליהו קדר, כי ביום ביצוע השוד באשדוד היה פוני בחו"ל ולכן לא יכול היה להשתתף בו. השופט לא רצה ל־התייחס להאשמות המיוחסות לח־שוד בקשר לביצוע מעשי שוד ב־אזור תל־אביב. הוא הסכים להא־ריך את מעצרו ב־24 שעות, כדי שהמשטרה תביא את פוני לפני שופט בתל־אביב.

בבית־משפט השלום בת"א אמר אתמול רב־פקד דוידוביץ, כי לגבי שני מקרי השוד הראשונים (בנק הפועלים באזור ובנק הפועלים ב־רמת־יוסף) יש למשטרה עדות ישי־רה מפי עד ולגבי שני המקרים הנוספים — עדויות נסיבתיות.

נראה כי חוקרי הצוות המיוחד הצליחו לעלות על קו חקירה נכון אחרי שלדברי החוקרים החל החשוד אלי יעקובוב לשתף־פעולה. על גג בית החשוד זה נמצא שמר כסף שיש סברה כי נמנה עם הכסף שנשדד מאחד הבנקים.

נודע כי גם חשודים אחרים מר־כנים לשתף־פעולה עם חוקרי ה־משטרה. בעקבות החקירה, שעדיין לא הושלמה, מניחים שיהיו מעצ־רים נוספים.

השופט מנחם אילן, שהחליט ל־האריך את מעצרו של פוני ב־15 יום נוספים על ה־30 שהיה כבר כלוא, אמר בהחלטתו, כי הוא מת־ייחס לבקשה כאילו היותה בקשה ראשונה למעצר חשוד ב־ביצוע מעשי שוד בתל־אביב.

השופט היה מודע כי חוקרי ה־משטרה כבר טענו בבקשתם השניה להארכת מעצרו של פוני, כי יש חשד שהשתתף בשני מעשי שוד בתל־אביב.

מהדורה ראשונה (4000 עותקים)
אזלה תוך ימים ספורים!
מהדורה שניה (4000 עותקים)
אזלה תוך פחות מחודש!

הופיעה מהדורה שלישית

לובה אליאב
ארץ הצבי

מן העתונות:

„ספר זה נופל כמפל מים חיים על ארץ ציה של פרגמטיזם־פסליזם שבו אנו חיים... כתוב בלבון בהירה, קריא מאד ובמובן הטוב של המלה שווה לכל נפש" (א.ב. יהושע, הארץ).

„מי שקורא את הספר עשוי להתמלא חרון או להודות אתו, אך אינו יכול להשאר אדיש אליו" (י. ביילין, דבר השבוע).

להשיג בכל חנויות הספרים

עם עובד

תודה לאל - זה מצלצל!!

אנו שמחים להודיע לציבור כי הטלפון 50951 במשרדנו בתל־אביב רחוב שלום עליכם 5 פועל בשעה טובה!

הארץ המובטחת בע"מ

הארץ המובטחת בע"מ The PROMISED LAND LTD.

משרד ראשי:
ירושלים רח' הלל 10,
טל. 228311, 226909

✱ כרטיסי ים ואויר ✱ נופש ובתי מלון ✱ תעריפי סטודנטים ונוער לכל היבשות ✱ טיולים מאורגנים ✱ טיסות קבוצתיות ✱ השכרת רכב ✱ שחרור ממכס ✱ הובלה בינלאומית ✱ אחסנה ואריזה ✱ ביטוח.

לבעלי רכוש ונכסים

אם הנך מעונין בטפול מסור ברכושך בישראל (כולל תושבי ישראל) הכולל: נהול, טפול במסי רכוש וערעורים, ייצוג בהחלטות על דמי שכירות עם דיירים מוגנים, חוות דעת והערכות כלליות על נכסים והשקעות, בסודיות מוחלטת וללא התחייבות.

לרשותך הבית בנהול כלכלי, הוא השכן ועזרך דיר.

ספר לנו על בעיתך — ותזכה למלוא תשומת הלב.

השקעות ונהול רכוש של תושבי חוץ בע"מ

חיפה, רח' כיאט 6, ת.ד. 7054, טל. 660943
ירושלים, בית הכרם, רח' יהזר 16, טל. 531489

שבוע של פעילות ערה

בשוקי ההון והכספים
מאת מרדכי צבי

מאת מרדכי צבי

שבוע נוסף של פעילות ערה עבר על הבורסה לניירות ערך. זרימת הכספים נמשכת בהיקף ניכר. מומ־חים פינאנסיים אינם מתקשים להס־ביר תופעה זו: בידי הציבור סכומי כסף ניכרים. למעשה טרם בא הה־ליך זה לידי ביטוי מלא: רק בחוד־שים הבאים יגיעו לידי השכירים מן הסקטור הפרטי הפרשי השכר המוגדל, רטרואקטיבית מראשית 1972. המדובר בסכומים המצטרפים למאות מיליוני ל"י. עדיין מצפים לדיונים עם שכירי הסקטור הצי־בורי: עובדי המדינה המונים כ־120 אלף שכירים.

הנזילות הגבוהה מספיקה כדי ל־כסות את היקף האשראי הרגיל וב־כך נסתם למעשה אפיק השקעה ש־היה נפוץ בשנים עברו: תיווך שט־רות. כיום מועט היקף הכספים שמ־חוץ למסגרת הבנקאית. הספקולציה בקרקעות נבלמה ולכן מפנים רבים את כספם להשקעות בבורסה. הדבר משתקף היטב בהיקף המחזורים ה־יומיים (מיליוני ל"י):

יום	בבורסה	מחוץ לבורסה
א'	4.90	2.60
ב'	3.25	1.00
ג'	2.70	1.15
ד'	3.10	0.70
ה'	3.10	

נכסי הכשרת הישוב

הנעלמים סביב הנפקת מניות הכ־שרת הישוב נפתרו לקראת סוף ה־שבוע. פירסום התשקיף העלה כי השמאי משה לוין מעריך את שווי נכסי הכשרת הישוב ב־140 מיליון ל"י, לעומת כ־58 מיליון ל"י הר־שומים בספרי החברה. אין פרוש ה־דבר שזהו הפרש נטו. להיפך יש ל־נכות מסכום זה: הפרשי הצמדה בסך 5.5 מיליון ל"י, רווחי הון, מס שבח וכו' לגבי המקרים בהם ימומשו נכסי החברה ועוד. לאחר כל אלה ברור כי השווי הנוכחי של נכסי הכשרת הישוב עולה במיליו־נים רבים לעומת הערך הרשום ב־ספרים.

ברירה קשה

רק עתה, כאשר התמונה התב־הרה, יעמדו משקיעים רבים בפני ברירה קשה: האם להוסיף ולהחז־יק במניות החברה או לא? רבים שיבקשו מניות של חברה בעלת ר־כוש רב יעדיפו מן הסתם להשאר עם מניות החברה. אחרים יחפשו אלטרנטיבות ההשוואה הקרובה ב־יותר היא עם מניות ישרס. גם זו חברה עם נכסים רבים, אף היא שיי־כת לסוכנות היהודית, שתי החב־רות עוסקות בפיתוח קרקעות לשם בניה, מכירת והשכרה.

מבחינת הריווחיות נוטות כפות המאזנים בצורה בולטת לטובת ישר־רס. הרווח הנקי שהשיגו שתי ה־חברות בשלוש השנים האחרונות (אלפי ל"י):

	הכשרת הישוב	ישרס
1971	1,452	1,748
1970	991	1,208
1969	252	820

דומה, כי העדיפות הברורה יותר לגבי ישרס נעוצה ברמת המחירים: 170 לגבי ישרס לעומת 275 לגבי הכשרת הישוב. לאחר אקס זכויות יעמדו מניות הכשרת הישוב על רמה של כ־245. והשאלה תהיה כיצד יצומצם הפער בין השתים: האם ישרס תעלה או שמא הכשרת ה־ישוב תרד.

הדולר נת"ד והשחור

הדולר נת"ד נסגר בסוף השבוע על רמה של 4.24 ל"י לאחר מחזור בסך 44,000 דולר. בשוק השחור הת־יצב הדולר על רמה של 4.41 ל"י לגבי שטרות בני 100 וקצת פחות לגבי שטרות קטנים. גם לגבי שאר המטבעות חלה רגיעה ונראה כי ה־שקט שהשתרר בשוקי אירופה נותן אותותיו גם בארץ. הזהב נמצא על רמה של כ־9,650 ל"י הק"ג.

מדד שערי המניות בבורסה התל-אביבית
100 — 31.3.67

	31.8.72	30.8.72
כל המניות	264.14	261.65
כספים וביטוח	204.71	204.24
מקרקעין	252.39	248.51
תעשייה ומסחר	411.98	407.92
חברות להשקעה	220.47	218.66
חברות נפט	228.17	226.67

שערי ניירות ערך בבורסה התל־אביבית

31.8.1972

מניות			
תעשיה, מסחר ושירותים			
חשמל (ש)	62		62
אליאנס ב' (ש)	780	—9	780
אלקו 1 (ש)	125		123
אלקו 2.5 (מ)	124.5	+1.5	124.5
אלקטרה 1 (ש)		—1	268
אלקטרה 5 (ש)	273	+2	270
ארגמן (ש)			421
ארגמן (ש)	420	—3	417
ארגמן ר"מ (מ)	425	—2	423
אתא ב' (ש)	166.5	+1.5	167
אתא ג' (ש)	166.5		168
אתא משנה (ש)		—0.5	156
בית הרכב (מ)	73.5	+0.5	73
דובק ר"מ (מ)	495	+5	455
קרור 1 (ש)			415
קרור 10 (ש)	390	+10	379
כבלים (מ)	182.5		185
סר"ב ר"מ (מ)	162.5		159
ספנות (ש)	194	+4	189
כימיקלים (ש)		+1.5	64
לי"אפ ר"מ (מ)			97
מולר (ש)			184.5
נחושתן ר"מ (מ)		+6	355
טבע (ש)	900		895
טבע (מ)	905	+8	915
פיניציה ר"מ (מ)	117	+1	117.5
מפעלי ניר (ש)	645	+1	634
עסיס ב' (ש)	277	+0.5	276.5
שמן ר"מ (מ)	109.5	+0.5	108.5
העל ב' (מ)	279	+5	274
ערד (ש)			125
כספים וביטוח			
אוצר שלטון (מ)	149	+6	150
א.ה.ה. (מ)	305	—1	309
אוצר לתעשיה (מ)	406	+1	405
אי.די.בי. ר"ב (ש)	216.5	—0.5	216.5
אי.די.בי. ב' (ש)			242
בנק אגוד (ש)	254		252
אפותקי (מ)	208.5		208.5
אי' בריטי ר"ב (מ)	272		270
אי' בריטי (מ)	262		265
דיסקונט א' (ש)			460
בנק לחקלאות ר"מ (ש)	95.5	+0.5	95.5
בנק מזרחי (מ)	145	—1	144
פועלים (מ)	286		286
פועלים ר"מ (מ)	302	—0.5	300.5
בנק כרמל (מ)			159.5
לאומי רגיל (ש)	322.5	—0.5	323
לאומי חדשות (ש)	318.5		319
משכ' בנין (מ)			164.5
סחר חוץ ✱ (מ)			415
8% פ' תעשיה (ש)	85		85
פ' משכ' (מ)			220
משכ' שכ' (מ)	178		177.5
כלל תעשיות (ש)	178.5		177.5
מרכזית ב' (ש)	260		260
הסנה (מ)	176		174
ו.ק.מ. — 1 (ש)		+1	207
ו.ק.ב. — 10 (מ)	128		126.5
ספנות (מ)	205	+2.5	205
ספנות (מ)	197.5		192
סהר ג' (מ)	177		176.5
צור (מ)			141.5
מקרקעין ופיתוח			
אזורים (ש)	177.5	+6	178
אפריקה 1 (ש)	314		313
אפריקה 10 (ש)	273		271
הכ' הישוב (ש)	274.5	+1	266
הכ' הישוב (מ)	277	+8	275
מטעי הדר (ש)	110	+6	106
יקרים (ש)	172.5	+0.5	170
ג' ובנין (ש)	236	+1	234
נכסים והשקעות (ש)	227.5	+1.5	224.5
מהדרין (ש)	173	+2.5	173.5
פרי אור (ש)	155		152
אגנ"יש (מ)	125.5		125.5
נאות אביב (ש)	86	+0.5	85
ריאלקו (ש)	136		136
רסקו ר"ב (ש)	107	+6.5	110
רסקו (ש)	74	+3.5	75.5

דלק ונפט			
דלק ג' (מ)	189	—1	189
דלק (ש)	176	—2	174
ירדן א' (מ)	89		88
חברות להשקעה			
אלגר (מ)	91	+2.5	89
אלרן (מ)		—1.5	202.5
פועלים (מ)	241		241
יצוא (מ)	96.5		96.5
פז (מ)	114	—0.5	113
אמפא א' (ש)	133	+2.5	132.5
דיסקונט (מ)	244	—1.5	242
דיסקונט חדשות (ש)	232		231
עת (ש)			189
לאומי (ש)	214	—0.5	214
סחר חוץ (ש)		+2	106
מזרחי ב' (מ)	115		114
פריון ב' (ש)	91	+0.5	88
כלל (ש)	152	—0.5	151
שוק חופשי			
נפטא (ש)	74	+0.5	73.5
לפידות (ש)	158	+2.5	158.5
לפידות (מ)			176
מניות בכורה			
אי.די.בי (ש)	220.5		220.5
אמישר (ש)		+0.5	66.5
7% בנק משכ' לשיכ' (מ)	136	—1	136.5
6.5% כור (ש)			168.5
7% צים (מ)			242
מניות הנפקתה במטבע חוץ			
אוניקו א' (מ)		—0.5	77.5
8% אוניקו (מ)			92.5
7% פ. התעשיה (ש)			217
6% פ. התעשיה ב' (ש)			163
6% פ. העשיה גג (ש)			98
6% פ. תעשיה גג 1 (ש)			98
גדות (ש)			65

אגרות חוב

	שינוי	סגירה
צמודות לדולר		
5% זוטא ים הלת (ש)	—0.3	209.4
5% אגית ים הלה (מ)	—0.1	119.1
6% חשמל חטיבה ב' (ש)	—0.3	132.6
חולפסון קלור באיר		
6.5% אגית (ש)		86.1
הלליס 5		115.6
הלליס 6		117
הלליס 7	—0.7	118.5
הלליס 8	+0.4	104.4
הלליס 9	—0.3	104.9
הלליס 10	+0.5	103.5
הלליס 11		106.2
הלליס 13	+0.3	107.3
הלליס 14	—0.3	106.9
הלליס 15	+0.4	104.8
הלליס 16	+1.2	106
הלליס 17	+0.1	104.1
הלליס 18	+0.5	106.4
צמודות למדד, קרן הריבית		
מלוה במתן 1967		
סדרה י"א	+0.3	174.7
סדרה כ"ן	+0.6	173.5
סדרה י"ט	+0.5	170
מלוה במתן 1968		
סדרה א'	+0.5	153.5
סדרה ה'		152
סדרה כ"א	+10.4	151.1
מלוה במתן 1969		
סדרה א'	+0.5	146.7
סדרה כ'	+0.3	142
סדרה כ"א		141.4
מלוה קליטה 1962		
אינדקס 132.6		154.5
מלוה קליטה 1963		
אינדקס 132.6	—0.1	218.5
מלוה קליטה 1964		
אינדקס 138.5	—0.4	199.6
מלוה קליטה 1965		
אינדקס 110.1	+0.3	181.1
מלוה קליטה 1966		
אינדקס 118.7	—0.7	151.3

מפתח: ר"מ — רגילה מבוכרות; א' — מניה א'; ב' — מניה ב'; ג' — מניה ג'; (ש) — על שם; (מ) — מוכ"ז; כלתי מסומנות — מניות רגילות; ● — מוכרים בלבד; ✱ — קונים בלבד.

החברה לניהול קרנות בנאמנות בע"מ

	מחיר יחידה	מחיר פידיון	מחיר שוק
צבר	238.5	227.6	227.6
ארז	132.5	126.4	126.4
איתן	120.00	—	117.8

הנאמן: בנק הפועלים בע"מ

צו בעניין מכירת שטחי מסגד חסן בק ביפו

(ע). — צו מניעה, האוסר על ועד הנאמנים המוסלמי ביפו, למכור או להחכיר את שטח המסגד חסן בק במנשיה, הוצא אתמול בבית המשפט המחוזי בתל־אביב.

את הבקשה להוצאת הצו הגיש הבר ועד הנאמנים המוסלמי, מר סיקסיק זוהדי מיפו. בתצהיר שהגיש באמצעות עו"ד יוסף משולם, טען זוהדי, כי הוא משוכנע שמהחלטת הועד המוסלמי למכור את אדמת המסגד מעורבת „קנוניית שוחד". לדבריו, החליט הועד בישיבתו מיום 29.8.72, להחכיר למשך 49 שנים את המקרקעין שבו נמצא המסגד, ברח' הכובשים, כדי שייבנו על קרקע זו חנויות. ההחלטה היא בניגוד לחוק נכסי נפקדים — נאמר בבקשה. לא פורסם עליה מיכרז רשמי; לא ידוע למי מחכירים את המקרקעין ומה תהיה התמורה. כן טען המבקש, כי בספר הפרטיכלים של ישיבות ועד הנאמנים המוסלמי, לא נרשמה התנגדותו להחלטה זו.

מר זוהדי ציין, כי יש הוצלה של היועץ, לענינים ערביים לראש ה־ממשלה, להקפיא כל העברת מקר־קעים, השייכים לווקף המוסלמי ב־ת"א—יפו, „ואת מפני שהיו בעבר ריצונים על אי־סדרים ועשיית מעשה שחיתות בנושא". הוא גם טען בתצ־הירו, כי כדי לשכנעו להסיר את הת־נגדותו להחכרה, נאמר לו ע"י חברי ועד הנאמנים המוסלמי: „אם לא תתנגד תקבל את הסכום שלך".

לאור עובדה זו ולאור העובדה שנ־אמר לי על־ידי חברי הועד כי בעבור כל החנויות יקבלו סכום של 1,000 לירות דמי שכירות חודשיים — שכי־רות שאינה ריאלית בתנאי המשק הנוכחיים — אני משוכנע שבהחלטת ועד הנאמנים מעורבת קנוניית שו־חד" — טען המבקש בתצהירו.

השופט י. גביזון הוציא את הצו המבוקש, בתנאי שהמבקש ימציא ערבות בסך 10,000 ל"י.

פועלי התפעול בנמלים יכינו ביום א' טיוטת הסכם עבודה

מאת עמוס הדר,
סופר „הארץ"

ועד פועלי התפעול של שלושת הנמלים אשדוד, חיפה ואילת יתכנסו ביום א' לפגישה עם הממונה על איגוד הנמלים בהסתדרות, מר אלי בויאל ונציגי מועצות הפועלים, כדי להכין את טיוטת ההסכם החדש, שיגישו לרשות הנמלים בעוד כמה ימים.

נציגי פועלי התפעול אינם מוס־רים את תביעותיהם אם כי ידוע ש־הם כבר הכינו את התביעות העי־קריות. נודע כי התביעות (העלאת שכר והטבות שונות) מסתכמות ב־לא פחות מ־30 אחוזים.

ועדה אישרה בניית מלון „פלאזה" בירושלים

מאת גדעון אלון,
סופר „הארץ" בירושלים

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה, החליטה בישיבתה אתמול לאשר את התוכנית להקמת מלון „פלאזה" ב־רחוב המלך ג'ורג' לגובה של 14 קומות לרבות מגדל דב, שיתבנשא ארבע קומות נוספות.

התכנית המקורית נדחתה בזמנו על־ידי הוועדה המחוזית לבנין ערים והמתכננים הגישו תכנית מתוקנת, שאושרה אתמול על־ידי הוועדה ה־מקומית. עתה יובא הנושא לאישור־רה של הועדה המחוזית לבנין ערים, אשר תהליכ קרוב לודאי להפקיד את התכנית החדשה כדי לשמוע התנגדויות.

תע"ל: על יו"ר מרכז קופת־חולים שייבחר לכהן רק במשרה אחת

יו"ר מרכז קופת־החולים החדש, שייבחר במקומו של מ. סורוקה ז"ל, נבצר יהיה ממנו לכהן בתפקיד אחר בלוהתי, בגלל עומס העבודה הכבד ובגלל האחריות של ניהול מוסד, ש־תקציבו השנתי מתכתם בשש מאות מיליון ל"י בקירוב — החלטה זו נת־קבלה בישיבת הוועדה המרכזת של הנועת העבודה הליברלית (ל"ע), שנתכנסה בראשותו של מר ה. זייד־ל, בתל־אביב.

כן נאמר בהודעת תע"ל, כי יש לראות בדאגה חמורה, שהתופעה ה־כללית של פוליטיזציה מופרזת מסביבה את חותמה על פעילותה ה־שוטפת של קופת־חולים הן מבחינת מינויים מהוותיים של התוויית מדי־ניות הן מבחינת קביעתם של תפ־קידים אדמיניסטראטיביים ופרסונא־ליים ובתוכם גם תפקידים רפואיים.

בדיון אמר מר זיידל, יו"ר סיעת ל"ע בהסתדרות, כי צריכים לשים קץ לנוהג הפסול, שנבחר ציבור יכול להחזיק בשני כתרי־כהונה חשובים במשק או במוסדות ממלכתיים, עם כל הכבוד לאישיותו של אשר ידלין.

מר א. חזון, מזכ"ל תע"ל אמר, כי יש להדביר את המחלה הזאת של „ישיבה בו־זמנית של איש־ציבור על כסא וכסא כסאות".

כן השתתפו בדיון מר א. שץ, חבר מרכז קופת־חולים, ד"ר ב. קסיפיב, מ. טילס, א. אלוני, ח. שלומי, ד. שלומי, מ. חנניה ואחרים.

הבהרה

לכאורה „הנפוליוניסטיקים" („הא־רץ", 16.7) בבקש מהי גולן להעיר, כי נפלו בו שתי טעויות.

במקום אחד נאמר כי מנכ"ל מש־רד הקליטה מר הלל אשכנזי הב־טיח לבדוק מקרהו של צולה שבעיינו התנה ולהפוך את המקרה למיבחן, וכי הבטחה זו פורסמה בי־ראיון בבוקר „הארץ" (2.6). האמת היא, כי הבטחתו של מר אשכנזי לא פורסמה, אם כי נאמרה באותו ראיון.

במקום אחר במאמר נכתב כי מר שר הקליטה. האמת היא כי מר אש־שר הקליטה. האמת היא כי מר אש כנזי הינפה את העולה אל עוזרו האישי.

יד לקהילת לבוב

תל־אביב, ת.ד. 4822 ישראל

במלאת שלושים שנה לאקציה אוגוסט 1942 של גטו לבוב והסביבה

תתקיים ביום שלישי כ"ו באלול תשל"ב (5 ספטמבר 1972) בשעה 4.30 אחה"צ בבית העלמין בנחלת יצחק, תל־אביב

אזכרה

ע"י מצבת קדושי לבוב וגלילותיה.
הפותח: מר ג. פיליפ ויינבוים
הנואמים: הרב י. ידידיה פרנקל
ד"ר משה מיקם
תפילת אזכרה: החזן הראשי, בנימין אונגר
יוצאי עירנו והסביבה מתבקשים להשתתף.
ההנהלה
תחבורה: אוטובוסים 53, 63

אנו מודיעים בצער רב על מות
אם המשפחה
שרה ברוט ז"ל
הלויה תתקיים היום, יום ו', כ"ב אלול תשל"ב, 1.9.72 בשעה 1.00 בבית העלמין האזורי בחולון.
משפחות: ברות, איתן, צור

ביום ראשון כ"ד באלול תשל"ב, 3.9.72,
ביום השנה לפטירת אמנו היקרה
מירצה רוזנר (שטוק) ז"ל
תערך אזכרה וטקס גילוי מצבה
ליד קברה בבית העלמין החדש בחיפה (כפר־סמיר)
בשעה 3.30 אחה"צ.
נפגשים ליד השער.

משה רוזנר ומשפחתו
יצחק רוזנר ומשפחתו
רוזה דורפלר ומשפחתה
חיים רוזן ומשפחתו

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של אמנו וסבתנו היקרה
צינה מרים
אשת ר' מרדכי
טייטלבוים ז"ל
הובאה אתמול לקבורה לבית הקברות בקרית שאול, ת"א.
יושבים שבעה בבית גראוכר, רחוב מגיד 3, תל־אביב.
המתאבלים במשפחות: תמרי, צור, גראוכר, טייטלבוים, דומיניץ

למלאת שנה לפטירת יקירנו
שמעון פינקלשטיין
ז"ל
נתייחד עם זכרו על הר־המנוחות בגבעת שאול ביום א' כ"ד באלול תשל"ב 3.9.72 בשעה 4.00 אחה"צ.
בשעה 3.30 אחה"צ יצא האוטובוס מבנין התקוה רח' בן־יהודה 1.
נפגשים ליד שער הר־המנוחות בשעה 3.50
אשתו, בתו, חתנו והנכדים

למנחם (מנדי) הורביץ
השתתפותנו באבלך
במות
אביך ז"ל
הנהלת קואופרטיב „דן"

אנו אבלים ומזועזעים מפטירתה הפתאומית של חברתנו בת כיתתנו היקרה
פנינה (פיקי) דרז'נשטוק־רמות
ומשתתפים בצערו העמוק של בעלה והוריה.
התלמידות והמחנכות ביה"ס לאחיות
הדסה ירושלים

משטרת ישראל — מטה מרחב חיפה
משתתפת בצער המשפחה
במות
סמל שני
ראובן ליבוביץ ז"ל

לחיים פרבמן ומשפחתו
אתכם באבל במות
האב
טלדור בע"מ

להבר׳נו משה אהרוני
מתאבלים על מות
אביך
חבריך לעבודה מקו 5 „דן"

למשפחת **זייף**
ולחברת **רמטל**
משתתפים באבלכם הכבד
על מות היקר באדם
דוד זייף ז"ל
תדיראן
מחלקת מכירות
טלקומוניקציה

למשפחת יעקב רויכמן
על מותה של
נחמה ז"ל
אבלים:
„שלב" הקואופרטיב המאוחד להובלה בע"מ

ליעקב רויכמן ומשפחתו
השתתפותנו באבלכם הכבד במות
הרעיה והאם
אוליצקי משה ומשפחתו
אוליצקי אילן ומשפחתו
וכל עובדי חברת אוליצקי בע"מ

ליעקב רויכמן
ולמשפחה האבלה
תנחומינו הכנים בהלקח מכם
הרעיה — האם
ז"ל
„רמדו"
רמי לב, דוד חביב

ליעקב רויכמן
השתתפותנו הכנה באבלו
בהלקח ממנו רעיתו
נחמה ז"ל
חברת סונול
ההנהלה וחבר העובדים

ליעקב רויכמן ומשפחתו
אנו משתתפים בצערכם במות
הרעיה — האם
מחצבות כפר גלעדי

לידידנו יעקב רויכמן
אתך באבלך הכבד על פטירת רעיתך,
נחמה ז"ל
אסתר ונתן ליכטיגשטיין
נתניה

„המסלול נתניה"
ליכטיגשטיין
משתתפים בצערה העמוק של
משפחת רויכמן
על מותה ללא עת של
נחמה ז"ל

ליעקב רויכמן והמשפחה
השתתפותנו הכנה באבלך הכבד
במות עליך רעיתך
נחמה ז"ל
„אוגדה"
חב' להדרים בע"מ
אבטנים בע"מ
בקרמים בע"מ
פנים בע"מ
כרים אד קוטר
קאר בע"מ

בעלי אזרחות כפולה ניסו לצאת לירדן - כתיירים

מאת סופר „הארץ" בירושלים

ני ישראלים בעלי אזרחות פולה ניסו לעבור בשבועות האחרונים לירדן, במסגרת הסיור השבועי לתיירים היוצא בירושלים המזרחית דרך גשר אלנבי. נודע כי במקרה אחד ניסה ישראלי בעל אזרחות אמריקאית לעבור לירדן — המעבר נמנע ממנו בצד הישראלי. במקרה השני ניסה ישראלי מירושלים לעבור לירדן פעמיים. הוא הופיע לסיור כתייר רגיל עם תעודה בידו וחשב לשהות בירדן ארבעת ימי הסיור (לרבות ביקור בפטרה). גם ממנו נמנע המעבר. והו אדם ההוא, שאם ינסה לחזור על מעשהו בשלישית יאסר.

בשבוע האחרון הורו הירדנים, כי כל התיירים המבקשים לעבור מירדן לישראל וחזרה חייבים להיראות במשרד הפנים הירדני. רישום זה יאריך את הפרוצדורה ויכביד על התיירים הרוצים לעבור לירדן ולישראל. עד עתה היו רשימות התיירים מועברות למשרד התיירות הירדני ברבת-עמון וזה היה מאשרן.

דיברו עברית בירדן

אתמול חזרה מירדן קבוצת התיירים (לא ישראלים), שהגיעה לארץ מישראל ביום ג'. נודע כי אחדים לבשו כובע שמבל בחוצות רבת-עמון וכמה מהם אף שוחחו שם בעברית. הדבר נודע לגורמי תיירות ירדניים, שציינו כי לאור התנהגות הקבוצה יש חשש כי בעתיד לא תרשה ירדן מעברם של תיירים יהודים.

אבן פינה לישיבת תורה והוראה

(ע). אבן פינה למוסד הגדול ביותר של ישיבת תורה והוראה, שנוסדה בשנת 1961, תונח בשבוע הבא ליד שכונת יד אליהו בת"א.

שלא כמוסדות-חינוך וישיבות אחרות, המעדיפים לקבוע את משכנם בבני-ברק, בירושלים או במקומות אחרים מחוץ לת"א, ראה המוסד כחובה ואתגר להקים את משכן הקבע שלו בליבה של תל-אביב ובמרכז שכונותיה.

על הקמת הישיבה נמסר אתמול במסיבת עתונאים בבית סוקולוב בת"א, בהשתתפות הרב עובדיה יוסף — רבה הראשי של ת"א—יפו, הרב אליהו שרם — ראש ישיבת תורה והוראה, מר רפי ברוך — מנכ"ל כל-בו שלום וחבר ועדת הבניין של הישיבה, ומר שלמה בוקאי, מנהל לשכת הרב יוסף, העומד להתמנות לסגן ראש המועצה הדתית בת"א.

המוסד יקלוט 350 תלמידים. 200 ילמדו בתנאי פנימיה מלאים.

הרב עובדיה יוסף אמר, כי „עקב הירידה בקרנה של היהדות הספרדית אנו מקווים שהמרכז החדש יתרום להחזרת העטרה ליושנה".

בתשובה על שאלה אמר הרב, כי עדיין לא שקל אם יציג את מועמדותו לבחירות לרבנות הראשית.

התלונה למשטרה — הוגשה או לא?

מאת גדעון אזוז(?), סופר „הארץ" בירושלים

התלונה בחרה אחפשת את פרשת חקירתו של הפקיד הבכיר בקרן ביטוח לפועלי בנין בירושלים, שהושעה מעבודתו לאחר שהוחשד כי מעל באלפי לירות מכספי הקרן שיועדו לבריאות לאומי?

דובר מרחב ירושלים במשטרת ישראל, סגן ניצב אברהם תורג'מן מסר כי הנושא לא הובא עד כה לטיפול המשטרה.

גם לדובר המטה הארצי של המשטרה, סגן ניצב אברהם פלייסיג מסר, אחרי בדיקה, כי הנושא לא הובא לידיעתם.

לעומת זה מסר לי אתמול מר אליהו ששון, יו"ר ההנהלה הארצית של קרן ביטוח לפועלי בנין והמזכיר אגודת פועלי הבנין בירושלים, כי לפני חודש ימים, לאחר שהוגד המבקר של מזכרת הפועלים החליט להעביר את הנושא לטיפול המשטרה הובא הדבר לידיעת מחלקת החקירות של משטרת ירושלים, באמצעות עו"ד שלמה גורמן. לדבריו נגבתה עדות מגורמים שונים בקרן על-ידי החוקרת המשטרתית הגב' גילי הרזי.

פעוט נהרג בתאונה

(ע). פעוט בן שנתיים מגבדיאל נהרג ביום ד' בערב מפגיעת משאית. הנפגע, אלי פפרנה, הובא במצב אנוש לבית-החולים מאיר בכפר סבא, ושם מת מפצעיו.

שר הבטחון, מר משה דיין, אירח בביתו משלחת של המגבית היהודית המאוחדת בארצות הברית. בצילום: השר עם מר פאול צוקרמן, יו"ר המגבית היהודית המאוחדת בארצות הברית.

יצא שר הדתות

(ע). — שר הדתות ד"ר זרח ורהפטיג יצא אתמול במטוס אל על לאנגליה, שם יעשה כאורח הרב הראשי לאנגליה וישתתף בכנס רבנים וקהילות שייערך לקראת החגים. השר ישהה בבריטניה ארבעה ימים ויחזור לארץ עוד לפני ראש השנה.

חטיבת פקידי אל-על חידשה הסנקציות

(צ.). חטיבת הפקידים באל-על חידשה אתמול את הסנקציות לגבי עבודת שעות נוספות, לאחר שהמגעים אתם על תביעותיהם נכנסו למבוי סתום.

הוגש כתב-הגנה בעקבות תביעת הזמרת ורה גראן

(צ.). הטענה כי הזמרת ורה גראן קיימה קשרים עם סוכני הגסטפו היהודים בגיטו וארשה, ושמה פורסם גם בעתון המחתרת הפולנית באותה תקופה כמי שקיימה קשרים עם גרמנים ועוזריהם וחשודה בשיתוף פעולה אתם — הועלתה על-ידי ד"ר אברהם ברמן, בכתב הגנה שהגיש לבית-המשפט המחוזי בתל-אביב, בעקבות תביעתה של הזמרת לפיצויים בסך רבע מיליון ל"י, על פי חוק איסור לשון הרע.

ורה גראן היא זמרת קונארשה המתגוררת כיום בפאריס. הופעתה בתל-אביב, שנועדה להתקיים בחודש מאי 1971, בוטלה נוכח מחאתם של ארגוני הלוחמים והאנטי-נאציים, הפרטיזנים ואסירי המחנות.

תביעתה של הזמרת על הוצאת שם-רע הוגשה נגד מר פסח בורשטיין, יו"ר הארגון העולמי של לוחמים יהודיים, אסירי המחנות וקרבנות הנאצים, ד"ר א. ברמן, חבר הנהלת הארגון העולמי, הסופר יונה טורקוב והוצאת הספרים מפעלי זיכרון וארבות(?).

ד"ר ברמן, ממנהיגי המחתרת בגטו ורשה, טוען בכתב-ההגנה באמצעות עו"ד מאיר לם, כי בהתאם לדו"חות ולאינפורמציות שנאספו ושפורסמו בחודש ספטמבר 1943, צויין שמה של ורה גראן, יחד עם שמם של סוכני גסטאפו, הרקדנית פ. מן ואיש בשם ליפסקי, כמשתפי פעולה עם אנשי הגסטאפו היהודים ובראשם אברהם גאנצוייך.

ילד בן 9 חשוד ברצח פעוט

מאת אבי ולנטין(?), סופר „הארץ" לענייני משטרה

ילד בדואי בן 9 חשוד כי רצח את הילד הבדואי בן השנתיים וחצי, טלאל מדים, שגופתו נתגלתה בגבעות החול ליד שכונת מולדת בחולון ב-8 באוגוסט. הילד נלקח אתמול לחקירה על-ידי חוקרי מפלג הנוער של משטרת תל-אביב.

הורי הילד טלאל הודיעו ב-7 באוגוסט כי בנם לא חזר לאוהל המשפחה. במשך הלילה ביצעו שוטרים רבים סריקה נרחבת באזור ורק בשעה 5.30 לפנות בוקר נמצאה גופת הילד למרגלות גבעת חול. תחילה סברו החוקרים כי הילד נהרג כתוצאה מתאונה, אחרי שהתגלגל מראש הגבעה.

אולם רופאי המכון לרפואה משפטית מצאו אחרת. בניתוח שלאחר המוות הוברר כי המוות נגרם על ידי חניקה. צוות החוקרים של מרחב יפו ומשטרת חולון חקר עשרות אנשים והגיע למסקנה כי הילד נרצח על-ידי קטין — טענה שגם רופאי המכון תמכו בה.

החקירה הועברה למפלג הנוער. בתחילת השבוע הוקם צוות מיוחד שחקר כמה ילדים מהשבט הבדואי. מסתבר, כי יום לפני הרצח הכה החשוד את אחותו בת ה-10 של טלאל. אחיה הבוגר הכה את החשוד, שאיים כי יתנקם במשפחתם.

החוקרים סבורים, כי הילד בן ה-9 פגש את טלאל בשעות הצהרים בעת שיצא למרעה, ניצל את ההזדמנות וחנק אותו בחבל שכרך סביב צוארו.

מע"צ קיבלה רשות לערער על צו הפסקת העבודה בכביש המריבה

(ע). רשות לערער על החלטת בית משפט השלום בתל-אביב, אשר הוציא בשבוע שעבר צו להפסקת העבודות בכביש המריבה בנוה-מגן — ניתנה אתמול בבית-המשפט המחוזי בתל-אביב לבקשת מחלקת עבודות ציבוריות (מע"צ).

השופט המחוזי, מר י. גביזון, ציין בהחלטתו להיעתר לבקשה, כי התעוררו בנדון שאלות הבצריכות הכרעה, וכי יש לקבוע את הדיון בערעור בהקדם האפשרי.

תיקון

בידיעה על השריפה שפרצה בקתדראלה על-שם רומבו הקודש בבלגיה נפלה טעות. התמונות שהיו בסכנה היו משל הציירים רובנס וואן אייק, ולא כפי שפורסם.

השפכים בנחל איילון לועדה לאיכות הסביבה

(ל.ע.מ.). — בעיית השפכים המוזרמים לנחל איילון והמטרדים הנובעים מכך לשרשרת היישובים בגוש דן ובעיקר בתל-אביב, יועלו בפני ועדת הכנסת לאיכות הסביבה (אקולוגיה) בישיבתה הקרובה — על פי הצעה של מר ב.צ. קשת, יו"ר הכנסת. לדיון הוזמנו נציגי משרד הבריאות, משרד הפנים, עיריית ת"א-יפו, יו"ר איגוד ערים דן (ביוב), ונציגי מוסדות אחרים.

נעצרו 2 חשודים במעשים מגונים

מאת סופר „הארץ" לענייני משטרה

צעיר בן 19, חשוד בביצוע אונס ומעשים מגונים נעצר אור לאתמול על-ידי אנשי המחוז הדרומי של משטרת תל-אביב.

החשוד נהג להסתובב בערבים ובלילות באזור כדורת הרצליה(?) וניסה לקשור שיחה עם נערות. צעירה אחת התלוננה, כי החשוד הציע לה את עזרתו באיתור כתובת אולם במקום לעשות כן הובילה למרתף באחד הבניינים ושם אנס אותה. צעירה אחרת התלוננה, כי החשוד הציע להראות לה כיצד לקצר את הדרך אל ביתה ובדרך ניסה לאנוס אותה, אולם היא הצליחה להשתחרר מידיו. לצעיר מיוחסים עוד מעשים דומים.

אור לאתמול נעצר נער בן 14, החשוד בביצוע מעשים מגונים באזור דרום תל-אביב.

הוחזרו דמי מכס למועצה המוסלמית בירושלים

(ל.צ.ב.). שר-הדתות, ד"ר זרח ורהפטיג, נענה לבקשתה של המועצה המוסלמית בירושלים והחזיר לה את תשלומי המכס ששילמה המועצה בעבור חמרי בנין שקנתה לצורכי תיקון מסגד אל-אקצה — נמסר ב„דיעון" המוסלמי היוצא לאור על-ידי משרד הדתות. תשלום זה נעשה במסגרת ההסדר הפוטר מוסדות-דת מוסלמים ונוצרים מתשלום דמי מכס עבור צרכי דת.

פאן לון - PAN LON

פאן-לון

חברה להנדסה ולבנין בע"מ

משרדי המכירות:

ירושלים:	שמאי 6
תל-אביב:	אבן גבירול 148
חולון:	שנקר 47
בת-ים:	רוטשילד 34
רמת-גן:	ז'בוטינסקי 20, בני-ברק
בני-ברק:	ז'בוטינסקי 20, בני-ברק
פתח-תקוה:	ז'בוטינסקי 20, בני-ברק

משרדי המכירות:

ראשון-לציון:	רוטשילד 50
אשדוד:	רוגוזין 4
לוד:	שדרות דוד המלך פינת שלמה המלך
הרצליה:	סוקולוב 58
כפר-סבא:	ויצמן 129
רעננה:	סוקולוב 58, הרצליה; ויצמן 129, כפר-סבא

פאן-לון בינלאומי - מיוחד עבור תיירים ומשקיעי חוץ

כתובתנו החדשה: תל-אביב, רחוב פרישמן 10, טל. 240225, 240224

★ בשליטת קבוצת שטרן-לונדון

פרסום אטלינגר-דפינג(?)

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

האולימפיאדה 72

רומנו — נפסל שלוש פעמים ובכך סיים את שליחותו

מאת יחיאל ארזי
שליח „הארץ" לאולימפיאדה

מינכן, 31 (מיוחד ל„ספורט הא־רץ"). המשקולאי הישראלי יוסף רו־מנו, הנציג השני שלנו על במת ה־רמת המשקולות האולימפית, החל וסיים את הופעתו תוך 100 שניות של פעילות מעשית על הבמה.

הוא נכשל בשלושת נסיונותיו בתרגיל הלחיצה — התרגיל ה־ראשון — ופרש מן התחרות.

כמה דקות לפני תחילת התחרות הודיע רומנו, כי אינו חש בטוב. הוא התלונן על כאבים ברגלו, לא־חר שנקע בבוקר. בבדיקת רופא ה־משלחת הישראלית נמצא רומנו כ־שיר להופעה.

תחילה נרשם רומנו להרים ב־נסיון הראשון שלו 140 ק"ג. (שיאו הישראלי — 145 ק"ג בתרגיל זה). אבל לאחר מחשבה נוספת ביקש להקטין את המשקל ל־137.5 ק"ג. קצה ניסה פעם אחת השופט הרא־שי הורה לו להוריד את המשקולות. הוא ניסה פעם שניה ושוב נכשל. ניסה בשלישית — וסיים את הופעתו האולימפית בפסילה נוספת.

הנציג השלישי של ישראל בענף ספורט זה, דוד ברגר, יכנס למעגל התחרויות בשבת.

ספיץ, המוטור האנושי, כבר צבר 5 מדליות
המוציא זהב מן המים

ניצח ב־100 פרפר בשיא עולמי — 54.27 שניות,

כדי לזכות במדליה הרביעית ✱ זהב בחמישית, ושוב

בשיא עולמי, ב־4×200 מעורב — 7:35.78 ✱ שני שיאי

עולם נוספים: לאוסטרלית נייל — 400 מעורב אישי —

5:02.97 ולהונגריה גיארמאטי — 100 פרפר 1:03.80 ד'.

מאת יחיאל ארזי
שליח „הארץ" לאולימפיאדה

מינכן, 31 (מיוחד ל„ספורט ה־ארץ"). למרות היריבות הקשות מ־צד האתלטיקה של התענינות ה־קהל, עמדה גם היום בריכת השחיה האולימפית במוקד העניין, ואת לא מעט הודות להופעתו המסחררת של השחיין היהודי האמריקאי מארק ספיץ שזכה תוך שעה במדליות ה־זהב הרביעית והחמישית שלו.

תחילה עשה זאת במשחה 100 מטרים פרפר. היה זה משחה חד־צדדי. ספיץ הסתובב ראשון לא־חר 25.38 שניות (כאשר קבע את שיאו העולמי הקודם עשה זאת ב־25.70 ש') והיה ברור שהוא דוהר לקראת המדליה הרביעית שלו. הוא סיים את המשחה בשיא עולמי חדש בהפרש שלא היה זקוק לשעון אלק־טרוני — 54.27 שניות. השיא ה־קודם: 54.60 שנ'.

הקנדי רוברטסון הילך את מדלית הכסף מידיו של האמריקאי ג'רי היידנרייך — רוברטסון קבע 55.56 ש' ואילו היידנרייך — 55.74 ש'. המזרח גרמני רולנד מאתאס היה רביעי — 55.80 ש'.

עלה לדוכן יחף

הפעם עלה ספיץ יחף על דוכן המנצחים, כדי למנוע שערוריה נו־ספת, בעניין הבעלים של חברת „א־דידס" אותם הציג לראווה לסענת כמה אנשים, וקיבל את המדליה ל־צלילי ההמנון האמריקאי.

בינתיים זינקו לבריכה השחיי־ניות למשחה 400 מטרים מעורב אי־שי. גיל נייל מאוסטרליה העניקה לארצה מדלית זהב נוספת בתחרו־יות השחיה, כאשר ניצחה במשחה זה בשיא עולמי חדש — 5:02.97 דקות (הקודם: 5:04.47 ד'). אחריה סיימה לסלי קליף מקנדה — 5:03.57 ד' והאיטליק נובלה קאלינרי — 5:03.99 ד'.

ואז בא שוב תורות של ספיץ לזנק למדלית הזהב החמישית שלו. הפעם במשחה 4×200 מטרים מעורב ל־גברים. הוא היה השחיין האחרון ברביעיה האמריקאית וכאשר יצא מן המים היה רשום כבר על לוח התוצאות שיא עולמי חדש — 7:35.78 דקות. היה זה תיקון לשיא העולמי שנקבע בבוקר על ידי המזרח גר־מנים — 7:43.30 ד'.

שניה היתה מערב גרמניה — 7:41.69 ד' ושלישית בריה"מ — 7:45.76 ד'.

בתחרויות לנשים, בסגנון פרפר למרחק 100 מטרים, קבעה ההונג־ריה אנדראה גיארמאטי שיא עולמי חדש, כאשר שחתה במשחה הזה הגמר הראשון את המרחק ב־1:03.80 ד'. גיארמאטי היא בתה של אותה סקלי האלופה האולימפית בהלסינקי ב־200 פרפר. אביה, דז'ה, גיאר־מאטי, היה חבר בנבחרת הכדורמים של ההונגריה אשר זכתה בשתי מ־דליות זהב אולימפיות.

ניר תשחה היום

ביום ו' (היום) תיכנס השחיינית הישראלית שלומית ניר, פעם נוספת לבריכת השחיה האולימפית. הפעם תשתתף במשחה המוקדם ל־100 מט־רים חזה לנשים. מקצוע זה הוא יותר חזק אצלה, אולם אין לצפות, כי תהיה מסוגלת להצליח בו יותר מאשר במשחה 200 מטרים חזה, בו השתתפה ביום ג' וסיימה לפני אח־רונה במקצה שלה.

ענבר: המשלחת תבקר היום בדכאו

יגאל אלון יחליט היום כיצד להגיב

מאת שליח „הארץ" לאולימפיאדה

מינכן, 31 (מיוחד ל„ספורט ה־ארץ"). יוסף ענבר יו"ר הוועד ה־אולימפי הישראלי שלח מכתב לשר החינוך יגאל אלון, בו הוא מסביר את סיבת היעדרות כמעט כל משל־חת ישראל מטכס הזכרון שהיה ערב המשחקים האולימפיים בדכאו.

נראה שמכתב זה בא לתקן את הרושם שנוצר בדעת הקהל בישראל בעקבות המחדל של ראשי המשלחת במינכן. בינתיים החליט לחזור על ההכנית לצאת לדכאו בשבוע הבא. במקום זאת תצא המשלחת למקום ביום ו' (היום) בשעה 2 אחה"צ־הרים.

הביקור בדכאו יהיה לציון יום השנה ה־33 לפרוץ מלחמת העולם ה־שניה. בטכס הזכרון שיהיה בדכאו ישתתפו חברי המשלחת הישראלית, נציגי הקהילה היהודית במקום, הקו־נסול הישראלי מר שמיר ואולי גם שגריר ישראל מר אליישיב בן חורין.

סופר „ספורט הארץ" מוסיף: מ־משרד החינוך נודע, כי היום יחליט השר יגאל אלון, כיצד להגיב על ה־היעדרות המבישה של המשלחת, ועל הפניות הרבות שבעשו אליו ובהן בק־שה להעמיד לארץ את ראשי המשל־חת.

מדלית הזהב הראשונה באתלטיקה – לרוזנדהאל
גרמניה כולה הריעה להיידי

קפצה לרוחק 6.78 מטר ✱ מדלית הזהב השניה של הי...

הראשון להלך המזרח-גרמני פרנקל ✱ שיאן העו...

האמריקאי אדי הארט איחר את האוטובוס — ו...

מהתחרות ב-100 מ', בה קבע הרוסי בורזוב את ה...

הטוב ביותר ברבע גמר — 10.07 שניות.

מאת שליח „הארץ" לאולימפיאדה

מינכן, 31 (מיוחד ל„ספורט ה־ארץ"). גרמניה המערבית כולה חג־גה היום בהתרגשות את זכיתה ב־מדלית הזהב הראשונה שלה במשח־קים האולימפיים במינכן בתחרויות האתלטיקה. לא היתה ספורטאית ראויה לכך יותר מהיידי רוזנדהאל המפורסמת, שכבר בקפיצתה הרא־שונה בתחרות הגמר האולימפית ב־קפיצה לרוחק לבשים הבטיחה לעצ־מה, כפי שהתברר כעבור שעות אח־דות, את הבכורה במקצוע קשה זה. היא רשמה הישג של 6.78 מט־רים.

אבל הדרמה הגיעה לשיאה בעת הקפיצה האחרונה של יריבתה ה־בולגריה דיאנה יורגובה, שבקפיצה קודמת ניתרה סנטימטר אחד פחות כהיידי. האתלטית הגרמניה יפה ה־תואר ישבה על ספסל, ליד בור ה־קפיצה, וכאשר הבולגריה החלה ב־הרצה לקראת הניתור היפנתה היידי רוזנדהאל את עיניה מן הבור ו־הלאה. היא סירבה להביט במה ש־עלול היה להיות הפסד המדליה שלה.

אבל זעקות הקהל ברמז לה שתפ־נה את עיניה לעבר הבור, שם ניצב השופט כשהוא מניף דגל אדום ל־ציון מסילת הקפיצה. תוך שניות היה האיצטדיון הצפוף כמרקחה. יו־תר כ־80 אלף איש זעקו בהלא נגר־גם: „היידי, היידי, היידי", זע־קה שהכן, כי נשבעו ברחבי מינכן כולה.

היידי רוזנדהאל, אשר הפסה את המקום ה־8 בלבד בקפיצה לרוחק ב־משחקים האולימפיים במכסיקו, של־בה בתחרות כבר בתחילתה, אבל לבריית עזבתה זו היה ליד בור הקפ־צה כמה רב. עד הקפיצה הרביעית היתה הקובאנית מרסיה גרבי במקום השני עם 6.52 מטר, אבל בקפיצה הרביעית ניתרה הבולגריה יורגובה 6.77 מ' והציגת אותה סורגובה הת־רוחקה 6.67 מ'.

היידי שילר, האתלטית ממערב־גרמניה, אשר השביעה את הספורט־אים בטכס הפתיחה האולימפי, הפסה את המקום ה־5 עם 6.51 מ'. שישית היתה אגנטן משווייץ 6.49 מ'. אלופת משחקי מכסיקו, הרומניה ויאוריקה ויסקופוליאנו היתה שביעית עם 6.48 מ'.

הגמר השני שהיה היום בתחרויות האתלטיקה הסתיים בניצחון מזרח אירופי בולט. היה זה בתחרות ההליכה ל־20 ק"מ, בה ניצח המזרח גרמני פיטר פרנקל בזמן של 1:26:42.6 שעה. שני היה הסובייטי וולאדימיר גולובניצ'י — 1:26:55.2 שעה. שלי־שי היה מזרח גרמני אחר — הנס ריימאן 1:27:16.6 שעה. הישגו של פרנקל מהווה שיא אולימפי חדש — הקודם נקבע, ב־1956 במלבורן, ע"י הסובייטי לאוניד ספירין — 1:31:27.4 שעה.

שמונה רבבות צופים עצרו נשי־מתם בתמיהה, כאשר הרצים נקראו להתייצב למקצה הראשון בריצת רבע גמר ל־100 מטרים, גברים. ב־ריצה אמור היה להופיע האמריקאי ריי רובינסון, אך כאשר הרצים ה־נרגשים התקרבו לאדני הזינוק נת־ברר שרובינסון אינו במקום. מאו־חר יותר הוברר, כי שריר רגלו הת־כווץ והוא לא יכול היה להמשיך ולהופיע.

לתדהמה גברה כפליים, כא־שר נתברר שאמריקאי אחר, אדי הארט, שותף לשיא העו־למי בריצה זו ואחד המועמדים למדלית הזהב, לא התייצב ב־שביל מספר 7 כל המקצה ה־שני. אבל התעלומה זו נפתרה תוך דקות אחדות. נתברר ש־הארט לא הגיע לאיצטדיון מ־שום ש... החמיץ את האוטובוס שהוביל את המתחרים לאיצ־טדיון. אמרו, כי בגלל אי הב־נה חשב שתחרויות נערכות ל־שעה מאוחרת יותר.

אבל תהיה אשר תהיה הסיבה ברור שארה"ב איבדה מדליות בריצה זו. אבל — יתכן, כי במקצה השלישי של רבע הגמר ראינו את האלוף ה־אולימפי הבא. זהו הרוסי המוצק וה־לרי בורזוב, שריריו ומוטך אך מוזר כאשר, שהופיע בגופיה אדומה. הוא ניצח במקצה השלישי בזמן של 10.07 ש'. די אם נזכיר, כי במקצה זה נשבה כלל רוח גב. הוא ניצח את האמריקאי השלישי בתחרויות, רט סיילור, שזמנו היה 10.16 ש'. הייסלי קראופורד מטרינידד 10.18 שניות. במקצה הראשון ניצח מערב גרמני הירשט — 10.24 לפני הצ'כי מטושק (10.35) והמ־ערב גרמני בורט (10.44).

במקצה השני ניצח המלאגשי לתנגיטואה, שזמנו הארוך לא נ... בלוח התוצאות האלקטרוני (.41 לפני גרין מבריטניה (10.58) וקומ... מחוף השנהב (10.60).

במקצה הרביעי ניצח אתלט ... ביישי אהר, קורנליק, בזמן 10.23 לפני סאי מסנגל (10.27) ופרי... כיקה (10.28). במקצה החמישי ... בה לנבסט מילר מג'אמיקה (.33 לפני סרטר מצרפת (10.40) וה... גאורגופולוס מיוון (10.45).

האמריקאי מעד

דרמה ארעה במקצה הראשון בריצת 800 מטרים מוקדמות לגב... היה זה, כאשר האמריקאי רינ... וולהוטר, אחד הרצים הטובים ב... למרחק זה, מעד ונפל לאחר ... כמר, הצליח לקום אמנם. אבל ... היים התרחקו ממנו הרצים. הוא ... ביק אותם סמוך לקו הגמר, אך ... במקום הרביעי במקצה שלו ... 1:48.4 דקה, זמן זהה לזמנו של ... שני בריצה זו — ולא עלה ל... הגמר.

אמיל פוטבאנס מבלגיה קבע ... אולימפי חדש במקצה הראשון ... צת 10.000 מטרים. הוא עבר את ... המרחק ב־27:53.4 דקה. כמו היה ... בריטי דייב בדפורד, בעתי עשו ... אהריו.

בריצה זו היו הליכה בקצים ... דוים הארבעה הראשונים בכל ... יחד עם שלושת בעלי הזמנים ... טובים ביותר מלבדם, יתתפו ב... צת הגמר.

היום החלו גם הריצים ה... רים בריצה 800 מטרים לנשים. ... אחד ריצות אלה נתברר, כי ה... כום האולימפי שנקבע לריצה ... (2:05.0 ד') לא היה מספק, ... להסביר אותן להגיע הגמר כל ... זה. את הזמן הטוב ביותר קבע... בולגריה סלאבכה — 1:58.9 ... ביום ו' (היום) תהיה ריצת הג... גמר בריצה זו. כן יהיו ריצות ... ל־100 מטרים גברים וגמר ב... כידון לנשים.

היידי רוזנדהאל ממערב גרמניה (מימין) מנתרת משמחה, לאחר שזכתה במדלית הזהב האולימפית בקפיצה לרוחק בהישג של 6.78 מ'. (צילום רדיו של א.פ.י.)

שחמורוב יוצאת לדרך

תשתתף היום בריצה החלשה שלה, 100 מ', עם סיכוי סביר לעלות לרבע הגמר

מאת יחיאל ארזי,
שליח „הארץ" לאולימפיאדה

מינכן, 31 (מיוחד ל„ספורט ה־ארץ"). התקוה הישראלית בתחו־רויות האולימפיות, האתלטית אסתר שחמורוב — אשר איש כמובן אינו מצפה ממנה למדליה כל שהיא אלא למעבר מרשים לשלב מתקדם — תנ־סה להפגין ביום ו' (היום) את כוחה בהתמודדות עם הצרג הבכיר של ה־אתלטיות ברחבי העולם.

אחרי חודשים ארוכים של צפיה הכנות, תתייצב אסתר שחמורוב ב־שעה 12.05 לפי שעון ישראל ל־מיקצה השני של הריצה המוקדמת ל־100 מטרים נשים. אסתר תרוץ בשביל 7 עם עוד 7 יריבות, במקצוע הפחות חזק שלה, בו הציבה לפני שבוע שיא ישראלי חדש — 11.4 שניות.

באורח מדהים כאו היום לאיצט־דיון האולימפי, כבר בשעות ה־בוקר, יותר מ־75,000 איש, כדי לח־זות בתחרויות המוקדמות. המשטרה מנעה מעבר מכוניות פרטיות הלחץ היה רב. זו, אולי, ההוכחה הטובה ביותר להתעניינות שמגלים כאן ב־תחרויות במסלול ובשדה. בשעות אחה"צ כבר היה האיצטדיון מלא למרות שהיום הראשון לא כלל אי־רועים ברתקים.

אתמול אמרה לי אסתר, כי לא איכפת לה עם מי התמודד — אבל זו הייתה הרגשתה אתמול. היום כבר הגיבה אחרת. לאחר שהציפה מבט באיצטדיון המלא מפה לפה, זכור הגעש העצור להתפרץ של המוני אדם, גברה בה ההתרגשות. אותה״צ כברי ניכרה בה הקדחת האולימפית.

אם תצליח, תינתן לה דחיפה להצ־לחה גם במקצוע השני שלה ריצת 100 מטר משוכות. אישית, אינני מאמין, כי תוכל לעבור יותר משלב אחד — ולהיכנס לחצי־הגמר.

לפחות לרבע הגמר

אבל בכושרה הנוכחי היא חייבת לעלות לפחות לרבע הגמר, שיהיה ביום ו' (היום) אחה"צ. יהיה לה קשה, כמובן, להשיג את אוה גלס־קובה מצ'כיה, השותפה לשיא העו־למי, או את אבלין קאופר ממזרח גרמניה, שהישגה הטוב ביותר הוא 11.2 שניות. יהיה לה גם קשה ל־התגבר על הבולגריה איוואנקה ואל־קובה (11.3), או על הסובייטית גא־ליבה בוקארינה (11.3). אבל היש־גיה באחרונה צריכים להספיק לה, כדי להדביק את המורוקאית פאטמה אל פאקיר (12.0) או את לונגו מ־זאמביה (12.2) וראסל מניקרגואה (12.2).

כדי לעלות לרבע הגמר תצטרך אסתר להיות, לכל הגרוע, החמישית במקצה שלה, או אחת משתי ה־רצות שיהיו בעלות הזמנים הטובים ביותר בכל המיקצים, מבין אלה ש־לא עלו אוטומטית לרבע הגמר. תי־אורטית היא מסוגלת לכך ללא מאמץ ניכר.

זהב וכסף לשני אחים מארה"ב

מינכן, 31 (שדות „ספורט הארץ"). שלוש מדליות הזהב הראשונות ב־האבקות חופשית, הוענקו היום ל־יפאן, לארה"ב ובריה"מ.

היפאני הידאקי יאנאגידה זכה ב־בכורה במשקל תרנגול (57 ק"ג), בהקדימו את האמריקאי ריצ'רד סנ־דרס וההונגרי לאסלו קליניה.

האמריקאי בן פיטרסון זכה במד־לית הזהב במשקל הצי־כבד (90 ק"ג) כשהותיר מאחוריו את הסובייטי גא־נאדי ברזאחוב וההונגרי קארולי ביי־קי.

האח השני למשפחת פיטרסון, גוין, זכה במדלית הכסף במשקל בינוני (82 ק"ג), בו זכה בכתר, ה־סובייטי לאבאן טדיאשוילי.

הסובייטי זאגאלאב עבדולבקוב ני־צח במשקל חצי בינוני (74 ק"ג) ו־בתום טכס הענקת המדליות ביצע ריקוד קוקזי על הבמה. הבולגרי איוואן קרסטאב וההורכי חבי אקדאג ייאבקו הערב על שתי המדליות ה־אחרות.

דליה לביא באה עם שרנץ

מינכן, 31 (מיוחד ל„ספורט ה־ארץ"). כוכבת הקולנוע הישראלית, אשר הפסה באחרונה להיות מפור־סמת ביותר במערב גרמניה, דליה לביא, ביקרה היום במשחקי האולימ־פי. היא הגיעה למקום בחברת של הבמאי האוסטרי קארל שראנץ, אשר התפרסם בשעתו, כאשר נכשל מן המשחקים האולימפיים בסאפו־רו, על רקע של מקצוענות.

השייטים — 24!

מתוך 29 מפרשיות

מאת שליח „הארץ" לאולימפיאדה

מינכן, 31 (מיוחד ל„ספורט ה־ארץ"). השייטים הישראלים יאיר מי־כאלי ויצחק ניר, תפסו היום את ה־מקום ה־22 במשט השלישי, מתוך שבעה, בתחרויות האולימפיות הנ־ערכות בקיל.

בסיכום הכללי תופסים הישראלים את המקום ה־24 וזו בסיגה כלשהי לעומת אתמול, כאשר היו במקום ה־25 מתוך 29 מפרשיות.

היום נשבה כאן רוח חזקה יותר, אבל כנראה לא חזקה די, כדי לדחוף את הישראלים להישג טוב יותר. ה־ישראלים כעט, כי פקד אותם מזל, כאשר הרוח נינתה לצבע את כיוונה.

משקולאי איראני נפסל בגלל סמים

מינכן, 31 (שרות „ספורט הארץ"). משקולאי איראני, שהשתתף בתחרות הסגבע בתחרות במשקל זבוב, נפסל היום על ידי ההתאחדות ה־בין־לאומית להרמת משקולות, לאחר שנמצא אשם בלקיחת סמים, לפני הו־פעתו בתחרות.

המשקולאי, ג'והאנד נאסירי, נבחר על ידי הוועדה הרפואית לבדיקה כמיס, באריח שרירותי, על פי הנו־הג. לאחר בדיקה נגלה בדמו שריד מסם מרץ האסור על פי החוקה ה־אולימפית. היא הפס את המקום ה־שלישי בתחרות זו.

זהב להונגריה ובריה"מ בקרב־5

מינכן, 31 (שרות „ספורט הארץ"). ההונגרי אנדראש באלצו, בן 33, ש־זכה חמש פעמים באליפות העולם, במדלית הזהב באולימפיאדת רומא (1960) ובמדלית הכסף במכסיקו, זכה היום שוב במדלית זהב, כשה־שם את המקום הראשון בקרב־5, כ־צבר בסה"כ 5412 נקודות. היא הקדים את הסובייטים בוריס אונישצ'נקו (5335) ופאבל לדנאב (5289). בסי־כום הקבוצתי, זכתה בריה"מ במד־לית הזהב עם 15.968 נקודות, לפני הונגריה (15,438) ופינלנד (14,812).

שידורים אולימפיים

✱ בטלוויזיה: משעה 16.00 — אתלטיקה: 100 מ' גברים, 100 מ' נשים, 800 מ' גברים, 800 מ' נשים, 400 מ' משוכות נשים, הטלת כידון; שחיה: 400 מ' חתירה גברים (גמר), 100 מ' פרפר נשים (גמר), 200 מ' חתירה נשים (גמר), 100 מ' גב נשים (חצי־גמר), 100 מ' חזה גברים (חצי־גמר).

23.00 — שידור ישיר ממינכן יוק־לט בתחרויות האתלטיקה ויסכם את אי־רועי האתלטיקה, השחיה, הכדורסל, ההתעמלות, הכדורגל ועוד.

האם ילדך חשוב לך?

אתה הוא הדואג לכלכלתו. אתה הוא הדואג ללבושו. אתה הוא הדואג ללימודיו.
האם דאגת שידע כיצד לחצות את הכביש בזהירות?
הדרך אותו כבר עכשיו!

בתחילת שנת הלימודים — לך איתו בדרך
לבית-הספר. הזהר אותו מפני כל התקלות
הצפויות ומפני כל הסכנות הבלתי-צפויות.

הזכר לו מחדש לעבור רק במעברי חציה —
שתף פעולה עם משמרות הבטיחות

הראה לו את הדרך הקצרה והמהירה ביותר
חזרה הביתה.

אם ילדך חשוב לך —
עשה זאת כבר עכשיו והוכל לדאוג פחות
לחייו.

משרד התחבורה
המועצה הלאומית למניעת תאונות

ברכת חברת החשמל לישראל לשנת תשל"ג

המשרד הראשי: תל-אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר: יום חול: 1.00 ל"י לשורה / יום ו': 1.20 ל"י לשורה

יום ששי 1.9.72

פרקי היום בתנ"ך

● דברי הימים, א' (פ"ב).

המשנה היומית

● נזיר, ו' (ב'-ה').

הדלקת הנרות

	ירושלים	ת"א	חיפה
יום ו'	5.37	5.45	5.27
מוצ"ש	6.43	6.39	6.41

תורנות רופאים לפי המקומות

תל-אביב

● ד"ר סגל, בלוך 12, טל' 247580, ד"ר הראבן, אפ־טקין 6, טל' 448281.
● בת-ים: רופא בין השעות 8 בערב עד 8 בבוקר, המוקד רופאים בת-ים.

● רופא כללי ד"ר גורביץ, בנימין 21, טלפון: 951430.
● רופא ילדים: ד"ר שוורץ, סלר 1, טל' 951732 (בין השעות 8—9 בבוקר 4—5 אחר הצהרים).

תורנות בתי מרקחת

תל-אביב

● אברמסקי אלנבי 42, טל' 59326.
● שבת: נוסמן, אחד העם 51, טל' 225805.

תורנות בתי חולים

● היום: איכילוב.
● שבת: איכילוב.

בתי כנסת

● חזו ותוקע לימים הנוראים.

הודעות

● ארגון הגנת הדייר עורך סקר מחירים, פרסים — 621095.

דירות

● דירה למכירה בהזדמנות, רח' נגבה 62, 211134, משעה 6.30 עד 15.00 לאחר.

● בת-ים דירה יפה, מת־אימה ל"ל אנשים, מרוהטת קומפלט. לפנות: 364109.

וילות ובתים

קבלנים

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

2-2½ חדרים

1-1½ חדרים

דירות בדמי מפתח

דירות בשכר חודשי

דירות מרוהטות

هكذا من الأصل

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל-אביב, רח' רוטשילד 59 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 240905, 230521, 230401
המחיר: יום חול: 1.00 ל"י למלה / יום ו': 1.20 ל"י למלה

● בבבלי דירת 3 חדרים מרוהט + טלפון. שכר — .254170

● 2½ חדרים בצפון ת"א. טל. 234090 עד 13 או טל: .231808

● בשכ"ה דירה מרוהטת 3 חדרים ברמת אביב. טלפון .417949

● בקריית דירה ריקה 4 חדרים להשכרה מודיעין טל. .621021

חדרים מרוהטים

● חדר להשכיר להורה. הקונגרס א/13, ת"א. פרטים חנה.

● חדר מרוהט להורה, פינת בישול, ברמת גן, בדיהודה.

● חדר קטן להורה בולודית בשלמה המלך. טל. 245006

● להשכרה חדר מרוהט ל' בהורה (סטודנטית) בחולון. טלפון .414520

● אל תאמינו! ללא דמי תיווך! המצא במחירות את החדר שאתה מחפש "ידיעות דירות" — דיזנגוף 146.

● חדר להשכיר בז'בוטינסקי 11, ת"א 248208 עד 2.00

● חדר גדול מרוהט נוחיות בטלפון להורה/ה מייד, ביר דן 9 דירה 4 ע"י ק.ק.ל.

● להשכיר חדר מרוהט לזוג סים גם לתיירים ליבוביץ ארלוזורוב 130 .240457

● חדר במרכז העיר לצעירה דתית. לטלפן .246511

● חדר מרוהט לאשה — בתור רה ברמת-גן ארבעה 136 — .234344

● סטודנטית בחדר + נוחיות בת"א להתקשר 17—9 בב. .37028

● בשכ"ת חדר גדול מרוהט + פרטיות וטלפון לבחור — ע.פ.ל. ליד דיזנגוף .226159

● חדר מרוהט לוקסוס ל' סטודנטים. טלפון .280849 .16—13

● חדר יפה, נגר 6 דירה 9, ת"א, .229446

● חדר גדול ויפה בוילה ב' צבודה לאשה: טלפון — .235771

● מתפנה שותפה לדירה — לכהן 614763 רחל. — פ' .15—8

● לבחורה חדר מרוהט + כניסה נפרדת + למטבח ב' סמבה, בפ"ת. .904227 — 100 ל"י לחודש.

● חדר מפואר להשכרה בבת חיפה במרכז רמת-גן .741255

● חדר, כניסה נפרדת ל' הורה, במרכז רמת-גן .246271

● חדר עם שרותים לזוג בנות ברמת גן .028726

● בקלה דירה בפתח-תקוה מצבר להשכיר חדר מרוהט לצעיר. טלפון .919138

● בשכ"ת חדרים יחידים + טלפון וריהוט לפנות רח' הירקון 63 ק.ב. או .53888

● דרושה שותפה לדירה + טלפון בצפון כניסה מיידית .238144

● להשכיר חדר מרוהט ל' הורה ר"ג כל"ל 14 פנת מודיעין .614063

● חדר לתייר/ת צעיר/ה ב' צפון ת"א להשכיר לחודש .227246

● חדר מרוהט יפה לבחורה בסביבות קרן קיימת—ויצל טלפון 241171 פינה ראשון .14—16, 7—9.30

● להשכיר חדר מרוהט ברח' באזל .282834 ת"א.

● שותפה לדירה בצפון — 150 ל"י תווך "עסר". .446811

● חדר וחצי כניסה נפרדת + ספבה (תחלופים מראש ל' 10 חודשים), לפנות לכה' ביניר רח' המלך ג'ורג' 40 ת"א טל. 225485 (מ-18— 20).

ביקוש דירות

● זוג עם ערבויות בנקאיות מחפש דירה מרוהטת או דירה בשכ"ת, כבון לשלם מראש. .56905

● עצור! ללא דמי תיווך! נכביר במחירות ובקילות את דירתך או חדרך "ידיעות דירות" — 240077 דיזנגוף 222.

● עבור תיירים מחפשים דירה 2—3 חדרים מרוהטים עם מערכת טובה כולל תקופה דצמבר—פברואר, בצפון ת"א — יום א'ט 825618 שמת.

● דרושה דירה בשכ"ת 3 חדרים עם טלפון עבור משרד בצפון ת"א להתקשר טל' 743014 פרט לשבת.

● דרושות דירות 3 חדרים מרוהטים בכל גודל "יהור דיור" .56640

● לקוחות רציניים דרושות דירות לקניה בתל-אביב צפון תל-אביב ורמת אביב לפנות: מאו גבסי דלא בוירי אבן-גבירול 80, קומה ב', חדר 206 תל-אביב. טלפון 410146, 265134/5, 262218 לאחר שעות העבודה.

● בהרצליה, נופים דרושה דירה ריקה בשכ"ת טלפון — .748818

● מעוניין באופן דחוף בקניית דירה בת 4 חדרים בקומות עליונות בסביבה שקטה בצפון תל-אביב או ב' רמת-אביב. לטלפן 987168 — רצוי בשעות 5—6 בערב.

● דחוף! ללקוחותינו בתל-אביב והסביבה דרושות דירות וילות, ובתים בשכ"ת, ברמ"ם ולמכירה אל-עד דיי זנגוף 105 (כניסה מפריש-מן) 238601 אברהם.

אולמות

● להשכרה 2 אולמות לתע' שיה קומה א', רב' 260 מ"ר + כח 783025 בערב 38271 ביום.

● מעוניין בשכנה + כח ב' עוד 100 כמר רצוי מ' .261731 17.00—19.00

● להשכרה אולם 300 מ"ר (ניתן לחלק) רח' הלסבון ל' העשיה קלה ולמשרדים, מע' ליה, חניה פרטית 300 מ"ר טל. .261478

● באזור הלאביב להשכיר מקום כתאים לבית מלאכה, 60 מ"ר .821008

● בשכ"ת אולם חזית בקומת קרקע 150 מ"ר + גלריה 60 מ"ר לכהכן או אולם תצוגה אבולעפיה 23, על לבריקה ר' מינה טל' 56387 .11—0%—ס

● להשכרה מבנה תעשייתי 250 מ"ר, קומה ב', ליד צופת מרכזית, לסביבות ר' מתינג, כח תשמלי + טל. ל' טלפון: .228832

● דרוש בית מלאכה בשכ"ת בדס"מ, 50—100 מ"ר ב' פרסר. .612325

● דרוש אולם להקריה 250 מ"ר עם כח, בסביבות בה' ים ואזור חולון. לטלפן לפני הצהריים 824274 ואחה"צ — .258790

● בחולון במרכז 150 מ"ר + טלפון למכירה. טלפון: .836194

● דרוש אולם להעשיה ב' 100 מ"ר + כח, בשכ"ת. טלפון: 206890, .208404

משרדים

● 8—7 משרדים 160 מ"ר (קומה שלמה) רח' הקונגרס בת"א טל. .251475

● דירה הדר גדולה מאוד הד' קה עם טלפון והמזגן מתאר מה למשרד בצפון .265622

● בשכ"ת משרד קטן + טל' בשלמה המלך ת"א. טלפון .242117

● להשכיר משרד 4 חדרים בבנין חדש בשדרות שאול המלך 7 טל. 56467 מרבע.

● משרדים + טלפון להשכיר בסביבת התחנה, תל-אביב. לטלפן למנהל"ג 56005—35556.

● אנו מטפלים בפיתוח ב' השכרת משרדים ואולמות ב' כביה ולהביה. בראשונה עם רות משרדים בת"א ובסביבה. — "סופיטורים" טלפון .245686

● להשכרה 7 חדרים משרדי ה, אפשרות לפצל — .852805

● משרד קטן + טלפון 250 ל"י, בצפון — טלפון למש' רד גדול בפינת. מרכזי 200 — תיווך "עמרי" .446611

● בצפון משרד 2½ + טל' מיזוג אוויר — .419404 .446826

● בשכ"ת חדר בבן-יהודה 9 לכל משרד עיסקית — .58840

● בבאר-שבע משרד מסודר למכירה, טלפון ומיזוג — ת.ד. 8 עבור "משרד".

חנויות

● חנות למכירת "דבר"ם תל' אביב רחוב זבולון 41. לפנות בשעות 10—14 במקום.

● למכירה בהזדמנות חנות מכולת ודגים לתלפיות. טל. .248042

● לנודון מייסכולל מרכז ההלכה רח' שאול המלך פ' נת אבן-גבירול בנויה ומוכנה בקביה, בוטיק להשכרה. טל. 240 אחה"צ.

● למכירה כרמי מכולת חנות 50 מטר, ברחוב פרומבוימי' פינה מלת בנימין. עם טלפון וריהוט לפנות 55389 13—8.

● בשכ"ת חנות 90 מ"ר נמבת 5 מטר ע"י הדואר המרכזי ת"א טלפון .56311

● להשכיר חנות ברחוב של מהר טלפון 242367 (לא בצהריים).

● חנויות משרדים מתאים ל' מרפאה עם טלפון ברחוב דיר' נגוף להשכרה 222961, .248450

● חנות טוב לכל דבר בהש' כרה אלחריזי 17 פינת אבן גבירול, בין 16—19.

● להשכיר חנות ברח' די' זנגוף ע"י הכיכר נא לטלפן .244441, 224541

● למכירה בהזדמנות חנות במרכז אלנבי ברמשאגן אלנבי 123 ת"א טל. .259151

● בהזדמנות למכירה מכולת בר"ג הכנסה בשפע טלפון — .760096

● למכירה חנות 100 מ"ר ב' רח' ז'בוטינסקי ר"ג: אפשרי גם 50 מ"ר טל. 728861 עד שעה 4.

● בהזדמנות בדס"מ חנות 15 מ"ר + גלריה הקונגרס 68 ת"א.

● חנויות באלנבי דואר בדיר זנגוף, ובכרמל, ועמקים, ב' רמ"ם, בשכ"ת, ולמכירה "לקס", בקוה ישראל 8, טל' 612975 תל-אביב.

● למכירה חנות באבן גבי' רול 100, 23 מ"ר + גלריה ותקורתיה .784150, 739555

● למכירה חנות פינתית בדיר לה בצפון רח' הירקון, טלפון .416502

● חנויות בכל הגדלים במר' כז בתים, ליוינקר פילבבית בדמ"ם, שדרות העצמאות 79, בתים.

● למכירה חנות מבוססת ל' הפרוים בכיון ניקוי במר' כז בתים, 351901 בערב.

● בתוכנית ל' למכירה או להשכרה חנויות. לפנות — "נורי" אבן-גבירול .109

● למכירה חנויות בבנין חדש ברחוב פרץ 16 ת"א. לפנות במקום או לטל' 253803, בחן .442422

● למכירה חנות בגבעתיים במחיר 30 אלף ל"י, פרנסה מובטחת — טל' .747726

● חנות ומחסן ונוחיות בל' ריה ברמ"ם מיום א' מ' .908725 — 17.00—15.00

● צריף בדס"מ נחלת בנימין 41, ביטים פליטי ורביעי — 16.00—17.00 במקום. פרגול.

● למכירה 2-חנויות בנורדוב 55, ביהוד ובנפרד. פליסו.

● להשכיר חנות בשכ"ת ב' דיזנגוף 66. פרטים — טלפון .772160

● חנות לחשכרה רח' בר' יהודה, 1,100 לחודש — טל' .226204 לרב.

● בדס"מ או בשכ"ת 82 מ"ר, טלפון וגלריה במכון ב' כל השטח, בלוינסקי—זבולון, טלפון 441556 2—4 ואחרי .20.00

מחסנים

● בהזדמנות בשכ"ת בדיזנגוף דה 9 אינתרנול למחסן וכדו' מה .68840

● דרוש מחסן סגור בנויה 150—100 מ"ר בסביבות תל' אביב והשרון לפנות טלפון 440376 לאלי, יום שישי עד 1.00 ביום א' כל היום.

● להכרה גדולה דרוש בד' היפות בשכ"ת מחסן 100— 120 מ"ר בסביבות דרום ת"א, יפו, בת-ים חולון לפ' נות טל. .227822

● מחסן בשכר חודשי בגד' ל' 60 מ"ר, במרכז חולון עם חניה פרטית וגישה חופשית לרכב. לפנות טל' .840883

מגרשים

● מגרש למכירת ברח' חב' ר"א 29 ת"א 680 מ"ר טל. .228560

● בהזדמנות מגרש פרטי ב' הר הכרמל — 4,000 ל"י קר' קאו באמצע מרכז הקרקעות ת"א אלנבי 113 ק"ב טל. .613063

● אלקטרוניקה נפתחה חנות חדשה לחלקי אלקטרוניקה "ותומורון" יצוק בבית 42 ת"א.

● מגרש פרטי צמודות ל' חופית ע"י מכשורת אזור לוילות מקום גבוה 4000 ל"י בכיוון והיתרה בתשלומים נוחים, מרכז הקרקעות ת"א אלנבי 113 קומה ב' טלפון .613063

● למכירה מגרשים בחולון, ראשון לציון, עבר הירקון צהלה, רמת השרון, הרצליה פיתוח ונתניה. לפנות רכב' סאון, אלנבי 132 ת"א טלפון .73200

● למכירה מגרש במרכז תל-ליוינסקי, נוש 6236 חלקה 160 563 מ"ט לפנות ת.ד. 5200 ירושלים עבור מגרש.

● דרוש מגרש 2 ד', דונם ליד ברכת תיחלומים טלפון 223661 עד שעה 4 בערב טל. .20434

● בהזדמנות חצי מגרש לקר' קע בבעלות שמואל טלפון .788130 כל היום.

● מגרשים להקיצה בחולון מ-12,000 ומעלה אצל צור פוקולוב 78, חולון .608108

● הפצה דונמים טובים בה' בהתהרון לציניים יתפשרו 5830 248650 מ-10.00

● דרוש מגרש לבנית ברמת הן 500—700 מ"ר .749371 בשעות הערב.

● בהזדמנות 17,000 בדמ"ם חנות דגים בתכבי ת"א. — .761401

● רוצים לקנות חנות חזר תית ומרכזית. בת"א עד — 90,000.— טלפון .248811

● בחור צעיר + מכונית פרטית מחפש להשקיע בעסק .757477 30,000

● בדמ"ם 14 מ"ר בהכרח רמת-גן 742978 (פרט לשבת).

● דרושה פתשרת חוץ לייצור 100 התיכות ליום תנאים מצר' יינים מלפורים .753342

● דרוש שותף פעיל לממפל מתכת להחזיר, השקעה בעוד .100,000 לטלפן 80468 ב' שעות 20—23, פרט לשבת.

● 50,000 + צעיר ורכב ב' צעות לפנות ת.ר. .18080 ת"א.

● צעיר בעל אולם ע"י בית רוכבו אפשרות השקעה מצר' ניין בהצעות לניצול המקום, ת.ד. 18080 ת"א.

● בהזדמנות למכירה חלק ב' נגריה במבנית רח' המכהגן 64 תל-אביב.

● דרושים משקיעים לפרים בעל היקף בינלאומי טלפון .229323

● מחפש שותף בעל חנות במקום מרכזי בבני ברק ל' נות טל. 59676 בשעות 1—4, 7—9 אחה"צ, חוץ מ' שבתות.

● למסירה מכולה (גם למטר רה אחרת) בדמ"ם פרנסה טובה ז'בוטינסקי 98 רמת-גן .729873

● למסירה במרכז ראשון ל' ציון קיוסק, מקום טוב. .758842 לראשון ציון

● מכון יופי ידוע מאד, ב' מרכז ת"א, עם חוג לקוחות גדול מאד מוצע למכירה — הכנסה יום יומית גבוהה מאוד. לפנות מ-8 בערב טל' .248815

● למסירה מכירת בנתניה כלון או מסעדה ליד הים טלפון .058-23380

● למכירה חנות במרכז ר"ג + גלריה 24 מ"ר לכל מט' רה .729918

● חנות מבוססת למכשירי כתיבה צעצועים ועתונים ב' רמ"ם בדיזנגוף 282 ת"א.

● במרכז חולון להשכיר חנות למזללות דקוריציה ולפיי' סורה פרנסה טובה .848936

● להשכרה חנות למתנות ל' לתבשימים במרכז אזור תיירות בתל-אביב. החנות מרו' הטת במגנון חדיש ומצויידת באופן מלא. נדרש תשלום חלק מסכר הדירה מראש ר' במעונות בנקאיים. לפנות ל' טלפון 250978 ת"א, בין 7—8 בבוקר בימי חול ובין 8—10 בבוקר בשבת.

● בהזדמנות מילקבר למכי' רה במרכז בתים. לפנות — תווך לוי, שד' העצמאות 67 בתים (כנרת).

● למסירה אולם לתתנות ר' מסיבות במרכז העיר מתחי' תקות, עם הכל מסודרת, ער 10.00 להתקשר טל' 916851 בערב 8—7 .917430

● למכירה בהזדמנות ר"ג נסיעה מכשירי קוסמטיקה + מקום עבודה ולקוחות — 913647 בערב .912709

● 18%—22% ריבית תקבל באמצעותנו בערבות בנקאית או ערבות מוסדות ציבוריים מוכרים — "קרן להשקעות בע"מ", לילינבלום 30, טל' .56458

● ליבואנים ומובלים, מכנאי אלקטרוניקה טכנסה, מעוניין לקבל לבדיקה ופיתוח מכלשי' מיקרוסקופ. בהצעות רציניות פנה ת.ד. 36633 ת"א עבור מכנאי.

● בתהרצליה מגרש לבניית קוטג' ליד רח' ז'בוטינסקי, מקיף וילות וקוטג'ים. לטלפן 614506 ת"א.

● כעזוניין ברגום ברמת ה' שרון, הוד השרון והסביבה לבית פרטי טלפון .418021

● בגדרה, מגרשים קרקע פר' טית עם קרקע במכבה, ב' מקום שקט, בבנייה כ-6,100 ל"י. מכל ליסוונטוני (ישר' אל) בע"מ, השקעות לפיתוח, ת"א, יהודה הלוי .121

● 2 מגרשים בהליקים בהר' לה, 6 מגרשים בראשון לציון, 6 מגרשים בנוטריקון וכן מגרשים ברחובות, באוריקה, ירושלים, חיפה וצפת בכנו, גם נהרה. אפשרי חלק ב' תשלומים נוחים. לטלפן — ת"א 6 ארוסים.

● בשכ"ת או בדמ"ם מגרש 300 מ' ברחוב פלמה, ת"א בכולל משרד וטלפון. להתקשר .5.00—2.00, בשעות .72281

● בהרצליה מגרש לבניית קוטג' ליד רח' ז'בוטינסקי, מקיף וילות וקוטג'ים. לטלפן 614506 ת"א.

● בהזדמנות מגרש אחרי פר' צלציה ליד סלון אורגים. מש' קיף לכנרת. לטלפן 614506 ת"א.

● דרושים מגרשים לחברת קבלנות בהרצליה והרצליה פיתוח 13—9 984891 .5—7

● בהזדמנות מגרש לבניה מיידית לוילה, אדמה פרטית. 35,000 ל"י במזומן והיתרה בתשלומים נוחים. לטלפן — .614506 ת"א

● בהזדמנות מגרש לבניית 2 קוטג'ים באזור מתוח וילות בניה מיידית, בתשלומים נוחים. לטלפן 614506 ת"א.

● ברמת השרון מגרש לבניה מיידית לוילה, אדמה פרטית. 35,000 ל"י במזומן והיתרה בתשלומים נוחים. לטלפן — .614506 ת"א

● בהרצליה מגרש להשקעה ליד בניינים, עתיד מצויין, אפשרי בתשלומים. לטלפן — .614506 ת"א

● בחולון ליד קרית שרת מגרש פרטי אחרי פרצלציה, אפשרי בתשלומים. לטלפן — .614506 ת"א

● למכירה מגרש בפ"ת, מקום עם עתיד גדול, ב-8,000 ל"י. אפשרות בתשלומים. אדמה פרטית. לפנות קרקעות ישר' ראל, רח' אלנבי 82 (פינת רמב"ם 28), טל' .614165

● למכירה מגרש 7 דונם ליד אקווהכליה, ליד הכביש תרא' שי לירושלים. 60463-02, 22665-02, פרט לשבת.

● בהזדמנות למשקיע רצי' ני 10 דונם במרכז לפתחים בכביש ראשי ת.ד. .86188 ת"א.

● למכירה מגרשים לבניה ולהשקעה בהרצליה, רעננה, כפר-סבא ורמתיים. לפנות — "לתיווך השרוד" אחוזה 110 רעננה, טל' .926656

● למכירה מגרש 10 דונם ל' יד הים בחדרה .02-60463, 02-22665 פרט לשבת.

● מחפש מגרש למחר מכו' נות לקניה או השכרה ב' סביבות ת"א והמרכז, רצוי לקניה, טל' .845823

● חבר הקבלנים מעוניינת ב' מגרשים לבניה מיידית ב' תל-אביב, רמת-אביב ובתוב' נית ל' הרצליה. נא לפנות לטלפון .245636

● בפתח תקוה מגרש לבניית 2 קוטג'ים באזור מוקף וי' לות בניה מיידית, בתשלומים נוחים. לטלפן 614506 ת"א.

● מגרש לתעשיה בקרית אר' יה, 1500 מ"ר בנוה 8 קר' מות 40% לפנות מהנדס רח' פיס, .128401

● דרושים 10—20 דונם ל' בניה (או אדמה חקלאית) באזור רעננה, כפר-סבא הרצ' ליה (לא במרכזי הקרקות). לפנות בכתב עם פרטים עם "הקריה", השקעות ותיו' רות, רח' המרגנית 46, ר"ג.

● למכירה מגרש 9 דונם ב' איזור תעשיה מגולה פתוח תקווה. לפנות לא מתווכים .912268 לא בשבת.

● דחוף! עבור משקיעים בנוגים: ,8050 ,8794 ,8751 ,6756 ,6748 ,8747 ,6765 והסביבה 623664 ובשבת .623602

● בהרצליה פיתוח מגרשים לוילות "תיווך פיתוח" טל' .939666

עסקים

● דחוף מאד, לרגל נסיעה, שרות עצמי .754125, 750099

● פונה רכב עצמאי מעוני' ן מחלקת חיה וממכר החש' כרה או באחזות. טל' .262451 20.00—16.00

● שני מכונאים עם תעודה המסכה מחפשים משקיע ל' עסק רציני בתל-אביב. נא לפנות ת.ד. 1834 ת"א למס' ר/35452 סודיי המובטחת.

● חנות מבוססת ותיקה למב' רים, עתונים ומכשירי כתי' בה במרכז פתח-תקוה — ל' מסירה. פתלינבר 2. טלפון .912810

● מזכנות סיטוריות בסיטו' נות למסירה. טל. .621509 17.00—20.00

● דרוש שותף לביוה"ר לקוי מסציה במרכז ת"א 828119 בין 10—1.

● למכירה חנות מכולת. מר' כמה ל-8 משפחות, מסיבות בריאות, נחלשלם, מרכז מס' חרי, חנות 27, קונטמגוין משה.

● למכירה בית 2 קומות 16 חדרים, כולל + אולם תצוגה במרכז מסחרי בת"א, מתאים למשרדים .754789 צבי.

● למכירה בהרצליה ג' מינה' מרקם יחידי באזור "ירכ", .930538

● למכירה באזור פתח-תקוה מוסך גדול עם לקוחות קבר עים. לפנות בטלפון 915966 בשעות 5—6 אחה"צ.

● למכירה מסק מכותו + קולים באזור ירושלים טל. .02-811582

● למסירת חנות רהיטים ב' מרכז תל-אביב עם מחסן וטל' פון. פרנסה טובה לשתי מש' פחות.

● למכירה חנות דלק גדולה בתל-אביב טל. .828124

● למכירה בשוק הכרמל קיוסק מכונן לשכ"ת. טל. — .56073

● למכירה בימ"ל מכבי מ' כחר בחרוסות מסוכללות — .73805

● למכירה חנות מבוססת ל' חומרי בנין וצבעים במרכז מסחרי בקרית טבעון.

● מעוניין לקנות מיד שניה מכונה לדיוקס וחה"ת, אר' לובטי מדל 1512 להתקשר — בין השעות 6—4 טלפון. .951904

● למכירה מכון גיד פרטים במכון רמתאביב. האוניבר' סיטה ת, כל מוזאון הארץ.

● למכירה לתעשיה, לבית' מלאכה הדר גדול, 6x3 וחצר סגורה 6x3 שדמוב חזוגרב 2 ת"א.

● בכלל פורק עותמות לס' ביות בהתקשרות לבית בשר ונריל 150,000 ל"י טל' 258764 ת"א.

● במרכז קריית-שלום תל' אביב למכירה אמלין טלפון: .845679

● דרושה פקידה צעירה ל' קונטפקיה בעלת נכון, אחרי צבא, והופעה נאה. רצוי ידע בפקידות להתקשר .613495

● צעיר בשום והכנסה כבר חה המצא/י בשפת הפונק ר' מכירות, התקשר/י לטלפון .727405

● למפעל מתכת בתל-אביב, דרושים מסגרים ועובדים לא מקצועיים, נא לפנות אישית אל רמאל בע"מ, הברזל 13, ת"א, או טלפונית אל .51953

● דרושה: פוכרת מנוסה ל' בתלבושת לאחה"צ נעלי עופר בן-יהודה 225 ת"א.

● דרושה כתבנית כאנגלית נא לפנות למזכירות "וישיר ישראל בע"מ", רח' האחים מסלאוימה 3, תל-אביב טל' .39062

● דרוש נער שליח עם אופ' נוים נא לפנות למזכירות "וישיי ישראל בע"מ" רח' האחים מסלאוימה 3 תל' אביב. טלפון .39062

● יהלומים! דרוש חותך מנוסה לתוסר מלם. טלפון — .235238

● דרוש/ה נער/ה לשליחו' יות לפנות טלפון .287928 תל-אביב.

● למפעל חרושתי מכבי ב' תל-אביב דרושים לעבודה קבועה, עובדים ללא נסיון עבודה, שעות עבודה 7.00 ב' בוקר עד 2.00 אחה"צ, לפנות לביה"ר גורדון 13, רח' גר' נוסר 8 (הכניסה מכביש נוד להיצחק).

● נגריה בדמ"ם למכירת מיי' דית כולל מסור 80 ס"מ ר' קומבנירים, ברווחי 30 עד 16.00, מ-16.00 טל' .613523

● מחפש שותף למוסד, השק' עה 10,000, רווחים מובטחים. .748940

● מעוניינים בנהג שותף ל' משאית 834084 19.00—07.00 פרט לשבת.

● בחור צעיר המרץ מעוניין בקבלת סוכנות לאיזור חיפה והצפון. בעל חנות במרכז ה' עיר תחתית ברח' יפו, 100 מ"ר עם אפשרות לגלריה וב' כל שטח החנות (גובה החנות 6 מטר). טלפון ורכב עמד' דה. לשרות החנות. טל' ביום 04-666718 בערב ובשבת — .04-225636

● מוסך גדול על כביש ראשי קרקע פרטית .908725 מיום א' מ-15.00—17.00

● למכירה מכבסה אוטומטית, מסיבת פולה. לפנות למשר כל היום, טל' .573073

● עם 25% רווחים מהחשקעה. עם מהוכנות מלאים, אנו מציעים לך. אלנבי 114 קו' מה ג', חדר 4, טל' .614113

● פרנסה? קנה חנות (ככל גודל) במרכז בתים! ליוינ' קר פיינברג בע"מ, שדרות העצמאות 79, בתים.

● ב-88% ל"י לשנה תקבל מע' פיים בשבוע את עתון מכרי גים, מחרות המוזחרו לקבל' נים, מקמים וירצנים המכר התמים במוזכרים מוספים ב' ארץ ובחו"ל. דונאשות חינם לכל דורש, "מיכרזים", דוד פתתיקוה 7, טל' .612102

● למסירה קיוסק + עתונים + מוסו. סמסאר 18 פ"ת, טורנ"ר.

● משנים זונות צעירים מומחים להצטרף למושב שיתופי חדש פרטים ת.ד. 8452 תל-אביב.

● דרושים 1) נגרי רהיטים 2) מתלמדים, פרטים 825458 קפיצה.

● דרושות עובדות לזוגנר אוברלוק, מבונת לולאות ו' מתלמדות. לפנות: "מעסי ס' לנ' בע"מ. טלפון 44 ת"א.

● לפועלות מרבוג בע"מ, — דרושות עובדות נקיון לפנות העבודה 8 — 13.30 טלפון 734127 שרת 14 ר"ג.

● דרושות פועלה לאוברלוק 3 מחטים ועבודות יד לפנות צופתי, בזין ברמים ק.ב. — טלפון .624296

● לביוה"ר לסריגה דרושות פועלות למכונת לולאות וכל הורים ומתלמדות, "דקר", — הרצל 16 ת"א.

● תרסים, כרסומנות, מסגרי כלים, מסגרי אחזקה, רתכים, מכונאים למפעל גדול הורים בת"א. תנאים סוציאלים. ל' מלפון — .81791

● דרושה פקידה למשרד פר' סום שעות העבודה 8—1 — 8—6 לפנות טלפון .269289

● דרושות תופרות היימים סוג א' לפנות זינגר לקונ' פקציה — שול אשר שינקין 50 ת"א, בניכה דוד התזר.

● דרוש נער לבית מלאכה לתכשיטים לפנות טלפונות 8-12 בין השעות 14—8.

● דרושה מזכירה / כתבנית בשפות אנגלית ועברית למש' רד להקר הבגרה ת.ד. 345 טבריה טלפון .067-31444

● דרוש נער עד גיל 16 ל' עבודה הניכה במכונות כבר לה נאלה עם סכויי התקד' מות לפנות אישית למפעלי יצוא ויבוא בע"מ, המשמר נאום 107 ת"א בשעות 4.00—5.00

● צעיר(ה) לשליחויות ל' ביצוע עבודות מסודרות ל' פנות לפנות בית .08-913191

● אם חבבת להתחיל בעבוד דה ע"י בלצגל טלפון בלבד — הגר מועק פנת/י אישית בין השעות 10—16 לחברה הרשות ליצוק מוא"ה 22 ת"א.

● דרושה פקידה צעירה ל' שרות עם טלפון .663126

● דרושה פקידה מ-12 בב' קרים עד 5 אחה"צ. לפנות: אוריום, בצלאל 22 ר"ג מאר הזר בורסה היהלומים.

● דרושה מזכירה כתבנית בצלצל לטלפון .52786

● דרושות פועלות לעבודות יד ועבודות עזר טובות, ב' תנאים טובים. לפנות: "מוי מקס" ביה"ר לסריגה, רחוב התרוש 13 ליד כביש פ"ת .36964, טלפון 25

● דרושה מטפלת רצינית ל' ילד בן שנתיים לתקופה של חודשיים עם משפחת תיירים מקנדה. אפשרות נסיעה ל' חו"ל ומשכורת מצוינת ב' אום בחשבון נא לפנות ב' כתב עם המלצות למשפחת כנפי 29 רח' נד מכבה נהנית, קומה ב' אצל אמלי באום.

● מוכן עם רכב בעל נסיון להנויות למכשירי כתיבה, דברי עור, תרמוקים ואנקונים דרוש לביה"ר מוכר עם תור' עות לקוחות, לפנות עם הצ' עות ספורמות לת.ד. 8324 ת"א.

● חברת פלסטוביון מהנהה מפעל חדש לייצור חלונות ודלתות מחומר פלסטי. דרו' שים לנו: מנהלי פרסות, פועלים, קבלני משנה לתר' בות, נדרש ידע במסגרות ו/או נגרות בניה. הרוצים להשתלב בשטח חדש ומבטיח נא להתקשר 34450 — מ' 16.00—18.00; 18.00—8.00 רח' רוטשילד 107 ת"א.

● בסבירות לא דרושה הש' קעה כספית כדי להרוויח מעל 1500 ל"י לחודש נא לפנות בין השעות 16—10 — להוב' יהודה הלוי 51 ת"א טל' .622870

● למפעל תעשייתי דרושה פקידה (בעלת נסיון לבחות שנה "עבודה" הדפסה, השר בונות ורשומים להתקשר — .260286

● דרושה עוזרת לטוויקית, 6—8 בשבוע לפנות טלפונית טל. 286669 ת"א.

● לביוה"ר לאריגה "וורדי נג" דרוש אורג "גולד" מרוסה נא לפנות טל. 38783 או .911788

● דחוף! דרושה תופרת ו' שתי מתלמדות לפנות ל-סר' מה" רח' יצחק אלחנן 27 — כניסה ראשונה ק"ב (מול מלון מבדל שלום).

● התקשורת התקדמותה. אנו מבטיחים מזכורות/ות צה"ל כנפיים/ות סבירות ל' בוקר מעניין טל. (62002) 228358 ת"א ר' 6664659 חיפה.

● דרושה ספרית מעולה ל' מספרת ח"ן ברזרצקי 19 ע"י בנק דיסקונט רמת-אביב.

● להברת שיווק גדולה ד' רוש בהזדמנות צעיר דינמי בעל רכב. טל. .620020

● לביוהחרושת הבורי קרי' כמל בבהיים דרושה כתבנית עברית ידיעה בהנקית ר' צויה. נא לפנות לם. .864111

● סטודנט/ית יקרה בחרם הזהר ב.א. הנד יכולה ל' הרויח הק"ל בהיום לשעות הפנאי כ-1,000 ל"י לחר' דש טל. .620020 לחודש, טל' .686455, 228358 ת"א .620020 ב' חיפה.

● דרושים 1) בחורים צעי' רים לעבודה בתפסורות באזור ירושלים (עבודה בתנאי רמבי, (2 עובדים למח' לקת הבילות בת"א. משכה 12.00 בצהרים עד 20.00 ב' ערב. נא לפנות אישית לבגר' רות, "משכר". רח' "בלפור 8 ת"א.

● דרוש פועל מקצועי לסכר' רות ללפ בתחנת בנזין לוינר' סקי .86

● דרושה פקידה בלכלית מני' עה ידע באנגלית נדרש לש' נת אישית לבנה"ר "דקו" אלנבי .122

● דרושה עוזרת לבית רופא. יום 8.00—2.00 .אחה"צ משכ' כורת תנאים טובים. טל' .252716

● דרושה עוזרת לנוזרן כניה, דיזנגוף 133 ת"א, טל' .223866

● דרושה אשה עם הופעה נאה להגנת לאנטיקה, ריזנ' גוף 115, שמואלי אנטיקוואר.

● דרושים מכנאי אלקטרוני' קה בוגרי ביה"ס מקצועי ל' אחר שירות צבאי, לעבודה בתהום הפקה. טל' .262111/2

● דרושים עוזרים למודדים לעבודה בשדה, להתקשר — .532416 ת"א.

● דרושים בעזרים אחרי שירות צבאי בעלי ידע במר' כבת הדיג למכוניות. טלפון .53445 תל-אביב.

● יהלומנים — דרוש קצנות למעלה, ממש עליונים. ברא, הרוקיה 4, טל. .534493 תל-אביב.

● דרוש מנהל חשבונות סוג ג' צעיר עם נסיון מסוים תנאים טובים לאדם המתאים להתקשר עם הצגת הקרות 784181 הבר מיום ראשון.

● למוסר מרכזי עבדו דרו' שים פחות רכב בעלי מנוסים ומתאמנים. טלפון .785183, 783924

● דרושה פקידה אחראית עם אחר שירות צבאי לפנות ביר מונית 823013 ת"א, בשעות העבודה.

● דרושים חרם הרכב בעלי נסיון 5 שנים, טל. .781800

● למוסד להנהלה — דרו' שה פקידה מנוסה בעלת תח' לת תיכונים, שעות העבו' דה 8—15 לפנות לטלפון .347296

● עוזרת הורקית דרושה ב' קיוואלו, טלפון בערב .823890

● 1) דרושות נערות לעבוד דה הלקים או מלאה בכל בית מטכנות טובות 2) נער מילוין לפני צבא. לפנות "הלדיי", בר כוכבא 8 בני ברק, או טל. .345284

● מכנאי קירור ומיזוג אוויר בעל רשיון ל' בעת דרוש ל"טרוי" תקנית כיווג אוויר בע"מ, רח' גל' עד 3 (פינת אבא הלל 12) ר"ג, .752581

● עוזרת משק בית דרושה ל-8 ימים בשבוע 7—8 שעות עבודה .248806

● דרושה ספרית סוג א"א וגם מתקדמת למספרה אוה — וייצמן 22 גבעתיים .261432

● דרושה מטפלת להינוק + עזרת בבית ל-10—12 שעות ביום, העבודה המקצית היא רק 4—5 שעות. להומנדת בעלת המלצות ונסיון הנאים מצויינים טלפון .248478

● למפעל מתכת בתל-אביב דרושים מסגרים ועובדים לא מקצועיים, נא לפנות אישית אל רמאל בע"מ, הברזל 13, ת"א, או טלפונית אל .51953

● כשל מתכת באזור התע' שיה הרצליה, מנהל תפר! טלפון .903665

● למפעל בתינוק ומשק בית לטלפון 930504 בימי שבת ו' בימי השבוע בערב.

● דרושה מטפלת לילד בן 1½ + עבודות בית בהור' פיה פיתוח דרושות הול' צות. טלפון .949526

● דרושה מטפלת + עבו' דות במשק בית. רצוי עם לינה. תל-אביב. טלפון — .446706

● בראשון לציון דרושה עו' זרת פעמיים בשבוע. טלפון .941907

● דרושה עוזרת-בית + משופל בב' ילדים, עם לינה לפנות לגב' גולדברג תרצל' יה-פתוח טל. .930609

● יהלומים! דרושים פוע' לי ברילנדרין לקבלה קל' טון הורד"ת 25 ת"א טל: .615809

● נוגה לטלויזיה עם קטנת תנאים טובים טלפון .445193, 528167

● דרושה ספרית עם תלמי' דה לרחוב בויגטון 2 טלפון .418599

● למספרה רחות בתל-אביב דרושה דחוף נערה עם לינה לעבודות ומיפול בתינוק. לטלפון 281320 פרט לשבת.

● דרושים חשמלאי בנין ד' מעשיה בעלי נסיון של 3 שנים לפחות, תנאים מעיו' נים. טל' 857373 מ-19—21.

● ספרית מתקדמת ותלמידה דרושים. טלפון 440996 גם בערב.

● דרושים עובדי מתכת — נילון, יפו רחוב 42 מס' 3

● בבניברק דרושות פועלות לא מקצועיות תופרות וכנר לפרות תמצול מטבעל אמר דוקאי. בוזון 3, טל' .785132

● דרושה מטפלת לילד בן שנה + עבודות בית לטלפון .906360

● לחברת "הזמירה" בע"מ, דרושים גברים בעלי קמנר עים אומנויים לשמירת ל' לה. לפנות לסניף ת"א, רח' שד"ר (בינעובי) 16 בין השעות 16—18.

● בלק אבר דקר רח' מרדכי 50 ת"א, טל' 38811 38658 דרושים: 1. צעיר עם סכנות שרות לעבודה מלאה. 2. מטיסים לכל הארץ. אפשרות לעבודה חלקית לש' כרת מכוניות מובטחת.

● 2000 ל"י לחודש לאנ' שי מכירות, גברים ונשים אפשר חלקית, בכל הארץ — לפנות אישית: פרטים דרו' מקוה ישראל 3, ת"א מ-6.9.72 עד 8.9.72 בשעות 10—12 17—19

● דרושה פקידה להצי יום השולטת בהדפסה עברית ו' אנגלית לפנות לפנה"צ טלפון .448183

● דרושה נערה לקבלת הוד' עות טלפוניות טלפון — .281633

● מתפשים הגינה לפרזות מיד גבאי בן יהודה 40.

● לקונפקציה דרושה עזרת למנהלת תופרות בית. פדפלר 20 ר"ג: .228173

● ברמת-אביב דרושה משד' שבת בעלת נסיון 3 פעמים בשבוע טלפון .416756

● מעוניין במוכר לחנות שמיכות 264569 דיזנגוף 87 ת"א.

● דרוש צעיר בעל רכב ל' תפקיד נציג מכירות. טלפון .226358 .632876

● דרושה מתלמדת לתפורות לרים גברות רח' גורדון 15 ת"א טל. .56705

● השאגם של חייך כמכירות הרבה אתנה לא תאמין עדינות לבעלי רכב, נא ל' פנות ביום א' 8 בנוה ב' הרר 8 ת"א שעות 11—15.

● בעל רכב פרטי ומוכשר ותפוס עמדת פתחה במכר' ות בזמן קצר, נא לפנות בין 16—10, הגוי המרכזית לביוזק בע"מ מוא"ה 22 ת"א.

● דרושים מעולים למחסן נ', ס.ב.ב., למוטוטורדר ל' פנות טל. 237888, ת.ד. 2060 ירושלים.

● עזרת תורפית למצי יום ימייים 269496 לא בשבת.

● לפנות דרושה מטפלת עם פסק בית 18.30—7 חמישה ימים בשבת אפיקה (רמת אביב) לטלפון .443056

● נם את/ה עשוי/ה להיות עצמאי/ה מסוגל/ת אפילו אם היבר בראשית דרכך ל' אחר "שרות" מבחי"ל לפנות ל"מבריגה" בין 10—16 רח' בן-יהודה 119 ת"א ו/או רח' יהודההלוי 51 קומה ג' ת"א.

● מכנאי טלויזיה דרוש ב' אופן דחוף. "לאלומרו" ור' יצ' קרותים בע"מ רח' די' כל 22 (בנין ערסן) ת"א רק בעלי נסיון + רשיון רכב. לפנות כל יום בין השעות 1 בצהריים עד 4 לפנות ב' מקום.

● דרושה מטפלת ליולדת בת 5 בשיכון בבלי מ-4.30 — .1.00 פרטים 446629 5—8

● סטודנטי צה"ל רצוי חניבי בתי"ס מקצועיים לב' בודה בעבירת מקצוע חדש בארץ בשטח המטרולוגיה ל' נאום מובים הבירה במקום אפשרויות רבות להתקדמות. לטלפון .778121

● דרושים סוכנים + רכב למוצרי נייר "הנה" פליגיר 2 חולון 18—4 גם בשבת.

● יהלומים! דרושים חוד בים מובים לאבנים יפות. תנאים מצויינים! 52867, נר' צוו, ובשבת .525562

● לבנק בתל-אביב דרושה נערה לעבודה בפקידות פנ' הולה וליליעיות. לפרטים נא לפנות בטלפון 65222 ב' כל יום פרט ליום שישי בין השעות 14.30—08.00

● דרושה מטפלת לתינוקת בראשון לציון טל. .52.1993

● דרושות תופרות מעולות לקונפקציה לגברות ובחורות לעבודת יד ואוברלוק. תנ' אים מצויינים, "אברטפול" נחלת בנימין 41 ק"ב .618541

● בגבעתיים דרושה מטפלת לתינוק 5—8 אחה"צ להשפה הורסים .76696

● דרושה אשה למיפול ב' תינוקות ועזרת במשק בית. ראשון לציון .942922

● דרושה עוזרת למנהל הש' בונות לחצי יום עבודה, ל' התקשר: 58787 תל-אביב.

● דרוש מכסיינר או שומר לשעבר להפנלה: 6 שעות עבודה הלל מ-12.00 לפנות ביוה"ר גרוסבלד רח' ד' וואי 7 ת"א פינת הרצל .101

● דרושה תופרת מעולה ל' מכונה סלון מפילדה, נחלת בנימין 2, ת"א.

● מטפלת דרושה בשעות 16.00—12.00 אפשרות גם ל' משך בית תמורת תשלום נר' פא אמקה קומימות 50 טל. .447060

● דרושה מטפלת ליום שלם טל' .744682, אשכל, מ-17.00

● לקונפקציה, דרושות תופרות לזוינגר קיטקס גבולות 9 ת"א, כניסה מיפו ת"א 2.

● לחבר' הורנרשוקס. דרוש נער שליח הזוק לרכב על אופניים, לעבודה בשעות 8— 14.00, רח' גלויקסון 10, לש' נות לטר זמיר.

● דרוש מקיד לאחר שרות צבא לעבודה משרדית משרה מלאה. לפנות גולדמן, ביאי ליק 46 ר"ג.

● דרושים נהגים בעלי רכב מסחרי/פרטי מתל-אביב ל' עבודה קבועת, לפנות בצווין ה' עירוניות. לפנות בצווין הר' פרטים: מנוגה, גול, מכפר מלפון, סוג הרכב ושנת ייצור לת.ד. 14296 תל-אביב.

● דרושה אשה לעבודה ב' משק בית פעם אחת בשבוע ביום ד' לפנות אחה"צ והרוסלבסקי, רמת גן הנלגל 21, בסביבת תרוא"ם ופנת מודיעין.

● דרוש נגר מרכיב רהוט ובנין בסביבה טובה ובתנ' אים טובים, לפנות .347787 בבוקר 772969 בערב.

● למשרד מכירות דרושה מזכירה עם נסיון קודם ב' קבלת קהל. נסתה מכתבים ד' הזמנה. אם את מקויית, נבר' נה ויודעת לקשור קשרים עם אנשים, פני לחברת תרווזם אלנבי 184, קומה א' חדר 5 ת"א.

● דרושה תלמדת/מתקדמת לקוסמטיקאית. טל' .229621 17.00—8.00

● סלון יהודית לתסרוקות, דיזנגוף 110 דרושות הלמי' דות ומתקדמות .239728

● מוכרת לחנות ספרים ר' עיתונים מ-9.00—14.00 — אנגלית עברית. .231686

● דרושה אשה לעבודות בית, 5 ימים לשבוע לפני הצהריים, גבעתיים, .725574 רצוי המלצות.

● דרושה פקידה להנהלה חשבונות 4 שעות לפנה"צ, פעולות לאריזה וגם פועל לניקיון, ביה"ח רחוב אבולעפיה "במה" ת"א, 23 גבעת הרצל.

● דרוש סוכן מקצועי לבגדי נשים רצוי בעל רכב, רחוב ההגנה 1, תל-אביב. טלפון: .82639, אופנת הדסה.

● דרושה עוזרת למשק בית לעבודה יום יום. טל' 744166 משעה 3.00 אחה"צ.

● דרושות זוגנריות, נערות ומתלמדות תנאים טובים, רחוב פרץ 13, שרונה.

● להנות טלויזיות דרוש עוזר עם המלצות, שעות ה' עבודה 8.30—18.00, ר' 16.00 — 19.00. נא להתקשר לטלפון .822601 ת"א.

● דרושה אשה אחראית ל' טיפול בילד ועבודות בית. לפנות (עם המלצות) טלפון .412467

● דרושים פועלים לתעשיה, רשיון מכני, עבודה במשמרות, תנאים טובים, לפנות לרח' עיד מחנות 2, ת"א, לכר פאול או לטלפן .816236

● דרושים פועלים/ות בני נוער לא מקצועיים. לפנות לבריכות ספרינו ת"א, סלמה 40, טל' .821219

● דרושה מטפלת אחראית ליום שלם לטפל בשני יל' דים בגיל 3 חדשים וש' שנים טל' .613495, 681804

● כשוונליסטית רצוי נסיון בעבודה בהלקת החשבונות למשרד בת"א, תנאים טובים לכתוב ת.ד. 56 ת"א.

● יהלומים! דרושים פוע' לים לקצות למעלה ולמטה דרוש דביל + מסנם מגרא 3 ת"א. .31836

● דרושות תופרות למכונת זוגנר ואוברלוק, נחמן וגני צנית אופנת אברהם, הרצל 41. טלפון .823855

● לרוש סוכן לקונפקציה נשים בעל נסיון עם כישורים עם או בלי רכב, אופנת אבי רסם, הרצל 41, טל' .823855

● דרושות תופרת ומתלמ' דות לקונפקציה לגברות. — "וונויני" נחלת בנימין 10 ת"א.

● יהלומים! דרושים חות' כים, קצות למטה ולמעלה, ברוש מסנם בבלי, ברילנדיר למעלה ולמטה. לפנות "הל' לומי תכנון" רח' הגעות 9 ת"א, טלפון .38453

● דרושה עוזרת מבוסה עם המלצות לכל יום 5.00—15.00 לפנות .227845

● דרושה תופרת מוכה טל' 226763 פרס לשעות יעצה ריים.

● דרושה עוזרת בית ליום' יום. נא להתקשר .718487

● דרושים חשמלאי בנין מעולים לעבודות בלתי שוג' תיות באיזור כפרסבא וה' סביבה, ת.ד. 20051 ת"א, ל' מספר .1087

● דרוש/ה עובד/ת לעבודה בבויתתפה וגלידות בלענות אחה"צ. אין צורך בנסיון. אפשרות לעבודה נוספת. טל' .621800

● דרושה סבזית צורה סוגי מק"ד לפנות ליד אתה בית זכרון מיופ ויפן 1 יהודה כון נק רה .733272

● יונה מבדהתית בשכר מו כ'כ שויקה ביחון .738781

● דרוש שליח לעבודה בש' עות 3 עד 4 עם או בלי וסי טל' .010, 36

● בפקיקה בגוסה למכונה להגנה"ת דרושה להשבונאי בת"א לטלפון .611380

● דרושות עובדות לאוברלוק בבגנות גופי 2 מחטים וכתלמדה לעבודות יד, לפ' נות הבית רוגבים הגר"א 37, ת"א ליד תחנה המרכזית.

● דרושה תלמידה לסלון תסרוקות "ענקו", פיזיר 40 גבעתיים. .250970

● דרוש נער כבן 15 ללמוד מקצוע הצורפות. טלפון: .623087

● מתפסים מכונאי עם די' זון נהגות למגרש מכוניות' מכוניות טל. .821423

● דרושה מטפלת רצינית לילד בן כשלושים לתקופה של חודשים עם משפחת תיירים מקנדה. אפשרות נסיעה ל' חו"ל ומשכורת מצוינת ב' איש בחשבון נא לפנות ב' כתב עם המלצות למשפחת כנפי 29 רח' גד מכבה ויפה אצל אמלי בחור.

● דרושה בחורה לניהול משק בית עם לינה. טלפון .772061 בשעות הערב.

● דרושה מטפלת עד שעה 1.45 (מירזאליהו). לטלפן ב' בקשה בערב .86285

● דרוש נער שליח על אופ' נוים, לליבינבסקי, רח' מרכז בעלי מלאכה 12/א, תל-אביב.

● דרושים נגרים לארגונה' קיר, תנאים טובים, ברחיתאי .820836 —

● דרושות פקידות/כתבניות, מזכירות ומתפעלים נשוכל, "בוק", מוא"ה 402.

● דרושים רהטים מסגרים/ מכניים, נגרים ולהליחים — "בוק", מוא"ה 402.

● קפיליות!! (אפשרות הל' קיה) ופועלת לעבודות גמר וכן נערה מהלסרת דרושות ליב"ל לבריגה, לפנות לבר' יני "יילי", סלמה 97 (בחצר) טל. .829622

● מסגרים בעל הסוגים ר' עובדים בלתי מקצועיים דרו' שים לממפעל קמחתו למתכת בע"מ, טלפון 942422 או — .948502

● למוסד ילדים רתי דרושה מטפלת עם לינה. פרטים — טלפון .08-22790

● דרושה פקידה מתחילה ל' עבודה משרדית מ-8 עד 4.00 טלפון .622264

● מזכירה מנוסה! — 800 לחודש — "תעסוקה וקידום", אלנבי .123

● דרושים מסגרים. גוילה, יפו, הזוב 48 מס' 3.

● רוצים פועל בעגה תעור ונסמי, בגיל 40—55. גוינסלג, הנפחל 31, טלפון .625908

● דרושים: 1) בחורים צעי' רים לעבודה במספרות באזור ירושלים (עבודה בתנאי רמבי, 2) עובדים למח' לקת הבילות בת"א. משכה 12.00 בצהרים עד 20.00 ב' ערב. נא לפנות אישית לבגר' רות, "משכר". רח' בלפור 8 ת"א.

● דרוש פועל מקצועי לסכר' רות רולדת בתחנת בנזין .86

● 50 נקי! לבנים 15—17 + הרצאה נאה, עזרה ל' סם (הסכה מובטחת) "עבודי" בכל"י הרצל 208 רחובות.

● דרושה נתנזה לקונפקציה אהרוויאה, סירקין 21 ת"א. .28082

● דרושה תופרת מגוסה ל' קונפקציה, אהרוויאה, סירקין 21 ת"א. .28082 —

● דרושה תופרת מנוסה לקונפקציה, אהרוויאה, סירקין 21 ת"א. .229687 —

● למתפרה דרוש פועל, לפ' נות הברת רוזנים, הגר"א 57 ת"א, ליד התחנה המרכזית.

● דרושה בחורה או אשה לעבודות בית עם טיפול ב' ילד. לפנות טלפון .250483, בש' עות הבוקר והשעה השמונית או בערב.

● בחורות! למיפול בחולים בית החלמה — 800, "תעסו' קה וקידום", אלנבי .123

● לפקידות! קצינים ומלכים בגורי תיכון! + רכב, "תעסו' קה וקידום", אלנבי .123

● מזכירה! אנגלית + עב' רית — 900, נמו — "תעסו' קה וקידום", אלנבי .123

● למשרד ע"ד דרושה פקי' דה מ-8.00 עד 13.30 אחרי צבא בוגרת תיכון וסרות' הימם (הכלצות) .228417

● דרושה עוזרת/מטפלת ב' כבוון, קיים עם לינה, לטי' פול בילדים שנים וניהול משקבית. .345496

● דרושה מטפלת דחוף + לתינוק ולמכבסה — טלפון .344901

● מטפלת לילדה בת שנתיים לעבודה בית. 11.00—15.00 טלפון: .226788

● מטפלת מנוסה לתינוקת חמודה 5 ימים בשבוע — .415386

● דרושה אסיסטנטית לרופא שיניים חצי יום אחה"צ, טל' 222627 בשעות העבודה.

● דרושה בחורה לעבודות משק בית ריקי לינה טלפון .616356

● דרושה אשה מוכרת עם ל' נה תנאים טובים (מתאים לתיירות).

● דרושה אשה דתית ל' עבודות בית, יום, טל. .288568 בסביבת העיר ת"א.

● דרושה נערה אחראית בת 16—17 לעבודה פקידות במוסד ציבורי, ידיעת הר' פסה מובה בעברית, נא לפ' נות לטלפון 3/4,2/17 לשולח לכם קיטון ראויה.

● דרושה מטפלת מוסמכת ל' גנון, ת.ר. 1924, ת"א, לשמר פר 7/84000.

● עוזרת לגננת חצי יום, ויקמיהו 36 תל-אביב, טלפון: .58446

● דרושה למרפאה בת"א אחות בעלת הוסמה — עם רות אנגלית הכרחית, שעות העבודה 10—12, טלפון — .250365 מ-16—17.

● דרושים נערים גילאי 14—16 לעבודה בענף הטכנאי טורמטורים, נא לפנות פוני ספר 25 "פרנס זאב".

● דרושות!!! הדרכניות ל' סלון מאוד — שוטפות כלים לאולם התנות (בקרב) הזגרוה זינגר — 25 נמו, בממלכה עם ובלי לינה — "תעסוקה וקידום" — אלנ' בי 123

● דרושה מטפלת עם נסיון 13—8, לטלפן .59740

● דרוש דפס בלם רצוי ידע באופסט לאדם המתאים הב' אים טובים — .059-24181

● דרושים נגרים כוג א' ל' עבודות פנות ופוכלים, ב' תנאים מובים, בניין מרכבים יפו "ברקיס", טל' .59987

● לקונפקציה דרושה גזרנית סוג א', טל' 56489, יוגנה' הנביא 23

● להנות הלבשה לבריגים ר' כבנרי יום כסיומתנה, דרוש נער שליח לעבודה קבועה, אפשרות להתקדם במקצוע, עבודה רצופה אלישבע, מכר סת ביתמהבד 3, ע"י בית רומנו, טל' .67469

● דרושות כבורות לעבודה מקניית, אפשרות בשעות הן סגאי, .733201

● דרושים בחורים + רכב, אפשרות בשעות הפנאי, אר' לוזורוב 45 ר"ג — "השלוט".

● דרושות קוליריסטיות עם אפשרות לעבודה בקבלנות — טל' .34426

● בתחנות דרושה עובדת למיפול בילדים ובבית, טל' .936150

● דרושים מתלקים לעתוני בוקר + מילון או קטנוע מ' סביבה ר"ג, טל' .782633

● דרושות פועלות מעולות לסקי אוברלוק וזינגר, הלפיה 55 ת"א, קומה ב'.

● לסוני! מסגדים פועלים ובלתי מקצועים לבניין, הטכל' אים (לוחות אורגנים) אלקטרונאים — הלומים מצויינים לכתאימים — "עבד' רי" כלי הרצל 208 רחובות.

● הוני! דרושה ספרית מכר לה לפאות תנאים סובים — "פאות רכוה" .735871

● דרושה עזרת עם המלצות 6 ימים 3—8 738614 בשע' ריים.

● דרושה סולזות מקצועית, משכורת טובה סגרה קייזר הסלאכה עבלימצפל 3, טל' .826363

● דרושה מתלמדת לסצבעת צילום, להתקשר — 285493 .13.00—8.00

● דרוש פוטוגרוידוריסט ל' עבודה קבועה ובתנאים סובים לפנות לרבה, טל' .828160

● דרושה פקידה מתחילה ל' חצי יום עבודה לפנה"צ. לפ' נות חברת ש.ב.ג. רח' אבר' גבירול 61 תל-אביב.

● למשפחה ישראלית בלונ' דון דרושה מטפלת לילד בן שנתיים. לפנות בכתב. ברשום פיסה ישולם.

Chuky Levy Finchly Central 15 N. 3 London, England.

הכשרה לעבודה

● פקידות כללית בירושלים: נשיונל, כתיבה במכונה הר' ראוראור רש"י 18 ת"א, טלפון רה, פנקסנות סוג 2—1 — ביה"ס "הפקיד", י. פורסון, בצלאל 18.

ביקוש עבודה

● מתפנה פנפל מבוגנת קד' רוח בלגנאות ת.ד. 372 פ"ת.

● יוצא סיבוך בעל פרק, כו' שרארגון תפוסה כחירה הר רקע מכבי + רשיון נהיגה, מעוניין בעבודה ריוהנית ב' דרום או בסביו. דחוף! טל' .04-834862 בערב.

● מבטיחר מנהל חשבונות מחפש עבודה חלקית סבירת רסתרנו ת.ד. 435 ל-62/S רפתרנו.

● מנהל חשבונות בביר פרוס' לם בעל נכיון רב בתכנון, פיקוח, דיווח, ארגון ניהול צחות עובדים מגע עם לקוחות. מעוניין לסנות עם אפשרות חלקית או בעצמאי — ת.ד. 310 חולון, טל' — 856893 .834586

● צעיר בעל אופנ מסחרי — מעוניין בהובלות אחה"צ — .764026

● עולהים חינם! מזכירות, פקידים/ות, עובדים/ות — "תעסוקה וקידום" .612332

● מעוניינת לסבל בילד עד גיל הגן — פ"ת .907867

● צעירה 22 כולטת בעברית ואנגלית כולל הדפסה, נסיון משרדי קודם, טל' .747463

● כתבניה ניכזולל + אולי' סי עם 8 שנות נסיון, מחפשת עבודה לשעות אחה"צ — לכ' תוב "קלטר", יצחק שרה 29 בתים.

● הינם! עולהים עובדים/ות פקידים/ות כל הסוגים — "בוקר", .611060

● שתי מטפלות מסבירות בהד' ים—חולון מענינות לטפל ב' מספר ילדים עד גיל 4 ל' כבד 6 שעות ביום עם אפש' רות הצעה. לפרטים נא לפנות בשעות הערב לטלפון 946603 לבקש לאה.

● נהג בעל רכב מסחרי סגור חדש עם כולל 2500 ק"ג, מעוניין בהצעות עבודה להת' קשר .054-212216

● מהנדס חשמל מתמצא ב' פיקוח ויכות צליחה, עולה פרוסית, מדבר צרפת, 14 שנות נסיון, בגיל 40, מחפש עבודה וגלבוצינקי, טלפון — .058-23833

● מקבלת הדפסות עברית אנגלית ולשעורים פרטיים ב' כל הקצונות. .872604

● אדם בעל קשרים, ידע סב' ני, מכונות, בעל מקום ל' מפעל אור מכוני בסביבות נה' ניה, מעוניין בהצעות לתע' סוקה עם או בלי הון השקעה, נא ת.ד. 2121 עבור .500

● מנהל חשבונות בכיר סוג בל עבודות בהנהלת שכ"ע, באנים, התאמות וכו' פיי' .748118

● מנהל חשבונות מוסמכת, נסיון במסחר תעשיה כמאנים וחשבת מעוניין בעבודה חלקית צהריים לפנות ת.ד. 1834 לסמני .58813/7

● מחכה בקרוב מכנאי קירור ומיזוג אוויר מעולה, בגיל 6 שנות נסיון בעבודה, הצעות רציניות לפנות לת.ד. 7291 ירושלים.

● כלכלה, אחראי, בעל רשיון נהיגה לרכב וקטנוע, סביר היטב את העיר מעוניין ב' עבודה רצופה (גם בשל' חוץ) במפעל גדול עם רכב, נא לפנות טלפונית אל שלום .57271 ת"א.

● דרושים סוכני פרסום ב' אזורים ירושלים והדרום, חי' פה והצפון, תנאים טובים ל' מועמדים המתאימים לפנות: טלפון .259259

מכוניות למכירה

● "מגור" צרוהי עזרה ר' נדירה בדרכים, הפורת תר' לום לנהגי הד מעמי נסה. תל אביב רח' רגו 25, טל' סמואל הנגיד 15 בלפון — .236168, 262974 חיפה — בבר החסמה 6 טלפון .637484, 628262 באר שבע רח' ההסתדרות 23 טל' 3034. ירושלים, רחוב בר כוכבא 21 טלפון .914630

● משאית דודג' 500 במצב מצויין עם סכם 10 חוד' שים, טלפון 222392 בין 8.00 — 12.00 לצבה"צ.

● כובאנו — כובנות ספורט אולם הכונה ומכירות, אבן גבירול 54 ת"א, טל' .261916

● קורטינה 1966 ב-11,500 — להתקשר 621253 מ-5—6 ב' ערב.

● פונטיאק קורטינה, — טובה בדיזנגוף 81, מכשורות 66, 68, פרונוס, 1300 בה. נהלת יצחק גבוהה 4.

● ביאס 500 (כב) מבוע הדש אס/סאס 500 צורים של פיאם 600 + דניו טלפון 254578 בין השעות .7.00—4.30

● מעוניין בצורות פורד 62—60, 17—16 ב"ס, בלי כתוניים — .269217

● פליימות וליאנט מודל 1968 "ביונה" נהג נזה אור טוברי במצב מצויין, יד רא' שונה ככם לשנה להתקשר גדול, טל' 611688 ב' שעות העבודה טל. .768871 בערב.

● פולקסווגן ליפוזין 1964 9,500 ל"י רצויי לפנות — .05142-08

● רכב היכוז 4488 קונים כל סוגי המכוניות במחירים הגבוהים ביותר במשק.

● כובארו ראשל"צ אולם התוגה ומכירות מכוניות דגמי 1973 בצפון. בוא לאת ר' להבבל את מכוניתך הי' סנה בבחיר הוגן ראשל"צ. הרצל 8, .948111, 942710

● סוסיאות חדשות 1973 — המלא הגרסה, הזמנות מת' קבלות ב"בוטיאה רובולף חניון איילון (ע"י הנגת הת' בת דרום לסברר) תל-אביב, .625113

● הסכים להפס וגש פוד ד' "הנטמית אשסיין" אבן גבירול 23, ארלוזורוב 168, דוד היפה נוה אביבים.

● "מגור" צרוהי עזרה ר' נדירה בדרכים, הפורת תר' לום לנהגי הד מעמי נסה. תל אביב רח' רגו 25, טל' 236168, 262974 ירושלים ב' שמואל הנגיד 15, טלפון — חיפה, בבר ההסמה 6 טלפון .637484, 628262 באר-שבע, רח' ההסתדרות 23 טלפון 3034, ירושלים רח' בר כוכבא 21, טל' .914630

● גננוביל 1960 00 ב' מצב מצויין בהזדמנות טל. .944187 5500 ל"י.

● שברולט אימפלה 1968, אחרי שיפוץ, גיר רגיל — .750359

● פג'ו 404 — 1965 — קטנוע היגם במצב מצויין — טל. .304904

● אנגלים פורד 12, סמנדי 66 אחרי אוברהול + צבע + רדיו הדש, ניפי כהה, צמיגים זה, הילה, פלח.

● פורד קורטיר מודל 65 במצב טוב .541057 3500

● קולם דגה זינגר 1969, 33,000 ק"מ במצב מצויין — .255413

● שברולט אימפלה 1962, מתלבים דנילה, במצבי כח, מזוג אויר, סכה להגה, רדיו לפנות לשלמה טלפון .229151 בשעות העבודה 9.00—15.09

● פג'ו 404 מצווינה 1968, 40,600 ק"מ, טל' 530959 — .14.00—18.00

● ביוקה מיידי לרכב. טלפון 614123 ת"א.

● קבינירה קורטינה כמיינו כב 60 טלפון .910230 ת"א.

● למכירה פורד אנגליה 62' טל' 5301018 בשעה 7.00

● באוגוס מכוניות 65 במצב טוב + רדיו טל' .745491

● ביוקה 1960 ג'א.אל.ב. 67' ל' 65,000 ק"מ, יד ראשונה טל' .89759

● פג'ו 403 1962 יד ראשונה עם רדיו, לאחר שיפוץ מנוע 10,000 ל"י. טל' 245501 בין 12—8.

● טנדר דודג' 64, 100 במצב חדש. טלפון .829068

● למכירה בהזדמנות דופין 1956 במצב טוב, טל' 245903 בין השעות 6—8 בערב.

● בוינה 1964 3000 ל"י ל' מכירה יודן טל' .752019 — בערב.

● כאונוס 60 עם רדיו גיר אוטומטי, 68', להתקשר בש' עות הערב .745746

● בזוק מכוניות דק אצל גבש. בנירבדק .780596 הי' כה 69' 23829 ירושלים.

● נ.ס.או. 1000 1970 במצב יוצאר במצב מיכני וחיצוני מצויין. טלפון .214246

● פולקסוגן דגל קיבוקה 68' פנות חדש + סכם + רדיו גניה.

● פולקסווגן ליפוזין 63, צבע, סכם, רדיו, ראוה, טל' .98987

● פג'ו 404 קופה 1969, שמורה נהדר. מוד פרטית בשעות העבודה: טל' .53536, בערב 73303 ת"א.

● לאבי לויית מכונית בדוק אותה לפני למכירה מכוניות וסנטריים "מסגרת" תל-אביב הרצל 149 טל' .622490

הלוח הככול · הארץ · ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תלאביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר: יום חול: 1.00 ל"י לשלה / יום ו': 1.20 ל"י לשלה

• לפני שתתחילו פנה ל„המכונית אקספרס" ארלוזורוב 160, אבן גבירול 73 דרך חיפה נוה אביבים.
• פולקסוגן מנדף קבינה כפולה 1963 מצב מצויין — טל. 33827 בשעות 8—16
• החלף מכוניתך הישנה בסוסיתא 1973 ההגרים בתנאי תשלום מצויינים, סוכנות „רכב ריבולי" חניון איילון (ע"י תחנת רכבת דרום לשעבר) תלאביב טלפון 625112 — 625122
• 280031, 230400, 238517 אלה הטלפונים של המכונית אקספרס.
• משלמים מחיר מלא לכל סוגי מכוניות „אומו דכונית" דרך חיפה 92 תלאביב — 444066
• למכירה פולקסוגן דבל קבינה 17 + עם עבודה טל. 16—12 אבן 57163
• מגיעה לך מכונית טובה — על כן בוא לראות את המבחר הגדול במכוניות. ארלוזורוב 160, אבן גבירול 73, דרך חיפה נוה אביבים.
• פולקסוגן 1200 מודל 70 + רדיו 60000 ק"מ טלפון 710252.
• פולקסוגן 1200 מודל 69 במצב מצויין טל. 30267.
• בהזדמנות פיאט ספורט 1972 לפנות „רנגה" פלישר 14—18.
• הלו 1969 אוטומטי צמיגים חדשים מדיזלין 30,000 ל"י טלפון: 731956
• אל הניד כהר מן יקוה מאותה, יש היום „המכונית אקספרס" ארלוזורוב 160, אבן גבירול 73, דרך חיפה נוה אביבים.
• קונטסה 1300/4 — 68 ק"מ 11,000 ל"י טל. 78411
• בגלל נסיעה לחו"ל למכירה פורד קונסול 58 במצב מצויין ריפוד וצבע חדש להתקשר בערב טל. 864892 — 85334
• וקסהול 61 מצב מצויין + רדיו טלפון 73493.
• פולקסוגן מכחרי גמור 1900 — „אומו לבנדה" לבנדה 14 תלאביב 35330.
• פריגץ 1966 1000 במצב מצויין מסם שנה טלפון 842563
• רנו אליז 1970 „אומו לבנדה" לבנדה 14 35330 ת"א.
• מרצדס 220 אם 1965 מצב מצויין טלפון 04-244173
• הילמן אוטומטי 1969/70 אומו לבנדה לבנדה 14 ת"א 35330
• למחיר הלמה בריסקה 1300 מודל 1967 מצב מכני טוב מאוד 63216 בשעות העבודה.
• קונטסה 1968 1300 „אומו לבנדה" לבנדה 14 תלאביב 35330
• ברפור מכחרי 65 טלפון 35702.
• פיאט 850 66 יד ראשונה 7.500 ל"י טלפון 506398
• מיני מינור 1965 במצב מצויין מסם 6 חודשים לטלפון 41996 בשעה 17.30—19.30
• קונטסה 900 65 בהזדמנות 6.000 ל"י, בעבודה 33726 — בבית 57343
• דהתשבו 1965 מנוע גדול מסם חצי שנה 4.700 טלפון 754411
• מכונית פורד קורטינה — יצור 1964 במצב מצויין מיד ראשונה לטלפון 822660 — 822581 בשעות 12—9
• אופל קדט 1969 אומו לבנדה לבנדה 14 ת"א טלפון 35330
• מכונית דהתשבו 1964 מסם שנה, מצויינת 953623
• פיאט מכחרי סגור 1970 במצב מצויין 051-4037
• וויליסים מסחריים ומגררים אומו לבנדה לבנדה 14, תלאביב 35330
• פג'ו 404 סטיישן 1971 8 מקומות 051-3229 אליאס.
• ווקסהול ויקטור 1965 במצב מצויין 051-4087
• בהזדמנות 2 שברולטים אימפלה 1962 לפנות 051-3373
• קאונס 1969 20 יד ראשונה 051-3229 יטור.
• פולקסוגן 1962/061 1200 „אומו לבנדה" לבנדה 14 תל־אביב 35330
• פולקסוגן 1200/62 שמור היטב + רדיו 9.200 ל"י להתקשר 846201 מ־6—2.30 ובשבת מ־10 בבוקר.
• פולקסוגן דבל קבינה — 1970, „אומו לבנדה" לבנדה 14 35330
• טריומף 70 יד ראשונה 65,000 ק"מ + מסם 4 דלתות טלפון 759705
• פורד קומט מודל 1964 אחרי ריגנים מסם 6 חודשים מצב טוב טלפון 08-941124
• ב.מ.וו 700, 1962 יד ראשונה מצויינת טל 556407
• הילמן הנכר אוטומטית, 42.000 מודל 1967 יד ראשונה ק"מ במצב מצויין 573436
• אופל קאדט סטיישן מודל 67 אחרי 30.000 ק"מ בשקוחה ערב 55480 בערב
• פרינץ 4 1968 57.000 ק"מ + מסם + רדיו טלפונים: 925936
• בהזדמנות סוסיתא סטיישן 62 טלפון 222222 מ־15—
• „מיניאוסטין" 64 מצב מכני אחר שיפוצים + רדיו
• פג'ו 404 1964 במצב מצויין 844607 ביום לאחר 14—
• בהזדמנות טריומף 1300 מודל 1971 16.000 ק"מ טל.
• הילמן סופר מינקס סטיישן 63 שמורה מסם לשנה — 768569
• פולקסוגן פיניבוס 1500 מודל 1965 מנוע 1968 מסם אפריל 1973, טלפון 34548
• חיפושית 1966, מצב טוב טל. זבוטינסקי 30 בת־ים.
• למכירה בהזדמנות מכונית הילמן אימפ 1964 לטלפון — 722271.
• צ'מפיון מוטורס (ישראל) בע"מ יבואנים כלליים של פולקסוגן ופורשה, המחלקה להחלפת רכב: בני ברק ... 33111 ...
• פורד אסקורט 1971 במצב חדיש טלפון 03-230304
• מכור על עצמך חגור את חגורת הבטיחות כהוגן
• למכירה מאונוס מסחרית 1960 מצב מצויין + רדיו 10,500 ל"י טל' 907701

• סוסיתא מסחרית 1970 + מסם במצב טוב טל. 750640 (גם בשבת).
• למכירה זכות לקניית מכונית סובארו 73, ללא תשלום במחיר הישן 750588.
• טנדר סוסיתא 1969 כל יום ובשבת חלפסון 24 ראשל"צ משפחת בנם.
• מנדר סוסיתא מודל 67 אורגינל, מסם מצבר טלפון 993348
• כרמל דוכס 69 במצב מצויין 561432 גם בשבת.
• פולקסוגן 1966 1300 חפשיר 635462 13,800 — משעה 17.00
• חיפושית 1500 אוטומטי + רדיו הרשקוביץ בלפור 12 ת"א.
• אופל מכחרי 1964 מנוע 1971, זכני אורי, ההסתדרות 4 אור־יהודה.
• ליילנד ביבר 63 + מסם לשנה במצב גבעתי, שמינכוים אחרים 055—25337.
• בהזדמנות למכירה כמאר ביקר מנדר במצב טוב. 765825
• למכירה בהזדמנות פרינץ 1200 1969 במצב מצויין, טל' 927638
• פולקסוגן חיפושית 70 / 1300 במצב מצויין, 38,000 ק"מ 58415 בעבודה לשמואל 875051 בשבת.
• פולקסוגן 1964 1200 דגם למכירה בהזדמנות לטלפון — 289201
• גוגומוביל + אוברול מצב טוב + וספה אס.אס + אוברול מצב טוב 820208.
• מנדר קמרי 1969 אוטומטית במצב מצויין לטלפון — 04522911 בערב.
• מיניאוסטין מודל 61 8 חודשים מסם 5,500 962347
• משאית וולוו עם מקום עבודה טל' 920011 גם בשבת.
• לרגל למורים מוריס 1100 63 במצב מצויין 787345
• כרמל דוכס 1967 מנוע פורד + רדיו מצב מצויין 053—23461
• דיבה סטיישן 1969 37.000 ק"מ יד ראשונה בעבודה — 722564 בבית
• שברולט קורוייר 62 יד ראשונה במצב טוב 053—29296.
• למכירה פיאט 600 1965 טלפון 053—91706
• למכירה פולקסוגן חיפושית 1500 1968 אוטומטית, טלפון — 03—922120
• ג'יפ 62 מצויין 826831 הובהדלבבות 32 שכ' שפירא.
• סוסיתא מסחרית 62 במצב מצויין מסם לשנה מנוע חדש + רדיו טל' 575065, 582912
• בהזדמנות פלומום 1968 אוטומטית הנה הידראולי, מזגן אויר 569189
• פיאט 850 1965 מסם 9 חודשים טל' 562861
• מאונוס 17 1970 68.000 ק"מ, יד ראשונה במצב מצויין 759691
• פורד מרנוס מסחרית מנודה 64 + רדיו מצב טוב טל' 963527
• וולים מכחרי 4 צילינדר 58 שנת מסם 3,500 820203
• בהזדמנות טריומף ספורט מודל 1960 כל הקודם זוכה טל' 551257
• פיאט 600—63, מסם 8 חודשים לצלצל 721977.
• פרינץ 4 מודל 68 במצב מצויין טל' 358447
• למכירה מכונית סברה סגורה פתוחה 17 כ"ס + מסם לשנה לפנות 780743 14.00—10.00
• מנדר סוסיתא 1969 מסם לשנה 7509 ל"י 251469 גם בשבת.
• מאונוס 1962 12 טלפון: 720276 מ־14.30
• רנו 4 1971 36.000 ק"מ 16.500 ל"י 444796
• סאאב סטיישן, מוכה קרלו 67 רדיו ותוספות מר 358060 14.250
• למכירה קונטסה 1300 שנת 66 אחרי שיפוץ כללי צבע חדש 8.000 ל"י כל יום מ־8 עד 16 חוץ משבת.
• פולקסוגן 1600 מכחרי גמור 1969 טל. 754198
• פולקסוואגן ורינם 411 מודל 1970 טל בעבודה 805214
• בהזדמנות מנדר שברולט מודל 67 גיר אוטומטי + ארגז נוסעים טל' 007684
• סימקה 1000 1960 86,700 ק"מ 10.300 ל"י 256132
• מנדר סוסיתא מודל 64, במצב טוב מסם שנה טלפון 58698
• פרינץ 4 1968 אחרי שיפוץ + רדיו 222419 או: 825273
• אופל מכחרי 1965 בצו חרושת 14,750 ל"י 859065
• אופל רקורד סטיישן 1900 אוטומטי 68 טל. 773409
• הילמן סטיישן 1959 מצויין טלפון 755584.
• פרינץ 4 בהזדמנות מודל 64 טל. 053206 שלמה.
• קורטינה 58 במצב טוב מסם טל. 055-91396 2.200
• ג'יפ 1966 במצב טוב בשעות העבודה טל. 918753
• פיאט טנדר קבינה כפולה 1971 גגון וספסלים 217148 053
• פיאט 600 1967 מצב מצויין 8 חודשים מסם 8100 ל"י טל. 04-338533
• מציאה כרמל דוכס 1969 במצב מצויין — 782343 — 730575
• וקסהול ויוה 1968 במצב טוב טל. 726305
• בהזדמנות טנדר סוסיתא כוח 69 מכם מיד ראשונה במצב מצויין 723843
• דודג' דרט 1963 (שמשות מוכית) רדיו 19750 732727
• פיאט 850 1966 במצב מצויין קח ובדוק! 412081
• פולקסוגן 1100 1963 במצב מצויין מחיר 11,400.— טל. 561167
• דהשבו במצב טוב + מסם טל. 55706
• „המכוניתאקספרס" דרך חיפה נוה אביבים טל. — 419078.
• פורד קורטינה 1968 אוטומטי + מזגן אויר + מערכת סטריאו 6 צילינדר ... 1960 ... 1963 ... 1964 ... 1100 63 + רדיו מסם לשנה ... 1969 מסם לשנה, אופל 1960 4 דלתות ... מבחר של מסחריות ג'יפים ומכוניות לכל תקציב תנאי תשלום הטובים ביותר בשוק אשר מיין דרך חיפה 419075
• למכירה וקסהול 56 במצב טוב לרגל נסיעה דבר חולון.
• „אלפאו רומיאו" — 1740.— ג'י.טי.וי. מודל 72 יד ראשונה במצב חדש טל. 855626
• פג'ו 504 1970 + אינג'קציה, 90,000 ק"מ, במצב חדיש, טל. 057-73558 באר־שבע.

• טריומף סטיישן 1963 במצב מצויין ניתן להתלפח: 776788.
• בהזדמנות אופל 1958 סטיישן + רדיו מסם לשנה 786194.
• טריומף ספיטפייר 68, 9 גבות, 10.500, פרטים טל: 231731.
• דאף 1100 (הגדולה), 68 מנוע, מצויין נהדרת טל: 787901.
• פג'ו מסחרית גבוהה 68 לאחר שיפוץ כללי, צבע וריפוד 752547.
• סוסיתא טנדר 67 מנוע פורד צבע וסם מצויינת 6.800 ל"י 557406.
• בטוח מיידי לרכב „בחק" כצנלסון 131 גבעתיים טל: 731032.
• בהזדמנות פולקסוגן 68 מכחרי גבוה טל. 055-24910.
• בהזדמנות וקסהול ויקטור סטיישן 65 מנוע טל. 955080.
• סאאב מכחרי 65 מנוע 60 מסם, רדיו ואבזרים טל. 850006.
• פולקסוגן דבל קבינה + גגון 1970 במצב מצויין — 952530.
• סוסיתא מסחרית במצב טוב טל. 784291, 983547.
• משאית סקניה 53 במצב מצויין למכירה טל. 963513 מ־10.00 עד 13.00 חוץ משבת או בכתובת רח' הגדוד העברי 8 רמלה מעל חרת הקסם.
• טנדר סטודיבייקר 1964 במצב מכני טוב. בערב 868848.
• הילמן אימפ 64 מנוע 71, מסם 9 חודשים צבע חדש, טל. 960058.
• אוסטין מכחרי אי־35 1962 מסם מרץ — 826855 שיכון־צמרת 13 ת"א ירוחם.
• פולקסוגן 69 קבינה כפולה 11 נוסעים במצב מצויין 804841.
• קונטסה 65 1300/4 מסם לשנה רדיו, מצב מצויין — 742566.
• בהזדמנות סוסיתא מסחרית 64 מיד ראשונה במצב מצויין 722345.
• חיפושית 1300 מודל 70 לשעבר בהשכרה מצב מצויין 723345.
• למכירה טנדר סוסיתא 1960 טלפון 58334.
• פג'ו 404 1965 100,000 ק"מ, במצב טוב מאוד 16,000 ל"י, טל' 057-6153.
• למכירה פג'ו 404 1961 להתקשר טלפון 4681 באר־שבע.
• פג'ו 404, 1963, יד ראשונה, מסם, 12,500.— 057-4725.
• סיטרואן די.סי. 19 1962 במצב מצויין בהזדמנות יפה 872769
• פיאט 600 1965 + מסם, שמורה מצויין. 785027.
• נותרו מספר מכוניות אודי 100 ל.ס. ואודי 100 ג'.ל. דגמי 72 אשר יימכרו בהנחה ניכרת! — מכוניות „הדר" בע"מ, ת"א, טל' 30985/9 חיפה — טל' 528241/2 ירושלים — טל' 222668, באר־שבע — טל' 73888.
• וולבו סטיישן אוטומטי 1969 + רדיו וטסם, שמורה כמו חדשה. 743308.
• פולקסוגן חיפושית 1957 על הכביש מ־69, מסודרת להפליא, גראיה במודל 64, טלפון 740140 בערב, 19.00—22.00.
• פיאט 1100 סטיישן, מצב מצויין 790080
• פג'ו 404 65 — 443231, 240731
• דופין 58, שנה מסם, צבע, אוברול, צמיגים, גג פתוח. 264071.
• „פיאט" דגמי 1973 בסוכנות „פיאט" פ"ת, אלי שולרוף, פינסקר 12, טל' 911574 ללקוחותי ומספקי מיטב האיחולים לשנה החדשה.
• מוסמנג 65 אוטומטית — 18,250 + רדיו, טל' 820869.
• מוריס 1000 מנקנת 1958 טלפון 910489 הילבמן.
• פריגץ 62, מנוע 70, שיפוץ כללי, פחחות, צבע, ריפוד, רדיו — טל' 820025.
• פולקסוגן סטיישן 411, 1969, 4 דלתות בהזדמנות, במצב נהדר. טל' 826878 בעבודה מ־7.30—16.00.
• פג'ו 403 מודל 1962, מצב מצויין. טל' 944183.
• פולקסוגן לימוזין 1500 64 מנוע 72 11,800.— 753459.
• אסקורט 1969 מצב מצויין, 55,000 יד ראשונה. 850749.
• סוסיתא 64, מסם שנה, מצויינת. טל' 842523 355469.
• לארק 63, מסם 9 חודשים. טל' 726532.
• למכירה פרינץ 4 מודל 1969 ידראשונה במצב מצויין, מסם לשנה. 852573.
• לארק 64, מסם לשנה במצב מצויין, בהזדמנות. 840004.
• הילמן מסחרית 1956, מצב מצויין, 2,400 ל"י. 790900.
• סימקה ג'י.ל.ס. 1960 + רדיו, במצב מצויין. טלפון 261821, רצוי בשעות 16—20.
• סוסיתא מסחרית 1965, טלפון 907233, הוין מיבבה.
• בהזדמנות פיזחרת 9,750 ל"י טריומף 1969, 1500, במצב חדיש, יד ראשונה + מנוע וגיר חדש, מתחזקות ברונזירדים 22 (קפה אילת).
• בהזדמנות לרגל נסיעה סברה ספורט 62, יפיפיה. 916168.
• ק.מ.ח. 700, במצב טוב. 5.000 בהצעות רציניות לטל. 913464.
• ב.מ.וו. 2000 1966 — 36.000 ק"מ, במצב מצויין, 29.000 ל"י, 751712 טל. בשעות אחה"צ.
• דופין 1959, מכני מצויין + רדיו, מסם לשנה. 918494 בעבודה 802939.
• „סובארו" מודלים 1973, דגמי 1400, סטיישן, פרמי וקופה. תצוגה, נסיעות מבחן ומכירה. ז'בוטינסקי 69 ר"ג, טל. 736061.
• פולקסוגן 1500, לימוזין 1964, במצב מצויין. טלפון 981080.
• פרינץ 4, 60, יד ראשונה, אפשרי בשבת. 982783.
• טריומף למכירה מודל 60, טל. 851545, לפנות לייטי.
• ניתנים לכל הסוכנים של פנות היצור ב„אוטו־יוסי". טלפה 15, טל. 821423.
• הילמן מינקס 1960 במצב מצויין. 740426.
• ב.מ.וו 1970, 2000, שמורה במצב מצויין, גיר רגיל 60.000 ק"מ, 53.000, טלפון 912424 בשעות הערב.
• פיאט מכחרי 1968 — „אוטו־יוסי", טלפה 15, טל' 821423.
• פרינץ 1958 403 — דופין 1958 „ריבולי מכוניות" חניון איילון (ע"י תחנת רכבת דרום לשעבר) 625112, 625732.
• ליילנד סופר ביבר טנדר, ארגז 6.20 מצב טוב מאוד, טל' 238591.
• בהזדמנות גוגומוביל 65 + מסם שנה. טל' 258005.
• סימקה 1000, 63 בהזדמנות שנה מסם, טל' 764119.
• ביואיק 1961 אוטומטי — פליימות 1961 אוטומטי — „ריבולי מכוניות" חניון איילון (ע"י תחנת רכבת דרום לשעבר) 625722, 625112.

• למכירה דופין 59, מנוע חדש גם לפירוק 055-25012.
• לארק 1961/63 — פולקסוגן דבל קבינה — 1966 „ריבולי מכוניות", חניון איילון (ע"י תחנת רכבת דרום לשעבר) 625112, 625732.
• קפרי 70, מיום א' בשעות 08—821505 8—15.
• דה־סוטו 66 ללא צבאית, חצי אוברול ריפוד מושבים וגג. מיחה 8 חודשים מסם + רדיו 928551.
• סוסיתא סטיישן 1964 אוברול מסם 5,500 טל' 419896.
• פיאט 1100 1958, במצב פנטסטי, יד ראשונה ונהג יחיד — 941702.
• פורד פינטו 1971 — סוסיתא מסחרית — 1970 — סוברו סטיישן 1970 — „ריבולי מכוניות" — חניון איילון (ע"י תחנת רכבת דרום לשעבר) 625112 — 625732.
• פרינץ 4 71 מצויינת, 12,500 ל"י, טל' 954015.
• פג'ו 203 מודל 58, 3.500 טל' 972550 (בנייברק) יוסי.
• מוריס 67 1,100 אוטומטית בהזדמנות 945182 קומר, נולומב 21, ראשון־לציון.
• שברולט בלאייר סלון מודל 57, למכירה לרגל נסיעה, טל' 231250, בין השעות 8—4 ובשבת מ־12.00—15.00.
• טריומף הרלד 1300 אנגלי 26,000 ק"מ, 1969, כמו חדש 764126.
• סברה ספורט 1962 — סימינור 1961 — „ריבולי מכוניות" חניון איילון (ע"י תחנת רכבת דרום לשעבר) — 625732 — 625112.
• למכירה בהזדמנות מיני קופר מסחרית 1955 מצב מצויין 224541 בערב.
• רנו 16 1968 מצב מצויין מסם 10 חודשים 731514.
• סוסיתא מסחרית 1968 מנוע פורד 10 טל. 788483.
• סימקה 1000, שנת 1963, אחרי אוברול מצב טוב. טל. 942065.
• חיפושית 60 מסם שנה רדיו תוספות. טל. 947738.
• טריומף מודל 1962 מצב מצויין + רדיו לרגל נסיעה לחו"ל. טלפון בשבת 743876 יום חול 51066.
• מאונוס 1966 וסוסיתא מנוע פורד 1964, בבית — 249015, בעבודה 730491.
• טריומף 1969, 1500, פרטי לפנות: סקבניק, רחוב קרית יוסף 15 גבעתיים, טל. בעבודה 828203.
• אופל רקורד סטיישן 66' במצב מצויין. טל. 962052.
• אופל אולימפיה 1968 מצב מצויין, 60.000 ק"מ, לפנות בעבודה 820703, בבית, 381435.
• רנו 8 1963 מסחרית נהדרה שנה מסם 963439 844607 ערב.
• משאית ליילנד סלהיזה, מודל 71 אפשרי מקום עבודה טלפון 871140.
• דופין 1957 למכירה בהזדמנות, טל. 255131 מ־7.30 עד 16.30.
• פורד אנגליה מסחרית 64 מנוע 68 + שיפוצים כלליים 8700.— טל. 225240.
• „אומו חום", קניה מכירה והחלפה, מכירת בקומיסיון, תחנת סונול גליל.
• ציטרואן דיאנ 6 1971 מצב מעולה. טל. 03/541606.
• גוגומוביל 700 ללא מסם במצב טוב. — 750, 850571.
• למכירה אאודי אס. אל. 100, אוטומטי 1972 19.000 ק"מ + רדיו לרגל עסקים, טלפון בשבת 063-27024, במשך השבוע 063/77109.
• סוסיתא 1965 מכחרי אוברול מצב מצויין, טלפון — 882812.
• למכירה אופל רקורד 60/69 4 דלתות טל. 350160.
• למכירה טריומף הרלד 1200 יד ראשונה 1968 במצב מצויין. 259671.
• לארק 1964 מציאה ורדיו מנוע משופץ באחריות טל. 777741.
• פולקסוגן חיפושית 1965 10 חודשים מסם 11,500.— טל. 962133.
• פיאט 600, 59, מנוע 63 רח' וולפסון 5/4 עיצור.
• משאית וולבו 68 אס. 1970 עם טורבו במצב מאוד שמור ארגז היבר, לפנות: למורחי רחוב יהודה הלוי 17 ראשון לציון בכל שעות היום בשבת.
• קונטסה 900 במצב מצוין, 732413 יום שישי מ־10.00.
• פיאט 850, יד ראשונה מסם, במצב מצויין, טלפון 780004.
• ביואיק ספורט 1963 אוטומטי „אומו חום", 982425.
• פרינץ 4 במצב מצויין, 50.000 ק"מ, יד ראשונה שנת 1968, מסם לשנה. טל. 16—20, 10—13 764684.
• מכונית ספורט פתוחה אם.ג'י.בי 64 טל. 342075.
• פרינץ 4 1970 מצב מצויין יד ראשונה 88.000 ק"מ, 11,500 טל. 33136.
• אופל קדט 1968 יד ראשונה 15.000 ל"י, 264028.
• וליאנט ספר מודל 1960 טלפון 775927 18—21.
• פולקסוגן חיפושית 1970 אוטומטי מסם לשנה + רדיו. טלפון 445589.
• פיאט 860 קופה 1966, 125 דרך השלום 760834.
• זפיר 1959 במצב מצויין, 6 מקומות, טל. 776806.
• הספה 400 מצב מכני, צבע וריפוד מצויינים. 780707 אחה"צ.
• פיאט אוטומטי שנת יצור 1969, 12,000 ל"י, לפנות טל. 785111 המחלקה להחלפת רכב.
• הילמן אימפ 64 למכירה 6,000 טל. 785637.
• בעת קנית מכונית הקפד כי חגורות הבטיחות מותקנות בה, ולאחר הקניה השתמש בהן.
• חיפושית 63 במצב טוב, מסם אפריל, טלפון 804413.
• מדוע דווקא סוסיתא מחודשת? ? ? 7 סיבות טובות להעדפת סוסיתא מחודשת מתוצרת אוטוקרס. 1) מחיר נמוך בשנת 70/71 בכ־7,000 ל"י ממכוניות חדשה אותו דגם 50% ממחיר מכוניות תוצרת חוץ באותו גודל ושנת יצור. 2) כל מכונית עוברת חידוש כללי במרכז למכוניות מחודשות. 3) אחריות בכתב לכל מכונית כולל שנה מסם. 4) העברת בעלות ראשונה (המכונית נרשמת על שמך כקונה ראשון). 5) כל המכוניות במצב מצויין. 6) לרשותכם מוסך מוסמך ומחסן עם מלאי חלפים גדול. 7) תנאי רכישה נוחים במיוחד. מרכז למכוניות מחודשות בע"מ בעל הזכיון לרכישת כל סוגי מכוניות אוטוקרס היוצאות מצה"ל. המוסך המרכזי: רחוב בוקסון 10 תל־אביב, טלפון 251980, המשרד: רחוב לילינבלום 14 תל־אביב. סוכנינו למכוניות מחודשות: אזור ירושלים: מוסך פרנגים בע"מ ואדי ג'וז ירושלים המזרחית מול הר הצופים, טלפון: 23082. אזור חיפה: שדרות ... טלפונים: 532057 ... 821671 אזור הדרום: דרך חברון 12 טלפון: 024807.

• למכירה פיג'ו 404 מודל 1968 טל' 766326.
• מוריס 1000 סטיישן 1958 מנוע 1969 טל' 735733.
• פיאט 850 קופה 1969, טל' 782595, במצב מצויין.
• פיאט 600 1964, במצב טוב, 747463 יום שישי 4—7 ושבת.
• פורד זפיר 58 בהזדמנות במצב טוב טל' 058—27128.
• למכירה סוסיתא מסחרית 1968, מנוע פורד במצב מצויין טלפון 58884.
• למכירה רנו 4 ל' 1969 במצב מצויין 11.500 ל"י טל' 58434.
• למכירה בדפורד 1957 סגורה גבוהה מנוע משופץ כולל צבע חדש לפי בחירה טלפון 39894.
• לארק 63 מסם 10 חדשים במצב טוב, להתקשר יום ו' 14.00—17.00 יום שבת 12.00—15.00 230872.
• בהזדמנות למכירה פולקסוגן מכחרי גג גבוה כולל אורגינלי מודל 70, מנוע חדש + מסם רדיו במצב מצויין 11,500 טלפון 735371.
• טריומף הרלד 1964 במצב מצויין טל' 730449.

• „סובארו" מודלים 1973, דגמי 1400, סטיישן, פרמי וקופה. תצוגה, נסיעות ניסיון ומכירה. ז'בוטינסקי 69 ר"ג, טל. 736061.
• פיאט 600 מסם לשנה, רדיו מצב מצויין, טלפון 04-726077
• פרינץ 4 67 מסם לשנה להתקשר 39821 שלמה.
• קונטסה 65/900 במצב חדש, 80,000 ק"מ 7,500 ל"י — 857631
• ביטוח מנבה למכוניות בבעלי אינוגמרן רק החודש ב־85 ל"י, צורלכן 4 טלפון 446035 תלאביב (ע"י יהודה המכבי בכביש נתניה):
• פג'ו 404 1971 במצב מצויין, 30,000 ק"מ. — 08—953281
• אופל קפיטן 1959 יפה הוקה צבע חדש — וריפוד חדשים רדיו בלאופונקט ורמקולים, 7000 בערב 731082.
• וולבו 144, אוטומטית 1970, מחיר הזדמנותי. שמו ויצמן 8/9, הרצליה.
• פולקסוגן 1961, מצב מצויין, מנוע 60 + רדיו — 982918 שעות החנות.
• סוברו 1970, במצב להפליא, 60.000 ק"מ + רדיו. 908710 בשעות הערב.
• פולקסוגן 411, 27.000 ק"מ 8/70, טל. 918888.
• אסקורט 69, לרגל נסיעה מצב מצויין, 70.000 ק"מ. טל. 755805, בבית.

• אסקורט 70' + רדיו יד ראשונה, 16000 ק"מ. טל. 757
• למכירה אוסטין אז.אס.או. 4 68' טלפון 921369
• טנדר וולים 54 במצב מצויין יד ראשונה 153.000 טלפון אחרי 3 921438—08
• מוריס אוכספורד 60/61 מצמד צמיגים ודיאמור מצבר חדשים, 5.700 ל"י — 915953
• פיאט 600 סוף שנת 63' במצב מצויין, בהזדמנות — 911658
• בהזדמנות לרגל נסיעה קונטסה מצויינת 866317 מ־16.00
• לארק 1965 מנוע שברולט במצב מצויין, שנת מסם + רדיו, 748278.
• פג'ו 404 1970 + רדיו מצב חדש 50.000 ק"מ. טל. 918843
• פורד אסקורט בהזדמנות 1968 במצב מצויין טל' — 919188
• טייפים ורדיו סטריאופוניים למכוניות, דגמים 1972, „רדיו למכוניות", תלאביב המסגר 8, טל. 32445
• למכירה פיאט 124 ספיידר 1968 טלפון 063-28059
• בהזדמנות למכירה מכונית שברולט 54 טלפון — בעבודה 947206 בבית — 948922
• לנדרובר 1958 במצב מצויין — 8500.— ל"י טלפון — 734582

• למכירה פרינץ 65 + מסם + צבע חדש במצב נהדר טל' 927366 גם בשבת.
• פיאט 1963 600 מנוע בשעות 955217 והעבות בשעות 17.00—21.00.
• נותרו מספר מכוניות אודי 100 ל.ס. ואודי 100 ג'.ל. דגמי 72 אשר יימכרו בהנחה ניכרת! — מכוניות „הדר" בע"מ ת"א — טלפון 30985/9 חיפה — טל' 528341/2 ירושלים טל' 222866 באר־שבע — טלפון 73888.
• ליילנד סופר ביבר עם איבר בבית 963429 בהגנה 858051.
• קונטסה 1964 900 — במצב מצויין 5,900 ל"י, לא בשבת. 38573.
• אולדסמוביל קטלס 67 יד ראשונה, אפשרות בלי מסים 37495.
• קונטסה 1968 1300, יד ראשונה, 62,000, נהג יחיד, טל' 731270.
• קונטסה 68 1300, במצב נהדר טל' 981248.
• למכירה מכונית פולקסוגן חיפושית 1964, לפנות בשעות אחה"צ 063/23089.
• למכירה שברולט 57 במצב מצויין לטלפון 861176 בהיום.
• אופל סטיישן 1966 במצב טוב 984505 בין השעות 8—17.
• אוסטין קמברידג' 1958 אחרי שיפוץ כללי בהזדמנות 3500 ל"י לטלפון — 768327
• ב.מ.וו. 2000 אוטומטית מודל 1970 במצב טוב טלפון 917204 בשעות הערב.
• טנדר פולקסוגן דבל קבינה 71 טלפון 908256
• למכירה הצי ביבר 68 עם מקום עבודה מצויין טלפון 904835
• ציטרואן אי.די 19 מסם לשנה בהזדמנות 735967
• סוסיתות טנדרים ודוכסים משומשים מכיה"ר עם אחריותם להשיג אצלינו בסוכנות הראשית, טלפונים: 918302, 786474
• פרינץ 4, 1960, מסם לשנה + רדיו, טל. 925120
• פג'ו 404, 1961, טלפון בעבודה 918138, בבית — 910384
• פיאט 600, 1964, „אומו חום", טל. 932425
• סוברו סטיישן 1970, יד ראשונה, מצב חדיש. 781615
• עצור! — אנחנו לשרותך תמיד — כי לנו זה איכפת! פנה לרכב ישראלי — סוכנות למוצרי אוטוקרס וג'יפ, ברח' התחיה 20 (ליד בלומפילד) בשקום מכירת סוסיתות — קניה, החלפה, תיווך, לשרותך המוסך המרכזי של אוטוקרס ומחסן החלפים. 830192
• פג'ו 204, סטיישן 1968, במצב מצויין, יד ראשונה, 18500 ל"י. לא בשבת. טל. 063-22297
• סובארו סטיישן 1300/72, 1100 ק"מ, טל. 063-24422
• בהזדמנות פרינץ 4 1968 שמור כללי + צבע חדש + מסם 73.000 ק"מ, 8,500 ל"י, טל. 027920
• מכונית פולקסוגן 1300, 1967, 4—7, 12—8, 927837
• פולקסוגן קרוון 1964 1500, „אוטו יוסי", טלפה 15, טל' 821423
• בהזדמנות נסיעה הילמן מינקס 1960, טלפון 924020
• טריומף 70, 45.000 ק"מ + רדיו, מסם מפברואר. 31836 בימי השבוע מ־17—20
• דודג' דארט 1968 אוטומטי, אירקונדישן — „אוטו יוסי", טלפה 15 821423
• בהזדמנות, ארגז עם ספסלים ודלתות במצב חדיש לפולקסוגן קבינה כפולה — 737003
• טריומף 1500 סוף 1969 במצב טוב. 740786
• למכירה הדשבו 1965 במצב נהדר. טלפון 756092
• וקסהול 1959 + מנוע 69 + רדיו, גיר מחודש — 740620
• טנדרים סוסיתות 71 ב„אוטורוסי", טל' 932425
• למכירה זפיר שנת 1968 טלפון 860697 בין 2.00—21.00 בערב ו־984807 בשעות המשרד
• הקודם זוכה, פיאט 850 אחרי אוברול כללי במצב מצויין, 2,600.— 084574
• משלמים מחיר מלא לכל סוגי מכוניות „אומו דכונית" דרך חיפה 92 תלאביב טל' 444066
• פיאט 125 סטיישן, 1970, במצב חדיש. 37428
• הילמן מינקס 16, 1963, במצב נהדר. 969684
• פיאט 850, 1966 + רדיו + מסם, במצב טוב מעי"ל. 854674 טל.

• דודג' קריולר 1964 מנוע 1970, 051-3229 אבי.
• 2500 ל"י הילמן מינקס. לפנות חולון, 848013.
• „סובארו" מודלים 1978, דגמי 1400, סטיישן, פרטי וקופה. תצוגה, נסיעות נסיון ומכירה. ז'בוטינסקי 69 רמת גן, טל. 736061.
• אוסטין קמבריג', דגם 64, במצב טוב. לפנות 051-5108.
• וילים סטיישן 6 צילנדר עם פרונט 1967 „אוטו־יוסי", טלפה 15 821423.
• וילים סטיישן 6 צילנדר יצור 1968 לפנות לפני הצהריים 859902 או 854695 ובשעות הערב מ־18—21 טל. 249631.
• אופל רקורד 1963 יד־ראשונה „אוטורוסי" 932425.
• ציטרואן־קס 6 63 סמדרת + רדיו + מסם טל: 766996, 236601.
• משאיות מסחריות וג'יפים קנית מכירה החלפת „אוטורוסי" תחנת סונול גליל (צמודה מקאונטרי קלוב).
• למכירה ליילנד ביבר במצב מצויין אחרי מסם, שנת יצור 1969, טל. 611320, 720953 18—19 ת"א.
• לנוסעים בכביש החוף לרשותכם „אוטורוסי" מבחר מכוניות בתחנת סונול צמודה למקאונטרי קלוב.
• למכירה סקאניה וואביס 110 אל אחרי. מסם שנת יצור 1969 במצב מצויין טלפון 611320 ת"א 16—19 720953.
• נבחת! „אוטורוסי" (בתחנת סונול צמודה מקאונטרי קלוב), מבחר מקסים של מכוניות משופרות.
• למכירה בהזדמנות משאית ג.מ.ס. 750 עם מקום עבודה קבוע טל. 858642.
• פלקון פוטורה פתוח 63 אוטומטי מ־1969 על הכביש מסם שנה „אוטורוסי" טל: 382425
• פיאט 850 1966/7 (במצב מצויין), 257622 (מרוסקל).
• סוסיתא טנדר 66 (פורד) + מסם בלפור 47 בתיים לוי.
• הילמן אימפ 1964 מנוע גיר וצמיגים חדשים + מסם מיכני מצויין 860280.
• פיאט 125 יד ראשונה 1969 + רדיו מצויינת טל: 441000
• אופל אולימפיה קופה 4 דלתות 70 „אוטורוסי" טל. 832425
• פורד אסקורט 70 + רדיו מצויינת 873763 משעה 16
• פיאט 850 קופה 1966 „אוטורוסי", 932425
• פונטיאק 1970 לפנם מול אוטומטי + מזגן במצב חדיש ב„רכב־מגידו" מרמורק 12 ת"א טל. 221355
• שברולט שבי 2 1964, גיר רגיל „אוטו־יוסי" טלפה 15 821423
• קונטסה 4/1300 מודל 66 מסם במרץ, שמורה היטב, עם שיפורים רבים. טלפון 04—025049 משעה 17
• כרמל דוכס 1300/70 שמורה בהזדמנות. 04—527844 מ־16.00
• טנדר שברולט אפאצ' 10, 64 מצויין, גיישלום יוסף, שכונת אליעזר כפר סבא, טלפון 925561
• קונטסה 1964 900 — 5.700.— טלפון 445511 אחה"צ ובערב.
• פג'ו 404 1966, מסם לשנה + רדיו, במצב מצויין, לפנות 057-78538 באר־שבע.
• פיאט 500, 2000 ל"י טל: 057-73769 (לא בשבת).
• סימקה 1960 1501 + רדיו, מצב מצויין 19,500 ל"י, טלפון בעבודה 057-6311 לבקש הוינכל.
• סברה ספורט 1963 במצב מצויין 8000 ל"י טל' 414642.
• בהזדמנות דופין 58 + רדיו ומסם במצב טוב — 873580.
• עמי 6 ציטרואן 1966 — 7.500 ל"י 828352.
• הילמן מינקס 57 שמורה מסם אוברול 826546 אחר הצהריים.
• פרינץ 1969, 10090, מודל מצב מצויין טלפון 869676.
• ב.מ.וו. 1969 2000 במצב מצויין טלפון 741340 ת"א ר בעבודה 821103.
• פג'ו 403—02 בהזדמנות 7.000 ל"י, טל. 918219.
• הילמן מסחרית 1965 מסם שנה מצב מצויין, 779396.
• ב.מ.או. 1970 1200 28000 ק"מ, בהזדמנות, טל. 004087.
• סוסיתא מסחרית 1965 + מסם 10 חודשים 5700 אחרי 8 אחה"צ פ"ת, 914369.
• לארק 1963 במצב טוב מביה"ס לנהיגה, טלפון 919727 — 913836.

• סוסיתא סטיישן 1969 במצב מצויין טלפון 734763.
• „ברכב־סמלון" כל קניה מכירה או החלפה היא יתרון. מתחזקות מול קרית אריה 910863
• פורד קוגר 68 אוטומטי פורד קאסטום 68, „רכב־סמלון" מתחזקות מול קריתאריה.
• למכירה סוסיתא סטיישן 1964 ידראשונה במצב מצויין לפנות — 417380 615688 ת"א.
• כרמל 12, מנוע פורד אחרי אוברול 9 חודשים מסם בבית טל' 867952 בעבודה רח' הנגרים 8 ת"א.
• דודג' 300 65 ארגז סגור 12,000 טל' 874523
• ב.ס או. 1200 1970 — 50,000 ק"מ יד ראשונה — 17,000 בעבודה 825557
• אם. ג'י. ספורט בהזדמנות טלפון 444278 מ־15.00
• גוגומוביל 400 סוף 61 2.350 ל"י טלפון 906954
• הילמן מינקס 1950 במצב טוב + רדיו — 5000.— ל"י טלפון 34333 כל היום.
• פרינץ 4 1970 יד ראשונה מצב מצויין 230595.
• פולקסוגן 1800 גמור 69 מצב. לשנה ידראשונה — 958088
• מכוניות פיאט 124 ספיישל מהשכרה למכירה לרגל חידוש המשק מצב מצויין, מודל 71, להתקשר בשעות העבודה לטלפון — 251457
• מכוניות פורד אסקורט מהשכרה למכירה לרגל חידוש המשק, מצב מצויין, — מודל 71, להתקשר בשעות העבודה לטלפון 251457
• מכוניות פיג'ו 404 אוטומטיות מהשכרה למכירה לרגל חידוש המשק מצב מצויין, מודל 71, להתקשר בשעות העבודה לטלפון — 251457
• למכירה פורד תומך סופר ביבר 1964, סינגל „אמנונים" 063-22533
• פולו 404 1966, רדיו + חצי שנה מסם. טל' 965007
• סימקה 1000 — 1963, מנוע שמי למכירה צבי קליין — רח' הסופר 73, בלוק 9, בני־ברק, בשעות הערב.
• פיאט 850 מודל 67, במצב מצויין, טל' 770270.
• למכירה טנדר סוסיתא 1500, 1970, במצב טוב, אחרי אוברול כללי. לפנות מטעלי יצוא ויבוא בע"מ, החשמונאים 107 ת"א, בשעות 4.00—8.00
• אוטומטית וקסהול 66 דה־לוקס, 9 חודשים מסם, אחרי אוברול, רדיו, כיסוי מושבים משענת ראש, 11.500 ל"י — 735155, 625865
• סובארו אר—2 1971 — פיאט 850 1968, „ריבולי מכוניות", חניון איילון (ע"י תחנת רכבת דרום לשעבר) — 625732, 625112
• למכירה מכונית פורד 20—אקס.אל. יד ראשונה, במצב מצויין, מודל 1970, 60.000 ק"מ, עם רדיו. לפנות טל' 227383, ת.ד. 2050 ירושלים.
• למכירה טרקטור פרגוסון, נכללי נומי 3305 עם כף קדמית, שנת ייצור 1968, במצב מצויין, לפנות טל' 227383 ת.ד. 2050 ירושלים.
• טריומף 1500 1960 מהשכרה — קונטסה 1300 1968 „ריבולי מכוניות", חניון איילון (ע"י תחנת רכבת דרום לשעבר) 625112, 625732
• אוסטין 40/א מודל 60 מנוע 68, מסם לחצי שנה — 447759
• אופל רקורד 1961, 4 דלתות, מנוע 71, מסם אפריל, רדיו, 8,600, גזית, לואי מרשל 16 תלאביב.
• כרמל דוכס סוף 1968, להתקשר מ־14.00 — 948069
• הילמן קליפורניה קופה 56 רדיו, מסם — טל' 868842
• סימקה 1963 1000 שמורה ונקיה, מציאה + מסם — 264877
• סימקה ג'י.אל.אס. 1966, מנוע אחרי ג'נרל אוברול — 10,500 ל"י, 742272.
• קונטסה 1968 1300/4, יד־ראשונה + רדיו, איזורור חימום. י"א באדר 19 רמת גן, איציק, מ־17.30.
• אופל רקורד 1970 (קופה 1700) יד ראשונה במצב חדש 9.000 ל"י, טל' 256622
• פרינץ 1000 1966/69 — סימקה 1000 1970 מהשכרה „ריבולי מכוניות" חניון איילון (ע"י תחנת רכבת דרום לשעבר) 625112 — 625732
• למכירה בהזדמנות פולקסוגן 70 דבל קבינה. לפנות 34465
• למכירה מכונית פיג'ו 504 20,000 ק"מ, 1971, יד ראשונה במצב מצויין, טל' 622776.

• פרינץ 4 1969, במצב מצויין, טל' 749422, 789326.
• בהזדמנות פג'ו 404 סטיישן מונית לשעבר 13,600, טלפון 745138
• פיאט 850 1965, במצב מצויין, למכירה 741357 בערב.
• קונטסה 1966 1300/4, במצב מצויין + רדיו — טל' 723990.
• ב.מ.וו. 1800 1971 + רדיו 31,000, לוריאשבול 161 כיור און מ־17.00 שמאובר.
• בריסקה 65 רצוי הרצה + רדיו, 758308, 4,800 ל"י.
• ב.מ.וו. 1961 700 מצב טוב. לפנות טל' 780203.
• לרגל נסיעה פרינץ 4־אל 1970 בהזדמנות 735159.
• פיאט 1964, 600, מסם שנה, 6,500 טל' 771813.
• פרינץ 4 1968, שמורה, 7,250 953623 אפשרי החלפה ברכב זול.
• פיאט 17 במצב מצויין, בהזדמנות חלק בתשלומים — 953354
• פרינץ 4 1968, מסם + רדיו, 8,000 טל' 954101.
• מרופא פורד קורסייר אוטומטי, דצמבר 65, אוברול, 30,000 ק"מ — 908253.

שרותי רכב

• התקנת מכשירי אזעקה למכוניות ויהרות השמל לכל סוגי רכב. חניון מוזיאון תל־אביב, ברקוביץ 3, ליד בית המשפט, אלי סגיור 261828

ביקוש רכב

• רכב תיכון 448678, קונים כל סוגי המכוניות במחירים הגבוהים ביותר בשוק.
• קונים כל סוגי מכוניות, משלמים במזומן, רכב ישראלי, התחיה 20 (ליד בלומפילד) 820192
• מעוניין לקנות פרינץ 4 מודל 1967/68 או פיאט 850 מודל 68/5 טל. 261852

השכרת רכב

• „בארז" השכרת טנדרים, ומרסיות: (תנאים מיוחדים לתקופות) „ארז" תחנת רכבת ארלוזורוב ת"א. טל. — 255054

אופנועים וקטנועים

• למכרטה 125 מודל 63 + סירה 850 ל"י טל. 872175
• וספה ספרינט 69 מסם לשנה שאול־הסלד 28, קרית־אונו, יוסי טל. 758293
• אך ורק אצלי תוכל לרכוש כל קטנוע לנוער בתנאים נוחים, מעוניין לקנות קטנועים משומשים נוסים עליה 61 ת"א.
• בהזדמנות הונדה 350 מודל 69 3.500 ל"י טל. 963407
• למכירה תלת אופנוע בי. אס.אי. 42 בהזדמנות 951721 שלוחה 398 או 2837
• למכרטה 65 מסם לשנה יד ראשונה 946613
• וספה עם סירה לאחר אוברול בהזדמנות — 847478 943707
• הונדה 175 במצב מצויין ישבר יהודה־המכבי 10. 449225
• „מבוסף" 1971 מצב חדיש מסם ובטוח לשנה 860790
• בהזדמנות למכרטה 1963 1.70 פרירה 22 תלוו דהרי.
• בהזדמנות וספה 50 מודל 1972 — 871610 משעה 15
• בנים 66 ... 230595
• ... 1960 ... 226601 או 612310
• תמורה 2600 ל"י — הונדה 50 במצב מצויין טל. 960734
• בהזדמנות למכירה תלת קטנוע 65 במצב טוב טל. 770086
• גורמון 64 6 כ"ס אוברול טלפון 239970
• וספה ס.ס. סוף 1967 — 47,000 במצב מצויין 942442
• בהזדמנות רבים + סירה 1968 אוברול מסם לשנה — 721704 (16—8)
• אופנוע ב.ס.א. 3.5 כ"ס מחודש בהזדמנות לפנות 842398
• קטנוע רביום 1¼ מודל 1970, יעקב 873160 מ־17.00
• למכירה אופנוע טריומף חדיש 28,000 ק"מ בהזדמנות 864840
• ב.ס.אי. 42 + סירה + צמיגים + מסם לשנה במסירה חדשה. 33726 רפי.
• למכירה למברטה מודל 68 מצויינת 900 ל"י, טלפון — 984087
• למברטה + סירה 175, 1962, במצב מצויין, טלפון: 823432
• תלת־אופנוע „איזוקארד" + הנק למכירה בהזדמנות. טלפון 228454, 236846
• וספה אס.אס. 1966, סמי. טל. 763117 בערב.
• למכירה רבים 1964 עם סירה למברטה 1962 טלפון: 58396
• אופנוע ב.ס.א. אוברס 56 מסם 10 חודשים, הצנחנים 8 בתיים, ליעקב.
• בהזדמנות נדירה למברטה 1962 לאחר אוברול מלא. טלפון 788257 בערב וגם בשבת.
• למכירה קטנוע רביום, מודל 66, מסם באוגוסט, במחיר הזדמנותי. 055—32888
• לרגל גיוס, בהזדמנות — מילון 17 במצב טוב. 52470
• למכירה אחרי אוברול 4 מסם לשנה קטנוע 1964 טל. 543228
• לרציני בלבד! הונדה 350 מודל 69 טל. 840503
• בהזדמנות למכירה בי. אס.אי. 42 עם סירה מסם מאי 73 גורן ליד בנית 23/7 אחרי 6.
• טריומף 56 מסם לשנה טלפון 750449
• בהזדמנות קטנוע + סירה 1960 רח' מכלנם 18/13 תלאביב.
• בהזדמנות תלת וספה 68' אחרי אוברול לפנות סמכה הר ציון 14 שכונת שפירא יסתת אשר.
• בהזדמנות מילון 71 אבוזרים טל. 741960 (גם בשבת).
• בהזדמנות מצויינת ב.ס.א. 1966 450 במצב מצויין — 751696
• בהזדמנות טריומף 65 מחודש אוברול צמגים צבע ומסם 4.000 ירושלים 63 בת־ים כהן יוכה.
• ראלי 70' מסם 9 חדשים לרגל נסיעה 51786
• הונדה 175 מודל 1971 5000 ק"מ, טל. 770865
• בהזדמנות רבים + סירה 1969, לכתוב לשוסו דאר רחובות

מציעים למכירה

• לרגל נסיעה דדידסמיצח רהיט, תמונות — אוגניים לבעת, סמיכות מיקסר תעד טל. 764602
• אופסט דולנד פרמה 8, ומכונת איתוך הדולד 32 ס"מ אוטומטי. טל' 284407
• הזדמנות מעוניינת, מקרר, פרימוס, הובדות קופוניות וצילומים בנסהר בהזדמנות להתקשר עם ה.ד. 24085 ת"א.
• כיריים גז אפישרגו במצב מצויין טל. 775086.

• למכירה עגלת תינוק גב גדולה 50, טל. 907354 פתח־תקוה.
• מקררה 8 ס"מ עם קיר במרמה באחר מצלמה סגר לסה 778983.
• בהזדמנות טייפריקורד גרונדיג 4 ערוצים, במצב מצויין, 989196
• מכונת יבוש וסטינגהאוז חדשה סמובר ושני שמיכים ערכים למכירה בהזדמנות טל. 782843
• בהזדמנות! למכירה פחזות, לפנות 418153 מ־14.00 ו־19.00—22.00 15.00
• טייפרקורדר גרונדיג נייד 2400 אוטומטיק עם רדיו פ.ס. ורמקול אוריגינל דגם חדש גם בחו"ל 34724.
• טלויזיה פיליפס ניידת מסך 19 אינץ' דוגמא ומצב חדש, 700 ל"י 34724
• 2 מינויים לפילהרמונית ראשונה לפנה 410 ל"י — 203020
• גריל ואוברסון למסעדה למכירה בהזדמנות, יפו שד' ירושלים, 43 „ססק גול".
• לרגל הנסיעה בהזדמנות בלתי חוזרת למכירה תמונות שמן אוריגינליות „פלוריאן" פתח־תקוה הפתיחיים 20 לבקר גם בשבת.
• למכירה חדר שינה עתיק 8,000 ל"י. טלפון 580171
• אוניברסל אלנבי 27 כרתת בזול: הלבשה אלקטרוניקה כלים, מתנות, נעלים, רהיטי מכפרה.
• תנור אפיה + בישול תוצרת חוץ בהזדמנות 922837 8—12
• „מכוניהאוטומטית" להק לפת את כמירת הודעות על מוניות מכירה והשכרה „סלסמאור" בע"מ טלפון 260196 דרך פ"ת 128 ת"א.
• למכירה בהזדמנות אמפליפייר + 2 רמקולים, הכל חדש במחיר זול ביותר — 776901
• מכונות נגרות למכירה טלפון 941136 בימים א' ב' ג' ה' בשעות 4—7 אחה"צ.
• אמפליפייר דינקו רמקולים ק.ל.ה. 70 וואט טלפון: 726291
• „פישר" רמקולים — „אקכפי־פ"סי", טייפ „אורסיטרנה" מקצועי, חדש — 265229
• בהזדמנות פטיפון סטריאו גרוד 620 ל"י לפנות בטל' 286457
• למכירה לרגל נסיעה עדשה זום למנטקם טייפרקורדר גרונדיג ת.ק. 35 טלפון — 444965
• מיטה זוגית עם ראש במצב טוב — 350 ל"י 037443
• מכונת חישוב „קנון" חדשה, פריגידר „אמקור" מקרר ושמלת כלה מחו"ל — 342177
• מחירי הזדמנות מתחסל מלון, מוכרים כל הציוד לפנות עד 5.9.72 עד 73 גורדון 28, בבקר — 6 בערב.
• לרגל חיסול גלריה לאמנות מבחר תמונות שמן אקורל רשומים ועוד במחירים מפתיעים, לפנות בשבת בין השעות 10—13 רח' כצנלסון 23 גבעתיים, כניסה א' לאחר המספרה יסינה.
• למכירה מכונת גלידה אמריקאית 3 ברזים 268503
• למכירה רדיו סטריאו רקורד לקסטמות בראון, לפנות בשעות העבודה לאוטוריטה, הב' אורים, בר כוכבא 8 בני־ברק.
• שטיח פרסי קאשאן בהזדמנות שני גלים רמז 3, חולון הרסינה.
• פלקסה מכונת הרמסה חדשה מגלילים 25 ס"מ 3 צבעים 5 תחנות ספנג בהזדמנות טל' 827390.
• למכירה בהזדמנות אופניים מקררים ראשות עם מחלכים 741168.
• טייפ גרונדיג ס.פ. 20, במצב טוב 450.— 746631.
• פריג'ידר למכירה 15 ל' ל' חודש. התקשר עוד היום טלפון 240292
• טייפרקורדר סוני רק 366 סי.סי. כמעט חדש, 1,900 — טל' 223060
• למכירה מכונת תיתור יד קות, לבנדה 14, 35830.
• למכירה באומן דחוף שואב אבק, מיקסר אמקור, שמש כלים אוטומטי ג'נרל אלקטריק, הכל במצב חדש, לראות אצל מסורניק, ראשון לציון, רח' דרור 14 כניסה פנימי, קומה 2.
• בהזדמנות תקליטים תוצרת חוץ, מצב מצויין, מוסיקה קלסית וקלה. 727995
• בהזדמנות אבן משחזת, בסיס בוננשוויו, מכשיר רתוך 1 פזה, מתרמה מוטמטת לא לידויק. 827243
• עתיקות רהיטים צרפתיים ואנגליים, תמונות ישנות, פורצלן, זכוכית וכו'. טלפון 280498
• טייפרקורדר דקורדר כמול 5 מנועים וראשים מקצועי כמעט חדש, 4,800 ל"י במקום 8,000. אפשרות להחלפה — 914597
• למכירה מקרר אמקור במצב טוב מאוד. לתקשר — 736251.
• למכירה ריהוט לסלון אקסקלוסיבי, חדיש, פרטי — טלפון 767406
• מכונת תפירה קונסיום 210, שימון אוטומטי, במצב מצויין. טל' 982912
• מיטה כפולה ניתנת להפרדה 500 ל"י, מקרר תוצרת חוץ יפה 700 ל"י. 792416
• בהזדמנות! מכונת סריגה אמורטו במצב מצויין. טל' 281095
• לתקופת החגים מירי גירוסמה לתנור בישול ואפיה „רנקו", שבים מאוד, רבי־עקיבא 41, בנירברק.
• מגבר סטראופוני כמעט חדש בהזדמנות 2X30 ואט. טלפון 785257 בערב וגם בשבת.
• בהזדמנות נדירה מקרר למכולת במצב טוב + ציוד. טלפון 249822 בערב וגם בשבת.
• עגלת תינוק אומלקית, ספה כפולה ושתי כורסאות. טל' 702372
• מגבר סטריאו 15X2 ואט, כניסה מגנטית, 800.— טל' 873590
• ילקוטים ותיקים לבתי־ספר במבחר גדול, גד מילר, אבן־גבירול 15 ת"א, טלפון 24553
• למכירה מערכת חימום אחיד לסתובבת בעולם לוילה או דירה בת 200 מ"ר — 14,000 ל"י. לפנות טלפון 04-87390
• למכירה תמונות אוריגינליות, גודל 87X57 ס"מ, 66X42 ס"מ ורפרודוקציה מאוסליה, ספה חדיש עבר דת יד 1.30X1.90 מ' דבר נות. טל' 250647 ת"א, שעות 7—9 בערב.
• מערכות סטריאופוניות מעולות! במחירי הזדמנות מסיגות נהדר מקצועי + מגבר אינטגרלי + רמקולים פיליפס. 262650
• למכירה או להשכרה עגלת תינוק חדשה — טלפון 738978
• למכירה כורסאות בטור, ספות וכלבנים חדישים, אפשר לידיה וגם בתשלומים. טל' 442163 ובערב 440868, 03-444915
• עוזבים ומוכרים רהיטים, מקרר, מכשירי חשמל ביתיים וכירת גירית אמריקאיים — טלפון 736037
• לרגל נסיעה מערכת סטריאו חדשה „דואל". 332161 לפנות לדליה, בשעות העבודה.
• בהזדמנות סירת מטירבורה, מנוע מרקורי, כושר שיש לשבנהים. פתח־תקוה, נוה עוז, אשר ברש 14.

• להג הקונה עם תורמים שמו חיש, אבן־גבירול 52.
• סירת מירוק קטנה, מנוע 18 כ"ס, דגוד. 445491
• מבצע בלתי רגיל: כל מי קונה טלויזיה אמקור בקרוב מרף בין 1.8.72, 30.11.72 עשוי לזכות במחצית הכסף בחזרה בעקבות הגרלה. הי כמום אידיאלי לקניית מוצרי חשמל כמעלים קרור קודר, תלאביב, רח' דיזנגוף 84.
• למכירה מכונת תיכוס (מסמרה). טל' 826748
• בהזדמנות ארון בורדני לרדיו־פטיפון. לפנות בשעות הערב בטלפון 445346
• למכירה 3 כפות מקמיפה גינסמית 8,500 ל"י. 418972
• למכירה מערכת סטריאו „פישר" מקצועית. 7,500 ל"י. 418072
• תנורי אפיה „רנקו" חדשים לבחור בצבעים, הספקה מיידית, מאיר, רבי עקיבא 41, בנירברק.
• מערכות אזעקה אוטומטיות לבתים פרטים דירות — 230892 בשעות 9—1, 4—6.
• מכונת כביסה „פילקו" — הספקה מיידית, מאיר, רבי עקיבא 41, בנירברק.
• מערכת סטריאופונית פיונר (רמקולים אפס פוסוקס בי. סונדרמפליפייר (250 — 3,550 ל"י. 762246
• פיל פרולנד היבר 11 מוז, מתאים למשאית בעלת אפס אחה. 294488—08 בערב.
• מינגר אמפליפייר אקאי חדש לגמרי 6,600.— + 2 רמקולים 153 טל' 53416
• למכירה בהזדמנות מצלמת ניקוי כטוסים פ.ב.ג. — גוף שחור עדשה 1:12 במחיר 1,000 ל"י. לפנות לסיכה בטלפון 264101 — 442640
• ארגז סגור למשאית להובלת בוזן, מצב טוב 2.3X8.2 מטר, אוסקר ספרן בע"מ, טל' 04-222461, ת.ד. 10028, ספרנ חיפה.

רוצים לקנות

• קונה חיסולים פריג'ידרים, רהיטים, כמלמלים במחירים גבוהים, שינר טל. 50591
• לנוהיותר קונה כל מיני חיסולים במחירים, גבוהים, אברהם, טל. 52330
• דרושה צנמריפונה ליכוע בעגה המתכת. לפנות לתיאל בע"ם לבנדה 2, ת"א, טלפון 33125
• קונים מקררים הרימים ושאר דברי בית באים במקום לטלפון 826323
• קונים מלווה קלימה ובמתון! דיון שדרות רוטשילד 10, תלאביב.
• „חלובה" קונה ומוכר רהיטים משומשים ופריג'ידרים. טלפון 874241
• קונה רהיטים עתיקים משומשים וכל חפצי בית — 865404
• קונה כל חפצי בית משומשים, פריג'ידרים, רהיטים וטלויזיות — 874267

מקררים

• פריג'ידרים בהזדמנות! אחריות ל־5 שנים מחירים זולים ובתשלומים נוחים 50 ל"י לחודש „קירור אביב" — המלך ג'ורג' 29 ת"א.
• פריג'ידרים פילקו אומר מכית 1950, בילפים 2900 — הדירואו 2560 לספור מייצר וקפאים פועל בלון גז לפיקניק 350 לירות לחשמל 250, פריג'ידרים בהזדמנות וקונד בוריה למוגני אחור תצוי מחיר „ראמא" לטלפון 31113 — 36487
• למכירה פריג'ידר ג'נרל אלקטריק במצב מצויין 9 קוב טל. 849059
• מחיר טוב! עבור המקרר המשומש שלך משלם 824535
• 827061 קונה מקררים משומשים משלם מחיר גבוה 827061
• מקררים משומשים מ־150 ל"י כולל ביטוח מוכר, קונה והחליף חוזבונות אמקור 10 מקום 390 ל"י „קירור־ליבונסקי" ליבונסקי 102 ת"א 829554
• „קירור־אביב" המלך ג'ורג' 29 ת"א קנית פריג'ידר שאלה של אמון, בקנותך פריג'ידר מה אלונא, התגונת התתיקה במכירת פריג'ידרים.
• משלם מחיר גבוה עבור המקרר הישן שלך 806282
• אמקור „טופ" במצב מצויין, 750 לירות, טלפון 848315
• מרכז שטיחי כרמל למכירה בנירה נוחים הנחה לצה"ל לעובדי מדינה לעולים חדשים ותיקי נשר אים מקבלים כל מיני שטיחים לתיקון וניקוי ע"י מומחה פרסי במחירים הזולים ביותר דיזנגוף 87 תל־אביב 284560, דיזנגוף 233 ת"א 230354
• תיקוני מקררים מכל הסוגים קנה מכירה צביעה החלפה תלאביב, בלפה 76, טל. 823417
• הסברה — ביטוח — צביעה (בבית הלקוח) — תיקונים — קניה ומכירת חדשים וישנים „קרור פיגר" מ. ניאמובסקי 9 תלאביב, טל. 62751
• מרכז המקררים! קניה, מכירה השכרה 20, 25 ל"י לחודש תיקון וצביעה בבית הלקוח צ'לנוב 13 (פינת לוינסקי 74) תלאביב, טל. 821864
• למכירה מקרר אמריקאי במצב טוב, טל. 220096 לקשר כל היום.
• בהזדמנות מקרר במצב מצויין, טלפון 254028 מ־8—6 בערב.
• בהזדמנות! מקרר ג'נרל אלקטריק מודל 55, טלפון 727185

רהיטים

• למכירה ספה פינתית, כורסאות, לטלפון 858612 מ־16.00—19.00
• מיטה כפולה + מגירה וארונות לילה במצב מצויין 865577
• למכירה רהיטים מודרניים מצרפת וגם מכשירי ספורט, בנירברק רח' קובלסקי 24/2
• למכירה בהזדמנות מזנון משולב, וספריה וספסל בפרי 349097
• מיסל — רהיטי מתכת בן יהודה 196 תלאביב טלפון 241306, פינת אוכל מסמר סית, ספסלים שולחנות, כסאות מוכן והזמנות, רהיטים מודרניים ורהיטי
• תועלת שלך קונה ומוכר סמונו, תלאביב, יוסף הנשיא 4 טל. 282361
• קונה רהיטים משומשים ועתיקים פריג'ידרים ירך שות ואיסולים בזמן 772796
• למכירה ספת פינה גדולה במצב טוב, 241755 בשעות הערב.
• למכירה 2 שולחנות פורמייקה חדשים למשרד ע"ה, עפיזורקאל 18 חולון, לוי אליעזר טלפון בעבודה — 825237
• בהזדמנות שולחן פורמייקה ו־4 כסאות למטבח 926221 — גלאון.
• למכירה רהוט סלון תוצרת חוץ במצב מצויין 942428 — מכאל 8.00—13.00
• „שרייבר" קניה ומכירת רהוט משומש, פריג'ידרים וכל מיני דברים עתיקים, וסמיל, רח' סלור 21 פתח תקוה טל. 910294
• בהזדמנות ריהוט קומפלט לחדר שינה, נפוסי, רחוב כצנלסון 82 בדים.
• מיטה כפולה ופולאס במצב טוב למכירה. טלפון — 257062
• קונה רהיטים משומשים, פריג'ידרים מכונת תפירה וכל דברי בית 367066

• לא בהזדמנות, כמונות ודוקה בת"א סיגנון בפרי בפרות כתה 2 כורסאות 2 שרפרפים ושולחן טל. 806030 בשעות אחה"צ.

טלויזיה

• עד 1,000 ל"י תקבל עבור המכשיר הישן בהחלפה לטלויזיה סלוריה דגם 72 היתרה בתשלומים נוחים, „דואב", אבן גבירול 12 257080
• עקיבא — תיקוני טלויזיה בביתם באחריות — 130 ל"ש לפנה"צ 444442 — אחה"צ.
• טלויזיה זורליו פטיפון סטריאופוני קומפלט בהיים אחה. כתובת בלאופונקט מצב מצויין למכירה טלפון 832327 שישי אחה"צ ושבת.
• 30 ל"י הבעיות כולל ספר חברת „רגמון" 723335.
• „פרגלית" דמתה ע"י התכה הדלק טל. 749676, הי גות למכשירי השמל מכוננה בכיכה טלויזיות, ללא דרבית 6—8 חודשים תנורי בישול, תקרן ההוצאה.
• טלויזיות נפלאות דגם 1973 גם ב־50 ל"י לחודש התקשר עוד היום לטלפון — 240292 והמכונה בביתך.
• תיקון טלויזיה למכבת „באינדוסטריקס" טל. 243006 ת"א.

הודעות

• הארץ המוכבחת בע"מ הניצה לת"א טל. 60951 החפלוגלים 3, מיכות קבוצתיות, טיולים, נופש בהימלון השכרת רכב, שחרור מכסם, הובלה בינלאומית ארוזה אחסנה וביטוח.

דודי שמש וחשמל

• קרדאור הדוד גמל? טל. 31929 או 22580 דודי שמש וחשמל, תלאביב רח' גולר מב 34
• „גיל" תיקוני דודים מכל הסוגים באחריות מלאה טל. 35698 דרך פ"ת 80 ת"א.
• „כליק" תיקוני דודים מכל הסוגים באחריות מלאה ע"י מומחים. טל. 84153 ת"א דרך פ"ת 80.
• „אדאל", דודי חמום בע"ם, בצוע והרכבה ע"י צוות מומחים בכל חלקי הארץ, החלפות ותיקונים מכל הסוגים, אחריות גם ל־10 שנים שד' הר־ציון 106 טלפונים 820807 824735 ת"א.
• „שרוהיבד" „אמקור" — דודי שמש חשמל מצופים באמייל חיים 280933, ת"א, המלך־ג'ורג' 68.

מכונות כתיבה

• השאלה, מכירה ותיקונים, דיון שדרות רוטשילד 10 טלפון 59046
• בירומטיקה מכונות כתיבה וחישוב, מכירה ותיקונים והשכרה, אלנבי 94 — 612623

מכונות גילוח

• בריגכנים, מוהליבר 38 ת"א השרות המוסמך מכירה ותיקונים 56432
• אליאס מכירה ותיקונים מכל הסוגים עליה 19, טל: 521870

מכונות כביסה

• מכונת כביסה אי.אי.ג'י למכירה מצב חדש, טלפון 852827 שישי אחה"צ ושבת.
• מתקן ייבוש לכביסה חינם לקונה מכונת כביסה „גנגו" מאיר, רבי־עקיבא 41 בני־ברק.
• מכונת כביסה חדישה 1972, גם ב־50 לירות לחודש, התקשר עוד היום לטלפון 240292 והמכונה בביתך.
• למכירה מכונת כביסה חצי אוטומט קריסטל לוקס 863533

שטיחים

• מכון לניקוי ותיקון שטיחים פורח את כרמל טלפון 824120 לרות מבית הלקוח.

טפטים

• „סמדמונט" הדבקת טפטים מכל הסוגים טל. 442736
• למדביקים ולחנויות טפטים יש לנו במלאי כל הדוגמאות של הקטלוג החדש „קראון פלסטיק" למכירה בכל הארץ סוכנות קראון „סטודיו מרסין" בוגרשוב 68 טלפון — 231478
• הדבקת טפטים והרכבת וילונות עבודה באחריות „יהודית" 58340
• בכל הזדמנות בקשו מהדקורטור שלכם קטלוג חדש 1973 של טפטים: קראון וויניל CROWN-VYNIL תוצרת אנגליה.

תנורי חמום

• חברה כלן מציעה תנורי נורליה פנכינג, התקנת חמום מרכזי בדירות ובבניינים בבניה, הצעה מיוחדת לקבלנים, כלן שדרות דוד המלך 1 268065 סוכנים בכל הארץ.

תריסים

• מבצע חג: בך הוזלה מחירים תריסי הזזה 67 ל"י המ"ר, הרמוניקה 90 חלונות וזכוכית 105 הכל מצופה וגר ריוין אחריות מלאה מידי מהנדת „באלי" אבן גבירול 105 כול חשטף תלאביב — 233046
• החלפה והתקנת תריסי פלסטיק וזכוכית, סגירת מרפסות ומגירות מקלחות, נציגנו יבקר בביתך ללא התחייבות, „הדר" אבן גבירול 109 (מול הצפס), שלמה המלך 93 טל: 224801
• במחירים ללא תקדים תריסי הזזה מצופה 78 ל"י ממ"ר חלונות זכוכית רק 100 — ל"י ממ"ר מוצרי הפלורה מעל ותצוגה במחזקת הגדוד העברי 11 ת"א 924681
• חברת תריסי תמרן בע"ם מכריזה על מבצע ראש השנה במחירים ללא תקדים. תריסי הזזה צפוי — 75 ל"י למ"ר. פסיפס החוזרים, אחריות 4 שנים, המסגר: תל־אביב, רח' מולוטב 38, טל. 34254, סניף חולון: רח' הנסין 88
• חינם 58009 ונגיע אליך ללא התחייבות יעוץ חינם.

הלבשה

• שמלות, חליפות, טוניקות, מכנסים גם במידות גדולות במחירי ביזהיר „אפנת מרינון רוממה", רח' ירמיהו 23 אוטובוס 7, טל. 625196.

סירות

• בהזדמנות למכירה סירת מנוע חדישה עם מנוע 25 כ"ס טלפון 771748.

צילומים

• בי"ם להוראת הצילום — מכון „דיוקן" שורע שבעבת התהלמה לקורס צילום ומעבדה מהוור י' ובן לקורסים צבעוני והטרסה, פרטים והרשמה בימים א—ה, בין השעות 17—20, רח' הירדן 16 ת"א.
• למכירה מצלמה נקורמט חדשה, עדשה 1.2 לטלפ: 835054

חיות בית

• למכירה גורי רועה גרמני עם תעודה, טל' 918974.
• כלבי ירכשים כמו בביתו, השגחה וטיפול טל' 953550
• למכירה בוקסרית בת 6 חודשים + תעודות, טלפון 530281
• קולי זכר יפיפה 8 חדשים עם תעודות טל' 850546
• גורי קולי (לסי) בסף — כחול, הורים מנצחים לאנגליה כדגל כושר קדרות מתע סבר — ליד גורה.
• למכירה גורי בוקסר מגרנרים גזעיי טלפון 743396
• הצטרפו לאגודת צער בעלי חיים לתהרנו, אנו מטפלים היום מופלו ומרדרים ויותר להחזקה נבונה לבעלי בית, כלבים יפים למכירה הכעון: נחלת יצחק הפז היום 4 — (ליד „ובגרר") טל. 267394 פתוח 8—17 וביום שישי 8—12 (שבת הגב כנור).
• למכירה בוקסר 9 חדשים, גזעי בהזדמנות 864716.
• למכירה גורי קולי + תעודות (מכלב יבוא) טל: 04-85973
• למכירה כלבת רועים בלגית שהורת 1½ חודשים גדולה ויפיפיה, תעודות או לפה למכמצת באוניברסיטה בהרצליה 03-93668
• למכירה גור סטר זכר יפיפה עם תעודות מסוחה בצורה בלתי רגילה טלפון: 269544
• למכירה גור פודל שחור גזעי 150 ל"י 033/28241
• למכירה גורי אירדייל טרייר מכלבי יבוא מקובלים הרצליה 932752
• למכירה גורי קולי (לאסי) בהודים + תעודות טל. 514006
• גורי יורקשייר טריר סיניאכורי מקסימים בוקר 222607 ערב 221617
• גורי בוקסר + תעודות בני חודשים 865451 אחרי 18
• למכירה גורי דני ענק נמלאים חומים ומגומרים 561408
• גורי דקל גזעיים מעולים עם תעודות 758088 מ־19—21

חקלאות

• למכירה שתילי אשכוליות לימונים, ומנדרינות בהזדמנות לבנות בן כתן הרצליה היצירים 3 טל. 964983
• משק עזיבות עם תכנן בית 135 ממ"ר, פרדה, אדמה ברדת, בית יאיר ברושקובסקי, 16—21, 063-96414
• מעוניין לקנות טרקטור פרגוסון העיקיני להתקשר שישי שבת 17—10, 961446
• דרושים זבל אורגני, ועד צות בכל כמות מורמות — 964374
• תנורי חימום עם ארובה לאמור אקרימים הודים אופסים על רסר או בכולקה כלו בע"ם שד' דוד־המלך 1—268065, חיפה העצמאות 51, 521224
• למכירה טרקטור פרגוסון מסם לשנתיים ינאל ישעיהו כפר יהושע טלפון 04-932269
• למכירה טרקטור פרגוסון, במצב טוב, ש. בן דרור אברהם כפר יהושע טל' 04-931964
• 1) 25 דונם מטע פיקן ואבוקדות בסביבות חדרה, 2) מטע נשירים בגליל על יד יסוד המעלה 270 דונם אדמה פרטית לפנות תיווך יובל ת.ד. 51, 063—22212 חדרה.
• למכירה טרקטור 8 די 44 עם בולדוזר במצב עבודה מצויין לפון 063—99678 בערב.
• בצלצלי נרגו לבצל פתרי ריזיק — טל' 04-993026
• למכירה סיידית 2 מנועי דיזל קמר פולר די 330 עם מצמד וסינורי במחו מקסם, עברו כ־5,000 שעות במשך 3 שנים. המנועים במצב תקין לעבודה. לפנות לקיבוץ הזורע למוסך — טל' 04-993166/9
• למכירה מיידית טרקטור „ג'ון דיר" 3020 עם מסמים קירמי תוצרת „אני" מודל 452, מתאים לעבודות בגיין. לפנות קיבוץ הזורע למוסך, טל' 04-993168/9
• טרקטור ג'ונדיר 20 30 פרושים פיאס שנת ייצור 68, מוהזי דניאל, מושב ירדנה, טלפון 065-58800
• למכירה טרקטור ג'ונדיר 20/30 גיר רגיל שנת יצור 1965 קיבוץ תמציבה ד. נ. גלבוע, 065—77675/6/7 לפנות למוסך.
• טרקטור פיאט אי.אס.אל 8 מצב טוב מאוד טל. 750330
• למכירה טרקטורים משומשים מסי־פרגוסון 35, 65, 135, 165, 178 חברה ישראלית למובילים בע"מ, דרך חיפה. טלפון 04-522206. תל־אביב 03-35392
• מעוניינים בקנית פרדסים בבעלות פרטית בשטחים מ־50 דונם ומעלה, נא לטלפן 016785
• למכירה טרקטור פרגוסון 35 שנת 64 טל. 928056
• קטמת חדשורית ג'ונדיר פנויה לעבודה בכל חלקי הארץ, החל מ־25.9.72 להתקשר טל. 035—91759/3
• משק למכירה, כולל בית גדול בפרדס־חנה (ליד אשדוד) 03-954348 בערב.
• מעוניין במערכת טפטוף לירקות 2—1 דונם 963553
• בהזדמנות למכירת 5 טרקטורים 5000, ניר אוטומטי מודל 1973, כל השכלולים 1 פורד 8.000 מודל 1971 דבל ג'כם, לפנות 051—5375

הלוואות

• משכנתא — מימון, לזמן ארוך! 03-289267 9—7, — 17.00—18.00
• 2000 ל"י מיידית לעובדי מדינה, צבא וציבור טלפון 448085
• הלואות לרוכשי ובעלי רכב, מורסבר ורכש בע"מ, יהודה הלוי 62 ת.א טלפון — 612305
• 2000 ל"י במזומן ומיד לעובדי צבא, מדינה וציבור 58840 ליהורית.
• אנו נותנים הלוואות לעובדי מדינה ולקבעים טל. 614113
• הלוואות מיידיות לעובדי מדינה, ההסתדרות וצבא טל: 220877, 220823
• הלוואה מיידית! בריבית בנקאית! + ביטוח היום טל' 711032

هكذا من الأصل

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

שרותים

● „זהר" למוס והדברת מז־יקים ונקיון יסודי טלפון: 04435.

● יהלום לקוס והדברה מרצ־פות ונקוי יסודי לדירות — 860314.

● „קו רטובה" ציפויים ד־ליפוטים בליים אבן בגירול 150 442726.

● ליפויים מרצפות ונקיון יסודי. ומבע מעולה „יהודית" — 38840.

● הזמן הגיע ציפוי פירות הקצועים נגד רטיבות — 38829.

בולים ומטבעות

● מבחר גדול של בולים ל־אספנים קניה מכירה והחל־פה בולי מנורה בן־יהודה 30 ת"א.

מי מצא?

● בגבעת!!! מכוניה בואיק ב־צבע כחול כל 538—228 ל־בחירה 624409 המחזיק רחוקי, 121 גודרוק, או למשטרה כל המוצא יבוא על שכרו!!!

בתי־ספר ושיעורים

● אנגלית צרפתית למתחי־לים ומתקדמים מורה ר"ג באיאליק 12 טל. 721225.

● מתמטיקה ופיזיקה להיכון ולבגרות — 44379.

חוגים

● מתעדון ברמה, ירושלים — רקודים ופולקלור.

נופש

● הזמנת מקומות לכל בתי מלון ובתי הבראה ללא כל הוצאות נוספות ע"י „אור", ארזים ונופש.

בלי נגינה

● צייד נגינה „תליליות" — אמפליפיירים + וקסות — והבינו במחיר נוח טלפון 240530.

שידוכים

● נאה ביותר וסימפטית 33/150 בעל אמצעים, דירה ורכב מעוניין להכיר בחורה.

● צעיר מעוניין להכיר בחורה, חרדית, דיסקרטית. ת.ד. 9080 תל־אביב.

ריקודים

● תלמד לרקוד בז שעורים אצל ספי, קרן קיימת 36.

טיולים

● סטודנט וסטודנטית מצוי־נים ב־3, 3 שותפים לד־כיסוי מכונית לטיול באירו־פה. טל. 36077/02 לאורה.

הלוח הכפול ירושלים

ידיעות אחרונות: הלל 28 טל. 225251
הארץ: התבצלת 5 טל. 224245

תורנות רופאים לפי המחוזות

● הזמנת רופאים במקרים דחופים מ־8 בערב עד למח־רת בבוקר, טל' 101.

תורנויות בתי חולים

● היום: הדסה (ילדים), ביקור חולים (נשים) שערי צדק (פנימיה, כירורגיה, עיניים).

● שבת: הדסה (פנימית), שערי צדק (ילדים, נשים, כירורגיה, עיניים).

תורנות בתי מרקחת

● ליל שבת: אויה, המלך ג'ורג 27, טל' 222043.

בתי כנסת

● בימים הנוראים הבעל"ם יעבור לפני התיבה מר שמר אל.

וילות ובתים

● בית מרוהט 3 חדרים ב־מוצא עלית, להשכיר לזוג צעיר לשנתיים.

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

● בלינקולן 3½ בקנאלא — שלושה, ועוד, דירות מתאר סמוך לכל יום ב„פרסום אור" בן־יהודה 3.

● דירה 3 חדרים, הסקה, דרך בית־לחם 104, דירה 18 אחה"צ ובערב.

קבלנים

● דירה מפוארת בת 3½ חדרים ברחוב הבריגדיאלים, קרית משה.

דירות בשכר חודשי

● בסבי"ת דירת 2½ ריקה, מרוהטת, בטלפון.

דירות מרוהטות

● מיידי 3, הכקה לפנות הרצוג 45/1 רחום הלקי.

דירות בדמי מפתח

● בדמ"פ, ברחביה, דירת 2 חדרים + הסקה + טלפון.

1-1½ חדרים

● דירת 1¼ חדר — רחוב קנאי הגליל 10, קומה ג'.

חדרים מרוהטים

● הדרים מרוקטים בבתיהם נקיים, שקט לטבכה 85703 אחה"צ.

ביקוש עבודה

● צעיר, 33, + רכב פרטי, דוס בלוי, אוסטם ושקע מעד כון בשיקות על עבודות.

הצעות עבודה

● בירושלים דרושות נקב־ניות, משכורת גבוהה לכע־לות נסיון.

מכוניות

● היפויקה 1964, במצב יר־צא מהכלל + רדיו ונגנו.

שרותי רכב

● ב.פ.ח. — תמנון הנשל, מקומבס אתנו.

אופנועים וקטנועים

● ב.מ.א. 63, 6 כ"ס, מסם לשנה.

ציצים למכירה

● למכירה בגוה, והוימים, סמנות, מסנתר גרמני, פרינצ'ר דרים, מזבח פרידים.

רוצים לקנות

● מעוניין לקנות מכונת ב־מן (טלה) במצב טוב.

קייט

● ביהו „מנדר" מחירים נר־חים.

בתי מלון

● הזמנות למלונות (+ יה) רבים ב„פרסום אור" בן־יהודה 3.

מקררים

● למכירה מקרר ג'נרל אלקט־ריק במצב מצוין.

הלבשה

● „אופנת הלום הילד" רח' היוקאל 2, גאולה.

צילומים

● למכירה בהזדמנות מצל־מה „פויכטלנדר" עם עדשה.

מכונות כביסה

● למכירה בהזדמנות מכונת כביסה קליל כשומשת.

רהיטים

● בהזדמנות, רהיטים־סלון מודרניים במצב טוב, טלפון.

חיות בית

● קולי 10 חודשים, מרי־קולה.

ריקודים

● לכבר לרקוד בס שעורים.

חקלאות

● למכירה משק בפרבה מר־כז „בית־אור".

טלויזיה

● בהזדמנות טלויזיות הד־שות ומשומשות.

כלי נגינה

● בכתו בגבתדים, גיטארות, אקורדיאונים.

בתי־ספר ושיעורים

● שעורים באנגלית לכל הד־רות עד לבגרות.

הלוח הכפול באר־שבע

דירות למכירה

● בה' לרגונא דירת ספוו 3 חדרים להתקשר 71361.

דירות מרוהטות

● בבאר־שבע 3 + טלפון.

ביקוש דירות

● קונה דירות מכל הגדלים ובכל השכונות — 4470, תמה.

משרדים

● בבאר־שבע משרד מסודר למכירה.

הצעות עבודה

● בבאר־שבע דרושה מטפלת לתינוקות.

מכוניות למכירה

● מכונית נ.ס.או. 1200, שנת 71.

מגיפים

● מוסמים להרכבת מספים.

שרותים

● „דליה" — יבוא תרסי־נות ובלים.

ביטוח

● ביטוח רכב „הכתום הכתול".

אשדוד

דירות למכירה

● 3½ חדרים מקורת למ־כירה מיידית. טלפון.

הלוח הכפול נתניה

הודעות

● „תיכון חדש בנתניה" רח' הרצל 18 מתקיימת הרש־מה.

קבלנים מציעים

● טולל בונה נתניה בונה ל־מכירה דירות בהדורות עם כל השיכלולים.

דירות בשכר חודשי

● 2 חדרים והול ברמ"ם — 053-28145 30.000.

דירות

● הכלה הרקסה לדירות ב־קרית כפה.

אירועים ובידור

● הגוף הירוס, מועדון לילה הזיים, רמה אירופאית.

דירות למכירה

● למכירה או להשכרה 2½ חדרים בכר' ווינצו טלפון 053-28142.

הלוח הכפול חיפה והצפון

תורנות רופאים לפי המחוזות

● רופא תורן במד"א טל': 101.

תורנות בתי מרקחת

● ליל שבת: כרמל, הנשיא 133, טל' 81218.

תורנויות בתי חולים

● היום: רמב"ם (כירורגית, תאונות, פנימית, ילדים, נוירוכירורגית), רוטשילד (נשים).

דירות

● למכירה במרכז הכרמל בבית דו־משפחתי על שטח.

חנויות

● למכירה חנות מכולת מע־דנים.

וילות ובתים

● דירה להשכרה 4½ חדר בכרמל.

קבלנים

● ח.ה.ב. בע"מ בונה דירות בקריית־חיים.

עסקים

● ברשותנו שתי חנויות במרכז.

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

● 3 חדרים פ"א עם טכלו־לים, יצחק שדה.

ביקוש דירות

● דרושה דירת 2—2½ ב־רמ"ם או בסבי"ת.

הלוח הכפול חיפה והצפון

ידיעות אחרונות: הנביאים 28, טל. 667931
הארץ: נורדאו 20, טל. 661166

דירות בשכר חודשי

2-2½ חדרים

1-1½ חדרים

פינת בדמי מפתח

דירות מרוהטות

חדרים מרוהטים

● חדרים מרוהטים להשכרה בתלמים, בשפת הים. טלפון 338669.

דירות להחלפה

ביקוש דירות

מגרשים

משרדים

אולמות

עסקים

חנויות

ביקוש עבודה

הצעות עבודה

מכוניות

אופנועים וקטנועים

ביקוש רכב

מציעים למכירה

רוצים לקנות

שידוכים

סידות

בתי־ספר ושיעורים

שונות

מי מצא?

מקררים

פרסומים

● מקבלת מודעות מבית ה לוח ללוח הכפול טלפון 712960.

רהיטים

טלוויזיה

תקליטים

כלי נגינה

תנורי חמום

צילומים

● מעוניין לקנות סרטים 8 מ״מ, בכל נושא — 67921.

שרותים

חיות בית

הלוח הכפול ידיעות אחרונות הארץ

מודעות מתקבלות:

תל־אביב
„הלוח הכפול" — שד׳ רוטשילד 99 (פינת שינקין) טל. 248905, 230401, 230521;
אבן גבירול 66 טל. 7—263236
הארץ: מזא״ה 56 טל. 623311
ידיעות אחרונות: מקוה ישראל 12 טל. 621064
רח׳ מוזס 5 טל. 32289
בסניפי דחף דיזנגוף 116 (פתוח עד חצות) אלנבי 123־א׳, בן יהודה 7.

ירושלים
ידיעות אחרונות הלל 28 טל. 225251
הארץ: החבצלת 5 טל. 7—224245
דחף: המלך ג׳ורג 19

חיפה
הארץ: נורדאו 20 טל. 64511
ידיעות אחרונות: הנביאים 28 טל. 67931
דחף: הרצל 11

באר־שבע
ידיעות אחרונות: החלוץ 80, טל. 3576
הארץ: שלח רחמים, בנין הוד, קק״ל 197 טל. 2042
דחף: ההסתדרות 78

ובכל משרדי הפרסום וסניפי הארץ וידיעות אחרונות בישראל

הלוח הכפול ידיעות אחרונות הארץ

ההסתדרות מדיצינית הדסה

מבקשת מועמדים לשרותי הרוקחות בתפקידים הבאים: —

1) רוקח

3/4 משרה (72/42)
להלוקה תרופות בבית המרקחה במרכז הבריאות הקהילתי בקרית יובל.
הדרישות: — רשיון רוקחות ונסיון בעבודת רוקחות בארץ.

2) טכנאי לרוקחות תעשייתית

(72/43)
טכנאי לעבודה ביחידת ייצור בעל נסיון ברוקחות תעשייתית, הכנות מסטריליות או בטכניקה של מיקרוביולוגיה.

פרטים העונים על דרישות התפקיד מתבקשים לשלוח הצעותיהם, הוך פירוט השכלה ונסיון, אל מחלקת כח אדם, הדסה, ת.ד. 499, ירושלים.

בשעריך ירושלים

להשכרה בירושלים
רחוב קרן היסוד
דירה בת 5½ חדרים עם טלפון
מתאימה למשרדים
לשנתיים או יותר.
טל. 02—231581.

מתנות מקוריות לראש השנה

מיטב השרות האישי והידע המקצועי לרשותך אצל

לוידון כלי בית ומתנות

מבחר עשיר ומגוון מתוצרת הארץ
רח׳ שלומציון המלכה 2 טל. 234722
ותוצרת חוץ

לוידזון ירושלים LEVISOHN JERUSALEM

למכירה
דירות מפוארות
בירושלים

בנות 3½—4 חדרים, הסקה מרכזית
לפנות למשרד עובדיה לוי
רח׳ שמאי 8, ירושלים, טלפון 02—228860

משטרת ישראל

משטרת ישראל
המטה הארצי / אגף המנהלה
מכרז מס׳ 45/72

1. משטרת ישראל מזמינה בזה להגיש

הצעת מחירים להספקת גופיות ותחתוני קיץ

כדלקמן: —
א. 2,000 תריסר גופיות קיץ, בהתאם למפרט מס׳ 133 של ארגון מנהלי האספקה בישראל;
ב. 2,000 תריסר תחתוני קיץ, דגם פיגי (סליפ) חלק קדמי Y הפוך.
המוצרים הנ״ל יהיו סריגת אינטרלוק חלק, מחוט סרוק 36/1—40/1, כאשר בסנטימטר יהיו לפחות 12 טורי עיניים ו־14 שורות עיניים.
ג. עם הגשת ההצעה יש לצרף דוגמא.
2. פרטים נוספים אפשר לקבל במדור הקניות בשעות העבודה של המשרד.
3. המועד האחרון להגשת ההצעה הוא בתאריך 13.9.72 בשעה 12.00.
4. נא לפרט בהצעה את הפרטים כדלקמן: —
א. המחיר (כולל המיסים);
ב. מועד ההספקה.
5. ההצעות יש להגיש במעטפה סגורה, מסומנת: — הצעות מחירים למכרז מס׳ 45/72, לפי המען: — משטרת ישראל / מוכירות אמ״ן, רח׳ אמץ 4, יפו—תל־אביב.
6. המשטרה שומרת לעצמה הזכות לדרוש ערבות למלוי ההזמנה ותנאיה.
7. אין משטרת ישראל מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר, או כל הצעה שהיא. ראש מדור הקניות

הנהלת הסוכנות היהודית לא״י
ועדת המכרזים הכוללנית — אזור תל־אביב

מכרזים לביצוע עבודת נקיון במרכזי קליטה אשקלון אפרידר, דימונה ב׳, ובמעון סטודנטים באר־שבע ב׳

1. הנהלת הסוכנות היהודית לא״י (להלן „הסוכנות"), מזמינה בזאת לביצוע עבודת נקיון במרכזי הקליטה אשקלון אפרידר, דימונה ב׳, וכן במעון סטודנטים באר שבע ב׳ שכתובותיהם להלן:
א. מכרז מס׳ 32/72־תא — מרכז קליטה אשקלון אפרידר, הנמצא בשכונת ברנע בלוקים 108—113, אשקלון אפרידר.
ב. מכרז מס׳ 34/72־תא — מרכז קליטה דימונה ב׳ הנמצא ברח׳ הניצחון 194, דימונה ב׳.
ג. מכרז מס׳ 41/72־תא — מעון סטודנטים באר־שבע ב׳ הנמצא בשכונה ד׳ באר־שבע.
2. את פרטי העבודות, תנאי המכרז וטופסי הצעה אפשר לקבל החל מיום א׳ 3.9.72, במרכז הקליטה אשקלון אפרידר, ובמרכז קליטה דימונה ב׳, ובמעון סטודנטים באר־שבע ב׳, וכן במשרדנו בתל־אביב, רח׳ קפלן 17, חדר 438.
3. המעוניינים יוכלו לסייר במרכזי הקליטה ובמעון הנ״ל בכל יום חול בשעות 09.00—12.00.
4. את ההצעות יש להגיש ל־3 המכרזים בנפרד, בשני העתקים לציין מספר מכרז, לתיבת המכרזים הנמצאת בכתובת הר״מ בחדר 438 או לשלחם בדואר רשום אל:
הנהלת הסוכנות היהודית לא״י
ועדת המכרזים הכוללנית — אזור תל־אביב,
רח׳ קפלן 17, חדר 438,
תל־אביב.
5. ההצעות חייבות להגיע אל הסוכנות לא יאוחר מיום 14.9.72, שעה 12.00.
6. אין הסוכנות מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

צא בחגים לטייל בארץ
טיולי סוכות

באוטובוסים הדיירים עם סיור אויר מהא
1. לסיני — 3 ימים, המחיר 200 ל״י (כולל ארוחה חלקי) לילדים 10% הנחה.
2. למצדה — יום אחד, המחיר 30 ל״י לילדים 24 ל״י (במחיר כלולים דמי כניסה לאתר מצדה, עליה וירידה ברכבל).
3. לבקעת הירדן — יום אחד, סיור לאורך ישובי הבקעה, במחיר 30 ל״י לילדים 24ל״י (כולל כניסה לאתר כוכב הירדן).

פרטים והרשמה במשרדי „דן תיור" רח׳ בוגרשוב 4 ת״א ובכל משרדי אגד דן היהד ואצל סוכני הנסיעות.

דן תייר

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

המדור ללמודי חוץ
מודיע על הרשמה

לקורסים להכשרה

אשר יתקיימו בשעות הערב
בשנת הלימודים תשל״ג 1972/73

בחיפה ובתל־אביב

ניהול
ניהול תעשייתי
ניהול חשבונות
ניהול המשרד
מינהל בתי חולים
מינהל בתי מלון
ניהול רשומות משרדיות (בחיפה בלבד)
ניהול הדרכה והפצה (בתל־אביב בלבד)
ניהול אספקה (בת״א בלבד)
ניהול שיווק (בת״א בלבד)
ניהול כח אדם (בת״א בלבד)

תחבורה
קציני בטיחות בתעבורה
הנדסת תחבורה ותנועה
ניהול התחבורה הציבורית
קורס מתקדם לניהול מוסכים

מחשבים
תכנות למחשבים אלקטרוניים
מנתחי מערכות
למחשבים אלקטרוניים
תכנות מערכות למחשבים 360, 370
(Systems Programming)

בקרת איכות
הנדסת בקרת איכות (בת״א בלבד)

אחזקה
הנדסת אחזקה

הנדסה אזרחית
קורס מתקדם מהנדסי ביסוס
יסודות המכסה (בת״א בלבד)

תקשורת
ספרנות מכנית
קורס מתקדם ליחסי ציבור

לימודי עתונאות (בת״א בלבד)
קורס מתקדם לפרסומת (בת״א בלבד)
בדיקה מכנית (בת״א בלבד)
קורס בודקי תכלית — טכניקות הבדיקה, ההספקה ההתכתיות (בת״א בלבד)

הכשרת מורים
השתלמות לרשיון הוראה למהנדסים
הכשרת מורים טכניים

שמאות
שמאות רכב
תורת השמאות (בת״א בלבד)

עיצוב ושרטוט
שרטוט בנין
שרטוט מכני ותכנון חלקי מכונות
שרטוט בנין בהתמחות
עיצוב פנים (בחיפה בלבד)
עיצוב פנים ורהיטים (בת״א בלבד)
גרפיקה (בת״א בלבד)
שרטוט גנים ונוף (בת״א בלבד)
שרטוט מפות וטופוגרפיה (בת״א בלבד)
שרטוט אלקטרוניקה (בחיפה בלבד)

צילום
צילום מכני מתקדם (בת״א בלבד)

חשמל
החשמלאים מוסמכים
החשמלאים ראשיים

פרטים והרשמה:
בחיפה: הטכניון, בנין ראשי, הדר הכרמל, טלפון 667818, 661151.
בתל־אביב: הטכניון, רח׳ ליסין 14, טלפון 268126/7, 266992.

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

המדור ללמודי חוץ
מודיע על פתיחת
קורס ערב שנתי

בחיפה ובתל־אביב

תכנות למחשבים אלקטרוניים

בחינת הכניסה תתקיים ביום 14.9.72

פרטים והרשמה:
בחיפה: הטכניון, בנין ראשי, הדר הכרמל.
טלפון 667818, 661151
בתל-אביב: הטכניון, רח׳ ליסין 14
טלפון 268126/7, 266992

אוניברסיטת חיפה

לוח בחינות הכניסה והמיון - מועד ב׳

חוג	סוג הבחינה	התאריך	שעה	הערות
כל החוגים	בחינת מיון כלל־אוניברסיטאית	יום ב׳ 4.9.72	10.00	מועמדים הנגשים למועד ב׳ — חייבים לקבל אישור ממזכירות ההרשמה המאפשר להם לגשת לבחינה זו.
שפה וספרות ערבית	מבחן כניסה חלק א׳ חלק ב׳	יום ד׳ 20.9.72 יום ה׳ 21.9.72	9.00 9.00	
שפה וספרות אנגלית	מבחן כניסה	יום ו׳ 15.9.72	9.00	
חינוך	ראיון אישי	יום ב׳ 4.9.72	16.00	הזמנות אישיות תישלחנה.
כלכלה—סטטיסטיקה מתימטיקה	מבחן כניסה במתמטיקה	יום ה׳ 7.9.72	9.00	המבחן יתקיים לאחר סיום לימודי המכינה בקיץ.
כלכלה מסלול חד־חוגי	מבחן כניסה בהנהיש מבחן כניסה במתמטיקה	יום ה׳ 14.9.72 יום ה׳ 7.9.72	9.00 9.00	המבחנים יתקיימו לאחר סיום לימודי המכינות בקיץ.
ביה״ס לעבודה סוציאלית	ראיון אישי			הזמנות אישיות תישלחנה.
בדיקה בעברית	בדיקה	יום א׳ 3.9.72	9.00	לבוגרי בתי״ס בארץ ובחו״ל ש־שפת ההוראה בהם לא היתה עב־רית.
בדיקה באנגלית	בדיקה	יום ב׳ 2.10.72	9.00	הסטודנט רשאי להביא לבחינה מילון אנגלי—אנגלי בלבד.
לימודי ספרות כללית*	ראיון	יום ב׳ 5.9.72	14.00	הזמנות אישיות תישלחנה.

* לימודי הספרות הכללית החלו בתשל״ב כשלב מוקדם לפתיחת חוג לספרות כללית. התאריך לפתיחת החוג ייקבע בשלב מאוחר יותר.
נ.ב. ייתכן שיחולו שינויים או תוספות בלוח זה. המועמדים מתבקשים לעקוב אחר המודעות המתפרסמות על גבי לוחות המודעות באוניברסיטה.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

אררט

חברה לבטוח בע״מ

המשרד הראשי: בית אררט

רחוב יבנה 32, תל־אביב. טלפון 614431

סניף ירושלים, רחוב בריתהות 5, טלפון 233721

סניף חיפה, רחוב נתן 11, טלפון 68236

עובדי הביטוח הלאומי חוזרים היום לעבודה

(ל. ע. מ.). דוברי מינהלת ה־מוסד לביטוח לאומי, הסתדרות עובדי המדינה, הוועד הארצי של עובדי הביטוח הלאומי מסרו אתמול, כי עובדי המוסד חוזרים היום (יום ו׳) לעבודה תקינה.

ההודעה זו נמסרה עם חידוש ה־משא ומתן בין הסתדרות עובדי ה־מדינה וועדת העובדים הארצי, לבין מינהלת המוסד לביטוח לאומי על תביעות העובדים.

הארכיבישוף ראייא — בשובו מלבנון:

„אם רוצים שלא אתערב אפסיק הטיפול בבעיית בירעם"

מאת יהודה אריאל, סופר „הארץ"

„הפילוג שחל בקרב אנשי ביר־עם ביחס לטיפולי בבעייתם היה ידוע לי עוד לפני צאתי את הארץ. עמדתי כלפי הבעייה לא השתנ־תה. אולם, אם כל אנשי בירעם רוצים שלא אתערב עוד בענינם, אפסיק את הטיפול בה" — אמר אתמול ראש הכנסיה היוונית־קאתולית, הארכיבישוף יוסף רא־ייא במעבר הגבול בראש הנקרה, בשובו מלבנון.

הארכיבישוף, אמר עוד כי אינו סבור שהתנגדות מצד אנשי בירעם לטיפולו נובעת מרקע עדתי כנסייתי, כיוון שהבירעמים מארונים. אנשי איקרית שייכים באופן ישיר ל־כנסייתו.

בבאו את הארץ לפני שבוע, מסר ראייא לסופר „הארץ", שלא יעלה את בעיית שני הכפרים בדיוני הכי־נוס הכנסייתי שבו ישתתף. אולם לפי דיווחים מסוכנויות ידיעות בזמנה ה־בעייה. על כך השיב הארכיבישוף כי הוא עמד בהבטחתו וכי הוא שודיש ממקסימוס (ג׳ורג׳ חכים — קודמו בתפקיד בישראל) שיזהיר מתקיפת ממשלת ישראל בבעיית שני הכפ־רים. לדבריו גם ממשלת לבנון אינה מעשה להתקיף את ישראל בנושא זה ובשהותו בלבנון גם לא מצא כתבות בעתונים לבנוניים על שני הכפרים.

במעבר הגבול קיבל את פני האר־כיבישוף, עוזרו, מכסימוס סלום ו־עייד אנים שקור, יליד ברעם, הידוע כמצדד במאבקו של מר ראייא (ב־עוד שרוב תושבי הכפר שינו את דעתם). ראייא חזר לישראל במכו־נית של איש או״ם ונכנס בדרכונו האמריקאי.

המורים בגדה יורשו להתאגד

מאת סופר „הארץ" בירושלים

לקראת פתיחת שנת הלימודים הבאה נודע, כי הממשל הצבאי יתיר למורים ביהודה ושומרון ל־התארגן במסגרת איגוד מקצועי.

כפעם הראשונה בתולדות הגדה יוקם איגוד כזה, שיקיף את מורי היסודיים והתיכוניים.

עד עתה לא הורשו המורים ועובדי ממשלה אחרים להקים איגוד מק־צועי — שכן, בימי השלטון הירדני לא הותר הדבר. נודע כי אם יוגשו בקשות מבעלי מקצועות אחרים, המועסקים בממשל, להקים איגודים מקצועיים — הבקשות יאושרו.

עם פתיחת שנת הלימודים

900 אלף תלמידים — ביסודי והעל־יסודי

מחסור חמור במורים * 30 חטיבות ביניים חדשות

מאת סופרת „הארץ" לענייני חינוך

כ־900 אלף תלמידים יחדשו היום את לימודיהם בחינוך היסו־די והעל־יסודי בתום פגרת הקיץ. הגידול בהיקף המערכת מסתכם ב־28 אלף תלמידים בעיקר בגי־לאי 5, כתוצאה מגידול טבעי של השנתונים לאחר מלחמת ששת הימים.

שנת הלימודים הנוכחית נפתחת בסימן של מחסור במורים באזורי הצפון והדרום. משרד החינוך עשה מאמצים ניכרים לאיוש כל המשרות החסרות במחוזות ירושלים, חיפה, ומרכז תל־אביב, בעקבות תרגיל ה־הערכות לקראת פתיחת שנת הלימו־דים, שנערך לפני כשבועיים. באזו־רים אלה יחסרו בתחילת השנה רק כמה מורים מקצועיים למוסיקה ול־מלאכה. בצפון יחסרו 32 מורים כל־ללים בחינוך הממלכתי־כללי, 43 מורים בחינוך הממלכתי־דתי ו־20 מורים מקצועיים. בדרום יחסרו 45 מורים כוללים, 30 מורים דתיים, 12 מורים מקצועיים ומספר קטן של גנ־נות. בסך הכל צפוי מחסור של 182 מורים, שעלול לשבש במספר ניכר של כיתות את פתיחת הלימודים.

ניפוי הבלתי־מוסמכים

כדי להתגבר על בעיית המחסור המידי במורים הוחל בשילובם של 1,200 מורים בלתי מוסמכים בחינוך היסודי, שבשנים האחרונות עמל ה־משרד לנפותם. צה״ל העמיד לרשות מוסדות בצפון ובדרום כ־100 מורות־חיילות וכ־100 מורות־מתנדבות הופ־נו לחינוך הדתי — 37 בדרום ו־63 בצפון. רשויות מקומיות דיווחו אמש למשרד החינוך כי נעשו כל הסידו־רים המתאימים לפתיחת שנת הלי־מודים וכי ברוב המקרים נמצאו אלי־טרנטיבות סבירות למבנים בלתי מ־שופצים או בלתי ראויים להוראה.

גידול בסמינרים

השנה ילמדו בסמינרים 7,400 תל־מידים, גידול של 30% לעומת אש־תקד, ובמשרד החינוך מקווים כי תהליך זה יווסת את התהליך של צימצום הסמינרים, שגרם למחסור במורים. כל הסמינרים יקימו השנה הכשרה תלת־שנתית ותכניות הלי־מודים יוגישו עבודה עצמית. בש־נה השלישית תידרש מהתלמידים ע־בודה מעשית של 10—15 שעות שבו־עיות כחלק מהכשרתם.

משרד החינוך החליט לדרוש מ־משרד האוצר הגדלה ניכרת בתקציב להכשרת מורים, כדי שאפשר יהיה לשפר את רמת המעבדות והספריות בסמינרים ולהבטיח תוספת כוח אדם מינהלי ופדגוגי. בני סמינרים יוכשרו הכנה בעבודות לשוניות ויחול ב־בנייה קמפוס למורים לאמנות. כן ייעשו השנה סידורים, שיאפשרו ל־מורי הסמינרים בעלי תואר דוקטור לעסוק במחקר במסגרת משרתם או בסיוע מענק.

השנה ייפתחו 30 חטיבות ביניים חדשות והמתאם לתכנית תושלם ה־רפורמה לקראת שנת ה־80. 124 ה־חטיבות שיפעלו, יקיפו שליש מתל־מידי כיתות ז׳. במסגרת התכנית לקליטת גילאי 3—4 בגני ילדים הנתמכים על־ידי משרד החינוך ייקל־טו השנה כ־5000 ילדים ובסך הכל ילמדו בגנים 45 אלף ילדים לעומת כ־40 אלף אשתקד. בעוד שנה מתכ־נן האגף למוסדות חינוך להקיף את כל טעוני הטיפוח בגילאי 3—4 — 50 אלף ילדים. הגידול בריבוי הטב־עי בחמש השנים האחרונות יחייב את המשרד הכשרה מוגברת של גננות ופתיחת גנים חדשים. לפי התחזיות יקיף השנתון של גילאי 5 בתשל״ד 60,550 ילדים לעומת 54,450 בתשל״ג ו־50,000 בתשל״א. עד תשל״ו צופים גידול של 54% בשנ־תונים של 3—4—5.

בחינוך המיוחד ייפתחו השנה 300 כיתות חדשות ובסך הכל ילמדו יותר מ־30 אלף תלמידים ב־2,300 כיתות. החינוך הטכנולוגי יקיף 63 אלף תל־מידים לעומת 60 אלף אשתקד.

בשנת הלימודים הנוכחית לא ייע־רך לראשונה הסקר לתלמידי כיתות ח׳ ויוחל בשינוי הדרגתי במבנה בחינות הבגרות, שיחול על השנ־תון של כיתה י׳. היחידה לתכניות לימודים השלימה את התכניות לחטי־בות הביניים. כן השלמו תכניות הלימודים באנגלית לכיתות י״א ו־י״ב ובחינוך היסודי ויפעלו תכ־ניות לימודים חדשות במתימטיקה ובמקרא.

הורי תלמידים בביה״ס שרת בבירה יפגינו הבוקר - ישביתו ילדיהם

דורשים מהעיריה קיום הבטחה להעברת כל הכיתות לבנין חדש * העיריה: להדים

מאת גדעון אלון,

הורי התלמידים בביה״ס היסו־די שרת בשכונת קרית משה ב־ירושלים, מתכוננים להפגין הבו־קר ליד לשכת ראש העיריה, מר טדי קולק, בתביעה להעמיד ל־רשות 650 תלמידי ביה״ס את כל בנין ביה״ס החדש שנבנה ברחוב פרבשטין הסמוך.

נציג ההורים, מר מנחם עיני, מסר כי אתמול נערכה אסיפת חרום של הורי התלמידים, שבה הוחלט להש־בית את הלימודים בביה״ס, אם עי־רית ירושלים לא תענה לתביעה. ל־דבריו הבטיחה מחלקת החינוך של העיריה למסור את כל 19 כיתות ביה״ס שרת לבי״ס פרבשטין, אולם באחרונה חזרה בה העיריה מהב־טחתה והוחלט להעביר רק שש כי־תות לבנין החדש בעוד שאר הכי־תות יועמדו לרשות בתי״ס בית ה־כרם ויפה נוף. שאר תלמידי שרת ימשיכו ללמוד בבנין הישן.

„אנו לא נסכים לכך" — אמר מר עיני — „נקיים היום אסיפת מחאה ברחבת ביה״ס החדש (האמור להי־פתח רק בראשית אוקטובר), וניצור אווירה על־ידי כך שנשלח את כל תלמידינו לבנין החדש".

דובר עיריית ירושלים הכחיש כ־אילו הובטח להורי התלמידים ב־בי״ס שרת, שכל הכיתות יועברו ל־בי״ס פרבשטין: „מר קולק נפגש עם ההורים אולם הבטיח להעביר שש כיתות. ישנם בתי״ס בגבעת שאול ובבית הכרם שצפיפות בהם רבה וההבאים נרדפים ומגמת העי־ריה לאחד את כולם, על פי אזורים, לבי״ס אחד".

איום השבתה גם בכי״ח

נודע, כי ועד ההורים של ביה״ס כי״ח בירושלים מאיים להשבית את הלימודים מראשית אוקטובר, בשל אי הענות לתביעתם להחליף את מנהל ביה״ס מר א. בליצר. לדב־ריהם רמת הניהול וההוראה ב־ביה״ס ירודה.

60 מיליון ל״י נוספות יקבלו משפחות גדולות

(ל.ע.מ.). 60 מיליון ל״י נטו יקבלו משפחות מרובות ילדים בישראל כתוצאה מן הריפורמה בקיצבת המשפחה של המוסד ל־ביטוח לאומי עליה החליט לאחרו־נה והעתידה להכנס לתוקף החל מחודש אוקטובר — אמר ד״ר ישראל כ״ץ, מנכ״ל המוסד לביטוח לאומי ומרכז ועדת ראש הממשלה לילדים ובני נוער ב־מצוקה, בפגישה עם סטודנטים שנערכה אתמול בירושלים.

ההשקעה בילדים בישראל, אמר ד״ר כ״ץ, היא ההשקעה הכלכלית־חברתית המבטיחה ביותר. ההש־קעה בהורים ובמשפחה היא ההש־קעה התועלתית ביותר בין ההש־קעות במערכת החינוך.

הריפורמה בקיצבת המשפחה לא תפתור את בעיית הטפול של משפ־חות רבות עם ילדים, ומעולם לא הוטל עליה תפקיד זה — אמר ד״ר כ״ץ. משפחות רבות לא יוצאו מ־הסיפול בעבר משום שהמסרה להן תשתית של שכר מינימום. רק אם יופעל ביטוח הכנסה יצמצם מספרן של משפחות כאלו ב־60 אחוז בערך.

עם זאת יש לצפות שאלפי מש־פחות עם ילדים, שאינן ממצות ה־יום את זכותן לתמיכות סעד, מפני שהן מסרבות לבקש עזרת סעד, יה־נו מהריפורמה בצורה ניכרת. מגמה זו נסתמנה גם ב־1968 כאשר כ־17,600 זקנים, שקיבלו תמיכות סעד, הועברו לטיפול הביטוח הלאומי ו־התחילו לקבל קיצבאות זיקנה מיו־חדות. בשנה הראשונה לריפורמה זו, נוספו 9000 זקנים שפנו וקיבלו קיצבה מיוחדת מהמוסד לביטוח לאומי ולא פנו קודם לכן ללשכת סעד.

ש. פרס — בשובו:

פורד ירכיב משאיות בארץ

(ע). שר התחבורה והתקשורת, מר שמעון פרס, מסר אתמול ב־שובו מארה״ב, כי הנרי פורד־הבן החליט לגשת להרכבת מש־איות בארץ.

בשיחה בלוד סיפר מר פרס, כי נפגש עם מר פורד בדטרויט והוא החליט לגשת לביצוע תכניתו ה־ראשונה בישראל של הרכבת רכב, בעיקר משאיות וייצור חלפים.

„דיברנו גם על התכניות לעתיד" — אמר שר התחבורה, אולם הוא נמנע מלהיכנס לפרטים נוספים.

לפתיחת שנת הלימודים

הורים ומורים

למדו את הילדים כללי התנהגות נכונה בדרך לבית הספר ובדרך הביתה, בחצר ביה״ס, בחדר המדרגות, בטיולים ובמגרשי המשחקים.

דאגו לכך שישובו הביתה בריאים ושלמים

המוסד לבטיחות ולגיהות - משרד החינוך והתרבות

לקראת הצגת המחזה

הכנסת כלה

מאת ש״י עגנון

קרא את הספר המתאר הרפתקאותיו של ר׳ יודיל חסיד שנדד בעיירות גליציה כדי לצבור נדוניה בשביל בנותיו שהגיעו לפרקן והנפלאות שאירעו לו.

הכנסת כלה היא יצירה המורשת יריעה רחבה של חיי ישראל בגליציה המסורתית־חסידית.

זהו קומדיה יהודית גדולה ורבת גוונים.

ש הוצאת שוקן / ירושלים ותל־אביב

תל־אביב

דירות פאר

רחוב פנקס 67

★

כפר־סבא

דירות בנות 3½ ו־4 חדרים

ברחוב תל־חי

★

ראשון־לציון

דירות בנות 3 חדרים

ברחוב חב״ד פינת רח׳ פינסקר

★

רמה גבוהה - מחירים סבירים

צוות ר.י.ל. לבניה והשקעות בע״מ

רחוב מונטיפיורי 32, תל־אביב

טלפון 615316 ובערב — 726433

המועצה הציונית בישראל

משרד החינוך והתרבות — מרכז ההסברה

התאחדות הסטודנטים בישראל — מועצת תנועות הנוער

המשמרות הצעירות

דור ההמשך

של המפלגות

קוראים לנוער ולסטודנטים בישראל

להתכנס

לעצרת מחאה

על גזרת כופר התעודה המוטלת על יהודית בריה״מ

בהשתתפות מר **אבא אבן** — שר החוץ

מר מרדכי בר־און — יו״ר מחלקת הנוער והחלוץ בסוכנות היהודית

העצרת תתקיים ברחבת הכותל ביום שני כ״ה אלול תשל״ב 4.9.72 בשעה 12.30

בואו בהמוניכם

בנק ישראל מודיע:

היום, יום שישי 1 בספטמבר 1972

תונפק סדרה חדשה - רמ״א

של מילווה פיתוח מסוג „ברירה"

* **סכום ההוצאה** — של הסדרה החדשה — 10 מיליון לירות. האיגרות הן בשווי נקוב החל מ־100 ל״י.
* **הפדיון והריבית** — הפדיון יחול בתום 5 שנים. התמורה תשולם לפי הגבוה מבין שני החישובים:
  - א) **הקרן והריבית צמודות למדד** — שיעור הריבית — 4.84%, על־פי חישוב של ריבית דריבית, דהיינו 26.66 ל״י. לסכום זה יתווספו הפרשי הצמדה על הקרן ועל הריבית. מדד הבסיס יהיה 132.7 נקודות.
  - ב) **הקרן והריבית — לא צמודות למדד** — שיעור הריבית 10.76%, על־פי חישוב של ריבית דריבית, דהיינו 66.66 ל״י.

בכל מקרה מובטחים לפחות 50 ל״י נטו לכל 100 ל״י

* **המס מוגבל** — מס הכנסה על הריבית לא יעלה על 25%. הפרשי ההצמדה על הקרן פטורים ממס*.
* **רכישה** — איגרות מילווה פיתוח של מדינת ישראל ניתן לרכוש בכל המוסדות הבנקאיים ואצל חברי הבורסה לניירות ערך. הרכישה במועד ההנפקה משוחררת מתשלום עמלה.
* **קבלת תעודות** — ניתן יהיה לקבל את התעודות — תוך חודש ימים ממועד ההנפקה.
* **רשום בבורסה** — הסדרה החדשה תירשם ותיסחר בבורסה לניירות ערך. כלומר, ניתן — במקרה הצורך — לממש את תמורת האיגרות בכל עת, אף לפני מועד הפדיון הסופי.

* על־פי סעיף 97(א)(3) לפקודת מס־הכנסה.

מילווה פיתוח של מדינת ישראל

בנק ישראל

בוא לבקר בגני צהלה

רובע חדש המוקם על גבעה נשאה

ליד צהלה

בנוסף לנוף מקסים תמצא

בגני צהלה

דירות רווחה בנות 4 חדרים

עם שרותים כפולים ● מעלית ● חמום מרכזי ● חניה צמודה.

לרשות המשתכנים מרכז מסחרי וגן ילדים

המחיר לא צמוד למדד

וכן 2 חנויות בצהלה

א. יצחקי

חברה לבנין והשקעות בע״מ

המשרד: תל־אביב, בן־יהודה 74, טל. 236737

בקרוב הסרט

שוב להשיג

THE GODFATHER

By

MARIO PUZO

PAN BOOKS PAPERBACK

הפצה בלעדית

סוכנות סטימצקי

ירושלים・תל־אביב・חיפה・נמל תעופה לוד

להשיג בכל מקום

מפות עתיקות

של ירושלים וארץ ישראל

(רפרודוקציות צבעוניות)

מתנה נאה לחגים

בראון

ביתן לספרים

תל־אביב, אלנבי 35

הלוח הכפול

[illegible] 7, 8, 9, 10, 11, 22, 23, 24, 25, 26

הכל בכל כלול

בלוח הכפול

תודתנו העמוקה נתונה בזה

לכל אלה אשר השתתפו בצערנו

בהלקח מאתנו

בננו ואחינו היקר והבלתי נשכח

יצחק (איזי) סקל ז״ל

המשפחה

כלל ופרט

נשיא המדינה, מר זלמן שזר, קיבל ביום ד׳ את שגריר ישראל באנגליה, מר מיכאל קומיי.

יצאו מישראל

מר בן רוזנברג, ראש מפעל איגרות המלווה בארצות־הברית — לניו־יורק, לאחר שהשתתף בישיבות הנהלת ה־סוכנות (ב„אל על").

הנהלת בנק ישראל נפרדה השבוע ממר ז. שר, עם פרישתו מתפקידו כ־יועץ משפטי של הבנק, תפקיד בו כיהן מאז 1960. מר ז. שר יצא השבוע לניו־יורק, כדי לשמש כציר כלכלי של ישראל בארה״ב.

* הגב׳ דולי קלופר, מנהלת מכון דולי לקוסמטיקה בירושלים, חזרה מ־קונגרס בינלאומי מקצועי בניו־יורק, בו ייצגה את ישראל.

אסותא — אלישע

נולדו ל:

ג׳ינט ואהרן בוהור — בן

מרים ואליעזר קיכטר — בן

זיוה ועמנואל לאלו — בת

יונה ושלמה לאסברו — בת

שרה ויונתן צ׳יזיק — בן

רוזין ואדוארד שטון — בת

דפנה ומשה בן שמעון — בת

שירות חיתולים הביתה

לפנות לבתי־חולים ׳אסותא׳ ׳אלישע׳

תל־אביב 245215 — חיפה 87414

אל קוראי „הארץ" בארה״ב ובקנדה

למחיותכם קיים משרד של העתון בניו־יורק לקבלת מינויים חדשים, לחידוש מינויים קיימים ולקבלת מודעות מכל הסוגים ל„הארץ" ול„הארץ שלנו":

Israel Communications Inc.
110 East 59th Street
New York, N. Y. 10022.
Tel 421-5547.

מינוים בלעדיים של „הארץ" בארה״ב ובקנדה

חופשת מותרות במחיר עממי!

במלון מוריה

ירושלים

60 ל״י ליום לזוג*

לינה וארוחת בוקר

+ 15% שירות, 10% מסים

מחירים אלה בתוקף עד 21.9.72

(פרט לראש השנה)

●

טיולים מאורגנים בסביבות ירושלים במחירים מוזלים

●

הזמנת מקומות: טל. 02—232232

* לישראלים בלבד.

למכירה

מפעל ידוע לאריזות מזון

עם ציוד מושלם וחמרים

נא לפנות ת. ד. 53, ת״א, או טלפון 611992